Alecu Ivan Ghilia

NU SUNTEM SINGURI PE CĂRARE

Colecţia ROMANUL ROMÂNESC AL SECOLULUI XXI

Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: OANA STEPAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României GHILIA, ALECU IVAN

Nu suntem singuri pe cărare

Editura Limes

Floreşti, 2017

Domnului Donald Walsh, care mi-a insuflat curajul mărturisirilor din această carte.

„Cuvintele din această carte pot fi considerate în acelaşi timp captivante, tulburătoare, provocatoare, înălțătoare. Ele sunt captivante prin aceea că îmi taie respirația, prin anvergura şi întinderea razei lor de acțiune. Ele sunt tulburătoare prin aceea că mă dezvăluie pe mine mie însumi, aşa cum arăt – şi îmi dezvăluie rasa umană – într-un mod absolut neliniştitor. Ele sunt provocatoare pentru că-mi aruncă nişte provocări cum n-a mai făcut-o nimeni şi nimic altceva vreodată. Provocarea de a fi mai bun, de a fi mai evoluat decât am fost, provocarea de a fi Sursa unei lumi în care mânia, invidia josnică, disfuncția sexuală, nedreptate economică, bufoneria educațională, inegalitatea socială şi secretomania politică, sofisticăria şi jocurile puterii nu vor mai face parte niciodată din experiența umană”.

PRESIMȚIREA

Înainte de-a pleca la aeroport să-i întâmpin, ştiind ce ştiam prin maică-sa, tocmai începusem să recitesc *Punct contrapunct.* Timpul meu limitat fiind împărțit între scris, pictură şi muzeu, mă întorceam spre odihna minții la cărțile fundamentale. Reluam lecturile vechi cu sentimentul reconfortant că întineresc împrospătându-mi ființa cu mistere noi care încă se mai cereau descoperite. Marii autori mă hrăniseră, încărcându-mă de toate aceste ficțiuni ce-mi supradimensionau viața bântuită de propriile mele fantasme. Clasici sau moderni, toți scrişi cu roşu în calendarul existenței mele fericit zbuciumate, mă somau amenințător să le recitesc opera, împărțindu-mi timpul între mulțimea romanelor rămase necitite şi imperativul scrierii şi rescrierii propriilor mele vechi manuscrise, uitate prin sertare. După americani şi ruşi, după francezi, nemți şi spanioli, romancierii englezi îmi erau foarte apropiați şi, printre modernii novatori, experimentalistul utopic Aldous Huxley îmi provoca imaginarul. *Punct contrapunct* începe parcă special ca pregătire pentru mine, ca preludiu de întâmpinare a realității spre care mă îndreptam.

„Părea urâtă..." (N-o mai văzusem de mult, cred că de mai bine de doi ani, şi-n noua ei stare, cum va fi arătând acum?)

„Părea urâtă, obosită şi bolnavă. Peste şase luni avea să nască. Ceea ce fusese la început o singură celulă, apoi un

ciorchine de celule, un săculeț de țesuturi, un fel de vierme, de vermuş (ar fi putut să spună traducătorul), un viitor peştişor cu bronhii, se agita acum în ea şi avea să devină într-o bună zi un om în toată firea care va suferi şi se va bucura, va iubi şi va urî – un om cu gândurile, amintirile şi fantezia lui. Iar ceea ce fusese o picătură gelatinoasă, avea să-şi inventeze un Dumnezeu şi să-l adore.

Pe bancheta din spatele taxiului domnului Cornel care mă ducea la aeroport, țineam primul volum din *Punct contrapunct* în mână, lăsându-mă absorbit de lectură. Voiam dinadins să-mi țin cât mai departe de mine emoțiile, neliniştea şi o confuză apăsare, ca o presimțire că ceva nu era în regulă, ceva din cele ce de-acum se întâmplaseră peste grijile pe care le aveam. Manuscrisul cărții pe care o purtam în cap toți anii din urmă nu-şi găsea editorul. Se anunțau vremuri tot mai grele pentru publicarea unei cărți... Pe cele vechi nu le mai citea nimeni. Sub narcoza lecturii ignoram tensiunea grabei de-a ajunge, spaima de-a mă lăsa enervat de mersul poticnit, bară la bară, stridența claxonului, toată presiunea timpului care mi-apăsa ceafa şi mă făcea să simt grija c-o să întârziem. Ce se va face ea cu bagajele şi cu soțul pe care**-l** aducea pentru prima dată în România. Fără să mă întrerup din acea narcoză, mă amăgeam anulând timpul.

„...Ceea ce fusese un fel de peştişor avea să creeze şi, după ce va crea, să devină un câmp de luptă pe care se vor înfrunta binele şi răul; ceea ce trăia orbeşte în ea ca un vierme

parazitar avea să privească la stele, să asculte muzică şi să citească versuri”.

— Dom’ Alex! Am ajuns! Lăsați cartea pe banchetă şi haideți s-o întâmpinăm pe domnişoara Ada.

— Doamna Ada, îl corectez eu. Acum vine cu bărbat-su de mână şi cu embrionul lui în burtă.

Aşa a început odiseea.

Păşind după dom’ Cornel în tumultul de voci, prin mulțimea îngrămădită lângă balustrada metalică ce desparte sala de aşteptare de intervalul din care se iveau cu bagaje primii călători, în mod ciudat, absolut de necrezut şi absurd cum în toată harababura din mintea mea frisonată de nelinişte îmi scormoneau dracii scoțând tot felul de citate la suprafață; după Huxley, mă trezii în urechi, în cap cu un citat din *Centaurul* lui Updike: *Chiron, porunci ea. Iubeşte-mă!*

— Dar eu, mai jos de mijloc, sunt cal”.

Dacă aşa o să mă țină cu buimăceala asta tot timpul, ea o să creadă că o fac special să nu-i arăt pe față că nu-mi place cum arată, sau că nu-mi place de el şi nu vreau să-l descurajez eschivându-mă în acest mod.

M-am scuturat să-mi vin în fire, să mă limpezesc, încordându-mi toată voința să-i zâmbesc, regăsindu-mi bucuria de tată de altă dată, când mă uitam la ea uitând de maică-sa. Zâmbetul ei curat îmi arăta că şi ea zboară spre mine cu toată făptura, cu tot sufletul îngeresc desprins de resentimentele ce-o mai țineau legată de maică-sa.

— Îți place cum arată?

„Nu-mi place cum arăți tu”, m-am reținut cu greu să nu-i spun.

— Cred că noaptea asta de zbor a fost groaznică.

— Noaptea şi ziua trecută.

— Vrei să spui, poate, că şi nopțile şi zilele trecute. Zilele şi anii!

Astea din cine mai sunt?” m-am întrebat melancolic, venindu-mi în fire, amintindu-mi că toată drăgălăşenia şi farmecele le avea de la mama ei care, chiar în cele mai oribile înstrăinări şi furii, rămânea frumoasă şi proaspătă. Culoarea din obraji nu mai era aceeaşi, de fetiță, desigur, ghiduşă şi jucăuşă. Mă privea cu aceiaşi ochi mari şi strălucitori, ochi de japoneză, cum îi spuneam şi-i spunea toată lumea; „ptiu! ptiu!” spuneau femeile, mamele, prietenele mamei, „că frumuşică-i, Doamne! îți vine s-o mănânci!”

Dulceața de fetiță căra acum după ea, ca femeie însărcinată, toată povara de oboseală a nopții şi zborului peste întreg planiglobul timpului şi geografiei din care venea; un întreg trecut de mistere, de splendori irosite.

Starea mea de excitație i se transmise, sau, dimpotrivă, starea ei de oboseală şi rău mi se transmise şi mie. Când m-am repezit prin mulțime s-o iau în brațe, am simțit ca şi cum timpul şi spațiul de acolo ar fi dispărut subit şi ființa spre care îmi întindeam tot sufletul alerga şi ea spre mine, ca un copil neajutorat, gata să plângă: „Ajută-mă! Ajută-mă!”

Dacă numele defineşte fiinţa, persoana, personalitatea fiinţei de care este lipit, numele ei sortit din naştere ar fi trebuit să fie Apolonia, denumind frumuseţea, Afrodita sau Venera! Orgoliul sau demnitatea moştenită o făceau să se creadă norocoasă şi poate că şi era. Avea o lungă istorie în spate până să ajungă aici.

Ada! O explozie de sunete dulci, ciudate. Drăgălită sau stigmatizată cu acest nume exotic de naşul de botez, un profesor îndrăgostit de pictura lui Paul Gauguin, numele fiind reţinut de acesta de la acela al tinerei soţii, copila din Tahiti, Teha'amana, personajul din *Demonul care pândeşte fata,* pe care a pictat-o în capodopera lui *Manao Tupapau.* Numele de Ada i l-a pus mama ei, Amana, reţinut în zestrea de aur a memoriei încărcate cu informaţii din Strabon şi Herodot, nume care, la vechile popoare, însemnau fericire. Aşa explica maică-sa. În snobismul şi tâmpenia lor, să se dea cât mai originali, părinţii îşi fericesc odraslele cu cele mai pocite nume. Pe vremea comuniştilor existau doi copii de scriitori care se numeau Lenin şi Stalin. Italienii îşi botezau copiii Benito pe timpul lui Mussolini. Din toată aiureala de nume, Ada a rămas cel mai simplu şi uşor de pronunţat: Ada!

Pe el îl chema Lonny, un nume şi el mic, mai mult de fată, de androgin, de fătălău, decât de bărbat, de luptător pe baricade, de erou, de haiduc legendar sau alergător de cursă lungă, cum mi l-aş fi dorit eu. Un val de paloare şi suferinţă

ipocrită crâmpoțea fața lui asimetrică, ca de ceară, cu ochii de ceață clipind incolori, desprinşi din neant.

De cum l-am văzut, mi s-a părut ceva nepotrivit la el cu numele lui. Nu ştiu ce anume. Lonny rezona cu Sonny. Rima cu Sonny. Nu atât că arăta descărnat şi deşirat ca o statuie de Giacometti şi nu-i puteai privi fața fără să nu tresari ca la o atingere de ceva rece şi ascuțit, dar faptul că a lăsat-o să tragă, în văzul lumii, în văzul nostru, al părinților veniți să-i întâmpine, coşcogeamitea geamantanul pe care ea, gravidă, abia îl putea târî după ea, grăbită să ne îmbrățişeze, şi el să se poarte de parcă nici nu ne-ar fi văzut, era normal să nu mă... Şocat eram s-o văd şi pe ea cum arăta față de cum o ştiam. Lasă că era obosită şi nedormită după atâtea ore în avion, petrecute prin aeroporturi, cu sarcina care de acum se vedea binişor, dar să mai tragă după ea şi ditamai bolidul, pe roți, ce-i drept, dar neînchipuit de greu, şi dumnealui, fantele de Kentucky, preocupat de ce urmărea dânsul pe ecranul laptopului, fără să-i pese că ea făcea un efort nepermis stării ei speciale, fără să se sinchisească de tatăl ei, cu nonşalanță persiflantă, se deşiră pe primul scaun şi continuă să-şi vadă de ce-l preocupa pe el în momentul acela. Ce putea să-l preocupe pe el, mama dracului de nesimțit, când biata Ada, scumpa, draga de ea, trăgea valiza aia c-o mână şi cu cealaltă, cu brațul aruncat prin aer, se repezea să mă îmbrățişeze! Cum să nu-mi displacă individul! Ada îl scuză, fireşte, explicând că vorbeşte cu maică-sa în America.

— Ni s-a pierdut un bagaj, valiza cu haine, la aeroportul din Paris. Vorbeşte cu maică-sa, să se agite ea din America, să ne trimită ăia valiza aici.

— Dar de ce n-a vorbit cu maică-sa în avion?

— N-a găsit-o. N-a răspuns ea. Diferența de fus orar. La ora asta se scoală să plece la şcoală. Maică-sa-i profesoară.

Sigur. „O fi şi ea o persoană fabuloasă".

Prin urmare, am alergat s-o întâmpin, în cap cu frazele „contrapunctului" lui Huxley şi m-am întors cu ea târându-şi din greu povara, şi-n capul meu şi mai înceţoşat cu *Centaurul* lui John Updike. Unde mai pui că mi-a povestit grăbită în maşină, pe şoptite, strânşi unul lângă altul, sufocați de bagaje pe bancheta din spate, descriindu-mi-o, ca explicație, pe mama lui, profesoara centaur, şchioapă, rămasă c-o rană în inimă de la săgeata otrăvită pe care i-a lăsat-o înfiptă adânc fostul ei soț, tatăl lui Lonny, când a părăsit-o lăsând-o fără un ban, cu băieţelul de trei ani pe cap. Austeritatea autoritarismului matern a profesoarei prezbiteriene bigote a pus stăpânire infinită pe bietul Lonny, îl scuza ea, înduioşată de propria ei slăbiciune în alegere. Drăguțul de Lonny, băiat mare, a rămas tot copil, strangulat de cordonul ombilical. Asta, în concluzia sagace trasă de mine, ca demonstrație vijelioasă că „literatura bate viața", ceea ce eu o ştiam de mult şi prea bine trăindu-mi în dublet, fictiv şi real, propria-mi viață. Sau propria-mi iluzie existențială. Un pact stabilit cu mine însumi să nu mă las

convertit la corupția decăderii. Îmi dorisem din tot sufletul s-o ştiu fericită, împlinită – ceea ce şi era, metafizic vorbind, prin peştişorul astral pe care-l purta-n burtică – gata să-mi pună pe umeri ca ofrandă nepoțelul şi cartea sub ochi, prima ei carte, semnată cu numele mare scris pe coperta pictată de mine; primul ei îngeraş plăsmuit să umple singurătatea ei şi singurătatea din puținul artei mele jertfită prin cele două laturi ale crucii existențiale: tabloul şi cartea! Iluzia iluziilor duratei convertite în certitudinea nevoii de a strânge în brațe infinitul, durata şi nemurirea: fericirea ei prin împlinirea ca mamă şi autoare de ficțiuni trăite în sublimul cuvântului revelat. Într-un fel subtilmoral, insidios şi penetrant, dorința formulată evaziv sau decisiv prinsese viață ca o sămânță aruncată-n pământ bun, iată, în sfârşit, curând, curând, la timpul sorocit, cocoțându-mi**-l** pe umeri; să strig „Dii, calu'! Dii, calu'!", alergând cu puiul de om prin casă. Cât mai aveam vlagă în mine şi poftă de-a face pe calu'!

Găsi cartea pe banchetă, se aşezase pe ea.

— Ce faci, tati!? Nu ți se pare depăşit?

— *Punct contrapunct*! Vechiul şi noul se îmbină şi se combină dodecafonic făcând loc sublimului din burta ta. Tu, cu cartea ta, cum mai stai? Parcă mi-ai promis că-ți scrii romanul. Îmi poți spune măcar titlul?

— *Valiza cu fluturii*

— Valiza cu vise! Da. Parcă n-ar suna rău.

— Dar durează, tati. Trebuie să mai ai răbdare. Un roman

e mai greu de făcut decât un copil.

— Ştiu! Ştiu! Lucrul bun la nouă luni, cum spunea un prieten de-al meu, suprarealist, care ajunsese să-şi măsoare visurile cu câte pahare de votcă dădea pe gât. După o sticlă de „Stolicinaia" devenea genial. Lucrul bun la nouă luni!

Îi arătai cu bărbia spre bărbat-su, care stătea în față lângă dom' Cornel:

— Mama lui e şchioapă? Şchioapătă de-un picior?

— Mama lui e habotnică şi geloasă pe mine că i l-am luat pe Lonny al ei. De ce să fie şchioapă!? E doar soacră acră, egoistă şi habotnică. Vrea numai totul să se facă după cum bate ea din picior. Cât e de afurisită, i-ar sta bine să-i şchioapete limba.

— Mă gândeam la profesorul Caldwell – Chiron, centaurul lui Updike. Şchioapătă ca Zaharia Stancu, conu' Zaharia, dacă ți-**l** mai aminteşti, cu romanul lui *Desculț,* colindând în sandale de aur continentul. Personajul lui Updike târa o țepuşă în muşchiul unui picior, înfiptă cu cruzime de un golan de copil care-şi adora în felul acesta profesorul.

— Ştiu. Am citit şi eu. *Centauru*!

— Ce zici dacă ți-aş spune că te invit să stați la mine, la Chitila, la țară, în casa din grădină. V-am pregătit camerele de la etaj...

— Şi matale!?

— Am aranjat mansarda din pod, o să vezi, stau foarte bine acolo. Mi-am instalat chiuvetă, closet, duş şi am un

pătuț rabatabil japonez sau nemțesc, nici nu ştiu bine ce marcă, perfect adaptat mie! O să vezi. Nu-i mai comod pentru voi decât la maică-ta, în plin centru, şi gălăgia bulevardului, dar o să aveți linişte şi nu vă deranjează nimic. N-am nici telefon fix, nici televizor, nici internet, după cum ştii.

— Tocmai de asta, tati. Nu-ți dai seama că nu se poate? Noi amândoi, şi eu şi Lonny, suntem dependenți de internet şi-n starea în care sunt cu burtica, îți dai seama ce se-ntâmplă în caz de urgență!? Am vorbit cu mama şi mi-a pregătit camera mea cu patul mare sub baldachin, lângă baia care va fi numai a noastră. Toată casa, de fapt, va fi pusă la dispoziția noastră. Mama a şi aranjat după indicațiile mele camera lui bebe. Plus că, zici ce zici, dar de-a adevăratelea nu te-ai putea acomoda cu noi...

— Şi nici nu v-aş putea fi de folos, vrei să spui. Asta ştiu, dar ți-am zis să ştii că ai casa deschisă şi la mine. De fapt e casa ta, grădina şi Muzeul cu tablourile mele o să rămână în custodia ta şi a Lianei. Eu mă consider doar chiriaş. După naştere putem face actele, să aibă bebe nu o cameră special pregătită pentru el, ci o casă şi o grădină ale lui prin donație. Să aibă unde se juca. Păsări în grădină, vrăbiuțe şi porumbei, pisici şi căței, de-adevăratelea, nu de pluş ca la maică-ta, la bunică-sa. Faci cum vrei tu. Tu hotărăşti, dar am ținut să-ți spun. Nu mă deranjează să împart cu tine atelierul de la parter, şi aşa eu tot nu gătesc, cu lactatele, brânzeturile, legumele şi fructele mele, tu rămâi singură în

casă şi bucătărie.

În subtext, subtil-aluziv îi reproşam eşecul, încărcând-o de-o vină pe care de fapt nici nu o avea. Sau, dacă eşuasem în ceva, eşuasem cu toții. Toată lumea eşuase în jurul nostru. Toată viața, la urma urmelor, nu-i decât luptă şi eşec. Sau eşec în speranța reuşitei. Eram conştient, nu se făcea, în orice caz, să-i reproşez ceva. Îşi trăise şi ea viața cum şi-o trăise. Mai degrabă eram eu vinovat că nu putusem face mai mult pentru ea, pentru mine, pentru noi toți, inclusiv pentru sora ei mai mare şi mai înzestrată cu minte şi cumințenie, care stătea cu mine, locuind chiar ca proprietară cu acte în regulă pe cealaltă jumătate de casă, parter, etaj, mansardă şi grădină, vila fiind un duplex-oglindă perfect segmentată şi separată să aibă doar un perete comun. Viața noastră, cu bune şi cu rele, ca orice viață, se desfăşura în bună învoire, într-un cuvânt în convieţuire perfectă, înțelegere şi dragoste. Ele două, surorile, de la două mame diferite, diferite total şi ele ca două suflete gemene numai pe jumătate, trăind în stări de spirit şi lumi diferite, îşi aveau, simțeau şi trăiau o tangentă comună numai prin mine. Viața, de data asta, acaparată de normalitatea zilnică nu putea decât în vis să acceadă spre sublim. Mai presus de creația fictivă în artă, mai presus de trăirea prin artă, adevărata artă era să ştim să învățăm să ne trăim destinul, liber de egoisme meschine, fiecare împlinindu-ne prin alteritate şi empatie.

— Bună zi. Ce faci?

Erau primele cuvinte pe care le învățase de la ea şi le rostea repede şi cumva țeapăn, parcă ar fi avut un scai pe vârful limbii şi ar fi vrut să-l scuipe:

— Bună zi! Ce faci? Nume meu Lonny.

— Adică Leon, m-am făcut eu că înțeleg greşit. Leon, americanul. De unde eşti? Nordist sau sudist? Din ce oraş? Eu nu vorbesc americăneşte. Ne vom înțelege prin semne şi de vorbit vom vorbi prin Amana.

— Cine Amana!?!

— Soacră-ta, amigo. Tu, americanule, eşti ginerele meu. Dacă vei fi băiat de treabă, soț credincios şi un tată bun, trec casa pe numele tău.

— Tată, te-ai scrântit? Ce ai?

— Din scrânteala ta m-am scrântit şi eu.

— Înseamnă că-ți displace ceva sau începe să-ți placă de el!

— Îmi place accentul. Cum zice „Ce faci?" învață**-l** să zică: „Ce mai faci?" Hazul ar fi total dacă chiar ar începe să vorbească româneşte. Numele meu e Lonny, ce mai faci?

Înainte de-a-mi întinde mâna, când am ajuns şi am terminat de cărăbănit bagajul în apartamentul luxos al mamei soacre – de data asta simțindu-se şi punând mâna şi el lângă mine şi domn Cornel – după ce ieşi din baie spălat pe mâini şi cu părul netezit pe cap, se răsturnă cât era de lung în fotoliu, picior peste picior, şi începu să-şi admire cizmele de cowboy. Erau atât de lustruite până în pinteni că

absorbeau lumina din lustra aprinsă în stucatura tavanului. Relaxat, scufundat în fotoliu, urechile lui palide, cartilaginoase şi păroase ca de liliac se ciuliră ascuțit spre zgomotele de tacâmuri şi vocile ce veneau dinspre bucătărie, semn că-i era foame.

Acuma să-l văd cum înfulecă sarmaua cu ochii după paharul cu vin", mi-am zis, „şi-mi dau seama cu cine am de-a face. Dacă-i gurmand sau bețiv. Dacă se va adapta vieții noastre de aici sau se va consulta prin internet cu mamă-sa întrebând-o dacă sarmalele în foi de viță şi micii usturoiați nu-i cad rău la ficat". „Oricum", îmi spuneam, „să nu mă repet să trag concluzii greşite, ea ştie mai bine ce-a ales, şi dacă l-a ales, înseamnă că-l iubeşte, şi dacă-l iubeşte, ce mai avem de discutat!?" Viața le încurcă şi le descurcă pe toate. S-a încurcat şi s-a descurcat singură trăind printre străini, fără să-mi ceară s-o ajut cu bani sau cu sfaturi, purtându-şi cu un fel de aroganță princiară dependența şi libertatea de acțiune, supraviețuind într-o Americă ce trecea ea însăşi prin cea mai cumplită criză din istoria ei şi din istoria lumii, după atacul asupra celor două turnuri gemene din New York care a zguduit lumea.

Atunci a pățit şi ea ce avea să-mi spună că a pățit marele meu regretat prieten Aurel Dragoş Munteanu, care a trăit în alt mod, la altă scară, cea mai de sus a Istoriei şi a societății; ce-a trăit ea pe treapta cea mai de jos, soarta făcându-i să se fi mutat din unul din cele două turnuri cu două săptămâni

înainte de-a se produce atacul terorist. Aurel Dragoş Munteanu lucra atunci ca vicepreşedinte la o mare bancă de credit şi investiții. Banca şi-a schimbat sediul exact cu două săptămâni înainte de cataclism. În aceeaşi bancă lucra şi Ada pe post de curier intern. Ducea hârtii de la un cabinet la altul, de la un etaj la altul, fericită că nu dă cu mopul şi cârpa spălând cu şampon birourile. A scăpat cu zile, dar a rămas fără job. Nu şi-a pierdut firea. S-a încumetat să fugă din fața morții şi a mizeriei, găsindu-şi un mod cât mai ferit de primejdii, căutând cu orice preț necunoscutul din frumusețea vieții. De peste tot şi din toate se încărca de suferință, dar şi de înțelepciune, maturizându-se şi întărindu-se în sine să devină femeia luptătoare care se ridică din toate încercările şi rămâne în picioare. După toate prin câte trecuse, nu puteam decât s-o iubesc şi s-o admir şi mai mult.

Crud, nemilos. Viața, creație supremă în misterul şi ordinea ei divină, aşază întâmplările pe făgaşul lor firesc: mama îşi va simți suferințele îndurate răsplătite prin bucuria de a-şi vedea odrasla crescând, şi copilul, prin oricâte încercări va trece, va simți căldura ocrotitoare de la un tată, ce va şterge din destinul lui urmele ofensei ce i-ar fi putut macula inocența şi deforma caracterul.

Bineînțeles, m-am străduit în toate felurile să-mi reprim zbuciumul inutil, simțind că şi ea caută să-şi reprime înstrăinarea pe care i-o insuflam. De altfel, înstrăinarea se

instala vrând-nevrând, inevitabil. Ea – adică „ei” – au rămas la maică-sa. Eu, întors la ale mele, acasă, vrând să țin la distanță îngrijorările şi presimțirile rele, cum nu aveam starea de grație să scriu sau să pictez, mă adânceam în recitirea cărților mari aproape uitate. Mi-am propus să încep cu bătrânul Lev Tolstoi, dezgolindu-l din nou până la os, din marile şi pasionatele lui spovedanii de dragoste, gelozie, viață, crimă şi moarte: *Anna Karenina* şi *Sonata Kreutzer.* Cu genialul rus vorbeam în limba română, bineînțeles. Cu ginerele nu puteam să vorbesc în limba lui, să-i ascult spovedania. Marele roman *Anna Karenina* începe cu celebrele fraze: *„Toate familiile fericite se aseamănă între ele. Fiecare familie nefericită, însă, este nenorocită în felul ei*”. Cu ginerele american nu puteam vorbi. Nu-i ştiam sufletul. Nu-i ştiam limba, intențiile, proiectele, visele. Nu-mi ştia sufletul, nu ştia cât de mult îmi iubesc fiica şi cu cât dor aşteptam să-mi ador nepotul! Nu puteam comunica. Nu-i puteam pune întrebările care se pun între bărbați, între tată şi ginere. Rareori şi pe sărite, prin intermediul Adei puteam lega între noi semne de politețe ca nişte surdo-muți, schimbând surâsuri lipsite de substanță, eu, surâzându-i ca o gazdă, el, lăsându-mi impresia că „totul e-n ordine”. Mă gândeam de multe ori că el, dacă e om serios, îşi poate găsi o slujbă bună şi la una din internaționalele din Bucureşti, nu mai trebuie să se întoarcă în America. Vor putea fi fericiți şi aici, acasă. Nu cred că fericirea e chiar acolo unde toată lumea crede că este.

Superficialitatea cu care visăm cai verzi pe pereți ne face să credem că toate pârghiile de realizare a unei vocații şi personalități se află numai şi numai în America, aşa cum se credea şi s-a dovedit a fi Parisul din secolul trecut pentru toate ambițiile de afirmare. Divaghez, desigur, gândind vrute şi nevrute, pentru că nu mai pot, nici pe una, nici pe alta, să le țin în brațe mângâindu-le şi sărutându-le urma lăcrămioarelor.

„Ie-te, domnule!" îmi ziceam înaintând cu greu în lectură. „Fata asta inteligentă şi frumoasă, pe o pacoste ca ăsta să-l fi ales de soț!?" I-am auzit certându-se în camera lor. Lonny ridica tonul, gata parcă s-o şi plesnească. Zice că are umor? Că o face să râdă? Râsu-plânsu, ce era asta!? Mai mult o face să plângă. După ce-am studiat lighioana mai din apropiere, ce mă necăjea era că, dincolo de ştiința de-a şti să petreacă ceasuri întregi în fața laptopului, nu părea a face parte nici din sămânța lui Don Quijote, nici din a lui Hamlet. Dacă**-l** scoteai din calculator, nu părea bun de nimic. În iureşul stârnit de ea, hotărâtă să-şi facă din casa pe care le-o făgăduiam ca dar de nuntă şi premiu special pentru nepoțel, hotărâtă să-şi pună amprenta schimbând totul prin casă şi silindu-mă la o risipă de cheltuieli inutile, cumpărând materiale, vopsele, faianță, gresie, chiuvete noi, robinete, aragaz cu patru ochiuri, frigider nou peste frigiderul vechi care funcționa foarte bine, totul să fie nou-nouț, ca şi pruncul ce sta să-l nască, dumnealui, viitorul proprietar, cap

de familie, tată responsabil şi soţ onorabil, părea mereu a sta printre lucruri căzut ca din stele. Absent şi lunatec.

Sonny, nu Lonny! „Corycium enigmaticum” îmi vine să-l strig după numele scris pe tablă de mâna uşoară şi ageră a profesorului Caldwell din romanul lui Updike, *Centaurul.* „Leptothrix – limbricus”, o fărâmiță microscopică de viață al cărei nume în greceşte înseamnă „fir de păr”. Da, da: „Fir de păr”. Viața între râs şi plâns stătea pe un fir de ață, pe un fir de păr în „bacteria asta trasă din sarea fierică, un grăunte de fier ruginit, scobit de vânt” şi rostogolit dintr-o rezervație de mayaşi sau zulumbi the great depression din Ohio sau Missouri. Michigan, mai la nord, e regiunea pe unde trecuse şi păguboasa de fiică-mea, pe când se aventurase eroic să caute „visul american” în prima ei escapadă eşuată în lumea lumilor lumii. Dar nu de acolo, din Michigan, din Portland, Oregon a cules şi adus povestea. Corcitură de indian cu portorican sau mexican! Ăsta era Sonny din Saint Louis! Lonny din Lună mâncată de mătrăgună! The spaghetti învelit în confetti, „Care floare-n floare, noaptea pe răcoare?” Lonny, Lonnică, Sonny fără frică, floarea care înspină, ruptă din tulpină.

Simpatic Lonny ăsta. Îmi devenise chiar drag, văzând cu câtă aparentă sinceritate se învârte în jurul ei, gângurindu-i ca un porumbel îndrăgostit: „Baby! Baby!” Antrenat în zorul din casă, sub imboldul fiică-mii, pus la treabă, îmbătându-se şi el din elanul Adei, apucând uneltele de tehnică

performantă ce-i cădeau peste degete, gata să-şi taie degetele, l-am urmărit cu nedumerire cât de strâmb tăia cu fierăstrăul electric, stricând cu dezinvoltură două plăci de placaj, după care a mai şi căzut în extaz să-şi admire opera. Părea chiar căzut din lună!

Dar nu conta. Astea erau în ordinea lucrurilor să se petreacă. Eu nu ştiam să mă descurc la calculator, el nu putea ține fierăstrăul şi gealăul în mână.

M-am retras în pod, între ferigi, să-mi reiau lectura la *Anna Karenina,* să nu-i deranjez pe ei, să plângă sau să râdă împreună, fără să le conturb menajul. În pod, însă, între ferigi, l-am lăsat pe Tolstoi şi l-am luat pe William Faulkner: *Absalom, Absalom!* Am răsfoit la întâmplare, mi-a căzut sub ochi şi am rămas cu răsuflarea tăiată, citind nesățios cu frisoane în tot pieptul, parcă o taină din adâncuri mă cuprindea să-mi spună ceva special mie în legătură cu ei şi cu mine, ca o prevestire parcă dincolo de cuvinte: Nu *putem, poate că nici nu vrem să le salvăm pe toate; poate că mia asta de fete pe care o salvăm nu înseamnă niciuna dintr-o mie. Însă o salvăm pe aceasta. Dumnezeu poate că ține seama de fiecare vrabie, însă noi nu pretindem că suntem Dumnezeu, înțelegi. Poate că nici nu vrem să fim Dumnezeu, pentru că niciunul din oamenii de aici n-ar dori asta, ci doar vreuna dintre vrăbiile acestea. Şi poate că atunci când Dumnezeu priveşte spre unul din aceste stabilimente, pe care le-a văzut astă-noapte, nici n-ar mai alege pe unul dintre noi să fie*

Dumnezeu, acum când El a îmbătrânit. Deşi trebuie să fi fost tânăr odată, sigur că a fost tânăr, odată, şi sigur că cineva care a existat atâta vreme cât a existat El, care a urmărit atâtea păcate nefericite şi promiscue, fără grație sau restrângere, sau decență, cât a trebuit el să urmărească, pentru ca să contemple în cele din urmă, chiar dacă exemplele nu sunt niciuna la o mie de mii, principiile onoarei, decenței, umanității aplicate la un instinct omenesc perfect de normal, pe care anglo-saxonii insistă să-l denumească poftă sexuală, şi la care vă reîntoarceți în zilele de sabat întru cavernele primordiale, în căderea de la ceea ce voi spuneți că ar fi grația începețoşată şi aburită de blasfemii sfidând cerul, de justificări şi explicații; şi reîntoarcerea înspre grație anunțându-vi-se cu rugi de îndurare spre cer, în care vă înjosiți şi vă flagelați singuri – şi în niciuna din ele, nici în sfidare, nici în linguşeală, cerul nu mai găseşte nimic să-l intereseze sau măcar, după ce le-a văzut pe toate astea de două-trei ori, nimic să-l amuze. Astfel că, poate, acum când Dumnezeu a îmbătrânit, nici nu se mai interesează de felul cum noi mai slujim ceea ce voi numiți poftă, poate că El nici nu ne mai cere să-i apărăm acea vrabie pe care noi o protejăm aşteptând poruncile Lui".

Aveam dintr-odată, văzut ca într-o oglindă orbitoare, întreg ascunzişul, atâtea încâlcişuri de întâmplări şi fapte neştiute din viața ei, viața vrăbiuței întoarse la cuib. Căutându-şi culcuşul sufletesc pentru puiuțul pe care**-l** clocea. Mai mult decât o făcea Tolstoi, Faulkner proiecta spre mine adevărul

de suflet pe care-l căutam şi-mi dădea chiar dezlegarea, cheia de răsucit evenimentele ce stau să se petreacă, mesajul întregii cărți. Abia dacă m-ar fi înzestrat Dumnezeu cu un talent şi o putere de pătrundere ca a acestuia, aş scrie o carte adevărată.

FOAMEA DE EXISTENȚĂ

Începutul nebulos venea dintr-un trecut în bună parte nebulos şi el, cu toate că ar trebui să fiu primul care să dea socoteală, limpezindu-l. Limpezi**ndu-l** şi limpezindu-mă. Prezentul se arăta imprevizibil. Mă silea să-mi arunc privirile spre viitor tot mai îngrijorat. Deocamdată, până una, alta, trebuia, şi eu, şi maică-sa să le asigurăm o şedere cât mai plăcută, ferită de stres, spre a aduna în sufletul, mintea şi trupul gravidei liniştea şi forța necesară pregătirii să treacă cu brio bătălia finală. Captivat ca de fiecare dată când îl citesc pe Faulkner cu tensiunea mărită şi voluptatea de a nu-l mai lăsa de sub ochi, citesc mai departe vrăjit: „O *atenuare şi o prelungire a unei încheieri de la început coapte să se petreacă, de către război, de către o aberație sângeroasă şi stupidă în înaltul (şi imposibilul) destin al Statelor Unite, poate instigată de fatalitatea ce apasă asupra familiilor, înzestrată, printre alte calități, cu acea curioasă lipsă de proporție între cauză şi efect care este întotdeauna o caracteristică a sorții atunci când e constrânsă să se slujească de ființe omeneşti ca instrumente, ca material* (*Absalom, Absalom!* p.112-113).

Pe 22 iunie, ziua ei de naştere, erau la mare, la Neptun, instalați în Vila Scriitorilor de-o săptămână. Mai aveau să stea o săptămână, după care o săptămână să o petreacă în Deltă şi alta, tot pe banii „babacului”, la

Balcic, în Bulgaria. Amana, mamă ospitalieră, aranjase

financiar să-şi petreacă, drăguții de ei, după pofta scumpei de Ada, un sejur de vis şi în Turcia.

Am reținut şi pentru mine o garsonieră, pe două nopți, la vila de la Neptun, să serbăm ziua de naştere împreună. Am vorbit la telefon cu domnul Sile, administratorul, să pregătească un tort princiar, calcan prăjit, vin de Ostrov, din care mai băusem la el şi ştiam cât e de bun, şi pentru mine mămăliguță cu brânză şi smântână, consomé de broccoli, înghețată asortată şi baclavale pentru american. „Domnule Sile, dacă eşti aşa de amabil, ca de obicei, trimite o maşină să mă aştepte la halta Căprioara, vin şi eu pe 21 iunie. Dacă nu, nu. Vin pe jos. Distanța până la vilă nu-i mare şi, cum n-am mai fost de mult la Neptun, va fi o plăcere să iau contactul cu amintirile din trecutele vacanțe, mergând pe jos. Chiar aşa, dom' Sile. N-o anunța nici pe fiică-mea, să-i fac o surpriză, şi nu mai trimite maşina".

Domnul Sile nu numai că a fost amabil, dar s-a întrecut pe sine. A pregătit o masă izolată de celelalte mese, retrasă în boschetul de trandafiri din grădină, cu tot ce trebuie pentru cinstirea unei astfel de zile cu totul şi cu totul specială, în tripla ei semnificație, ca act de naştere, de botez şi de cununie, într-un cuvânt, o petrecere care mi-a dat senzația exuberantă că „totul e bine" şi va fi şi mai bine când „se va sfârşi cu bine".

Am halit calcanul, am savurat guvizii tăvăliți prin mujdei, mămăliguță cu brânză, baclavalele şi, când am trecut la

cafea şi înghețată, după o cupă de şampanie, bine dispus, am atacat-o direct:

— Draga tatii, eşti fericită? Maică-ta zice că numele tău se traduce „Fericire”.

A tresărit, trezită din somnolența euforică în care o legăna şampania franțuzească. Dându-şi capul pe spate, m-a privit cumva mustrător, cu ochii mari, şi a schițat un semn vag cu mâna întinsă spre el, parcă ar fi vrut să-i ceară ajutor.

— Ce-i fericirea, tati? Mata ai fost fericit cu mama?

— Cu mama ta, nu. Dimpotrivă. Deşi... poate că...

— Dimpotrivă, îți pot răspunde şi eu. Dar e un „dimpotrivă” necesar, nu ştiu dacă mă înțelegi. Te rog să mă ierți. Ai dreptate. Pentru matale viața a fost scopul de-a trăi cât mai intens, să ai ce transforma în literatură. Pentru mine, arta, frumosul şi binele pe care ți**-l** dă arta, au fost şi rămân starea de dragoste, de dăruire, prin care să simt viața şi toată lumea. Vreau prea mult? De asta şi decepțiile sunt mari!? Nu ştiu dacă mă înțelegi. Aş vrea să te fac să mă înțelegi. Nu vreau să visez scriind, adică trăind prin scris, şi pentru a învăța să scriu sau să fac cinema. Vreau, pur şi simplu, să trăiesc normal. Să mă bucur iubind şi fiind iubită. Asta chiar dacă nu-mi va mai rămâne timp pentru ceea ce aştepți matale de la mine. Filmul imită viața, dar nu-i viața, tată. Sunt un pic confuză, nu ştiu dacă mă înțelegi. Ai dreptate să mă cerți, în afara copilaşului din burtă, încă n-am produs nimic important. Toate proiectele mele au căzut lamentabil.

Filmul nu l-am terminat. Călătoria mea continuă în necunoscut. Albumul de fotografii *Voiaj* l-am editat în 25 de exemplare împărțite prietenilor. Nu mi-a mai rămas niciun exemplar să ți-l fac cadou acum, de ziua mea.

— O să mă faci fericit prin nepoțelul pe care o să mi-l dăruieşti.

— Mulțumesc, tati. Mulțumesc că-mi spui asta. Te iubesc.

Tot ce mi-a spus ea, sfârşind prin această declarație, m-a tulburat într-atât că mi-au dat lacrimile. Îmi rămânea să gândesc mai adânc, desprins de emoția spontană, la adevărul celor spuse şi care arătau fondul ei sufletesc şi adevărata ei foame de existență.

— Hai, să-mi trăieşti! La mulți ani, Ada!

Am ciocnit cu ea, apoi am ciocnit cu el:

— La mulți ani, Leon! Să-ți trăiască nevasta şi pruncuțul din burtica ei. La mulți ani, copii! Să vă bucurați şi să ne bucurați pe toți.

Simțind cum amețesc încântat, văzând fețele lor contopindu-se duios într-o scenă liniştită de tandrețe, m-am dus la culcare. Am dormit somn dulce legănat de eterice ființe astrale, invizibile, auzind prin somn foşnetul valurilor şi, când m-am trezit în zori, înaintea lor, şi am ieşit pe plaja pustie la ora aceea să prind răsăritul soarelui, m-am simțit împăcat cu soarta şi mi-am zis din nou, hotărât, că Providența are grijă de noi, de mine şi de ei, rugându-mă să-i ocrotească şi apere mai departe de Cel rău, Amin.

Nu numai că gravidiea o schimbase, maturizând-o, dar se şi îngrăşase şi, când îi contemplai burta, aproape că-ți spuneai automat că „va avea gemeni”, după cum arăta, ceea ce îl făcea pe el, lângă masivitatea ei (eu, care o ştiam cu picioruşele acelea agere şi subțirele, jucăuşe, de păpuşică fragilă, mereu alergând ca un ieduț scăpat într-o păşune înverzită, primăvara, cu picioarele acelea grațioase de adolescentă, alungite în talie, mişcându-se mlădios ca o nuieluşă în soarele verii, ce dădea pielii ei nuanța grâului copt), lângă masivitatea rubensiană de acum, mirele tată părea şi mai uscățiv şi înalt de cât era, mişcându-se deznodat, exact ca o himeră modelată de Giacometti. Ca o statuie de Giacometti, demn de oprit din mişcare şi dus într-un muzeu.

Mereu se apleca fără jenă, atent şi grijuliu, mimând ardoarea unui îndrăgostit. Îi mângâia cu palmele burta şi şoldurile, parcă o sculpta şi scotea, căzut în extaz, aceeaşi îndulcită şoaptă de tandrețe: „Baby! Baby!”

Atunci de ce mi-a răspuns ea cum a răspuns, când am întrebat-o dacă-i fericită?

Aşa cum arăta, din inflorescența suavității lui Sandro Botticelli, revărsată acum într-un vălmăşag de forme rubensiene, pentru mine tot fetița cea dulce şi slăbuță rămânea, fetița jucăuşă ce făcea pe Nadia Comăneci, piruetând pe covor şi umplând de frumusețe candidă întreg universul. Îi cunoşteam fondul intangibil, ca să spun aşa, de

drăgălăşenie şi bunătate, ştiind prin câte a trecut, înstrăinată în largul lumii, departe de noi, de mine şi de maică-sa, înfruntând singură viața, cum şi-a dorit, înfruntându-ne mereu, tot mai dârză, pe măsură ce creştea, cu nevoia de a fi liberă şi independentă, repetând cu obstinație acelaşi slogan sfidător, stupid auzit de la colegi şi colege: „E viața mea. Fac ce vreau cu viața mea!", greşind mereu şi izbindu-se într-una de toți pereții, ca, în cele din urmă, să recunoască eşecul şi să ne reproşeze nouă, părinților, că n-am fost mai fermi cu ea, ceea ce era în parte adevărat. În condițiile în care între părinți a intrat dihonia, de-au ajuns să se disprețuiască şi urască, unul trăgându-l de partea sa pe copilul neştiutor, vorbindu-l de rău pe celălalt, şi celălalt întorcând ponegrirea, copilul, sărăcuțul, scapă cum poate, năucit, dintre fulgerele şi tunetele furtunii zilnice, simțind din instinct nevoia să se apere, izolându-se tot mai mult, închistându-se, înstrăinându-se, încărcându-se şi el de resentimente ce se fac simțite în timp.

Trăim timpuri grele, George! Fața lui Caldwell, lungă şi obosită, se crispă în chip neobişnuit. Era pe punctul să facă o glumă. I se întâmpla rar să aibă umor.

Da, n-aş putea spune că-i o epocă de aur".

Şi totuşi, circumstanțe există: am greşit eu, a greşit maică-sa, a greşit ea însăşi eşuând dramatic, am greşit cu toții, din voia sau fără voia noastră, ajunşi aici, la această răscruce de bilanț existențial şi de soartă, ea tot „fetița tatii" va rămâne,

cum rămâne în mintea şi sufletul meu, suflet din sufletul meu, Liana cea cuminte, care s-a ferit de astfel de experimente. Mă întreb ce ştie el, cuceritorul, din ce aş vrea şi eu să uit, poate şi maică-sa, care-şi are nu numai partea ei de vină, dar însăşi răul ce stă să izbucnească vine în întregime prin ea, pentru că ea, Amana, i-a fost sfetnică şi confidentă Adei. Împerecherea, ca şi măritişul lor, s-a săvârşit şi desăvârşit sub oblăduirea sa.

Mă întreb dacă prin ea, prin Ada, căci prin maică-sa nu avea cum, mă întreb dacă pot afla câte ceva din viața ei şi dacă, mai presus de orice, în caz că el lasă să pară că-şi va juca onorabil rolul de tată, mă întreb pentru a mia oară de când au venit ce poate să-i ofere acest necunoscut, cu pasele lui magnetice, lipindu-şi urechea de burtica crescută magic, în interiorul căreia se desfăşura misteriosul proces de creație, zvâcnind în peştişorul de aur sau argint care într-o zi, mai aproape decât ne aşteptam, spărgând placenta sorocului, avea să aducă atâta chin în trupul şi sufletul mamei şi să-i schimbe viața. Mă gândeam dacă şi el simte şi se gândeşte la neplăcerile inevitabile, la durerile viitoare şi în ce măsură va reuşi să-mi contrazică intuiția, dezarmând instinctul meu de tată, impunându-şi voința şi viabilitatea propriului său instinct de tată. Regretul meu era enorm că nu-i puteam vorbi, nu-l puteam asculta şi înțelege. Dincolo de privirile prin care nu-i scăpam din ochi pe amândoi, mă purtam şi eram un fel de surdo-mut lângă el; ginerele necunoscut îmi

rămânea şi avea să-mi rămână veşnic necunoscut. O sculptură de-a lui Giacometti mistificată într-un trup filiform şi dezmembrat, cu zvâcniri şi smuceli de „handicapat" ce-şi caută, direcționându-şi cu greu ținuta, mersul şi armonia mişcărilor mâinilor, împleticindu-şi mâinile una în alta, ca şi cum tot timpul ar fi trebuit să se scuture de o piedică invizibilă. Poate că această piedică invizibilă, acest stăvilar ilar, care mă făcea să-l urmăresc cu neliniştită uimire, dacă reuşeşte să facă ce intenționează să facă, era tocmai acest făt misterios ce se zămislea în ea şi amenința să iasă prematur la suprafață. Provocat de tatăl iresponsabil, de şocul imprevizibil – sau poate bănuit, ca-n ghicitoare, de intuiția mea de tată, la rându-mi, înainte de a cunoaşte sentimentele de bunic – fericitul dar ceresc însămânțat ca har divin avea să devină o neagră pată ucigaşă, un chin ispăşitor pentru mamă. Numai bunica, mama mamei, dintre noi toți, la începutul începutului, l-a primit, l-a văzut şi l-a simțit ca pe o minune, special prezervată ei, să-i umple inima de recunoştință şi responsabilitate, marcând-o spiritual şi transformând-o într-o bunică mai iubitoare şi mai grijulie decât a fost ca mamă pentru fiica ei, lăsată atunci să-i invadeze ființa mai mult ca să mă acapareze pe mine ca tată. Calcul disperat conceput, căci, pe măsură şi în timp ce creştea în mine cu timpul dragostea pentru copilul minune ce se vădea într-una a fi, dragostea pentru mamă, dovedită a fi fost numai carnală, scădea, ducând inevitabil la ruptură.

Un caz obişnuit, neobişnuit rămânând, întărindu-se în timp dragostea îndelung răbdătoare, iertătoare, înțelegătoare, totală, aproape perfectă, apropiată de ardoarea şi sfințenia virtuților ei, puse în lumină de Apostolul Pavel: dragostea pentru Liana, apoi şi pentru fetița Ada, fiica rătăcitoare, plecată în lume să-şi găsească rostul. Asta făcea deosebirea dintre ele şi asta le caracteriza destinul. Să începi un film, imaginat, gândit, scris, jucat, filmat, montat şi vizionat de tine cu disperată voință şi ambiție de finalizare şi să nu-**l** poți termina! Să începi o carte şi să n-o poți termina! Să publici pe bani trimişi de taică-tu un excelent album de artă numai în 25 de exemplare pentru împărțit la prieteni şi să nu-ți rămână un singur exemplar pe care să-l faci cadou de ziua ta tatălui tău care trăieşte cu dorul să te vadă realizându-te ca artist! E şi ăsta un infinit motiv de tristețe de ziua ta.

Singura împlinire ca preț pentru toată risipa şi zbaterea în zadar era acest Făt-frumos ce sta să se nască, împlinirea se anunța prin acest copil adus să se nască în țara în care se născuse şi Ada, şi eu ca tată care o mai aveam pe Liana, pe sora ei, le-am iubit şi le iubesc pe amândouă, cu toate scăderile şi păcatele mele ca om, cu toate greşelile de tată față de ele, de pedagog, prieten, de sfătuitor nu întotdeauna stăruitor şi înțelept. Sunt, am fost şi voi rămâne totuşi un tată bun, mă pot lăuda singur. Ca bunic, poate, nu pe atât de bun pe cât mi-aş dori.

Dacă lucrurile ar ieşi cum le-am plănuit! Dacă totul ar

decurge normal! Bunic ireproşabil? Negreşit, dar aşa, în încurcăturile ivite şi-n dezastrele lăsate în urma sa de tatăl iresponsabil, ni se impune tuturor, mamei, bunicii şi mai ales mie, ca cel mai hârşit de viață, să fim cu totul şi cu totul excepționali.

„Toate familiile fericite se aseamănă între ele. Fiecare familie nefericită este nefericită în felul ei".

Prin sursa Amana, ştirile revărsate din America începură să-mi parvină, curgând în cascadă, ştirile evenimențiale spărgând ordinea în logica lucrurilor: întâi ştirea că „vom avea un nepoțel" sau „nepoțică" – nu era testat genul – apoi „preparatoriile oficiale" şi „consemnarea în fapt", transmisă prin internet, a transcrierii în engleză a Certificatului de Căsătorie Civilă, întocmit pe data de... la... din Portland, SUA, între..."

Imaginea transmisă alb-negru arăta un chip banal, oarecare, plăcut, un profil prelung, nas ascuțit, pometi şi obraji subțiri, buze ascuțite, o frunte aparent normală şi nişte ochi cu o privire ce nu i-o puteai prinde, fixată cruciş pe coperta albumului *Voiaj,* deschis sub o mână răsucită anapoda deasupra albumului. „Ăsta e Lonny. E OK?", ne întreba Ada. Ce puteam spune? Şi-l alesese, ăsta era, nici frumos şi impozant ca un argonaut, nici blond-auriu-roşcat ca un irlandez sau scoțian, nici ciocolatiu ca un mulatru, nici c-o privire țeapănă şi fioroasă de Al Capone, slavă Domnului! „O.K., fetițo! Stăpâneşte-ți**-l** sănătoasă şi să fii fericită cu el!"

Nu arăta a nemernic sadea. Părea normal, cu toată privirea lui rătăcită în gol. Aşa arăta în fotografia transmisă prin internet. Aşa arăta în înşelăciunea virtuală, în magia virtuală.

Mamă-sa se comportase cu Ada ca şi cum, geloasă că i-l smulge din cordonul ombilical, nu putea suporta chinul ruperii; ca o mamă incestuoasă care-şi simțea carnal fiul fiind propriul ei bărbat-amant. Şi el, sclav al viciului, nu se putea nici el desprinde: mucegaiul, spârca şi leptothrixul care, fărâmiță cum era, microscopică, nu se lăsa desprins din sexul matern.

În totul şi în toate, citind prin ochii lui şi privind la el ca într-o oglindă, întrezărea cețos în umbră sau în prim-plan lucind orbitor chipul incestuoasei meduze, o scorpie rasistă. Ada şuieră furioasă, scuturându-se. Se ciocniră ireconciliabil din prima lor întrevedere la Portland, în galeria Halostrobe, unde venise cu această fantoşă împăiată, cu acest mucegai sculptat de Giacometti, ținându-l de mână – maică-sa, nu el – pledând pentru ocuparea postului de director de marketing. „Întâi am crezut că ea, maică-sa, doreşte postul ăsta anunțat prin internet", îşi amintea Ada amuzată". Parcă venise cu el de mână să-l înscrie la şcoală. El era cu un cap mai înalt decât maică-sa şi ea îl ducea de mână să nu fugă, pentru că el se intimida şi nu avea curaj. Asta m-a şi amuzat şi impresionat, făcându-mă curioasă. I-am pus câteva întrebări lui, testându-i simplist facultățile intelectuale la lucrul cu

eventualii clienți amatori de artă. Când am constatat că am cu cine discuta şi are şi simțul umorului, făcându-mă să zâmbesc prin mărturisirea că-i îndrăgostit de mine, apoi chiar să izbucnesc în râs când s-a justificat c-a venit cu maică-sa de mână să mă ceară în căsătorie, am invitat-o politicos pe maică-sa să-şi vadă de treburile ei, altele decât pețitul, şi l-am angajat pe el. O înțelegeam ca mamă părăsită de soț, cât de greu îl crescuse ca profesoară, dar, gata! Era băiat mare, de-acum altă femeie, adică ea, Ada, va avea parte de el. Asta era! „O rasistă împielițată", gata să-şi scoată (sau să-ți scoată) un ochi decât să cedeze în fața unui argument potrivnic principiilor enunțate de ea. Îi trezise resentimentele sudiste şi duşmănia pentru că nu se lăsase intimidată de pretențiile ei de mamă moştenitoare a unor principii de clan indo-negroid.

— Mă trata ca pe elevii ei de şcoală şi nu suporta că eram patroana lui fiu-su. Sub papuc. Mă voia şi pe mine sub papucul ei. Şi atunci i-am trântit eu cu papucul peste ochi, l-am luat de mână şi am venit să nasc acasă.

— Cu Galeria Halestrobe ce-ai făcut? Ai închis-o? Ai concesionat-o? Ai dat faliment? Gata cu comerțul de artă în America!?

— Nu merge, tati. Am vrut să te vând pe tine... Adică, scuză-mă, nu pe tine, să-ți vând tablourile tale. Să te fac cumva cunoscut în America. Aveam planuri mari, îmi făcusem şi ceva relații printre colecționari, dar nu ține, tati.

Mă doare sufletul că trebuie să-ți spun ceea ce ştii şi tu. N-ai cotă. America, pe cât e de cheltuitoare cu arta, investind dintotdeauna sume astronomice în achiziționarea de rarități originale, America e pe atât de snoabă. Dacă nu te-a consacrat Parisul sau Londra, n-ai cotă la Sotheby's sau Christie, eşti nimeni în America, oricât de genial ai picta. Ştii şi matale cum se spune: Dacă n-ai jucat pe Broadway, nu poți să joci pe Broadway.

— Ştiu, ştiu, fetița tatii, ia mai dă-i la dracu'!

— Asta am zis şi eu, am concesionat galeria şi am venit să nasc acasă. Consolează-te că poate nu prin mine, prin fiu-miu, prin nepotul matale să dai lovitura de imagine şi să-ți câştigi dreptul matale la celebritate! Nu mă jenez să-ți spun că în intimitatea şi orgoliul meu de fiică risipitoare, ca mine, mi-am dorit şi încă îmi doresc să fii, după Brâncuşi, primul pictor român cu o prezență permanentă într-unul din marile muzee americane. Ştiu că ating o rană deschisă şi mă opresc.

— Mai am cu mine volumul I din *Punct contrapunct,* pe care-l țin uitat în buzunarul sacoului încă de la aeroport, când ai venit. Dă-mi voie să-ți citesc ceva.

— Citeşte! Aş vrea să găseşti ceva să mă emoționeze. Huxley e un cerebral rece, dar poate i-ai descoperit undeva, într-un colțişor de pagină, puțin umor. Aş vrea să-l fac şi pe Lonny să râdă. La Portland râdea mult şi mă făcea şi pe mine să râd, de asta l-am şi lăsat să fie tatăl copilului meu. Citeşte! Citeşte! în România, la Bucureşti, constat că i-a

dispărut umorul.

— Mă tem că n-o să te fac să râzi nici pe tine.

— Bine, bine, dă-i drumul!

— *Asta vreau să realizez în carte uimirea pe care ți-o provoacă lucrurile cele mai obişnuite. Sunt sigur că orice conflict sau întâmplare s-ar potrivi, fiindcă orice întâmplare are în ea toate implicațiile posibile*". Ce zici?

— Vrei să-mi vinzi ideea că asta trebuie să prind şi eu în cartea mea? întâmplarea care să aibă în ea toate implicațiile posibile? Şansa unui pictor necunoscut care ajunge să-şi vadă un tablou licitat la Sotheby's!?!

— Plec acasă împăcat şi cred că-n noaptea asta o să-mi vină inspirația. N-am scris o pagină de când ați venit voi.

Mă întorc acasă să mă pun pe scris. Aici Ada, Alexandra, Anduța-drăguța nu poate să scrie. N-o lasă spiriduşul-peştişor care înoată prin lichidul amniotic din burtica ei crescută rubensian. Liana nu are timp să scrie. Şi suferă. Suferă că nu poate să se sustragă timpului devorator, să scrie pe săturate, după pofta inimii şi a minții. Închipuirile ei fabuloase o scot din minți. Chinul e aproape fizic. Ca o lovitură în diafragmă. Ca o strivire de oase presate. Scrâşnetul din peştera oaselor se simte ca o măciucă ce izbeşte nodurile nervilor. Prin urmare, trebuie să scriu eu în locul lor, ceea ce nu echivalează cu scrisul lor şi nu valorează cât scrisul lor, de vreme ce ființa lor, constrânsă să nu se poată exprima prin scrisul-vis, scrisul-vorbă, rămâne în

peştera tăcerii. Vuietul razelor de lună plângând în nescrisul lor acuză imanența necesităților profanului cotidian.

Avangardiştii aveau talent şi se jucau cu el umflâ**ndu-l** prin găselnițe geniale, Tristan Tzara îşi da drumul prin DADA; Marinetti umplea baia cu baloane de săpun şi împuşca din baie toată literatura veche; Brâncuşi fugea de Rodin şi ajungea Creatorul sculpturii moderne; postmodernişti, săraci în mijloace de expresie, îşi maschează impotența harică şi virilă scriind pe teme date cărți în colectiv, pasând subiectul convenit de la unul la altul în ritm de inspirație dodecafonică. Maneliştii zgubilitici scotocesc gunoaiele limbii vulgare şi dau la iveală „cuvinte potrivite" de cântat la nunți şi mese festive. „Festina lente!" spuneau strămoşii. Maneaua dă buzna peste muzica lăutărească şi-l aruncă pe Barbu Lăutaru la canal. Pornografia umple taraba de cărți.

Politicienii fac revoluție în evoluția înaintării spre coşmarul morții națiunii române. „Monarhia va salva România!" se mai şopteşte pe la colțuri. Mulți şi l-ar dori în fruntea țărişoarei pe Prințul Charles.

După ce mucenicii limbii române şi-au mistuit viețile să învie limba stră-stră-strămoşilor şi s-o eminescializeze, s-o arghezizeze şi să-i dea strălucirea astrală potrivită, impostorii şi cioclii străini de neam, o omoară cu zile, toți în devălmăşie asimetrică, pe orizontală şi verticală, speriați de „scheletul lui Eminescu" care le rânjeşte din dulap.

Prin efect cinetic de albire prin înnegrire, Adevărul a ajuns minciună. Orbitor, ieşit din tenebre orbeşte, cu rafinate subtilităţi stilistice viscerale, proză avangardistă şi proză grosieră de inspiraţie politicianistă. Cizelată cu fraze proustiene, proza se mişcă brownian orbitor-stânga, orbitor-dreapta, infuzată pe toată suprafaţa mass-mediei obediente. „De-ar sfârşi odată aşteptarea asta gâfâită după mult râvnitul Premiu care mereu nu ni se dă!" îmi zic. Ne zicem, adică, fără să ne privim în ochi. „Rebreanu nu l-a luat, Sadoveanu nu l-a luat, Blaga nu l-a luat, Arghezi nu l-a luat, Nichita nu l-a luat, Sorescu nu l-a luat, Preda nu l-a luat şi acum, mai încoace, nici Breban sau Cărtărescu, dar, îmi spun eu, liniştitor şi împăcat că mult râvnitul premiu n-a intrat în orbitor, nu l-a luat nici Tolstoi, bătrânul, nici Ceauşescu Nicolae care a pus la bătaie toată ţara pentru premiul ăsta, înfometând-o. Mai ducă-se la dracu'!"

Lui Tristan Tzara, inventatorul dadaismului i se decernează Marele Premiu International de Poezie de la Taormina, în 1961.

Şi, cu asta, gata! stop cadru! scos din anonimat, scrisul sau tabloul carpato-danubian rămân numai prin Premiul lui Palade (din America) şi premiul Herthei Müller (nemţoaica), aşa petrecem în aşteptarea înşelată şi ne trecem pe brânci sau în picioare, străbătând prin ciuma brună şi ciuma roşie, ciuma roz-bombon din tranziţie şi ciuma alb-aurie capitalistă!

Cum fiecare în fața morții nu ne putem legitima decât prin ce lăsăm în urmă, decât prin tăria-n credința cu care am iubit şi ne-am trăit viața, împlinirea mea rămâne prin Muzeu, prin cărțile apărute, dar şi prin tablourile încă nepictate şi cărțile încă nescrise!

Atâtea cărți în atâtea şi atâtea biblioteci şi rafturi de tarabe şi librării.

Atâtea biblioteci, tarabe şi librării cu cărțile rămase nescrise! Câte cărți cu paginile rupte sau arse, câte cărți întregi date la topit! Cărțile misterelor rămase cu paginile albe. Cărțile arse pe ruguri ca sfinții!

Atâtea muzee şi galerii de artă pustii, cu ramele goale, cu pânzele înnegrite de fumul bătăliilor glorioase, vizitate de scheletele fantomatice ale colecționarilor de artă, de frumos, cu ochii goi, privind în gol, golul din creştetul capului.

Dispărute în grandoarea războaielor, urâtul şi dezgustul de viață din non-artă, crăpătura golului negru al nimicului descoperit de tristul Tristan Tzara, de Hans Arp şi ceilalți 12 apostoli guguştiuci din Calendarul Ortodox Creştin în ziua de naştere a lui Tristan, 28 aprilie stil nou, de ziua sfântului mucenic DADA şi a sfinților mucenici Maxim şi Cvintilian. Ada, prin urmare, vine din Dada şi Dada provine din „sonoritățile tuturor limbilor”. În consecință, nu înseamnă nimic, adică un nimic din care se va naşte totul! o nouă viață, cu un nume netrecut încă în dicționare: Gabriel! Vania Atudorei, în utilitatea totului tot din viața ficțională, fixează

„importanța primordială a ceea ce a fost dat la întâmplare, din întâmplare în Larousse şi Calendarul Creştin Ortodox, ca dată de naştere neîntâmplată întâmplată întâmplător într-o întâlnire a visului cu halucinația, a nebuniei cu înțelepciunea visătoare din noua geneză Dada". Împreunarea din Nada şi Ada să-l dea pe Connor-onorprinţişor.

Mai există încă o coincidență stranie: în timp ce fiică-mea, sătulă de atâta sâcâială din partea mea, se lasă convinsă să-şi scrie povestea ei, eu, aflat mereu în stare de nestare, mă arunc prin această carte direct în viața ei, contribuind cu propria mea versiune la caruselul acestei Roți a Sorocului. Martor de pe margine, ca Autor al autoarei, cred că am dreptul prin versiunea mea să mă amestec în povestea ei. Asta nu înseamnă că asocierile şi disocierile noastre pot da o mai deplină normalitate, onorabilitate, farmec şi credibilitate adevărului de viață trăit. Evocat din perspectiva mea confuză de la distanța în timp, prin care privesc peisajul, poate că-mi scapă multe nuanțe şi tabloul să iasă mai sumbru decât a fost în realitate. Sau poate că realitatea însăşi să fi fost alta. În confraternă colaborare, vom avea curajul să nu ocolim zonele leproase ale întâmplării, începând cu întoarcerea acasă, să nască în bucurie şi, pe cât e posibil omeneşte, fără durereri, ştiind cu toții, mari sau mici, catolici sau ortodocşi, musulmani fundamentalişti sau înțelepți talmudici, practicanți bisericoşi sau atei fanatici, ştiind că numai în „viața de dincolo nu-i durere, nici întristare". Sau e „numai

durere şi scrâşnirea dinților", dacă suntem aruncați întunericului şi focului Iadului. Aici, în existența reală, în viață ca şi în carte, toate sunt amestecate, binele cu răul se dau uța, uța, ca maimuța, pe acelaşi balansoar. Aşadar, când mai bine, când mai rău, povestea noastră înaintează cu greu, dar nu disperați. Până la urmă o să aflați tot.

ALB ŞI NEGRU, ÎNTRE VIS ŞI CARTE

Când s-a întors să nască în țară, Ada ştia că-n România nu sunt cele mai bune spitale din lume, dar spera să găsească (sau s-o găsească pe ea) cei mai buni medici; să descopere cele mai inimoase moaşe; cei mai talentați chirurgi, cele mai duioase şi milostive mame creştine. Spera întru totul şi-n toate să se „simtă acasă". Puiul de om, puiul de român să se simtă rege al universului, anunțându-şi prezența în lume din România, din patul maternității bucureştene. Apoi era limba! apoi era familia! Prietenii! Foştii colegi şi fostele colege de şcoală. Toate astea (plus „aerul de acasă") erau „ursitoarele", strânse în jurul copilaşului aşteptat să vină pe lume. Toate astea nu pot fi găsite în clinicile din străinătate, oricât de modern, cu aparatură performantă, ar fi dotate. Oricâte excelențe medicale ar lucra în ele! Cel puțin aşa ne place nouă, românilor, să ne amăgim, luându-ne pe noi înşine în derâdere, cum ne stă bine! O, la, la! uite-aşa! Băsescu i-a trimis pe medici la plimbare în străinătate, şi pe profesori la cules căpşuni. România a devenit cioaca umilințelor şi poligonul de experiență al întregii Europe. Ne mândrim cu mai mult parapon că suntem europeni, nord-atlantici şi proamericani, decât că suntem români.

Pe ce se baza Ada? gândeam eu. Dragoste, speram eu şi gândea maică-sa. „Porunca necesității", de fapt.

Pragmatismul impus de împrejurări, de conjunctură.

Cuvintele „viitorul” şi „dragoste” nu le-am auzit rostite din gura ei, dar sunt convins că se gândise să se-ntoarcă să cucerească ceea ce nu se lăsa cucerit, „visul american”, când a hotărât să vină acasă cu câteva luni înainte de a se împlini sorocul. Dacă ar fi rămas „sub papucul soacrei” să nască într-o clinică performantă din America, ştiind că, automat, pruncul va avea cetățenia asigurată şi un viitor binecuvântat, poate am fi putut să cerem naturii umane sau sorții altceva decât poate da. Luându-i-**l** din pat pe feciorul-bărbat devenit între timp centaurul patern al unei opere încă nefinisate, Ada avea să treacă printr-o mare experiență.

Nu-mi pot însă smulge din minte prima impresie de la aeroport. Cât de opus arăta ginerele cu care venise față de cel pe care mi-l închipuiam, care-ar fi putut-o face fericită scăpând-o de griji în viitor, căci ar fi trebuit să fie şi bogat în imaginația mea, de ce să nu recunosc. Bogat, frumos, deştept. Neapărat, iubitor de frumos, s-o prețuiască. Să-i prețuiască şi sufletul, nu numai frumusețea fizică. Să-i intuiască şi aprecieze caracterul, nu numai abilitățile tehnice cu care stăpânea tainele computerului. Nu numai fantezia şi talentul literar şi, peste toate astea, paradoxala ei predestinație de-a nu duce nimic până la capăt, găsind exact omul potrivit pentru ea, cu energie lucrativă şi stare de convergență intelectuală care s-o facă să-şi definitiveze proiectele.

Când l-am văzut cât de deznodat şi stângaci se mişcă, de parcă şi-ar frânge oasele, când am văzut că nu-i poți prinde privirile, am simțit un fior rece, prevestitor de rele... în închipuirile mele visasem de mult clipa asta, o aşteptam, ştiam c-o să vină negreşit. Ada nu era ca Liana. Carismaticul ginere spre care se îndrepta, pe care-**l** alegea ca bilet câştigător din lozul cel mare, trebuia să-mi placă de cum îl voi vedea intrându-mi pe uşă. Parcă o vedeam pe Ada, învăpăiată de emoție. Se dă la o parte, privind contemplativ peste umăr, să-l văd în toată splendoarea măreției lui de uriaş, timid şi smerit în mişcări, de parcă ar fi intrat într-o biserică. Eu, mărunțelul, cu plete şi barbă albă, înveşmântat în odăjdii de preot, arătam în fața ginerelui necunoscut cum arăta părintele Galeriu în fața mea. Mi-am imaginat de multe ori scena. Cum aveam să-l poftesc să şadă şi s-o roage pe ea să-mi traducă ce spune el. Mă imaginam şezând în fața lor mai emoționat ca ei. M-am liniştit şi am zâmbit fericit când am zărit lacrimi în ochii lui.

Ce uşor mă inflamam şi ce uşor vedeam pe toate fețele chipul prototipului. Chipul lui Dumnezeu! Niciodată zărind în spate umbra Diavolului. Dar niciodată. Parcă eram, adică sunt, vrăjit la ochi. Acum era prima dată când, în locul chipului, am întrezărit de la început, apoi chiar am văzut Masca. Din o mie de măşti pe care le schimbă Necuratul pe zi, i-am zărit masca ipocriziei din prima clipă. Oricât a încercat el să mă ducă după aceea cu o mască de om cinstit,

prima mască nu mi-a mai ieşit din ochi. În sfârşit, începeam să cred, să trăiesc, să simt că Satana se apropia de mine şi sub chip de ginere.

„Prea bine, domnule!”, mi-am spus. „Cât trăieşti, înveți. Dracul nu zideşte biserici, dar te poate amăgi cu crucea falsă pe care şi-o face când trece prin fața unei biserici!”

De când cu mondializarea asta, am devenit un tată globálist. În închipuire, mă puneam la toate probele, puteam să-mi mărit fata cu un italian, portorican, un asiatic. Irlanda îşi trimitea şi ea pețitorii şi competitorii ei.

După ritualul de la Oficiul Stării Civile, binecuvântarea de gheață din munții Făgăraş, nunta dată de mine, tată fericit şi fără prejudecăți, se putea face în Honolulu, la Santiago de Chile, în Africa de Sud sau în Kamceatka. Dacă nu puteam ajunge lângă miri, să țin trena miresei, puteam primi veşti online şi felicitări de pe tot mapamondul pe pagina de blog. Nunțile acum se fac prin internet şi se desfac perechile spre a se reîntregi fără nicio prejudecată de religie, sex, credință sau etnie, tot prin internet. Totul e în mişcare globală. Şi sentimentele!

Căsătoria religioasă va avea loc la biserică. „La biserica unde mergi matale, tati”, parcă o auzeam şoptind pe Ada, grăbită să le dau mai repede dezlegarea. „La Sfântul Silvestru”. „Părintele Constantin e-n ceruri, fetițo”, o aduceam eu cu picioarele pe pământ. „Vorbeşti matale să ne cunune părintele. Vorbeşte cu Sfântul Petru, care-i cu cheile

Raiului, să-i dea învoire pentru câteva zile. Internetul funcționează şi acolo". Ficțiunea cu realitatea se amestecau vaporos în mintea mea. Din delicatețe, m-am ferit s-o întreb dacă ştie care sunt recordurile de performanță matrimonială stabilită prin internet şi care sunt mai cu seamă națiile care practică acest sport. Înainte de a se pune în mişcare Roata Sorocului trebuia să ne asigurăm de pagina noastră de blog. „Ce ți-este scris, în frunte ți-e pus", se spunea în secolul trecut. Acum, o cerere de căsătorie pe glob poate primi pe blog câteva milioane de răspunsuri după trei minute. „Ce ți-e scris pe blog, se preface din virtual în real pe glob". Înainte dădeai în bob, acuma dai în job. Internaut caută internaută, irlandezul Joyce, Mîşkin şi Dostoievski, Pierre Bezuhov şi Andrei Bolkoński, prințul Hamlet al Danemarcei, arhimiliardarul Bill Gates au deschis o oficină matrimonială la Tripoli. La New York, o sută de mii de bărbați şi femei se adună goi în Manhattan să pozeze unui fotograf. Se aude că o primă operă a lui Brâncuşi s-a pus în vânzare prin chetă publică în România prin formula „Dați un leu pentru Ateneu!". „Dați-vă cu fundurile de ghețuş pentru Brâncuşi". Ugerul Meduzei din ceasul creației acoperă ruşinea smerită a nației.

N-are job, dar sunt căsătoriți, recunoaşte copilul şi, când se va naşte, va fi trecut pe numele lui. Adică, în loc de mucenița Dada, va fi trecută prințesa Lia Esmeralda a Prințului lovit cu barda. Balaurii din pântecele lor sughiță de

foame, după ce au înghițit trei sute de mii de kilometri pătrați de pădure.

„Cine trăieşte din plin", spune Thomas Mann, *„n-are vreme să creeze", „pentru a fi cu adevărat creator trebuie să fi murit mai întâi".*

„Ne-am revendicat opera poetică", spune prințesa Lia.

Când mă uitam la ei şi-i spuneam că-i „minunată" şi cât de tare mă sileam să cred că viitorul va fi şi el minunat, am simțit un val cald de duioşie şi mi-au dat lacrimile. Mă uitam dincolo de ea, la el. Scociora cu un cleşte cărbunii de pe grătar. Se pregătea să învârtă fleica de carne. La asta se pricepea. Da, fără nicio jenă. Trebuie să recunosc, „Gândacul" lui Kafka trăgea la carne. Mi-am simțit ochii plini de lacrimi. Cum naiba de nimereşte fata asta cu sufletul ei minunat, cum dă peste tot felul de ăştia buni să învârtă fleica pe grătar, gândăcei, larve, viermuşi fumigeni! îți înfiorau pielea numai ce-i vedeai! N-o credeam în stare, după ce pictase, descoperindu-i eu talentul precoce. La vârsta aceea, fiind pe atunci şi dintr-odată genială – la trei ani! Pe urmă, încet-încet, i-a trecut. Liana, cu zece ani înaintea ei, toți copiii, pot afirma liniştit, sunt geniali. Ei nu se copilăresc din joacă, imitâ**ndu-l** pe Miró sau Dufy, ei nu zmângălesc după canoanele „infantilismului", ei sunt chiar petele strălucitoare de culoare, îndrăzneala neştiutoare şi ingenua virtuozitate, ei şi ele, copilaşii sunt chiar Dufy sau Miró multiplicați în frunzişurile copilăriei. Orice nume mi-ar veni

cu repezeală în minte dintre „infantilişti”, ea putea lua lecții de la Lianele mici. Ada, ca şi Liana înaintea ei, era desăvârşită în arta cu care aspira frumosul şi se înconjura de frumusețe şi candoare. Şi-atunci, prin ce metamorfoză a esteticii urâtului a trecut la acest grătaragiu! La acest Vulcan pigmeu care se îmbată cu valurile fumului pe care îl împrăştia în jurul lui cu palmele şi o face să râdă de ce-i spune! Ce-i spunea de-o face să râdă! La vârsta mea văd cum ființele mor, se schimbă sau alunecă din seva nirvanică în rocă vulcanică. Din obrazul tânăr şi pur rămân doar zbârciturile şi ridurile. Din riduri rămâne numai argila.

Soarele Arcadiei n-a lucit niciodată deasupra Chitilei. Micuța mea grădină se scufunda acuma în fum. Dacă chiar aş fi un tată ca toți oamenii cumsecade, aş petrece şi eu cu ei la un grătar cu mititei sau berică! De ce nu sunt un tată cumsecade, bun, vesel, petrecăreț, vorbăreț şi glumeț! M-aş bucura că şi grădina mea intră-n rând cu lumea, se bine aeriseşte şi ea în fumul gros de mangal. Hai să-mi pun urechea la pândă muzicală, să aud cum sfârâie fleica pe grătar! Să-mi aduc o pătură, să mă aşez colea pe iarbă şi să iau şi eu parte la petrecerea copiilor. Grătarul în grădină! Grătarul pe iarbă! Uite, domnule, cum se internaționalizează viața! Din America până în Chitila, din Chitila până în America noua civilizație îşi trimite fumul ei de jertfă. De ce nu mă pun eu pe spus bancuri, să-i înveselesc pe copiii ăştia! De ce rămân tot posac, ursuz şi nebun de sucit cu felul

ăsta de a fi, nefiind o fire atât de pidosnică să nu pot râde! în loc s-o fac să râdă, ce-o fi cu mine că mă uit la ea şi-mi vine să plâng!?

Retrăgându-mă din uşă, intru repede în verandă. Un tată sentimental în locul unui tată bancagiu, bătrân ca Tolstoi înainte de a fugi de la Iasnaia Poliana, pe care**-l** podideşte plânsul din senin. Ce mai tată de belea sunt şi eu! Parcă m-aş trezi în halta de cale ferată. Ultima haltă înaintea morţii. Ruşinos şi nepotrivit pe timpurile laptopului şi internetului, un aşa tată. Înapoiat şi nepotrivit. Fata mi-a adus computer, mi-a adus laptop, o minune, o bijuterie americană şi eu scriu tot cu pixul! Aş bate la maşină, că ştiu, asta-i singura performanţă pe scara tehnologiei, dar nu se mai găseşte bandă de maşină, nu se mai fabrică. Cu pixul, sigur, cu pixul! Ca-n secolul trecut. Sunt un clasic scriitor român contemporan în viaţă, rămas în secolul trecut. „Hai la culcare, bătrâne!", îmi spun. „Retrage-te în pod, la mansardă, între ferigi, şi trage obloanele!"

Ada simte ceva şi aleargă după mine.

— Ce ai, tati?

— Nimic. Ce să am? Mi-a intrat fum în ochi de la grătarul vostru. E prima dată în grădina asta şi lângă casa asta când se ridică fum de pe un grătar. Ştii bine că nu mănânc carne de peste patruzeci de ani. Mă şi mir cum în atâta calabalâc cât ai adus din America, odată cu grataragiul ăsta, n-ai uitat şi grătarul de picnic. Mâncaţi sănătoşi şi bucuraţi-vă, copii!

Eu mă retrag să cuget la lupta dintre spiritualitatea ascetică, rece, şi focul carnal al poftelor grosiere. Urc la mine în liniştea muzeului de ferigi. Ai venit de atâtea zile şi încă nu mi-ai văzut muzeul.

Ada începe să râdă:

— Ştiu că ți-ai dorit muzeul ăsta dintotdeauna, dar nu cred.

— Crede şi nu cerceta. Tot muzeul e din donația mea. Cu ani în urmă (or fi peste 10 sau 12 ani) mi-am jurat să-mi dăruiesc tablourile românilor. Odată plantați în loc fix şi în pământ bun, inundate de soare sub peretele de sticlă ridicat până în tavan, tablourile au crescut luxuriant, de au umplut întregul muzeu până la mansardă. Aş putea spune că întreg acest colț de oraş a devenit terenul lor de expansiune şi exigență. Frumusețea şi-a câştigat dreptul la climatul de liniște şi visare.

Acuma ştii că eu sunt ca huhurezii, mă culc devreme, să mă scol odată cu găinile. Sau mă culc târziu şi mă scol cu găinile, după cum îmi vine şi mă apucă. Timpul pentru mine nu există. Nu-mi ajunge. Rămâneți voi să petreceți, eu mă urc la cer, la ferigile şi tablourile mele. Mi-au devenit atât de dragi, că mă uit la ele parcă-s rupte sau desprinse din rai. Gata, gata! Mâine dimineață curăț eu grădina.

Când nepoțelul nenăscut va începe să facă primii paşi prin lumea aceasta condamnată să se mişte între maşini şi blocuri de ciment, aici am să-l aduc să se joace cu pisicile

printre pletele ferigilor scăldate în soare. Am să-i spun poveşti cu artişti şi artiste, am să-i vorbesc de meşterul Baba şi de meşterul Arghezi, şi am să-i insuflu dorința să-şi dea masteratul în Istoria artei, perpetuând istoria bunicului şi istoria acestui Muzeu al Recunoştinței. Să se facă orice: poet, scriitor, biolog, cineast rătăcitor cu mintea prin lumi necunoscute, ca maică-sa, arheolog sau astrolog, numai să nu uite de acest muzeu în care el va rămâne custode. Absolvent de Harvard, va fi o mândrie pentru muzeu şi o minune pentru toată lumea că nu şi-a uitat limba în care s-a născut. Limba lui fiind română, dacă se va naşte în România, sau engleza americană, dacă maică-sa se va hotărî, în cele din urmă, să-l nască la o clinică din America, sub efectul tubului euforizant care elimină durerile. „Ce mă bucuri tu, dragule scump, e că ştii ce nu ştiu eu, toate limbile mari ale pământului şi ale lumii, dar n-ai uitat de limba strămoşilor tăi, limba cea mai răspândită pe această bucată centrală de Europă, limba română”.

„Priviți-l pe copilaşul acesta încă nenăscut”, îmi spun, urcând în pod. „Va pricinui mult chin, dar va aduce şi multă bucurie după aceea. Poate va ajunge mai mult decât îşi doreşte mama lui să ajungă. Poate va ajunge mai mult decât îmi doresc eu să ajungă. Poate că acest necunoscut şi neştiut Winnetou, neştiut Richard Inimă de Leu, acest fluture învelit în crisalidă, acest licăr de stea, de lacrimă sau amăgire morfică transformată în peştişor de aur, va ajunge un geniu!

De ce nu? Un mare descoperitor de artă, un Brâncuşi al viitorului, de ce nu? Un explorator exemplar, care va scotoci şi scoate din anonimat, din gunoaie, toate geniile româneşti care apar din neant, apar de pretutindeni şi de peste tot înfrumusețând pământul, apoi se sting în picioare, neştiuți şi uitați.

Aerul răcoros spre seară, uşor jilav, încărcat de fumul iute-acrişor de la grătarul lui Leon urca până aici. Distanța nu era mare, clădirea cu etajele ei mansardate ale muzeului din fundul grădinii ocupa jumătate din suprafața proprietății cumpărate în timp, pe încetul şi pe bucăți. Ultimul proprietar, de fapt o proprietăreasă tânără şi bogată, susținută financiar de tatăl ei, care apăruse impozant ca un barosan, coborând dintr-o maşină luxoasă, tânăra probabil având undeva şi un bărbat (nu se făcuse încă văzut prin cartier) – coincidență! – se pregătea şi dânsa să nască. Noua proprietăreasă venise cu o echipă numeroasă de constructori şi lucrători, angajați probabil de tată-su, barosanul. Printre alte construcții şi amenajări, reparații şi renovări la vechea construcție, ridicase în fundul grădinii un zid imens de trei metri, ceea ce era total neobişnuit pentru acea margine de capitală, dar făcea bine Muzeului ca estetică şi ca securitate. Mai ales că Muzeul intitulat al Recunoştinței, burduşit cu lucrările mele, din păcate nu avea prevăzut niciun sistem de alarmă, nu avea cameră de supraveghere şi, cum nu era anexat instituțiilor statale, guvernului, primăriei sau

Parlamentului, nu avea prevăzut nici necesarul personal bugetar. Într-un cuvânt, dincolo de originalitatea şi istoria sa unică în analele muzeelor din România, făcându-şi cu mare greutate abia intrarea în circuitul muzeal-turistic, dezavantajat de tot felul de forme şi aprobări ce trebuiau să spargă blocajul birocratic, mutarea vecinilor bogați, cooptați ca fani ai pictorului donator şi sprijinitori ai muzeului, picase ca mană cerească. Pe lângă o vecinătate ce se anunța civilizată, oferea şi iluzia de ocrotire. Ca să zic aşa. Muzeul încă neintrat în circuit, neomologat obligațiilor oficiale de bună funcționare, îşi găsise o umbrelă protectoare prin simplul aranjament al întâmplării, întrucât, de fapt, noua proprietăreasă, ca şi Ada în felul ei, dar în alt fel, dacă mă înțelegeți, nici nu-şi bătea capul să ştie ce se afla în clădirea etajată din fundul grădinii şi-n vila unde locuiesc eu cu fiică-mea Liana. Tot ce-o interesase de la bun început, de cum ochise taică-su locuința de vânzare pentru tânăra gravidă, doamna, viitoarea vecină, persoană simpatică şi distinsă la prima privire, cu o înfățişare şi comportament elegant, cu burtica destul de vizibilă, pe care şi-o ascundea cu cochetărie într-o rochie bufantă şi largă fâlfâind deasupra genunchilor, veni la gard să ne ceară consimțământul – scuzând-o dacă avea să ne cauzeze oarece deranj – să ridice zidul de cetate medievală în care-şi dorea liniştea şi paza asigurate pentru ea, soțul ce lucra în străinătate şi copilaşul ce-şi anunța venirea în curând. Abia dacă am schimbat câteva cuvinte de

prezentare la gard, vorbind peste vechiul gard, de unde ne puteam vedea fețele. Nu m-a întrebat nimic, nu i-am spus şi n-am întrebat-o nimic.

Clădirea muzeală se zărea în fundal ca un miraj, ca o năzărire zugrăvită în roz pal, ca o fumegare pustie ascunsă în desişul frunzişului luxuriant ce dădeau de fapt un fast misterios locului, spațiul plutind parcă total într-un amurg perpetuu, ieşit în afara timpului, asta fiind şi intenția mea inițială din proiect. Un muzeu aproape că nici să nu-l vezi, dar deschis pentru toată lumea, modest plasat în fundul grădinii, ca o casă de servitori, fără stil şi fason orgolios în exterior. Să te intimideze şi să-ți creeze starea aceea specială de solemnitate şi pioşenie pe care ți-o dă oricare altar al artei, sensibilizându-te înaintea întâlnirii cu capodopera. Cu dorita şi neaşteptata capodoperă. Eu voiam şi urmărisem ca, abia păşind din sală în sală, însoțit în loc de ghid de valul armonios de sunete venit din tavan, din coloanele solemne ca nişte cariatide plasate prin unghere, cu privirile încărcate de frumusețea tablourilor de pe pereți, să ieşi încântat, cu sufletul tulburat de vraja descoperirii capodoperei, totul să se petreacă în taină, el singur, vizitatorul, cu ce vine pregătit pentru marea întâlnire, neghidat de nimeni, să descopere singur frumusețea ce-l satisface, ajutat de şoapta muzicii, sesizând, dacă-i pregătit el însuşi pentru inițierea în experimentului melo-vizual, umbrele zeilor prezenți între tablouri: Mozart, Beethoven, Ceaikovski, Paganini, Bartók,

Enescu şi, la urmă, într-un final apoteotic, să plece cu ochii încărcați de vibrațiile capodoperei. Dacă, izbit de şocul revelației, a descoperit-o. Din zece, o sută, o mie de vizitatori adunați în timp, cu răbdare, căci tabloul şi muzeul au timp să aştepte, unul din pelerini va pleca încărcat de har, povestind mai departe ce lucruri a descoperit el şi cât de vie stă minunea în fața oricui, numai să-ți concentrezi privirile spre ea şi să întinzi mâna s-o atingi. Deşi asta nu-i permis, căci stă scris pe toți pereții printre tablouri: „Nu atingeți tablourile! Nu mângâiați statuile!" într-un loc special, ca să mă distrez, am lăsat la vedere un Manifest suprarealist, cubist, dadaist, multiplicat la xerox:

ATENȚIE!

Nu sunt da-da-ist!

Nu sunt bab-ist! (Am fost şi m-am lecuit cu greu.)

Nu sunt haş-maxy-st (adversarul cel mai înverşunat şi cel mai puternic al maestrului meu, Tăticu-babicu, pe care, în ciuda presiunilor şi amenințărilor cu repetența, n-am încetat să-l admir şi să-l iubesc. Dimpotrivă, angajat la „Contemporanul", ca redactor, îi strecuram pe furiş desene şi ilustrații de cărți ce apăreau fără semnătură – ce umilință! – să poată încasa o mizerie de bani.) Destinul! Istoria! Istoria acelui timp cumplit care s-a tot ținut după mine dându-mi peste ochii deschişi frumosului, lovindu-mi pieptul, plămânii, capul şi mâna cu care scriam şi începusem să pictez. Abia începusem să învăț şi maestrul a fost decapitat. Istoria,

această târfă de cățea, cățelită cu cățeaua moscovită, călărită pe deşălate de hidra cu două capete, puind căței şi cățele, stigmatizate cu semnul Satanei scris pe fruntea lor de calmuci, de mancurți, de stafii ale Iadului atât de prodigioase în lucrarea lor diabolică încât au crăpat Europa-n două, întinzându-se din Asia până în Cuba. Şi-au pus ochiul de fiară înghețată pe maestrul meu şi-au vrut să-l extermine. Adică, nu ăia de la Moscova, care încă nici nu-l cunoşteau şi, când mai târziu, mai târziu de tot, după suferințele îndurate de el, când i-au văzut lucrările şi-au băgat degetele-n ochi şi l-au făcut Academician. Ai noştri, din țară, bucureştenii căpoşi şi cel dintâi, cu izbitură de măgar prefăcut în centaur, zburdând cu copitele peste țestele zeilor, pictorul Maxy, îmbrăcat în rubaşcă de politruc, cu trei stele pe frunte, dorind să-şi uite păcatele adunate la Paris printre avangardiştii şi geniile dezmățului suprarealist, s-a năpustit cu toate furiile înnegrite de gelozie rea spre Baba şi, înainte de-a lovi în pictor, sau mascând lovitura dată pictorului, ca stăpân pe ideologia manipulării, a dat în profesor. L-a zvârlit de la catedră, desființându-i-o, apoi, Ministerul continuând inițiativa, a desființat întreg institutul, şi-n plin elan muncitoresc, spre a aplica principiul „principialității", a desființat toate institutele de artă, şi-n finalul finalului, ca focul şi cenuşa să se aleagă de Iaşi, din poruncă superioară de partid, s-a dărâmat şi Academia Mihăileană, cel mai venerabil monument de arhitectură. Din rău în rău, urmând

logica răului, declarat „formalist”, taxat de „decadent”, el, Baba, la Iaşi, în pictură, Brâncuşi – cu deosebirea că era la Paris – în sculptură, în urma unor fulminante şi incredibile atacuri venite – stupoare, azi – chiar din partea celui mai sacrosanct for de Cultură, Academia, şi de la şi mai incredibil, azi, cunoscându-le opera şi viețile petrecute în Italia şi Franța, George Călinescu şi George Oprescu, lângă care, în areopagul select guvernat de Leonte Răutu, fireşte, de pe lista notabilităților nu putea lipsi M. Hermann Maxy.

Aşa că m-am trezit dintr-odată, printr-o şugubeață lovitură a sorții, şi fără maestru, şi alungat din Iaşi, repartizat, adică, printr-o altă suceală a sorții, la Bucureşti şi, dintre toți profesorii Institutului de Artă „Nicolae Grigorescu”, drept între coarnele Satanei să fiu aruncat, repartizat la clasa Maxy, unde-i întâlneam pe viitorii pictori Bălaşa, Bitzan, Şetran, Alin Gheorghiu etc., între care, pribegit de la Iaşi cum eram, considerat „babist” de către temutul profesor, deveneam virtualmente în timp, fără voia nimănui, „ciuca bătăii”, anti-babismul, sub orchestrația dirijorală a maestrului realismului-socialist, pârjolind destul de mulți ani plastica românească. Mă trec fiori reci şi parcă**-l** văd şi acum pe marele maestru, altminteri bun pictor şi el cândva, fără să atingă niciodată, repudiindu-şi vechile reflexe şi pictând în genunchi, tot nu s-ar fi înălțat cu un singur tablou, unul singur, la înălțimea măiestriei adevărate a artei babiste. Baba poate sta alături de Rembrandt, Maxy, în cele mai strălucite

momente de inspirație, rămâne mereu sub umbra lui Marcel Iancu, Victor Brauner, nemaivorbind de un Teutsch, care, în unele abstracțiuni ale sale, îi depăşeşte pe toți coloristic.

„Aha! Ai venit, babistule!”, parcă**-l** şi aud, ironizându-mă. „Fii binevenit, mon cher! De mâine începi cu mine să te lecuieşti de babism”.

„Realismul socialist te mănâncă, sau o să-l mănânci tu pe pâine!”, râdea lângă mine Sabin Bălaşa, făcâ**ndu-l** să râdă şi pe Maxy.

Înainte de-a apuca să mă dezvețe el de „babism”, să scap de pierzanie, după două luni, fugeam la Muzeologie, rămânând acolo coleg cu Ovidiu Blidariu şi Radu Ionescu, Vartic şi Balcica, lăsându-mă şi de pictură. La care am revenit abia spre vârsta de 50 de ani, când, fix la 50 de ani, am deschis la Galeriile oraşului Bucureşti prima expoziție. Prima şansă ca schimbare de viață prin acea expoziție am avut-o grație întâlnirii astrale intermediată de prietenul Petre Cristea, ziaristul sportiv, cu Mircea Răceanu, adevărat mare bărbat (de fapt, mic de statură ca mai toate geniile mişcărilor fulgerătoare şi decisive ale minții, voinței şi caracterului, de la Napoleon citire încoace). Acea expoziție a constituit magnetul apropierii noastre. Devenit prietenul şi sprijinitorul meu, mă trimitea cu acea expoziție peste o lună de zile în America, aranjând prin relațiile sale oficiale extraordinare (încă de pe atunci) o bursă atât de generoasă, prin Departamentul de Stat, încât mi s-a oferit privilegiul

incredibil de-a vizita toate marile muzee ale Americii. Toate. Cât e de mare America. Toate. De atunci am rămas robit pe viață de ideea devenită obsesie a acestui Muzeu al Recunoştinței în care să-mi văd adunate toate lucrările, să merite să trăiesc pentru asta, să-mi îndrept toată energia creatoare către acest scop. Mircea, prin forța lui demiurgică, pot spune, mi-a deschis uşa Americii!

Un sfert (sau cât!?) de planiglob am alergat cu avioanele, cu trenurile, cu maşinile, de la un muzeu la altul, plutind în euforia visului săptămâni de zile. Mircea Răceanu! Prin el, prin domnii de la Departamentul de Stat, cărora nici nu le-am reținut numele, reținând simbolic doar America, sunt ceea ce sunt.

Am revărsat în cuvinte, în text compact de carte, o parte din nebuloasa fascinație a „visului american" în cea mai de suflet şi mai inspirată carte a mea, unică în trăire metafizică, singulară şi printre utopii, care abia în timpii viitori, în proxima ei postumitate, sper să-şi facă loc, tălmăcită în engleză, printre rarele şi mereu actualele utopii ale lumii. *Magna utopica* se numeşte şi a fost realizată în peste 15 ani de lucru. *Piramida* se intitula la prima apariție, în două volume apărute în 1995:

„Un salt, o ruptură, o mutație de substanță înscrie în evoluția lui Alecu Ivan Ghilia prin ultimul său roman, în două volume, Piramida. *Montaj colosal de scenarii onirice, scrierea este o Utopie ce îşi apropie caracterele speciei selectiv,*

integrând privelişti specifice în mult mai mare măsură imaginarului de tip Huxley, Werfel, Borges şi S.F.-ului contemporan decât fantasticului tradiţional, celui din Călătoriile lui Gulliver, *bunăoară, şi adoptând ca vehicul al aventuri cosmice, în care e antrenat personajul, delirul intertextualist".* (Dumitru Micu – „Istoria literaturii")

Din 1995, de la prima apariţie, am continuat să cioplesc neîncetat la această piramidă ficţională, mişcând, aprofundând şi potenţializând această lume virtuală, pe de o parte actualizând, pe de altă parte trimiţând viitorului profeţiile acestei utopii. *Magna Utopica* e o recitire inspirată, sub o altă cheie interpretativă, a Apocalipsei Sfântului Ioan.

„La început a fost Cuvântul şi Dumnezeu era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu". Magna Utopica înseamnă iubire, înseamnă dragoste şi dragostea înseamnă Dumnezeu Fiul care a adus lumii marea utopie. Lumea divizată şi violentă, ca produs al urii, ca produs al ruperii de Dumnezeu, renăscută prin Noul Ierusalim ceresc, coborât în Piramidă. Lumea viitorului, lumea ca produs biogenetic prin donare şi automatizare, devenită o lume a fericirilor prin depăşirea materiei, restabilind eterna prezenţă în creaţie a sacrului divin prin Dumnezeu Tatăl, prezent în lume ca la începuturile Genezei. Lumea profeţită vieţii fără de moarte, profeţiile fericirii în iubire christică, fără durere şi fără suferinţele egocentrice eliberate din complexul de vinovăţie.

Spre a coborî din sacru în profan, în sfârşit, din

dumnezeire în liberă prevestire şi regăsire de sine în alt registru de autodefinire, pentru criticii dornici să se amuze, ca şi pentru delectarea jurnaliştilor şi vizitatorilor amatori de mişţocării poznaşe, am lăsat lipite prin colţuri obscure, astfel plasate ca să atragă, dar să nu disturbe ochiul de la contemplaţia tablourilor, mici înscrisuri de mână, alcătuind un fel de Manifest. După un manifest Dada, iată, ia, şi un manifest Ghi-li-ada!

„Nu sunt textualist, cubist, marxist sau fripturist, nu sunt da-da-ist, maxilolimbist, poantilist, ejaco-colorist, siderabil suprarealist, nici germano-expresionist, sau americano-pop-artist.

Noi, toţi trei, trecuţi prin toate metamorfozele ghilotinatului istoric: Alex, Ivan, Ghilia, am fost, suntem şi rămânem ghilişti până în măduva oaselor, până în sprâncenele stufoase care ne ascund privirea; până în culoarea cu care ne pictăm în oglindă. Nici babişti, nici ciucurencişti, nici futurişti, nici post-modernişti.

Noi suntem ceea ce pur şi simplu suntem.

Suferim de depresie muzeistică, depresie financiară, complexe genialoide şi prostie megalitică".

America! America! O, America! America aceasta pe care n-o mai şochează nimic. Ea îi şochează cu totul pe toţi, indivizi şi popoare, întregul mapamond. America, da! America dadaistă!

În 1980, când am vizitat prima dată America, aveam 50 de ani. Acum am infinit mai mult decât avea Columb când a

descoperit America. Am tot atâția ani câți avea Tolstoi când a fugit de acasă.

Nu sunt nici figurativ, nici non-figurativ, sunt cum ne silim să fim, o trinitate artistică – scriitorul, pictorul şi tatăl. Sau tatăl şi fiicele, trinitate fracturată care se caută prin artă şi se găseşte prin viață.

Spre amuzamentul celor din viitor care vor vizita în postumitate Muzeul, am lipit discret pe pereți, dar suficient de provocator, scrisoarea trimisă Primului Ministru al României (de pe vremea aceea: ce vreme! ce vremuri! Se spunea că-n economia românească duduie din plin motoarele! Se spunea că mai erau, încă mai erau, bogății de furat rămase de la Ceauşescu şi încă şi mai vechi-străvechi zăcăminte minerale, petrol, gaze şi cărbuni, rămase de la Decebal.)

Cu totul surprinzător pentru mine, n-a fost nevoie să aştept ecouri din posteritate la scrisoarea mea. Pe la şase seara, când venea Liana de la muzeu (muzeul lor, nu al nostru – Muzeul de Istorie al Municipiului Bucureşti, unde lucra de mulți ani) o aud de afară strigându-mă-n uşă:

— Tată, eşti acasă? Ți-am adus un musafir.

Am lăsat farfuria cu salata de fructe, cum mâncam, şi aşa dezbrăcat, cu şlapii-n picioare, încă mestecând, am ieşit în uşa din verandă, rămânând în prag cu uşa lăsată deschisă în urma mea, fără să-l invit să intre.

— Profesorul Ilie, vecinul lui Moromete, se prezentă,

arătându-mi revista făcută sul pe care o ținea în mână. După „Evenimentul zilei” m-am luat. Nu indică numărul casei, am întrebat din casă în casă pe stradă, dar nu vă cunoaşte nimeni. M-am uitat mai bine ce scrie domnul Craiu, Florin Craiu, reporterul şi, citind că aveți o fată la Muzeul Şuțu, m-am dus cu ziarul în mână, am arătat ce scria de dumneavoastră şi dânsa a fost amabilă şi m-a adus.

— Adică, de fapt m-a adus dânsul, că era cu maşina, că avea maşina-n stradă, m-a scutit de afurisitul meu drum obişnuit cu tramvaiul şi pe jos. Vă las. Nu-ți inviți musafirul în casă?

— Tocmai mâncam şi la mine... Ştii cum e. N-am făcut curat. Să mă scuze că nu-**l** pot primi.

— Ilie, vecinul lui Moromete. Dumneavoastră să mă scuzați. Scrie că ați fost prieten cu Nichita şi cu Moromete, cu dom’ Preda.

— Nu ştiu, că n-am citit. Nu ştiu ce scrie băiatul ăsta care mi-a luat un interviu pe fugă şi superficial, cum fac ei care sunt ca florile primăverii, vin greu şi dispar repede.

— V-am adus ziarul. Poftiți! Luați-**l** că am cumpărat mai multe. Am luat şi unul pentru prietenul meu pensionat odată cu mine şi cu care cutreier împreună muzeele. Am zis că acum dacă avem timp liber să ne scoatem pârleala, să vedem ce n-am văzut când am fi vrut să vedem şi n-aveam timp de vizite la prieteni şi prin muzee. De asta am şi venit şi am să-l aduc şi pe prietenul meu care vă ştie şi el, c-am discutat, el e

mare matematician, dar vă ştie din manualul şcolar. Eu vă ştiu tot din şcoală, din manuale. Sunt profesor de română... Adică am fost, dar nu v-am predat în şcoală, că nu mai eraţi. Manualele astea s-au tot schimbat de la an la an, de asta am şi ajuns ce-am ajuns.

— Înseamnă că aţi fost un elev bun, zic eu ca să mă scuz că rămân în uşă, cu uşa deschisă în spate, fără să-l poftesc să intre.

Omul arăta cuviincios îmbrăcat, avea o faţă rotundă, comună, de om cumsecade, ochii vii şi nu arăta încă atât de trecut să-l iei drept pensionar, părea a fi în plină forţă intelectuală, ceea ce însemna că avea poftă de taclale şi eu nu aveam în momentul ăla deschidere spre confesiuni, şi-n plus voiam să-mi termin şi salata de fructe. În frigider, în congelator, mai aveam puţină îngheţată pe terminate, de care aveam poftă ca să-mi închei cina, dar nu aveam de unde-i da şi musafirului.

— Mulţumesc de ziar, am spus, şi de vizită, am adăugat ezitând să mă retrag din uşă înainte de a-l vedea dispărând, dar el nu se da dus, parcă chiar se instalase mai bine cu trupul lui vânjos, bine clădit pe picioare, şi, arătând spre ziar, ţinu să remarce:

— Mi-au plăcut foarte mult poeziile lui Nichita dedicate dumneavoastră, se simte că vă preţuia mult şi se simte şi gheara leului, ca să spun aşa. Nu sunt aruncate de joaca lelii, la un pahar de vin. Domnul Craiu scrie că după o sticlă

de vodcă Nichita devenea genial. Aşa i-aţi spus? Probabil depăşise sticla când s-a apucat din curtenie să le dedice câte o poezie şi domnişoarelor care erau cu dumneavoastră. Una dedicată doamnei Mamă, mi-a plăcut totuşi. Era soția?

— Fosta, da. Cealaltă, Dory, era prietena prietenului meu Sorin, criticul literar. Nu mai ştiu nimic nici de el, care a plecat în Israel, nici de ea, care a dispărut în ceață.

— Asta-i viața, ne adună sau ne desparte. Uite, eu am venit ca vecin cu Moromete când am citit scris negru pe alb în „Evenimentul zilei", singurul ziar pe care**-l** cumpăr zilnic, să văd ce mai zice Cristou, pe care**-l** urmăresc de demult... Când am citit scris negru pe alb c-aţi fost prieten cu dom' Marin, vecinul, tatăl lui Moromete. Dom' Preda n-a prea avut prieteni.

— La mărimea talentului şi la caracterul lui ciudat, ca să nu spun sucit, nici nu avea cum să aibă. Îl avea totuşi pe Caraion, poetul, pe criticul Ovid S. Crohmălniceanu, pe Paul Georgescu, pe marele poet Cezar Ivănescu, cel mai sincer dintre ei, care chiar îl iubea pe monşer, dar cei mai mulți care se arătau l-ar fi sfâşiat de viu.

— De-asta l-au şi lichidat, otrăvi**ndu-l** cu vodcă turnată în pahar de-o mână de femeie, care se spune, după cum s-a auzit, c-a dispărut fără urmă. Dumneavoastră ce ştiți, caţi fost prieten cu conu' Popescu, redactorul şef de la editura „Cartea Românească", unde dom' Preda era director.

— Scrie şi asta în ziar!?

— Nu scrie, dar ştiu eu. Printre vechii profesori de română s-a vorbit mult şi se vorbeşte de Marin Preda.

— Să lăsăm pe altă dată discuția asta. Domnule Ilie Moromete – cum să-ți spun? Aşa să-ți spun?

— Domnule Moromete, lăsăm discuția asta pe altă dată.

— Vin să vă iau cu maşina. Îmi spuneți când aveți chef, vin şi vă iau pentru o zi, să vă duc la Butimanu şi să vă aduc seara înapoi. Ştiu că vă place la Butimanu. Noi, eu cu soția, avem o căsuță cu grădină la Butimanu şi ştiu de la bătrânii care mai sunt prin sat că ați stat câteva veri la rând la Castelul de la Sterianu.

— Ştii şi asta! Eşti fenomenal, omule! am izbucnit fără voie, gata să-l invit în casă. Merita chiar să-mi sacrific puțina înghețată din congelator şi să i-o ofer lui. Băiețaşul ăsta, Florin Craiu, scria şi de Butimanu!?

— Nu, asta nu scrie. Vorbesc bătrânii care ştiu că veneați la castel şi vorbesc că v-a adus odată inginerul de la Gostat care salvase din cuțitele secerătorii un pui de ciută cu piciorul tăiat, s-o preparați şi s-o mâncați, dar v-a fost milă, în loc s-o puneți pe grătar, ați dus-o la dispensar, au pansat-o, i-au legat piciorul şi ați dus-o la Bucureşti. Ce-ați făcut cu căprioara? Ați salvat-o? Ați dus-o la Grădina Zoologică?

— Nu mi-au primit-o. A murit. De câte ori aud poezia lui Labiş îmi vine să plâng. M-ai întristat, omule.

— Îmi pare rău, scuzați-mă, nu de asta v-am căutat. Am şi eu o rugăminte cu care am venit.

— Spune...

— Scoateți, domnule, de pe perete porcăria aia umilitoare... Iertați-mă că vă spun. Nu cadrează cu dumneavoastră, nici cu muzeul dumneavoastră. V-am admirat tablourile, am admirat şi ingenioasa idee de a însoți vizitarea muzeului cu muzică simfonică, şi-n climatul ăsta de evadare din cotidian, cum să vă spun, parcă pluteşti printr-o linişte cosmică, uimit de frumusețea descoperită în fiecare tablou, când dai deodată, cum ți-ar da cineva peste ochi, de Scrisoarea aia către Tăriceanu, o citeşti şi te cutremuri.

— De ce? Chiar m-ai făcut curios. Poftim în casă, să stăm jos. Scuză-mă că te-am ținut în picioare lângă uşă.

— Mulțumesc. Dați-mi mai bine telefonul. Aveți telefon fix, sau mobil? vorbim la telefon şi vin să vă iau cu maşina. Soția vă pregăteşte o masă în grădină, cu brânză şi smântână de capră, căpşuni cu frişcă făcută în casă şi un vin, dacă doriți... Şi cum să nu doriți aşa ceva!? Am încă păstrată, parcă special pentru dumneavoastră, o sticlă de vin, ultima din cele făcute la Revoluție, adică după plecarea ultimului director de Gostat, care a tulit-o după fuga lui Ceauşescu şi trei zile la rând din Castel au dispărut şi securiştii.

— Dar, hai în casă, omule. Te rog frumos. Ai decavat vinoteca din Castel!? Sticlele alea de care m-am atins şi eu erau rămase de pe timpul mareşalului Antonescu, când îşi mutase reşedința de vară, să fugă de bombardamentele americane. Am luat şi eu cu aprobarea ministrului Bucur

Şchiopu, Dumnezeu să-l bucure în pacea sa sfântă, pe el şi pe doamna lui, Ursula, câte o sticlă pe alese din colecții rare de vinuri depozitate în vinoteca aia şi am văzut cu ochii mei telefonul cu fir direct, la care vorbea Mareşalul cu Hitler. Acolo am scris, pe terasa aia ce da spre lacul în care pescuiam în zori sau seara... Pe terasa aia însorită, umbrită într-o parte de pădurea bătrână de pini, cedri şi brazi uriaşi care te făceau să te crezi la munte şi liziera de portocali înfloriți de pe cealaltă latură a terasei, căptuşită cu parchet de cireş, în acel loc în care s-ar fi simțit bine să scrie şi Faulkner, şi Hemingway, în acel loc unde bietul Eminescu, cu toată genialitatea lui visătoare, nici nu-şi putea imagina că ar putea exista undeva pe acest pământ. Acolo, ei, da, amețit de tinerețe, de sănătate, de exuberanța pe care ți-o dau liniştea luminoasă şi aerul încărcat de ozon şi de parfumul florilor de portocală, am scris *întoarcerea din Apocalips.* Furat de amintiri, intrând ca vrăjit în delirul verbal, mă uit să citesc uimirea din ochii fabulosului Moromete, dar omul nu mai era, plecase, dispăruse ca o fantomă.

Ca de obicei, cum îmi intrase în reflex, să nu mai înconjor casa ca să ies pe cealaltă parte, prin față, s-o strig pe Liana, o chem la telefon:

— Liana, visez eu, sau chiar mi-ai adus pe cineva? N-ai venit tu să mi-l prezinți pe unul care se recomanda

Moromete? zicea că-i vecinul lui Moromete. Uite, dacă naş ţine în mână „Evenimentul zilei” pe care mi l-a lăsat, aş putea crede că nici n-a fost. M-a lăsat cu ziarul făcut sul şi pe mine cu ochii în soare de ce mi-a spus.

— Ce ți-a spus?

— Să arunc porcăria aia din muzeu. Am crezut că l-a supărat vreun tablou, dar era vorba de scrisoarea aia către Tăriceanu, expusă lângă uşă, a plecat vizitatorul înjurându-l pe fostul prim-ministru, nu pe mine că nu i-au plăcut tablourile. Tu ce crezi? Ştii şi tu textul. Ce l-o fi deranjat!?

— Ce m-a deranjat şi pe mine, şi ți-am spus, şi n-ai vrut să mă asculți. Ce l-a deranjat şi pe domnul Mircea Răceanu, şi n-ai vrut să iei în seamă ce spune şi el, cel mai inteligent om, cum singur spui.

— Adică? Mai spune-mi desluşit, că tot nu pricep.

— Când ai conştiința valorii operei tale, n-o arunci pe gârlă. Nu te adresezi unui specialist în motociclete să-ți evalueze tablourile. Toată viața ai vrut să te agăți de scaunul puterii, să-ți găseşti un Mecena, să visezi că Prințul Artelor, un Năstase sau Iliescu te vor chema şi pe tine la Curte. Domnul Mircea Răceanu ți-a spus clar ce stă scris pe toate tablele legilor Artei: nu arunca diamante porcilor! Omul ăsta, ca un mesager al cerului, a venit să spună că ți-ai înjosit lucrările oferindu-le, ca şi cum ai vrea să scapi de ele.

PAGINI DE GENERIC

Dacă eu greu se naşte un muzeu, depinzând de atâtea imponderabile, un copil se naşte şi mai greu, depizând deşi mai multe necunoscute. Începând cu paternitatea (căci maternitatea e certă), continuând cu doctorii şi moaşa, şi sfârşind cu naşa şi naşul, cu bunicul şi bunica, toți şi toate, suferințe, speranțe, dorințe împărtăşite în comun, interese, ambiții, trăiri simple sau ipocrite, toate aruncate la zarul întâmplării se amestecă, se întrepătrund şi desăvârşesc în final minunea. Factorul timp e determinant. Când lucrurile şi împrejurările se precipită strângând arcul cercului, clipa astrală se poate ivi înaintea sorocului prorocit, grăbind naşterea. Producând o naştere prematură care poate surveni ca o rupere de ape, un cutremur, un cataclism şi pentru mamă, şi pentru cei din jurul ei.

Graviditatea Adei, care decurgea normal, începu să dea semne de dereglare. Începură grijile şi necazurile. Până va veni rândul bunicii să se ocupe de naşterea uşoară sau grea, toate cădeau pe mine, încât trebuia să mă țin bine cu capul pe umeri, să fac față împrejurărilor, alergând, intervenind, vorbind, plătind, amenințând, luând-o pe gravida-copilă şi ducând-o de mână, purtând-o de mână din cabinet în cabinet la Policlinica Rozelor, ce aparținea de spitalul Elias, unde trebuia să-şi facă toate analizele, toate investigațiile, programate sau neprogramate. În prima zi, la prima oră, cu

mâna dreaptă ținând-o de braț, am împins-o pe uşă, în timp ce în mâna stângă, sub braț, aveam pregătit tabloul care urma să fie aşezat lângă celelalte, care nu erau de-ale mele, şi care decorau de mult salonul de consultații al directorului. Cu acel tablou care plăcea şi prin relațiile mai vechi pe care le aveam, pentru că noi, ăştia, privilegiații – scriitori şi artişti – încă din comunism eram „arondați" acolo, aparținând acelei policlinici şi, la „urgență de necesitate", internați la spitalul Elias, destinat cadrelor superioare ale C.C.-ului. O binefacere şi pentru Ada, ceea ce în parte, cât s-a putut şi până când s-a putut, i-a împuținat grijile şi i-a uşurat mult suferințele.

Pentru că suferințele au început să vină din toate părțile peste ea, de-a valma – psihice, morale, mentale, dar mai cu seamă fizice. Într-un fel, vrând să le țin la distanță de mine pe acestea, să le alung cât pot din închipuirile mele încărcate cu destule dureri, care mi-au fost repartizate mie însumi, încă din copilărie, când mi-am rupt mâna şi când în urma mea am dat chiar peste adevărata mască a suferinței şi a morții, văzând ceea ce n-ar fi trebuit să văd, dacă s-ar fi putut să fiu scutit de asta, cum frățiorul meu de trei ani, mistuit de meningită, se chinuia şi murea sub ochii mamei Saveta, care alergase într-atâta, făcând cărare bătută între căsuța noastră din valea cu răchiți şi dugheana spițerului din târg, că i se înfipsese o pietricică de pe drum în muşchiul călcâiului şi, cu durerea aceea care o săgeta până în inimă, a trăit până a închis ochii.

Biata mama! Tare mult şi-a iubit nepoatele! întâi pe Liana, apoi pe Ada, apoi alt rând de trei nepoţei de la soră-mea, Maricica şi, dacă ar mai fi pe lume, ar alerga cât ar ţine-o picioarele să aline şi suferinţele Adei.

Miercuri seară a apucat-o ruperea de col şi am internat-o de urgenţă la Elias. Pe el nu ştiu ce l-a apucat, n-a mai vrut să se întoarcă singur la mama Adei. Era speriat sau părea. Suferea sau părea să sufere. Chinuindu-se să-şi stăpânească durerile şi propria ei spaimă, fiică-mea mă strânse de mână şi-mi şopti să am grijă de Lonny. Suferea pentru el, suferea şi pentru mine, căci mă ştia dezarmat şi buimăcit de închipuiri, ştiind cât de repede mă deprim.

— Bine, dar de ce nu mai vrea să stea la maică-ta? S-a certat cu ea!? I-a spus ceva pe româneşte, cum îi sare ei muştarul din senin, o fi ridicat tonul sau ce?

— El crede că ea crede că din cauza lui.

— Din cauza lui, ce?

— Mă doare, tati. Mă doare tare... Ah! Nu mai pot vorbi. Cheamă doctorul.

— Profesorul nu-i aici. Am vorbit cu el. Dimineaţă la prima oră te urcă pe masa de operaţie. Rezistă! Rezistă! Rabdă rugându-te. Doamne, ajut-o! Iisuse Hristoase, Duhule Sfânt, Doamne, ajut-o!

„I-a făcut ceva, ce i-o fi făcut!? Doar n-o fi vrut să facă dragoste cu ea şi a forţat-o...” Scuturându-mă ca de silă, muşcându-mi limba să-mi ţin gura strânsă, întorcând capul

dinspre ea şi dinspre el, să nu-mi vadă niciunul starea de deprimare furioasă şi revolta pe mine însumi că n-am prezența de spirit să fac ce trebuie să fac. Adică, ce?

Acasă, în Valsului, când am ajuns, l-am lăsat singur, de izbelişte, în casa pustie fără Ada şi m-am repezit ca un apucat în fundul grădinii să smulg din uşa muzeului infamanta insultă pe care mi-o adusese Excelența Sa, afişându-mi sfidător atâta grosolană nesimțire că nu pusese măcar un consilier sau pe una din secretarele Cabinetului să-mi dea un simplu telefon de mulțumire, reținând măcar gestul în sine.

NOAPTEA CEA MAI LUNGĂ

Mama Adei, acasă la ea, în apartamentul de la etaj, le pregătea patul destinat lor, cearşafuri apretate, mătăsuri dantelate, draperii roz şi perdele transparente verde-pal la geam, să filtreze lumina prea tăioasă de afară. Rămase să pregătească, „pătuțul din camera copilului", mâncărurile ce-i plac Adei şi, pentru el, desigur, sarmale, plăcinte poale-n brâu şi mici cu mujdei de usturoi. „Am şi somon, şi muşchi tartar" se lăuda ea, „să prindă puteri, băiatul. Un pahar de vin negru nu-i va strica nici ei, mi-a spus doctorul. După cât sânge a pierdut, o să-i facă bine. Tu cu ce-o să-l hrăneşti pe el? Să nu se plângă că l-am ținut flămând".

„Poate să-şi ia singur ce pofteşte".

„Şi dacă nu găseşte ce pofteşte?"

„Grandomană cum te ştiu şi-ai rămas de-o viață, văd c-ai cumpărat pentru galeria Halstrobe două maşini. Nu una. Două".

„Una să le-o las lor".

„Nu le-ai cumpărat din Germania mai ieftine, le-ai cumpărat din America, să mai plăteşti şi transportul. Ca de obicei".

„Le-a cumpărat ea la o licitație".

„Şi-ați cheltuit dublul costului lor pe transport. Maşina-i la poartă, în drum. Să se urce-n Mercedes şi să se ducă să-şi cumpere ce vrea. Cu câți ani e mai tânăr ca ea?"

„Vrei să spui că arată mai tânăr, dar e mai mare cu doi ani decât ea”.

„Cu doi ani mai mare şi cu o mie de ani mai slab de minte, dacă are atâta minte să facă ce-a făcut”.

„De la asta i s-a căşunat şi pe mine, că mă uit urât la el. Ai uitat ce-mi făceai şi tu când nu te puteai stăpâni şi eu nu mă puteam opri să te resping? Fii atent cum te porți. În copilărie a avut un frate mort de meningită”.

„Mi s-a părut mie că nu-i ceva în regulă cu el de la început, de cum l-am văzut la aeroport, că nu prea are prestanță”.

„Să nu te apuci să-i spui ceva”.

„În ce limbă? Doar să-i arăt cu mâna şi să-l ciocănesc cu degetul la cap. Are un cap turtit, de moluscă, respiră greu, parcă nu-i ajunge aerul. L-ai urmărit cum îşi muşcă mâinile? Cred că nici nu ştie să scrie cu mâna. Noroc că s-a inventat laptopul. Mi-a spus Ada, ca să mi**-l** facă simpatic, că-i atât de tare în meseria asta, că vânează hackeri. Chiar aşa!?”

„O particularitate a creierului după poliomielită, mi-a spus. A rămas chircit de-un picior. Ada**-l** admiră că e inteligent şi-o face să râdă. De asta s-a şi apropiat de el, poveştile lui din copilărie cu o mamă lesbiană sau nu ştiu ce ştie Ada, plină de energie negativă. Nu putea să-l vindece de mutația asta din creierul lui, care-l face să vâneze hackeri care sparg codurile secrete ale Pentagonului. Adei îi place c-o face să râdă. Viața e stresantă şi el o face să râdă”.

Ne certasem mereu pe chestia acestor bani aruncați pe cele două maşini, o sumă fabuloasă, neaşteptat de mare şi pentru Casa de licitație de unde le cumpărase.

Adevărul e că nu-mi plăcuse de la început, încă de la aeroport, când ieşise în urma ei şi, în loc s-o ajute cărând geamantanul cel mare, se trântise deşirându-se cât era de lung pe prima bancă, verificând nu ştiu ce dracu' la laptopul lui. „Un neisprăvit", am şi spus, întorcând capul spre dom' Cornel. „Cum o lasă să care ea geamantanul ăla!", şi m-am repezit, aproape certându-mă cu ea, de bine ce ne vedeam, pentru că nu voia să mă lase nici pe mine, nici pe dom' Cornel, căci era furioasă şi ea pe el şi voia să-l pedepsească în felul acela distrugător pentru ea. Aşa era ea dintotdeauna, nu te lăsa s-o ajuți, voia să facă ea totul, cum nu te lăsa nici soră-sa mai mare din alte motive, care-mi scapă, să mă mustre sau să mă pedepsească şi ea pentru că de data asta eu mă purtasem cum mă purtasem cu maică-sa. Amândouă practicau un fel de vendetta pentru că tăiasem odgonul cu care singur mă legasem şi fugisem. Nu puteau uita. Erau fete cu personalitate puternică de mici, fiecare în felul ei, detestând să se lase ghidate de voința cuiva, fie şi a tatălui. Sau, mai cu seamă a tatălui. Asta nu înseamnă ca ăsta să se deşire pe bancă, lungindu-se picior peste picior, cu nasul în laptopul deschis în fața lui şi ea să tragă după ea cadetul de la West Point, doctorandul de la Yale sau Princeton. Măcar dac-ar fi fost! Dacă aş fi vorbit engleza americană pe care o

vorbea ea, i-aş fi spus câteva să mă țină minte.

„Scuză-l, tati”, tot şoptea Ada, jenată. „Are o urgență, căci ni s-a rătăcit la Paris un geamantan şi vorbeşte cu maică-sa prin internet să facă ea, din America, tărăboiul cuvenit la Agenție. O să-l vezi, când îl vei cunoaşte, că nu-i chiar aşa precum pare. Are simțul umorului, ceea ce înseamnă că are spirit de observație”.

„Ceea ce înseamnă, cu atât mai mult, că trebuie să fie atent şi tandru cu tine”.

De altfel, era gata să ne certăm din nou în fața blocului mamei ei, unde am oprit, descărcând parte din bagaj, înainte de a rămâne să descarc restul la mine, în Valsului. Ținea morțiş să nu mă lase să plătesc taxiul.

„Matale plăteşti de-aicea până la matale, cursa de la aeroport o plătim noi”.

Aveți aşa mulți bani?”

Am vrut la aeroport să n-o las să-şi schimbe dolarii, dar n-am reuşit. Ştiam că de mică era mână spartă, ca şi maică-sa. Nu numai că nu reuşisem să le lecuiesc, dar, pe măsură ce înaintau în timp, disprețuiau tot mai mult banul, aruncându-l, cum fu cazul taxiului de la Otopeni. Toată risipa aceea, era menită, parcă, demonstrativ, să-i facă în voie maică-sii. Să facă paradă de mulțimea obiectelor cărate cu vaporul din Portland, Oregon, înghesuite claie peste grămadă într-un container, care el însuşi, prin închiriere, costase o avere, de două ori mai mult, aruncând cu sutele de

dolari în vistieria domnului Nan, care patronase acea expediție, cărând după ea bunuri materiale inutile, două maşini de lux, o maşină de spălat destinată locuinței din Valsului, care s-a dovedit, până la urmă, a fi o pacoste, neputând fi adaptată rețelei noastre electrice, televizoarele ajungând cu plasmele sparte, ca şi setul de servicii de masă din porțelan chinezesc, ca şi instalația performantă de aer condiționat rămasă de batjocură, aruncată în pod. Bani pierduți de pomană. Risipă catastrofală cu cele două maşini, un Mercedes de vis, cu interiorul tapisat în piele, şi un bolid de curse, care, amândouă puteau fi cumpărate la jumătate, dacă nu la un sfert de preț, din Germania, fără să mai coste o avere transportul transoceanic. Nemaipunând la socoteală, separat, cele două bilete de avion, cu tot calabalâcul cărat, din care o valiză şi un balot de hăinăraie s-au pierdut la terminalul din Paris, catastrofal dovedindu-se, în cele din urmă, şi calculul greşit de-a nu fi luat biletele de avion dus-întors, gândind ce bunăstare avea să le surâdă în România, gândind că, ajunşi aici, vor avea o casă şi vor trăi ca-n basme, cu Făt Frumos zămislit la Portland, până la adânci bătrânețI.

CU SPATELE LA ZID

În noaptea aceea, şi nici a doua zi, n-am mai apucat să deschid ghidul de conversații româno-american. În schimb, am dat în bibliotecă de o carte mai veche a dragii mele prietene Silvia, care mă încuraja din America. Această Silvia Cinca e un fel de doctrinară metafiziciană în felul celebrei H.P. Blavatsky cu *Doctrina secretă. În fața unei situații grele, când avem o pierdere tragică, sau ireparabilă, o piedică, un obstacol care ne împinge înapoi, să înțelegem că fiecare experiență este un punct de la care trebuie, trebuie, trebuie mers înainte şi nu stat pe loc. În fiecare eveniment există o rațiune. Pe unele le cunoaştem, pe altele le cunoaşte doar Dumnezeu. Noi însă ştim că nu s-a terminat viața noastră în acel punct, ci pornim mai departe descoperind, sau amplificăm potențele spirituale prin fiece acțiune*". (Silvia Cinca – *Radiografii pentru succes)* „în noi stă forța schimbărilor în bine!" îmi striga Silvia de peste ocean.

Ginerele, de cum a intrat în casă, s-a dus la frigider, şi-a făcut un sandviş cu şuncă şi brânză, învelit în foi de salată şi rondele de tomate, a deschis o sticlă de Coca Cola, a urcat în dormitorul lor, s-a aşezat picior peste picior, în ciorapi, îmbrăcat cum se găsea, aruncând numai pantofii din picioare, scufundat între pernele aduse din America, în patul acela adus din America, în care încăpeau trei familii şi, înfulecând din sandviş, cu gura plină, a început să vorbească

la telefon cu laptopul sprijinit pe genunchi. Vorbea cu nonşalanța unuia care ştie că vorbeşte în preajma unui surdo-mut, ştia că eu nu ştiu nici cu cine vorbeşte, nici ce spune. Mă uitam la el şi voiam să ştiu dacă are tatuaj pe gât şi cerceluş în lobul urechilor. Nu avea nici verighetă pe deget, dar am observat că unghiile îi erau crescute mult peste buricele degetelor. Cu aceste ciocuri de pradă lovea sacadat în tastatura laptopului. Părea nervos, neliniştit, cu atenția distribuită la ce aude la telefonul mobil şi la ce vede derulându-se ca imagini pe micul ecran. Cum nu apucaseră să pună în funcțiune instalația de aer condiționat, era foarte cald. Din când în când, cu dosul palmei de la mâna pe care o ținea răsucită cu telefonul la ureche, se ştergea de transpirație, apoi îşi desprindea cealaltă mână de pe tastatură, apuca de pe farfuria lăsată lângă el pe pat şi muşca zdravăn din sandviş. Văzând cât e de flămând, i-am mai făcut o tartină cu unt şi icre de Manciuria. A clipit mulțumindu-mi din cap şi a înfulecat pe nemestecate întreaga tartină, fără să bage de seamă ce bagă în gură. I-am făcut un semn de „noapte bună” şi am urcat pe scăriță la ferigile mele din mansardă. După ce m-am rugat, gândindu-mă ce se întâmplă acum cu Ada, mi s-a făcut foame. Am coborât, trecând prin dreptul uşii de la dormitor rămasă deschisă, şi l-am văzut în aceeaşi postură, vorbind la telefonul mobil şi ciocănind tastele laptopului. Terminase de mâncat. Farfuria goală era aruncată pe pat, lângă haina

aruncată şi ea lângă sticla goală de Coca Cola. Ce mi s-a părut ciudat era faptul că, țipând cu o voce iritată la persoana cu care vorbea – să fi fost Ada! maică-sa! cu cine vorbea de-o oră şi nu mai termina? nu mă văzu trecând pe lângă el.

Am mâncat, m-am plimbat puțin prin muzeul din fundul grădinii, oprind muzica şi stingând lumina, lăsând tablourile să doarmă în întunericul misterios, ce dădea locului un aspect de hală de gară... Ce minunat ar fi, mă gândeam, ca Ada să fie aici şi nu la spital. Ea încă n-a intrat în muzeu, nici nu ştie de el. Ada şi Liana vor duce mai departe această moştenire, mă gândeam că fiecare în parte şi în felul său îşi vor schimba viața îngrijindu-se de acest mausoleu al tablourilor ce abia prin ele se va transforma într-o ființă vie. Dintr-o materie austeră şi rece, încălzită de muzică şi de dragostea lor energică şi proteguitoare, muzeul va căpăta viață. Sufletul meu rămas ca într-un sicriu sigilat, va continua să viseze nemuritor în liniştea beatică, gustând mântuirea. „Dă, Doamne! Ajută-ne, Doamne! Dă-i sănătate şi naştere uşoară fetei şi mie sfârşit uşor, fără durere, şi răspunsuri bune la dreapta judecată, Amin!”

Pregătit de culcare m-am mirat din nou auzi**ndu-l** vorbind cu necunoscutul sau necunoscuta cu care monologa, neoprindu-se o secundă să asculte. Sta la fel de chircit, cu degetele răşchirate pe tastatura laptopului, atât de adâncit, ca adormit, în lucrul lui, că nu mă zări nici de data asta. M-

am prelins prin dreptul uşii deschise şi am dispărut repede, să nu creadă că-**l** spionez. Cuprins de aceeaşi stare tensionată, epuizat nervos şi obosit, am adormit imediat.

M-am trezit după câteva ore de somn agitat. Mi se arăta Ada în vis, întinsă pe o masă lungă, lungă, învelită în negru şi masca de pe fața ei râdea monstruos ca o mască de clown. Umbre îmbrăcate în alb se mişcau în jurul ei, lunecau peste ea. Un reflector proiecta într-o oglindă umbre peste trupul ei întins pe masă cu masca aceea pe față. M-am trezit ud leoarcă, buimăcit, cu senzația că n-a fost vis, pur şi simplu mi s-a transmis telepatic această imagine ca un strigăt, ca o chemare.

ANUNȚURI RELE

M-a cuprins o stare de grabă să mă îmbrac numaidecât, să-l trezesc pe el şi să alergăm la spital.

Gata să pun piciorul pe scară, să cobor uitându-mă-n jos, am văzut aceeaşi lumină venită prin uşa deschisă la dormitor şi pe ginere răsucit pe o rână, sprijinit în cot, deasupra laptopului. Avea telefonul mobil aruncat peste farfuria goală, lângă sticla de Coca Cola, haina boțită lunecase pe marginea patului, gata să cadă pe covor. Continua să se răstească la persoana din ecranul laptopului pe care o vedea, sau ce vedea el curgându-i pe sub degete şi sub ochi din imaginile virtuale pe care le ştergea să le plăsmuiască din nou.

Limpezindu-mi mintea după un duş rece ca gheața, şi după ce am îngenuncheat să mă rog, sforțându-mă să-mi vin în fire, să-mi alung presimțirile şi spaima din vis, m-am liniştit prin rugăciune. Am lăsat gândul din vis să se stingă de la sine şi, coborând încet, să nu-l deranjez – deşi, să fi făcut tumbe prin casă şi tot nu s-ar fi sinchisit – am luat haina şi i-am pus-o frumos pe umeraş. Asta ca să fac ceva să-mi stăpânesc nervii. Costumul întreg era o comandă specială făcută de Amana, oferit ca dar de nuntă. Nuntă!? Ce nuntă? în sfârşit, nu ştiu ce mi-a venit, parcă fiindu-mi milă cum se chinuie cu firea la computerul ăla şi n-a închis un ochi în noaptea pe sfârşite, în timp ce eu... I-am lustruit pantofii, aşezându-i la locul lor pe sălița de lângă baie. Apoi

am luat sticla goală de Coca Cola şi farfuria, am coborât la bucătărie, după ce m-am spălat încă o dată pe mâini, am gătit la aragazul adus de ei o omletă din trei ouă, cu brânză şi mărar, am ornat-o cu feliuțe de roşii şi castraveți pe un platou plat din vesela Adei şi i-am adus-o, aşezând toată ofranda pe un taburet întins lângă pat.

Eu am coborât şi mi-am făcut un ceai de plante amestecat cu fructe de pădure, îndulcit cu miere de rapiță. Cumpăram numai miere de rapiță şi miere din muguri de brad, bune amândouă pentru plămâni. Era vineri şi voiam să țin post negru, mulțumindu-mă cu o singură cană de ceai, fără pâine, luată de dimineață, să-mi pot lua şi Bisogamma pentru inimă. Tanakan-ul şi Hepatoprotectul, împreună cu Astimax Cardio, aveam să le iau cu ceaiul de după-amiază. Diseară, după ce o vom aduce pe Ada de la spital, am s-o rog pe Amana să-mi facă un ceai de mentă liniştitor pentru noapte. Cu toate că nu era chiar post negru (ar fi trebuit să elimin şi ceaiul), voiam să-mi însoțesc rugăciunea cu înfrânarea de la mâncare. Fiind lacto-vegetarian, nu mai pusesem carne în gură de peste 40 de ani, cum am mai spus, hrănindu-mă numai cu verdețuri, lapte, brânzeturi şi fructe. Câteodată, rar, şi peşte. Somonul, calcanul, păstrăvul şi fructele de mare fiind preferatele. Cu toate că Apostolii au fost pescari şi Iisus a mâncat peşte, Liana nu accepta nici ideea să mănânce icre, deliciul culinar atât de râvnit şi scump plătit. Nu accepta pentru că ce erau icrele? Şi cum se

obțin? Nu prin acel continuu şi ticălos genocid al somonului, lostriței, calcanului, păstrăvului şi celorlalte specii, rare, pe cale de dispariție? Acum, mai recent, fiarele umane, ca produs al civilizației consumiste, vai! vai!, încep să masacreze ultimele miracole oceanice: delfinii şi balenele albastre, minuni plutitoare. Totul pentru plăcerile culinare. Ăsta era idealul pragmatismului consumist: mâncarea! îndoparea mațului şi răsfățul sexului. Lăcomia demonică a perversiunilor plăcerii! Gura cu înşelăciunile ei mincinoase şi urletul burții care nu se mai sătura! Mă întrista îngrozitor şi mă căiam amar în bătrânețele mele înaintate că toate aceste păcate (şi încă nemăsurat de multe altele, cum zice Eclesiastul) din tinerețile mele m-au bântuit şi pe mine. Bine că m-am ferit şi m-a ferit Dumnezeu de vărsarea sângelui fratelui meu. Mă rog în genunchi şi-mi cer iertare pentru tot ce-am gândit, simțit şi făcut în afara sfințeniei mântuitoare, cu trupul, cu mintea, cu gura şi mâna, iubind, scriind sau pictând din lăcomia simțurilor şi orgoliul egoului nesătul, în nesăbuința minții căzute în mreaja închipuirilor ei magice, născocitoare de lumi mişelnice, antidemiurgice, lumi răscolite de haruri, daruri şi plăsmuiri deşarte, încântătoare, ce mint ochiul şi înşală mintea. Zădărnicii ale zădărniciilor, toate fiind zădărnicii. Până şi cartea pe care o scriu acum, mărind şirul celor cu osteneală scrise şi apărute în speranța că din toate se va găsi careva să depună mărturie că a desprins puțină hrană pentru suflet, jertfind un bob zăbavă

de minte.

Dă, Doamne! Ajută, Doamne, neputinței mele!

AJUNGE-I NOPȚII RĂUTATEA EI: ADIO, AMERICA!

„Toate familiile fericite se aseamănă între ele. Fiecare familie nefericită, însă, este nenorocită în felul ei” Aşa începe Lev Tolstoi celebra capodoperă *Anna Karenina.*

Ziua aceea se anunța de dimineață a fi o zi luminoasă, însorită. Ginerele adormise între perne cu laptopul deschis pe piept şi telefonul uitat la ureche. Când l-am descoperit dormind cu picioarele acelea lungi şi noduroase răsfirate de-a curmezişul patului, cu pantalonii pe el şi ciorapii în picioare, continuând prin sforăituri parcă să vorbească sincopat cu persoana misterioasă cu care vorbise toată noaptea, era târziu de-acuma, trecuse de 11. Tocmai mă întorceam de la cumpărături să umplu frigiderul golit. L-am lăsat să doarmă incomod, aşa cum îl toropise somnul, şi m-am apucat să fac oarecare ordine în lucrurile răvăşite prin casă. Vorbesc în principal de living şi bucătărie, unde „oficiase” Ada, lăsând dezordine. Am spălat vasele, ca un burghez civilizat, ceea ce nu-mi plăcea deloc să fac, am înghesuit claie peste grămadă produsele aduse în frigider, şi tocmai dădeam cu puf-ul adus din America, curățind parchetul încărcat de moloz şi praf. N-am pus aspiratorul, să nu-**l** trezesc pe el. L-am trezit când s-a făcut ora 4 şi eram gata de plecare, cu mâncarea de acum aranjată frumos pentru două persoane în farfuriile din setul adus de ei, la care, din blidele mele, am adăugat carafa cu

apă. Masa o geluise el şi o acoperise cu două rânduri de vopsea albă. Nu se uscase încă bine, mirosea înțepător, cu tot spray-ul de iasomie cu care dădusem prin încăpere. Suportabil, totuşi, pentru o cină între doi bărbați care n-au altceva de făcut decât să se adapteze situației şi să mănânce, el mămăliguță cu brânză şi eu ceai fără pâine, a doua cană de ceai pentru acea vineri de post. Mai aveam pentru el fasole bătută cu pătlăgele murate, un rasol de vită cu hrean şi clătite semipreparate, pe care le încălzisem la aragaz împreună cu o tartă cu miez de nucă. Dacă avea să se înfrupte din toate, nu se mai putea plânge fiică-mii că l-am ținut flămând. Vin nu-i puteam da, pentru că trebuia să mergem spre seară cu Mercedesul primit şi acesta ca dar de nuntă de la Amana, odată cu superbul costum gris-perle, cu pantalonii transformați în burlane, cum dormise cu ei. Vinurile de toate soiurile, de la sec la dulce, din cele mai renumite crame româneşti, oferite ca reclamă patriotică, îl aşteptau la cina festivă pregătită de mama-soacră, diseară, după ce o vom aduce pe Ada de la spital.

„Va fi un regal!”, aş fi putut să-l previn glumeț, dacă aşa ceva găseam scris în ghidul de conversație.

Când am socotit că s-a servit copios din toate felurile de pe masă, i-am spus „Hai!”, pe româneşte, şi m-am ridicat de pe scaun. Deja se făcuse târziu. „Ne aşteaptă Ada”. „OK! Yes!”, a repetat el, cuprins brusc de o stare de iritare nervoasă, parcă amintindu-şi subit de Ada, pe care o uitase.

În loc să iasă pe uşă, să plecăm, l-am văzut cu picioarele lui de cocostârc, urcând în fugă la etaj, intrând în dormitor, strângându-şi în grabă pijamaua şi toate obiectele personale din baie, scotocind până şi în debara după o trusă de bărbierit, îndesându-le pe toate în sacul de voiaj.

„Ce-i cu el!? De ce face asta? Ce l-a apucat!? E clar!", m-am gândit. Aşa s-a înțeles cu Ada. Probabil că asta vorbeau ei astă noapte la telefon. Să se instaleze pentru o vreme, până va naşte, la maică-sa. În centrul oraşului, e mult mai comod decât aici. E aproape şi de „Polizu" şi de Spitalul Universitar, în caz de urgență, şi pe deasupra beneficiind şi de serviciile maică-sii. Ada ştia că nu mă descurc în chestiunile astea plicticoase, să fac curat, să mătur, să scutur, să spăl blide şi să fac de mâncare pentru musafiri. Abia găteam ceva pe sponci, să mă hrănesc pe mine! Suficient cât deranj mi-au produs exilându-mă la mansardă, cu toate că asta a fost chiar voia şi plăcerea mea. Cum voia şi plăcerea mea, prima exprimată în familie, era să vină acest prințişor aşteptat. Bravo ei şi bravo lui c-au înțeles că Amana e mai calificată şi are o mai mare rezervă de timp, energie, vocație de bunică şi disponibilitate sufletească să li se pună la dispoziție, făcând-o pe bucătăreasa şi menajera, şi, când va veni timpul, să joace cu talent şi rolul de doică. „Foarte, foarte, neaşteptat de bine!", mi-am zis, urmărindu-l cum îşi saltă sacul de voiaj pe umăr, privind roată-mprejur dezordinea urâtă din casă, luându-şi rămas bun de la acea

atmosferă care, probabil, nu era nici pe gustul lui şi, poate, şi de la mine, căci simțeam că nici el nu se omora cu firea să mă simpatizeze. „Foarte bine”, mi-am spus, „intrăm în normalitate, ei se vor simți mai bine acolo, eu scap de corvoadă şi-mi văd de-ale mele”. Abia aşteptam să mă întorc la draga mea de singurătate, gelos totdeauna pe timpul dedicat altor rosturi decât necesitatea de-a-mi servi egoist fanteziile şi vocația. Vocația, da, înainte de toate. Să te consacri până la ultimul strop de energie şi ultima clipită de timp muncii tale, adică harului care ți s-a dat. Marele act de creație, în calitate de mamă şi de viitoare bunică, este să le uşureze viața cu dragoste şi devoțiune. Să asigure fericirea fiicei sale şi să pregătească terenul de joacă şi vânătoare şcolară pentru prințişorul ce stă să-şi facă apariția.

Am urcat în superbul Mercedes, care arăta între maşinile cartierului ca o lebădă albă pe un lac cu rațe, ginerele şi-a aruncat sacul de voiaj pe perna din spate, şi-a pus cureaua, ajutându-mă să mi-o fixez şi eu pe-a mea şi-a demarat în trombă, şocând pe toți vecinii şi vecinele cu copii ce se nimeriseră pe stradă. Strada Valsului e plină de copii de toate culorile şi de toate vârstele. Aproape nu e ceas al zilei să nu joace doi-trei şotron sau mai mulți grămadă să nu bată mingea.

Era prima oară când stăteam pe scaunul din dreapta şoferului, ocupat de Ada, şi mi s-a tăiat respirația văzând cu câtă dezinvoltură trece în viteză, fără să lase nicio victimă în

urmă, ba, din contra, scăpați la larg în Şoseaua Chitilei, aglomerată ca de obicei la ora aceea, a virat cu grație pe lângă două maşini, care s-au ciocnit între ele. Am auzit scrâşnetul roților şi trosnetul izbiturii. Grimasa de pe obrajii palizi şi slăbiți, adică strâmbătura de dispreț cu care urmări preț de-o secundă ce se petrece în urmă, mă scuti pe mine să spun ceva şi pe el să-şi exprime opiniile despre şofatul din Bucureşti. Am înțeles doar că pot să stau liniştit, că nu se va întâmpla nimic până la spital şi nici după aceea, cât e el la volan, oricât de mulți şoferi se vor ciocni în urma sau în fața lui.

Un mic eveniment a mai avut loc în fața bisericii Sfântului Andrei, la trecerea de pietoni, când maşina din fața noastră a oprit brusc, evitând să accidenteze un pieton şi Lonny a evitat şi el o ciocnire iminentă, verificându-şi reflexele şi performanțele tehnice ale Mercedesului. Nici n-am simțit cât de lin ne-am oprit, la milimetru, în spatele maşinii pe care puteam s-o facem zob. Dar nu asta. Ginerele crescu dintr-odată neaşteptat în ochii mei, contrar celor gândite despre el până atunci. Văd că-şi face cruce după cum m-a văzut pe mine. Nu ştiu ce era: reformat, catolic, budist, quaker, anglican, papistaş, calvinist, anabaptist, ateu, mein Gott!, dar să facă semnul crucii luându-se după mine, asta chiar mă ului. M-am şi aruncat exploziv să-i explic ce înseamnă împreunarea celor trei degete: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Tatăl, tu, am arătat cu degetul, împungâ**ndu-l** în piept, Ada,

mama şi Fiul, copilaşul care va veni. Treimea Sfântă. „Treime sfântă, slavă Ție!”, am început să mă închin în gând, privind spre biserică şi pe urmă spre el, care apăsa din nou pe pedală, mărind viteza.

„Ce faci? Kilometrajul!”, i-am arătat.

„Hi”, a spus el c-o voce hotărâtă, şi asta m-a emoționat din nou.

Lonny! Leon ăsta! Poate m-am înşelat. Sper să mă fi înşelat. Puritan înrăit şi absurd sunt eu, ticălosul, dispus mereu să-i gândesc rău pe alții, uitând că nu se cade să judecăm pe nimeni, mai ales când omul adună atâta mister în ființa lui schimbătoare, greu de citit! Pierzându-şi tatăl de mic, neştiind că are un tată, crescut de o mamă care-şi găsise în el scopul şi plăcerea de-a trăi, cine ştie ce sentimente şi resentimente zac ascunse în el! Dacă Ada spune că are umor şi o face să râdă, scepticismul meu trebuie ținut în frâu, credința în bine trebuie să triumfe;

În concluzie, m-am hotărât: gata cu suspiciunile!

Am lăsat maşina în curte, printre celelalte parcate sub paza unui gardian care şi-a luat bacşişul fără să clipească, arătându-ne pe unde s-o luăm şi, în timp ce urcam scările, aveam în minte gândul s-o-ntreb din ce religie face parte ginerele. Când am văzut-o, mi-a pierit gândul. Era nepotrivit şi stupid s-o întreb asta. Ce importanță mai avea, dacă mai avea, orientarea lui spirituală, când ea arăta cum arăta. Pierduse mult sânge, era foarte palidă, cu fața trasă şi

plânsă. Efectul anesteziei dispărând, începea să simtă durerile. Se forță să ne zâmbească, adresându-ne acel zâmbet pierdut amândurora. Sprijinindu-se de umărul lui, se ridică cu greu de pe pat şi-mi întinse biletul de ieşire. Cu două ore înaintea noastră trecuse maică-sa şi achitase ce era oficial de achitat, plus restul cu infirmierele care se purtaseră frumos după perfuzie, dându-i acel somnifer să adoarmă. Ajunsă acasă în patul ei, spunea, spera să se sature de somn şi numai după aceea să mănânce, să prindă puteri. Slăbise la față, avea cearcăne şi suferința o făcea să pară mai tânără, aproape o copilă nefericită, ieşită cu greu dintr-o mare spaimă. Îşi dorise atât de mult acest copil, încât disperarea că**-l** pierde o marcase. Surâdea privindu-ne rătăcită. Spaima nu-i trecuse. Trebuia să vorbesc cu marele chirurg, marele profesor care o operase. Ştiam cât de greu se ajunge la el, amintindu-mi prin câte intervenții am ajuns. N-am reuşit să-mi verific şi să-mi curm neliniştile, pentru că era plecat cu altcineva...

Încet, încet, sprijinind-o eu de o parte şi el din cealaltă, am ajutat-o să coboare scările până la maşină şi să urcăm în Mercedes, aşezând-o pe canapeaua din spate. Gardianul care păzise maşina ne deschise larg porțile spitalului, urându-i naştere uşoară. El demară în trombă, înainte de a-mi fixa eu centura, gata să vin peste bordul maşinii, dar alt accident n-a mai avut loc. Ada i-a şoptit s-o lase mai uşor şi el a ascultat-o cuminte, strecurându-se reglementar prin marea

aglomerație de la acea oră de vârf, când în tot Bucureştiul se circula bară la bară.

NOAPTEA DE VINERI 10 OCTOMBRIE 2008

În cele din urmă am ajuns cu bine.

Amana ne aştepta la intrarea din stradă cu-n enorm buchet de trandafiri roz, pe care Ada îl primi, mulțumindu-i cu acelaşi zâmbet rătăcit, abia putându-l ține lipit de piept cu mâna stângă, cu dreapta apăsând pe burtă şi lăsându-se aproape purtată pe sus cele câteva trepte până la lift. În lift urcă numai cu maică-sa, care nu-i dădu drumul din brațe până o ajută să iasă din cabină la primul etaj, unde noi de-acum urcasem pe scări şi le aşteptam cu uşa deschisă la apartament.

Mare maestru în aranjamente matrimoniale, petreceri onomastice şi banchete cu ştaif, de data asta Amana se întrecuse pe sine.

În holul de la intrare, împodobit cu flori, ne întâmpinară numai zâmbete şi grații două superbissime bone, una înaltă şi blondă, cealaltă mică, oacheşă şi măslinie, îmbrăcate în uniforme de bone filipineze aduse din Ferentari, cu picioarele lăsând să li se vadă rozul de la chiloței. Risipă de flori, în vase şi ghirlande curgând încântător printre cristalele celor două candelabre cumpărate de la anticariatul din Lipscani, pentru prima dată revărsându-şi din plin vraja peste întreg salonul şi sufrageria, cu masa festivă ce umilea orice masă festivă cu flori şi lumânări aprinse de la Capşa sau Athénée

Palace.

Plafonul era ornat şi el în stil baroc, totul şi toate degajând până la amețeală o suspectă fanfaronadă şi o disperată sete de fericire.

— Amana, te-ai întrecut cu risipa! nu m-am putut abține să nu-i şoptesc printre dinți, ferindu-mă să mă audă „subretele" care fremătau grațioase pe lângă american, instalat de-acum picior peste picior în capul mesei, legănându-şi pantofii lustruiți de mine şi lăsându-se adorat şi servit ca un prinț moştenitor la balul reginei.

— Aşa, frumoaselor! le-am şoptit nestăpânit. Siliți! Siliți, că vă ia cu el în America. Lonny e băiat de treabă, la făcut mă-sa în grabă...

— Dumneavoastră nu vreți să vă aşezați? V-am pregătit un regim special, că ne-a spus doamna Amana că nu mâncați carne.

— Nu vă mănânc nici pe voi. De ce vă uitați aşa la mine!? Mie puteți să-mi faceți un ceai, dacă puteți.

— De care? s-a aplecat spre mine blondina. Ceai de ceai, sau de plante?

— Fructe de pădure, dacă aveți, şi să fie îndulcit cu miere, nu cu zahăr.

— Imediat. Vă rugăm frumos, luați loc. Vă rog, vă rog, şi-mi aşează cu amabilitate scaunul rezervat în celălalt capăt de masă, unde mă aştepta într-un bol de porțelan crema de broccoli cu crutoane, de care nu m-am atins.

— Mulțumesc, e vineri şi țin post. Faceți-mi numai ceaiul.

— Vă rugăm frumos, nu ne refuzați. Se supără doamna Amana, insistă cu dulceață-n voce țigăncuşa de Ferentari, mai-mai urcându-mi-se pe genunchi să mă aşeze mai bine pe scaun. Nu-**l** jigniți pe domnul Lonny, că se supără doamna Amana.

— Ştiți de-acum şi cum îl cheamă!? m-am mirat eu.

— Ne-a spus doamna Amana.

— Şi pe voi de unde v-a pescuit şi când v-a îmbrăcat aşa?

— De la agenție. Ne-a angajat până la ora 12.

— Numai până la ora 12! De când sunteți aici?

— De la 8 dimineață, de când ne-a apelat prin telefon.

— Şi stați numai până la 12! Adică 24.

Ea n-a priceput ce vreau să spun, sau a priceput altceva şi-a râs atingându-mi urechea cu gura.

— De probă. Dacă suntem bune, ne angajează ca bone la bebe, adăugă blonda, servindu-mi ceaiul într-o cană de porțelan pe care mi-o lăsă pe tava de argint împresurată cu petale de trandafiri şi frunze de mentă.

— Văd că sunteți bune, ocupați-vă de musafir. Domnul american, ginerele meu, e deocamdată musafir, până se va adapta. Ocupați-vă de el. Eu, până se răcoreşte ceaiul, mă duc la Ada. În casa asta toate numele încep cu A. Amana, Ada, Alex. Mai urmează ca bebeluşului să-i spunem Alpha. Sau Alexandru, de la Alexandru cel Mare.

Am ciocănit şi-am aşteptat.

— Intră tati, am auzit-o pe Ada şoptind.

— Alpha şi Omega. Începutul şi sfârşitul sunt a lumii două fețe, zic bucuros s-o văd că nu mai plânge, parcă-i ceva mai înseninată şi revine la frumusețea ei de altă dată. De unde ştiai că sunt eu?

— De ce nu mai stai? Vrei să pleci?

— Maică-ta ştie că trebuie să iau trei maşini până acasă.

— De ce nu iei un taxi?

— Nu-mi place să-mi arunc banii pe taxiuri. Numai maică-tii îi place. Cred că a topit o avere cât a stat în taxiul lui dom' Cornel, sau cât l-a făcut pe el s-o aştepte pe unde a stat ea.

— Ai venit să te cerți? mă somă Amana, ştiind ce mă supără, urmărindu-mă cum mă strâmb, dând cu ochii de ce vedeam că se străduise ea să iasă cât mai bine, să facă impresie, mai ales dând cu ochii de cele două bone de meserie, chiar bone, pe bune, angajate de probă de la agenție, avea să-mi explice, conducându-mă spre ieşire, înciudată că nu mă lecuisem de atâta timp să nu obosesc înverşunându-mă s-o ponegresc întruna. Ce găseşti tu de obiectat la ele!?

— Nimic. Nimic, scutur eu din cap, enervat, uitându-mă cu silă. Tocmai, că arată şi se mişcă să-şi încaseze salariul ca nişte manechine.

— Încă nu le-am angajat. Le-am luat de probă.

— Bine, bine, eu plec. Hai şi tu de-aici, nu-i mai sta fetiței ăsteia pe cap. Are nevoie de un somn bun, să-şi refacă

puterile. Adă-i la pat să mănânce ceva şi las-o să doarmă.

— Du-te! Du-te! Nu mă-nvăța tu pe mine ce trebuie să fac. Am făcut ce-am făcut să se simtă ea bine.

— Vanitatea ta să se simtă bine, i-am replicat, împingând-o spre uşă, aplecându-mă peste pat şi sărutând fruntea care ardea, transpirată.

— Draga tatii, tu ai febră. Fruntea ta frige.

— Mi-a mai scăzut, tati, nu te-ngrijora. Du-te acasă şi dormi şi matale.

— Mă tem c-am făcut o greşeală. Te-am scos prea repede din spital. A greşit şi profesorul că te-a lăsat.

— Eu l-am rugat. Du-te liniştit, c-o să fie bine. Du-te şi-o linişteşte. Ai jignit-o pe mama.

Gata să ies pe uşă, am întors capul şi am văzut-o că îmi face un semn.

— Vrea să facă bine şi totdeauna iese rău.

— Bine, bine, dormi, îngeraşule. Cunoaştem. Poveste veche.

— Mai sunt două luni. N-ar fi bine să mă-ntorc să nasc în State?

— M-am gândit şi eu.

Bătând în uşă, maică-sa m-a tras să ies odată.

„Fă-te bine, o să fie bine, mai discutăm, o să fie bine, dă, Doamne, să fie bine! Dă, Doamne, să fie bine, dă, Doamne!”, m-am rugat în gând şi mi-am dorit să vină mai repede autobuzul 123. „Dă, Doamne, dă, Doamne!”, pe urmă maşina

105, pe urmă aşteptând o groază în piaţa Chibrit maşina 422, care circula pe Şoseaua Chitilei, temător că n-o să mai vină, pentru că se făcuse târziu şi maşina nu mai venea, gândindu-mă întruna că, dacă se face bine, sigur că da, cel mai bine ar fi să se întoarcă. N-o s-o aibă pe maică-sa lângă ea, dar copilul va avea cetăţenia asigurată şi va căpăta şi ea cetăţenia prin ea însăşi, ca mamă a copilului şi dependenţa faţă de tatăl lui se va evalua în alţi termeni. Dumnezeu va fi bun şi le va asigura un viitor. „Dă, Doamne, să fie bine, să le fie bine, dă-i, Doamne, sănătate şi putere să-şi ducă sarcina până la capăt! Naştere uşoară, golind din ea spaima, dă-i, Doamne, şi fă-o fericită!", m-am tot rugat în gând, până am ajuns acasă, şi am continuat să mă rog, de parcă îl aveam pe Iisus lângă mine, în faţa ochilor, cum îl vedeam în icoanele pictate de mine, îngenunchind sub iconostas, gata să-i sărut mâinile însângerate de cuie, să şterg cu pensula muiată în lumină scuipatul de pe fruntea Domnului, să-i astup rana din coastă, să şterg lacrimile lui amestecate cu lacrimile Maicii Sale, amestecând expresia de suferinţă trecută de pe un chip pe altul, substituind suferinţa aceleiaşi icoane care umaniza durerea şi o făcea nu numai suportabilă, dar şi necesară, vindecătoare. „Doamne, dă-i tărie din tăria Ta, să treacă, sfinţită de Tine, cu bine prin încercarea asta şi prin toate încercările, Amin!"

Tot aşa, îngânând nedesluşit vorbe-n gând, am căzut într-un somn greu, somn negru, fără vise, din care m-a trezit

semnalul telefonului mobil.

— Cine-i? Ce-i?

— A fugit! am auzit-o pe Amana scoțând un fel de geamăt rănit, apoi continuând printr-o bolboroseală răguşită din care nu înțelegeam nimic.

— Cine a fugit!? Abia am adormit, ce-i cu tine?

— A fugit Lonny şi ea a fugit după el.

— Aha! am izbucnit furios, parcă asta aşteptam. Parcă asta doream. „Bine v-a făcut! Să vă-nvețe minte! Şi pe tine, care-ai codoşit toată mascarada", eram gata să spun, dar am tăcut îngrozit, sforțându-mă să înțeleg ce spune.

— Am auzit-o răcnind, cum dormeam, şi-am crezut c-a pierdut copilul. Am sărit şi am găsit-o în cămaşă de noapte, cum o lăsasem dormind lângă el, cu cămaşa de noapte ruptă la piept, de cum se luptase cu el... şi pe el cu sacul de voiaj pe umăr, gata să treacă peste ea... şi ea zvârcolindu-se pe jos cu mâinile agățate de picioarele lui. Nu-**l** lăsa să treacă peste ea. „Baby, baby", plângea, ținându-se de picioarele lui, „Nu mă lăsa, nu pleca, unde pleci? Nu mă lăsa..." El nu spunea nimic, cu sacul de voiaj pe umăr şi geanta cu laptopul în mână, îmbrăcat în costumul de mire pe care i l-am dăruit. „Lonny, Lonny!", am început şi eu şi m-am repezit s-o trag de sub picioarele lui, să n-o calce în picioare. Şi ea se tot agăța de el să nu-**l** lase şi mă lovea şi striga: „Uite! Uite ce-ați făcut, tu cu tata, l-ați făcut să plece. Vă urăsc! Vă urăsc!" Şi când am văzut-o dezbrăcată, aruncându-se după el în uşa de la

ieşire: „Baby, baby, nu mă lăsa!”, îmbrâncindu-mă să scape de mine, trezind tot blocul în halul în care era...

— Opreşte-te! Dumnezeule! Mă strangulezi ca în noaptea aceea care nu-mi mai iese din minte. Ai uitat? Eu n-am uitat, am strigat. Ai uitat?

— Ce noapte!? Tu n-auzi ce-ți spun eu!? A fugit după Lonny.

— Noaptea, când am venit şi-am găsit-o plângând în pătuț, şi cum o linişteam s-o adorm, tu ai venit beată cu ăla de gât, crezând că nu-i nimeni acasă! Vezi cum se răzbună? Nu mai ştii ce s-a întâmplat? Golanul a fugit şi tu m-ai strâns de gât cu şnurul de la telefon de-am căzut şi m-am trezit în țipetele fetiței, când tu turnai apă pe mine, să mă scoți din leşin, îngrozită şi tu. Hai! Hai! Zi odată ce s-a întâmplat. Mă gâtui şi-acum. Zi odată!

— A dat în mine, mama ei. Ne-am încăierat în uşă şi gata...

— Ce-i gata? Ce s-a întâmplat? Acuma mi-am revenit şi te pot asculta. Calmează-te şi spune...

— A fugit golanu’ şi ea după el. N-am putut-o opri. S-a repezit pe scări şi a luat-o la fugă pe stradă, cu picioarele goale, în papuci de casă, în cămaşă de noapte, numai cu capotul tras pe ea. M-am stăpânit cu greu să nu alerg şi eu după ea, de nebună, dezbrăcată cum mă găseam. A apărut dom’ Cornel cu taxiul şi a luat-o. Du-te, ce stai! Aleargă la aeroport! Du-te după ea.

— Unde să mă duc? Chiar că eşti nebună. Bine v-a făcut!

Bine v-a făcut! Poate-o să vă treziți odată! Să vănvățați minte! Şi-acum ce vrei de la mine? Eu l-am adus? Eu am sfătuit-o să se-ncurce cu-n nenorocit ca ăsta? Unde să mă duc? A tot făcut-o să râdă, acuma iată că, după râs, vine plânsul! Plângem şi noi lângă ea. Dar ce-o să mai plângă copilul!

A întrerupt convorbirea. Am apelat-o eu. N-a vrut să răspundă. Sigur, s-a nfuriat. Am format din nou şi din nou şi din nou, tot mai furios că nu răspunde, trezit dintr-un coşmar, intrând în adevăratul coşmar.

„Unde să mă duc? Ce să fac? Pe cine să sun? Cu ce să mă duc? Unde mă duc? Ce fac?" îmi vâjâiau urechile. „Doamne, Dumnezeule!" în starea de şoc, în starea în care era, Dumnezeule, Doamne, fata asta disperată şi furioasă pe noi... Ce idee absurdă să creadă că l-am făcut noi să fugă! Nenorocita, s-a nenorocit singură, cum să creadă că noi... care noi? După ce n-a ştiut să se păstreze, să se arunce de gâtul unui... în furia răzbunătoare pe noi, pe ea, pe toată lumea, pierzându-şi mințile. Dacă-şi pierde şi credința, Doamne, Dumnezeule mare, fereşte-o, ajut-o, să nu facă şi ea ce-a făcut Anna Karenina! Să nu-i vină şi ei în minte una ca asta... Amintindu-mi descrierea aceea sinistră a lui Tolstoi, cea mai neagră pagină care-mi izbucni exploziv incendiindu-mi creierul: ceva uriaş şi neîndurător mă izbi şi pe mine în cap şi mă trase între şinele trenului. Din întuneric, locomotiva crescu halucinant cu farurile orbitoare care măturau zvârcoleala izbită în plin! Răcnetul Adei îmi

spintecă țeasta. M-am repezit la biblioteca de la parter, unde mi-era şi atelierul de pictură, am smuls cartea din raft şi-am început să caut înfiorat, aruncând zeci de pagini grămadă, fascicule după fascicule, înnebunit că nu găsesc mai repede ce căutam în cartea groasă de 564 de pagini. Privirile îmi cădeau pe câte un pasaj, o frază, dar treceam repede, *„mereu în şoaptă, cuvintele țâşnite întâmplător dintr-o frază”,* repetând însoțită de *„propriile cuvinte, repetate halucinant, într-o şoaptă stranie de nebuni! N-ai ştiut să prețuieşti”* „N-ai ştiut s-o prețuieşti”, şopteam. „N-ai ştiut să te bucuri – n-ai ştiut să prețuieşti, n-ai ştiut să te bucuri”. „Dar ce e asta?”, m-am oprit cu răsuflarea tăiată. „Ce e asta? Nu cumva înnebunesc?” Mi-a spus să alerg s-o găsesc. Unde s-o găsesc? Cu ce să alerg?

Din capătul ăsta de lume unde nu vine niciun taxi, la ora asta, singurul taximetrist pe care**-l** cunosc e cu ea. Nu-i ştiu numărul şi afurisita de maică-sa nu răspunde. Nu găsesc şi nu găsesc! Am citit de prea mult timp romanul şi în altă ediție, m-am rătăcit. Ah, bine! Ce nevoie a dracului să găsesc scena aia cumplită! Ochii îmi căzură pe următorul pasaj: *„Moartea, inevitabilul sfârşit al tot ce există, i se înfățişa pentru întâia dată cu o putere de nebiruit. Moartea era aici, mai aproape decât crezuse până acum. Era în el însuşi”.*

„Doamne! Iartă-i totul! Iartă-ne totul!”, am răcnit cu glas mare şi m-am aruncat în genunchi pe parchet, în fața iconostasului şi am început să-L implor s-o ajute să lupte, să

lupte, să nu se lase zdrobită de acel monstru uriaş care o izbea din spate, din faţă, din toate părţile, îi întuneca mintea şi ameninţa să-i strivească fiinţa odată cu sămânţa zămislită în ea. Ajut-o, Doamne! Ajută-mă să nu văd trupul ei însângerat, să nu-i dea prin gând să facă ce-a făcut Anna Karenina, să-şi piardă odată cu ea şi sufletul sufleţelului pe care... Dumnezeule! Furios că nu găsesc de nebun momentul blestemat care se ascunde, gata să închid cartea, deodată îmi sare în ochi:

„— Anna, Anna! rostea el cu glas tremurător, pentru numele lui Dumnezeu!

Dar, cu cât vorbea mai tare, cu atât Anna îşi lăsa mai jos capul, odinioară atât de mândru şi vesel, acum copleşit de ruşine. Trupul aplecat îi lunecă de pe divanul pe care şedea şi s-ar fi rostogolit la picioarele lui, pe duşumea, ar fi căzut pe covor, dacă n-ar fi ţinut-o el.

Se simţea atât de vinovată...”

„Vinovată de ce?”, mă revolt eu, „c-a lăsat copilul!? Cu ce îi era ea vinovată lui? Sau nouă!?! Părinţilor! Sau lumii!”

Atât de nevinovată şi de nelegiuită, încât nu-i mai rămânea decât să se umilească şi să-i ceară iertare”. Cui? Mă sufoc, venindu-mi să arunc cartea. „Ălui a! Ălui a care a părăsit-o ca un criminal după ce-a spintecat-o în două!?”

„Cum nu mai avea pe nimeni în lume afară de el, lui îi cerea iertare. Privindu-l, Anna îşi simţea în tot trupul înjosirea şi nu putea spune alt cuvânt. Iar Vroński simţea ceea ce trebuie să

simtă un ucigaş când priveşte trupul căruia i-a luat viaţa. Acest trup jertfit era dragostea lor, primul anotimp al dragostei lor".

M-am încordat chinuitor să frâng ficțiunea aducând-o în real, simțindu-i vii înaintea mea: *„era ceva cumplit şi respingător",* cu toată groaza priveam făptaşul *„înaintea trupului ucis"* pe care în fața mea îl *„tăia în bucăți să-l ascundă şi să tragă folos din cele dobândite prin crimă",* să alerge la mama lui care-i cumpărase biletul de avion, cu mâinile încă pline de sânge, şi să-i cadă la piept, reeditând scena plină de sânge a „fiului rătăcitor". *„Ce fericire?! izbucni Anna, cuprinsă de groază şi dezgust".* „Ce oribil!" izbucnii şi eu şi aşezai la loc romanul în bibliotecă fără să mai caut momentul când Anna se aruncă în fața trenului. Nu aş mai fi putut suporta. Am început să mă îmbrac şi să mă gândesc cumva mai relaxat ce pot să fac. Revenindu-mi în minte acea noapte teribilă şi ea, cu fetița Ada plângând încă somnoroasă în brațele mele, legănând-o s-o liniştesc şi mama ei venind beată cu acel măgar care a fugit... Toți... Toți comit crima şi fug să li se şteargă urma.

În timpul ăsta, am încercat din nou la Amana. Tot nu răspundea. Mi-o imaginam hohotind singură în casă – bonele împrumutate de la agenție pentru orele plătite plecaseră demult. Singură, furioasă pe mine, hohotind zdrobită pe patul răvăşit al Adei, amintindu-şi scena petrecută între ele, amintindu-şi, poate, confuz, ca prin somn, şi de scena

evocată de mine, expresia de ură din vocea mea strangulată parcă din nou, cum mă strângea cu şnurul telefonului, îndârjită că i-am descoperit căderea, înnebunită şi ea de vorbele aruncate de Ada: „Uite! Uite ce-ați făcut! Tu, cu tata! Vă urăsc! Vă urăsc!”

Cu siguranță, a alergat după el la aeroport. Într-o oarecare măsură, mă simțeam uşurat că era în maşina lui dom’ Cornel. El n-o s-o lase să facă vreo prostie. Cu el poți fi sigur că vei da cu desăvârşire greş. Am abuzat de atâtea ori de serviciile lui, încât mi-am stabilit convingerea „că-i cel mai bun şofer din Bucureşti”, nu numai că este ceea ce se cheamă „un as al volanului”, dar îmi dovedise în câteva situați limită că are caracter, adică seriozitate profesională şi cuvânt de onoare. Pe Ada o ştia de la grădiniță, o îndrăgise când era mică şi, odată cu vârsta, crescuse şi sentimentul de respect şi stimă pentru ea. Aprecia la ea tocmai ce aprecia şi la mama ei. Stabiliseră un mod onorabil de comunicare şi relaționare, încât să nu se simtă nimeni lezat. Aristocratismul mamei se transmisese fără ifose de snobism, mai temperat, acordat timpului, la fiica pe care dom’ Cornel o aprecia pentru că ştia cu nonşalanță să-şi impună dorințele şi voința.

Neîndemânatic, nestăpânit, nesărat, banal, plictisitor şi lipsit de orice ironie”, cum spune Thomas Mann, *„iar sfârşitul e că oamenii rămân nepăsători în fața patetismului tău, şi tu te alegi cu tristețea şi cu decepția”.*

Pictura, înrudită mai mult cu muzica, mă aruncă în alt timp şi alt orizont de simțire; cel puțin pentru moment mă calma, mă euforiza, mă salva. Am început să pictez. În cele din urmă, singurul mod de a mă liniști fugind de ispita adâncirii într-o lectură care m-ar fi putut răscoli şi mai mult... Mă aruncai spre paletă.

Ei, bine, da! Ştiam că drama se petrece în altă parte. Pentru asta şi pictez. Să rămân doar cu tristețea. *Sentimentul cald pornit din inimă e întotdeauna banal şi nefolositor; numai virtuțile şi extazele reci ale sistemului nostru nervos, detracat şi artistic, au un caracter estetic. Trebuie să fii în oarece măsură ceva în afară de ceea ce e uman, să fii chiar neuman, să fii, față de ceea ce este omenesc, într-un raport ciudat, impersonal şi depărtat, ca să fii în stare şi, mai cu seamă, să fii ispitit să-l reprezinți, să-l mânuieşti după voie şi să-i dai o formă şi plăcută şi de efect".*

Şi astfel, cădem din nou din Mann în Dostoievski. Din evanescența şi savoarea lui Dufy în clarobscurul rembrandtian

Eu nu numai că vreau să-mi reprim efuziunile prea sentimentale, nu vreau să fac din această „dramă de familie" o dramă de uz public, tratând-o rece, distant, obiectiv, contând pe un raport ciudat şi impersonal, spre a da poveştii „o formă plăcută şi de efect". Dacă aş putea, cu şi mai multă emoție, cu şi mai multă inimă şi cu mintea încordată până la nebunie să mă scufund în felul dostoievskian de-a vedea

lucrurile, aş face-o cu plăcere, golindu-mă de tot răul din mine provocat de această întâmplare.

INCURSIUNE ÎN TRECUT

Unsprezece ani era diferența de vârstă dintre Liana şi Ada. Unsprezece sau zece ani? După furtuna ridicată în mine la rugăciune, simțind că celelalte vorbe sunt, ca întotdeauna, de prisos, am început să conştientizez presiunea timpului. Adică nu să „conştientizez", că nu aveam cum. Să simt timpul ca o furtună venind spre mine cu fulgere şi trăsnete vuitoare, amenințând să mă arunce într-un adânc din care nu ştiam dacă voi mai ieşi. În mod ciudat şi nepotrivit clipei, îmi reveniră în minte cele petrecute într-o altă noapte, noaptea consumată alcoolic cu Ion Dodu Bălan, invitați de Titus Popovici la el acasă, după o seară de prelucrare ideologică în cadrul Biroului de Partid de la Uniune, în care eroul ciomăgit eram eu, reproşându-mi-se că „nu sunt combativ şi nu-mi aduc aportul", după ce beneficiasem de atâtea privilegii, dintre care ultimul era voiajul în Cuba. Titus, care „condusese şedința", secondat de Ion Dodu Bălan, ca semn în particular că nu are nimic cu mine, „şi continuă să mă considere preten", în ciuda aparențelor asprimii partinice cu care mă criticase, ştiindu-se printre noi toți colegii de generație că, pe cât de şarmant era în viața particulară, pe atât de dezgustător intransigent era când se arunca în vâltoarea unor astfel de şedințe demascatoare, cum fusese cea de la Universitate, soldată cu excluderea lui Dan Grigorescu, la care se făcea adesea referire, şi în care

toți îl citau pe Titus cu faimoasa sentință că „brațul cancerigen trebuie extirpat", brațul cancerigen, ideologic, fusese colegul Dan Grigorescu, care şi fusese exclus. Venit proaspăt din Cuba, urmâ**ndu-l** în Cuba pe Titus, care publicase de-acum *Cuba – teritoriul liber al Americii,* înscriindu-mă prin bunăvoință într-un fel de „frăție cubaneză" alături de el, îmi acorda acest privilegiu de a mă invita acasă, să-mi ofere cu dedicație prețioasa mărturie reportericească drept model, în subtext, subtil, convingându-mă să renunț din start la competiția de-a-l înfrunta, ca unul ce i-am păşit pe urme, cu propria mea mărturie intitulată *Insula Speranței.* Cum şi Dodu participase activ, ca reprezentant al Biroului de Partid, la „prelucrare" şi mă „gratulase" şi el, lângă Titus, care conducea şedința, cu câteva ciomege din clasici pe spinare, ne invitase pe amândoi. Păstrez şi acuma într-unul din rafturile bibliotecii personale, în parte formată din cărți primite cu dedicație, volumul de reportaje al lui Titus Popovici – *Cuba, teritoriul liber al Americii".* „Para Al. I. Ghilia, con todo mi cariño, un poquito cubano – y mi corazón. Titus". Nevastă-sa de atunci lipsea din Bucureşti, aşa că noi am petrecut „ca băieții rămaşi singuri de capul lor" toată noaptea, bând whisky, trăgând cu arcul la țintă pe un panou fixat în perete, discutând cu aprindere despre Cuba, Castro, Guevarra, comunismul glorios mondial şi propria noastră carieră profesională, care se profila şi ea glorios la orizont, a lui de-

acum bine precizată prin *Setea* şi *Străinul,* a mea marcată de *Cuscrii,* după care Titus mă sfătuia prieteneşte, admirându-mi talentul, chipurile, să am grijă să nu clachez într-o direcție în care el de-acum înfipsese o piatră de hotar imposibil de sărit. După trei sau patru, spre dimineață, când am ieşit din blocul unde-şi avea Titus apartamentul, la un mai ştiu ce etaj, în piața Kogălniceanu, chiar în spatele statuii, şi am luat-o în doi, eu cu Dodu, continuând să vorbim tare în piața pustie la ora aceea, luând-o cătinel pe bulevard spre Universitate, pe întreg bulevardul pustiu şi el la ora aceea, aluneca spre noi cu farurile aprinse un taxi. A claxonat de departe, cum ne văzuse gesticulând şi umblând brambura pe toată strada, gata să nimerim sub roți, oprind ca într-un coşmar ce mă trezea la realitate.

În taxi era nevastă-mea, Aurelia. Mergea să nască la maternitatea Giuleşti. Portiera din spate a maşinii s-a deschis larg, i-am văzut brațul cu mâna pe mânerul uşii, parte din braț şi fața aplecată spre mine, palidă ca o icoană în lumina becului de pe stradă, adresându-mi-se co voce abia auzită:

— Vii cu mine, sau îți continui cheful?

— Te rog să mă ierți, m-am bâlbâit. N-am ştiut.

— Cu atâția prieteni nu mai ştii nici de casă, cum să ştii? M-a pălmuit cu vorba când m-a văzut urcat în maşină lângă ea, ruşinat şi de prezența şoferului, nedeschizând gura, să nu-mi simtă mirosul de alcool şi să mă dea jos.

Dodu i-a urat Aureliei „naştere uşoară” şi-a luat-o singur pe bulevard la deal, taximetristul a întrebat-o cum se simte, „Mai rabdă, mai rabdă?”, „Ajungem imediat, acum ajungem”. Şi s-a năpustit pe Plevnei în plină viteză, forțând la maximum accelerația, profitând şi de faptul că nu era țipenie pe stradă, fiind ora cea mai potrivită în acea vreme (1962), când maşinile erau puține, tramvaiele şi troleibuzele îşi începeau cursa abia după cinci dimineața şi, în afara unor cheflii ca mine, nu găseai un maidanez pe stradă.

Împrejurarea neaşteptată şi brusca trezire a conştiinței, cu remuşcarea de a-mi fi ratat rolul de tată, uitând starea de veghe pe care le-o datoram mamei şi copilului nenăscut, uitând de obligația mai presus de vanitatea de-a răspunde curtoaziei prietenilor şi de-a-mi satisface impulsurile de moment şi plăcerile năravurilor intrate în reflex, de-a veghea zi şi noapte, evenimentul anunțat prin fața căruia nu rezista nicio motivație şi nicio scuză, în sfârşit...

— Te rog să mă ierți. Nu mi-am închipuit. Nu mi-ai spus... Dacă ştiam, nu mă duceam. Am fost la Titus Popovici. Uite cartea. Uite ce scrie. Iartă-mă. Te doare? Au început durerile? Te rog să mă ierți.

— Nu mai vorbi, că-mi face rău mirosul.

— Domnu’! Domnu’! Alo! Trebuia nici să nu vă iau.

Eram de-acum treaz, treaz de-a binelea şi plin de remuşcări. Îmi venea să plâng de ciudă. Ce lucrătură a dracului cu prelucrarea, cu şedința asta, să fixeze de-al

dracului acea şedinţă, doar ştiau, ştia şi Titus... I-am spus? Nu i-am spus? Nimeni nu ştia ce aveam eu acasă, obligaţii, nevastă, ziua şi ceasul hotărât să nască. Vinovat eram numai eu. M-am lăsat ademenit, măgulit că mă invită acasă, ademenit de carte.

Omnipotent şi săritor la chestiunile astea de existenţă, îl rugasem pe conu' Zaharia, dânsul fiind şi directorul Teatrului Naţional, pe lângă celelalte multe şi mari demnităţi, s-o roage pe doamna mare actriţă, soţia celebrului doctor Sârbu, considerat cel mai mare şi mai tare dintre pediatri, fiind şi directorul maternităţii din Giuleşti, să-l roage pe marele soţ să-şi reverse autoritatea, puterile şi sorţii de reuşită asupra naşterii primului copil al scriitorului cutare, asigurând o naştere uşoară şi binecuvântată. Aşa că, minus orele acelea de absenţă nemotivată, nu aveam nimic să-mi reproşez şi nu aveam nimic să-mi reproşez nici în cazul Adei. Ca tată, strict, ca tată, mi-am făcut datoria. Cu „morala proletară", strict creştineşte vorbind, nerespectând întru totul dogma moralei creştine, am scrântit-o în multe, sau în toate felurile, şi cu mama uneia, şi cu mama celeilalte, cu singura nuanţă definitorie în ce le priveşte pe ele, mamele, că mama primului copil, desăvârşită în cumineţenie, nu mi-a dat motive de gelozie şi, prin urmare, actele de trădare din partea mea au fost cu atât mai blamabile. Dar astea, trădările şi împăcările, greşelile şi poticnelile, cu voie sau fără de voie, minciuna şi adevărul, frumosul şi urâtul din vieţile noastre –

şi cu osebire din viaţa mea – convertit ateismului în parte, şi în cea mai mare parte hedonismului, sedus plăcerilor imediate şi ispitelor vieţii păcătoase, departe de a le raporta justiţiei şi imanenţei transcendenţei, nici nu-mi păsa cât de rău căzusem şi nu mă gândeam la Marele şi Dreptul Judecător. Pur şi simplu trăiam. Mă dedam plăcerilor, eram tânăr, frenetic, în plină ascensiune literară, din orice parte venea Ispita o primeam cu braţele deschise.

Întorcându-mă la noaptea de care, dacă aş putea, nu mi-aş mai aminti niciodată, semn că „nu putem noi păcătui cât poate să ne ierte Dumnezeu”, ca răspuns miraculos la rugăciunea mea fierbinte, ca dovadă că forţele Duhului Sfânt înving în ultima clipă forţele răului, aud prin întunericimea de smoală a somnului adânc în care mă prăbuşisem apelul telefonic. Ţâşnesc cu mâna pe mobil, şi deschid, lipindu-l de ureche.

— Tată! Fă ceva. Sunt la maternitatea Giuleşti. Pierd copilul... Trei spitale n-au vrut să mă primească. Şi aici, aici... Auzi? Ţip la doctoru’ de gardă să se ocupe de mine, că pierd copilu’, „Ei, şi ce?”, spune, „faci altu’!” Tată, am nişte dureri insuportabile. Nu mai pot. Fă ceva.

Vreau să-i spun „c-o să fac”, nu ştiu ce-o să fac, ce pot să fac!? Unde sunt eu şi unde e ea... dar am să fac. Nu mai apuc. Micul ecran se întunecă. A închis. O sun eu, nu răspunde. O fi căzut. A leşinat... Sun la maică-sa. Nu răspunde. Sun la dom’ Cornel, după taxi. Nu răspunde nici

şoferul de taxi, singurul număr de telefon mobil al unui taximetrist pe care îl ştiu. „Ce fac? Ce fac?”, mă întreb înnebunit, simțind din nou în salturi convulsive cum mă iau valurile răului în primire. Capul îmi bubuie, urechile îmi vâjâie. Din nou simt cum se năpustesc din străfunduri sfâşiate de fulgere scrâşnete cosmice, izbituri care-mi despică țeasta. Îmi crapă capul. „Ce fac? Cum ajung de unde sunt, la ora asta, când şi-n zilele şi orele obişnuite de lucru, când aşa-zisa circulație publică e normală în acest nenorocit de cartier, în această nenorocită de Capitală, supraaglomerată, unde la orele de vârf se circulă bară la bară şi, până şi în orele de normalitate, din fundătura asta se iese cu greu, şi trebuie să aştepți cu zecile de minute să apară un mijloc de transport... şi, dacă ajung, întâmplându-se o altă minune să ajung, ce fac acolo dacă ajung? Ce fac? N-am nici bani, maică-sa nu răspunde, cu cine vorbesc? Cine mă bagă în seamă pe mine, un oarecare venit de pe stradă! Pot să țip, să amenințț, să mă dau cu capul de toți pereții, cum îmi închipui că țipă şi se zbate ea, cine? Care? Cum? Dumnezeule, Doamne, numai Tu poți face ceva. Duhule Sfânt, Domnul-de-viață-dătătorule, carele pretutindeni eşti şi toate le împlineşti! Şi toate prin tine se împlinesc... Nu lăsa din nou, Doamne, să coboare Iadul peste ea... Iadul peste mine... Dă-mi o idee. Ce fac?

„Sabina!” îmi vine în minte. Sabina, pe care o cunosc de mică şi mă ştie drept prieten al tatălui său, lucrează la

Televiziunea Română.

— Sabina! Sabina! Iartă-mă! şoptesc cu glasul strangulat de emoție, ca într-un delir, cu inima zvâcnindu-mi în gât, nevenindu-mi să cred că răspunde.

— Cine-i? aud vocea ei moale şi somnoroasă ca de copil.

— Dă un telefon la maternitatea Giuleşti, amenință-i că vii cu televiziunea peste ei, să-i pui în mişcare. Te rog! Te implor! îi strig disperat. Ada e la maternitatea Giuleşti, n-au primit-o trei spitale, pierde copilul şi doctorul de gardă, când ea țipă la el că pierde copilu', auzi ce-i spune! „Ei, şi ce? Faci altu'..." Sabina! Te implor!

— Şi ce pot face eu? Repetați-mi numele gravidei... Am reținut. Închideți, că telefonez.

Zvâcnetul şi vâjâitul din urechi, ca şi huruitul din cap continuă, dar eu plutesc parcă în afara lor, desprins din mine... M-am uitat la telefonul din mâna mea şi-am văzut că-mi tremură mâna. M-am aruncat din nou în rugăciune. Mă durea capul îngrozitor, dar cât o doare pe ea şi prin ce trecea ea.

Dintr-odată, presat de aceeaşi nevoie de a face ceva urgent – ce? cum? – am început să-mi golesc buzunarele, adunând resturile de bani uitați din întâmplare, trăgând pantalonii pe mine, îmbrăcând la nimereală o haină înhățată din cuier, gata să ies pe uşă şi s-o iau la goană pe stradă, de parcă la capătul străzii m-ar fi aşteptat dom' Cornel cu maşina. Dacă domnul Cornel ar fi răspuns la telefon şi ne înțelegeam,

venea şi mă lua din poarta casei, ca de obicei. Taximetristul nu răspunde. Amana nu răspunde. Ada nu răspunde nici ea, s-o liniştesc, să-i spun că o să sune Sabina de la televiziune, să nu se teamă, că totul... Nu răspunde şi, pentru că nu răspunde, şi nu ştiu încotro s-o apuc, huruitul din cap porneşte din nou, anunțându-mă că vin extratereştrii cu OZN-urile. Vâjâitul prelung, sacadat, se face auzit şi mai tare. Huruitul şi vâjâitul din urechi anunță cele două alarme: atacul cardiovascular sau atacul cerebral.

Asta chiar că ar încurca şi mai rău lucrurile, mă gândesc îngrozit.

Ar sfârşi îngrozitor şi pentru Liana: „Cine să vadă de mine? Unde să mă depună? Nu mai este niciun loc la „Cimitirul eroilor" de la Bellu, unde o să mă depună? Unde să mă-ngroape? La Bellu național nu mai sunt locuri, mormintele alor mei, mama, bunica Maria, fratele

Ghiță sunt în cimitirul bisericii din Şendriceni, în celălalt capăt de țară... Până acolo... cu trenul, ah... Şi-n Bucureşti rezervele de bani din bancă nu ştiu dacă vor ajunge. Cum se va descurca Liana? La Scriitori nu mai ştiu dacă se mai dau ajutoare de înmormântare. Ce fac? E macabru să mă gândesc la toate astea, dar nu se poate să nu te gândeşti. Nu ştiu nici cum e să mori, dar mori, poți cădea pe stradă, în tramvai, te prăbuşeşti peste oameni în mulțime, în autobuz, ceea ce-i încă bine, că s-o găsi cineva să te ducă..."

„Unde s-o iau de nebun pe stradă, în puterea nopții,

gândesc din ce în ce mai disperat, pot cădea şi-n zorii zilei să mă trezesc la Urgență, nu la maternitatea din Giuleşti. Mai bine iau un Distonocalm şi un somnifer. După un somn bun, cu mintea limpezită…”

În situația mea şi-n împrejurările date nu mai trebuia şi eu să creez încurcături. „Să dormi, să mori”… Cum suna replica aceea? Din „Hamlet”!? Din Hamlet, sau de unde era? „Să dormi, să mori… Să dormi…”

„… PRIN SUFERINȚELE MELE AM. ISPĂŞITAPROAPE TOT AICI, PE PĂMÂNT”. (August Strindberg)

Cum am adormit cu mobilul la ureche, aud cu greu apelul prin somn. Aud cum mă strigă o nălucă îmbrăcată într-o rochie de mireasă, prelinsă pe nişa unui templu ridicat într-un amfiteatru gata să se prăbuşească peste mine. Apuc în cădere mâna nălucii întinsă spre mine şi cad odată cu stâlpul de care mă țin. Zbătându-mă să ies din moloz, aud un glas ca de femeie şi răspund din reflex, inconştient: „Da, da”, cu limba încleiată de somn.

— Scuzați, aud timbrul baritonal al vocii lui dom’ Cornel. M-a trimis doamna Amana să vă iau. Sunt în poartă. Vă aştept.

— Da, da, unde să mă iei? Da, da, îmi amintesc, vin imediat.

— Nu vă grăbiți. Vă aştept.

„Da, da”, îmi zic, repezindu-mă cu capul sub robinet. Dacă l-a trimis Amana, înseamnă că ea a ajuns de mult la spital şi

Ada poate o fi născut. Întâi, dom' Cornel a dus-o pe Amana, ea l-a ținut acolo, cu maşina în stradă, în caz de urgență, cumva, s-o aştepte dacă Ada a născut. Doamne, asta-i cea mai mare minune! Cu şuvoiul de apă peste ceafă, peste ochi, fără să mă mai şterg, aşa cum eram, cum adormisem îmbrăcat, prăbuşit sub efectul somniferelor, ies alergând pe uşă.

Câinii Lianei, îmbulzindu-se după mine, sunt gata să mă dărâme, să iasă şi ei.

Dom' Cornel mă aşteaptă zâmbitor, pe locul lui la volan, privind cum mă lupt cu câinii, atent să nu-mi țâşnească Margo printre picioare, cum s-a mai întâmplat sub ochii lui, de m-a alergat zăbăuca pe toate străzile cartierului, cu dom' Cornel cu taxiul după noi, Margot de nebună înainte, să nu se lase prinsă, eu după ea şi dom' Cornel după mine, până mi-a dat prin minte să-i bag în casă pe ceilalți, să las poarta deschisă şi jăvruța, sprintenă ca o căprioară, după ce mi-a scos sufletul prin tot cartierul, să intre singură, după voia ei, în curte.

— Bună, dom' Cornel. Se anunță o zi bună?

— Foarte bună. Doamna Ada v-a adus un nepoțel. Să vă trăiască! Felicitări!

— Minune! Minunat, zic urcând lângă el în maşină.

— Un băiețel! Aveți un nepoțel.

— Am luat un pumn de somnifere. Mulțumesc Tatălui ceresc! Şi-mi fac cruce.

— După cum arată ceasul meu, ați dormit douăzeci şi două de ore...

— Timp în care... Povesteşte-mi tot. Ia-o de la început, dom' Cornel.

Din ce-mi spune, înțeleg că lângă Ada a fost şi el un fel de erou al acestei nopți de coşmar. Spune cum a găsit-o în fața blocului din Kogălniceanu, îmbrăcată în halat de casă, cu fața descompusă de plâns, gata s-o ia la goană pe stradă.

— Scuzați că vă spun aşa. Arăta ca o drogată, aşa arăta, gata-gata să-mi intre sub roți. Am crezut că-i beată. Abia se ținea pe picioare. În halat de casă! Doamna, domnişoara Ada! O ştiam îngrijită şi elegantă! Arăta ca o drogată, ca o cerşetoare, nici nu ştiu cum să spun, ca o ieşită din minți. „Ce s-a întâmplat, doamnă? Unde să vă duc?" „La aeroport". „Când e avionul? Unde plecați?" „Nu eu... El! El!" A-nceput mai tare să plângă. Nu înțelegeam nimic, dar intuiam nenorocirea... S-a întâmplat ceva de care nu trebuia să mă preocup. Trebuia să ajung cât mai repede. Şi-am ajuns. Nu m-am gândit la nimic rău. Ştiam că-i măritată şi el e american. Nu mai spunea nimic. Plângea mai tare, chircindu-se pe bancheta din spate, cu burta sub ea, apăsându-se cu mâinile de burtă, gemea şi icnea, cum fac copiii speriați prin somn, când nu se pot stăpâni, strigând într-una ceva în engleză, din care am înțeles numai „Baby, baby", pe urmă tot aşa, amestecat cu engleza, scăpa câte o frază în româneşte: „Nu mă lăsa, nu pleca, baby, baby". Nu

ştia nici ora, nici ce avion, şi-n ce direcție zbura. Ştia numai că maică-sa, din America, i-a făcut rost de bilet, de unde a şi dedus că zbura spre America. Trebuia să ajung cât mai repede la aeroport. „Ajungem, ajungem”, am asigurat-o şi m-am încordat la volan ca la un raliu. Ştiu să mă strecor prin ambuteiaje, să evit filtrele de control, accidentarea pietonilor şi amenda agenților de circulație. Am ajuns cu bine într-un timp record. Am tras la peron, am ajutat-o să coboare, să-şi îndrepte oarecum ținuta şi, dacă nu mi-a cerut s-o însoțesc, am lăsat-o să intre singură. Ştiți că eu nu forțez lucrurile. Nu mă bag peste client. Bunul simț îmi dictează să rămân la locul meu. Mi-am văzut de treabă, găsind un loc cât mai aproape de peron, cu ochii atenți când o să iasă. M-aş fi bucurat să-i fi văzut ieşind împreună. Cine ştie câte se petrec în viața clienților, de aceea principiul omului civilizat este să nu te afişezi nicăieri nechemat.

Dom’ Cornel – de asta şi toată lumea îi spune „Dom’ Cornel” – e un domn. Dacă l-ai întâlni la cumpărături sau mergând pe stradă ca oricare pieton, extrem de îngrijit, politicos, manierat, surâzător şi atent cu lumea din jur, dispus oricăror mici servicii care disting omul civilizat de comportamentul vulgar al bucureşteanului prost-crescut, l-ai crede exponentul simpatic al clasei de mijloc: un intelectual bine educat, stilat, stăpân pe sine, atent cu cei din jur, cu discreție şi moderație, rămânând şi la volan un domn: dom’ Cornel.

Seamănă oarecum, fizic vorbind, cu Andrei Pleşu, fără să fie nici prin faimă, nici prin conținut, un Andrei Pleşu, bineînțeles. Are cam aceeaşi statură, e plinuț, să nu spun gras sau, Doamne fereşte, obez, robust, cum îi stă bine unui taximetrist, cu umor când e necesar şi cât e necesar, proaspăt ras, tuns, elegant fără ostentație. Nu fumează, nu bea, se parfumează discret şi stropeşte cu parfum şi în ambientul maşinii, să nu irite populația cu damful de benzină şi transpirație. Cât priveşte restul, e corect în manipularea banilor şi devotat bunei deserviri a populației migratoare. Din câți cunosc, este taximetristul în care poți avea încredere că orice cursă cu el sfârşeşte bine. În noaptea aceea de coşmar s-a comportat ca un frate mai mare, un unchi sau un companion exemplar, atent, înțelegător, răbdător şi tolerant.

— Cum vă spun, s-a întors plângând. Plângând cu decență, cât trecea printre oameni, dar, odată prăbuşită în maşină, pe canapeaua din spate, a început să hohotească şi să-şi smulgă părul din cap. „De ce faceți asta?", îmi venea s-o întreb. Am întrebat-o dacă s-o duc acasă la doamna Amana sau în strada Valsului. Plângea atât de tare că nu cred că m-a auzit, dar dintr-odată am auzit-o țipând, parcă ar fi spintecat-o cineva. Parcă mă spinteca şi pe mine. Tresărind fără voie, am întors capul. Nu puteam opri. Tocmai treceam pe sub pasarela de la Otopeni şi circulația era infernală. „Ce s-a întâmplat? Nu pot opri". „S-a spart apa, vai de mine, îmi

moare copilul, du-mă la Elias. Acolo, acolo, ah, m-au operat şi m-au... aaahh, Dumnezeule! Ce mă doare! Dom' Cornel, daţi-mi ceva..." „Ce să vă dau, doamnă? Vă duc la Elias. Ajungem imediat, stăpâniţi-vă încă puţin. În cinci, zece minute, ajungem". S-a rupt apa, da, încă nu mi s-a mai întâmplat să pătesc aşa ceva cu cineva-n maşină. Baltă s-a făcut pe canapea.

Am dus-o la Elias, era şi mai aproape, era şi-n drumul nostru. Nu se putea ţine pe picioare, am luat-o pe braţe, nu mai conta că mă murdăresc, curgeau şiroaie din ea. Cineva i-a dat un calmant. N-o puteau primi. Nu aveau incubator.

„Du-mă la Polizu".

Abia i se mai auzea vocea. Răguşise de plâns, de răcnit. Calmantul părea să-i mai potolească durerile, sau îşi făcea ea curaj să mai rabde puţin, că ajungem la Polizu şi va găsi pe cineva acolo să ştie ce trebuie făcut. Să nască, asta era de făcut, s-o ajute să nască fără dureri, asta se ruga. S-o taie, dar fără dureri, asta se ruga. Să n-o doară. „Cum să vă doară, doamnă, o încurajam, doar vă anesteziază, şi-am auzit că există şi un spray euforizant, care te face să râzi". Spuneam prostii. Ce spray să aibă! Bănuiesc că nu înţelegea ce-i spun, sau nu mai auzea. Nu mai aveau un pat şi pentru ea, sau n-avea cine s-o opereze.

„Să nu mă doară! Să nu mă doară!"

La Polizu, chirurgul îşi terminase garda, luase un somnifer, dormea şi nimeni nuse-ncumeta să-l trezească. Să

plec de-acolo cu ea, îmi strigau, văzând cum mă căznesc s-o târăsc în brațe, neştiind cum s-o sprijin, să nu-i strâng burta din care continua să curgă. Văzând cum curge din ea, toate femeile alea îngrămădite în uşă au început să strige la mine să dispar cu ea şi cu maşină cu tot de-acolo, că le lăsăm murdărie pe parchet. Ce era să fac? Am dus-o la Spitalul Municipal, spital mare, universitar, cunoscut în întreg Bucureştiul, nu se putea să n-o primească.

— Îți stă mintea. De ce n-o primeau?

— Nu aveau ventilație. Era în pericol copilul.

„Duceți-o la maternitatea Giuleşti", mi-a spus medicul de gardă.

— I-ai spus maică-sii tot ce-mi spui?

— Doamna Amana a spus că, dacă va fi cazul să acționeze în judecată, mă aduce la proces ca martor principal.

— Păi, şi eşti martorul principal. Ce oră era când ai plecat după doamna?

— Când am lăsat-o la camera de gardă, în Giuleşti, era ora trei fără un sfert. De-acolo am plecat după doamna. Luase şi dânsa nişte barbiturice şi nu se putea trezi. Nu auzea semnalul telefonului; abia lătratul câinelui închis în antreu şi izbitura în uşă au trezit-o. Am aşteptat-o să facă duş, apoi să se îmbrace, încă o jumătate de oră. Când ne-am întors la maternitate, am aflat, adică doamna a intrat la camera de gardă, apoi a coborât prin ieşirea din spate, să vină în stradă, unde aşteptam în maşină, să-mi spună că doamna Ada e

urcată de-acum pe masa de operație.

— Pe la ce oră?

— Şase şi cinci minute. La şase şi jumătate a ieşit din spital, să-mi spună c-au urcat-o pe masa de operație. M-am gândit că până la zece pot dormi puțin în maşină, ațipeam la volan, şi, când mă trezesc, vin în Valsului, să vă iau.

— Asta a fost. Telefonul Sabinei, cu amenințarea că vine cu echipa de filmare peste ei. Asta i-a pus în mişcare. Minune ce-a fost cu telefonul ăsta! Dacă, să zicem, s-a internat pe la trei, trei fără ceva, mie mi-a telefonat la trei şi jumătate. Exact. M-am uitat la ceas. După cinci sau maximum zece minute mi-a venit în minte Sabina, ca intervenție salvatoare. Telefonul ei a fost, sunt sigur, salvator. O să-mi confirme Ada. Îmi închipui cum au început să se mişte în jurul ei, cu ce mutre, s-o mănânce, furioşi că s-a plâns la televiziunea națională. Cine ştie ce şi-au închipuit, pe cine are pe-acolo. Ea le-o fi spus că tatăl copilului e american şi că se va plânge la Ambasadă şi, una peste alta, s-au pus în mişcare. Telefonul Sabinei, plus amenințarea cu Ambasada, le-a pus jăratec sub tălpi.

— La opt a ieşit din nou din spital doamna. M-a trezit şi m-a rugat să vin să vă iau.

— Acuma-i zece. Tot ce-mi spui dumneata, înțeleg că s-a petrecut ieri. Acuma dacă te-a trimis după mine...

— Bănuiesc că da. De-asta m-a trimis să vă aduc. A sunat ieri toată ziua la dumneavoastră. Dacă nu i-ați răspuns, şi-a

închipuit că ați luat ceva să dormiți şi mi-a spus să vă las în pace.

— Oricum, tot nu aveam ce face la spital. Ce-am putut face şi m-a ajutat Dumnezeu să fac, a fost să-mi vină în minte să dau acel telefon Sabinei şi Sabina să-i amenințe cu televiziunea.

CUM VIN PE LUME PRUNCUȚELE PRINȚESE ŞI PRUNCUȚII PRINȚIŞORI

Am vrut să scriu cu acest titlu o poemă sentimentală încă din 1962, la un an după ce venisem din Cuba, după acel voiaj încheiat prin scrierea acelei cărți apărute de mult, intitulată, pe gustul vremii de atunci, *Insula Speranței.* Scrierea unei cărți de facto şi a alteia de plano, odată cu conceperea în taină a pruncuței Prințese Liana, ca semn astral al marii iubiri pe care i-o purtam pe atunci mamei ei, ce mă încărcase cu dor pasional o vară întreagă, cât durase voiajul îndrăgostitului ce eram prin vraja paradiziacă a insulei descoperite de Columb la capătul lumii. Întoarcerea din Paradis, cu toate refulările pasionale adunate în mine, a explodat miraculos prin această nemaipomenită ispravă – prima din viața mea – marcată la timpul stabilit de Providența proteguitoare prin venirea pe lume a pruncuței Lia-Ciocârlia, Liana Cosânzeana: 16 iunie 1962. Cu un an în urmă, mă încărcam de dorință, culegând polenul fructului oprit în insula din vecinătatea Americii, unde se spune că veşnicia s-a oprit din şi pentru dragoste. Ofrandă adusă mamei care îşi marcase prin legile firii contribuția prodigioshotărâtoare în această „bătălie a sexelor", cum o numise Cézanne, dedicându-i un întreg ciclu de capodopere vizuale. Ofrandă adusă mamei născătoare şi pruncuței Prințese voiajere ce-şi făcea anunțată prezența în „căderea

din Rai", trebuia să fie această cărticică de poeme sentimentale intitulată: „Cum vin pe lume pruncuțele Prințese şi pruncuții Prinţişori". Prin „actul de creație", spune dramaturgul şi romancierul elvețian Max Frisch, *„autorul nu scrie* despre ceva, *el fiind* acela care se scrie. *A scrie înseamnă, astfel, a se citi pe sine, a da transparență unor adevăruri interioare, a releva anumite profunzimi care, proiectate în timp, fac să fie cunoscută acea misterioasă cameră obscură a eului".*

Scrisul poate fi şi este o terapie psihică, înlocuind spovedania din fața preotului prin spovedania făcută sub ochiul rece, obiectiv şi neiertător al cititorului. Scrisul ca rugăciune. Ca act de penitență. Împrejurările prin care acest copil a venit pe lume, toate într-un sens adânc transmit acel ceva intransmisibil; poate acel semn de legătură între povestea lui şi povestea tatălui consemnată în romanul *Bastardul* şi-n *Alexandru cel Mic şi nepotul Marelui Rabin.* Povestea tatălui absent părând în ambele cazuri trasă la indigo. Blestem sau Binecuvântare!? De unde şi frica îndepărtată de cunoaştere a adevărului ce se va apropia din ce în ce şi față de noul Prinţişor. Până atunci, în jurul acestui mister nu pot decât să rămân mut şi uimit, lăsându-l să vorbească deplin în viitor, desluşind scopul nedesluşit.

La unsprezece ani distanță, cu unsprezece ani înainte, una s-a născut la 16 iunie 1962, cealaltă pe 22 iunie 1973, una plasată în zodia gemenilor, cealaltă în zodia racului,

trăgându-se amândouă din zodia peştilor, zodia mea de apă ondulatorie, deal-vale, sus-jos, pendulând între aspirația spre transcendent şi tragerea mereu înapoi spre osânda călătoriei tensionate prin grota cu monştri marini şi stihiile grotei lui Platon. (în peştera lui Platon locuiesc demoni inteligenți, grota care mă absoarbe din când în când colcăie numai de jivine şi neamuri proaste: escroci, mitocani, prieteni ipocriți, mincinoşi şi jefuitori, desfrânați şi înşelători, trădându-te cu surâsul pe buze şi furându-te fără să clipească de toate culorile şi mirajele visului, într-un cuvânt, iadul conivențelor terestre cu tot ce are el mai imoral, josnic, colorat şi parfumat, otrăvit prin complexul bastardic, complexul mamei şi tatălui neştiut, cu destinul lor misterios, de care, de ani şi ani de zile, din fragedă copilărie, încerc să mă curăț, să mă desprind şi să depărtez de la mine prin exorcismul scrisului tot răul.)

Ajunge sorții răutatea ei! Scrisul o va elibera şi pe Ada de fantomele propriului ei trecut, lăsând-o purificată şi liberă presimțirilor viitorului calm, normal şi, sper, binecuvântat. Propunându-şi cu pasiune să facă o confesiune directă, sinceră şi nefardată, am înțeles din ce mi-a explicat la telefon în mai multe convorbiri pe tema asta că încearcă „radiologia unor stări de conştiință", prin plasarea relatării la persoana a II-a, urmărind cursul acțiunii prin schimbarea „registrului de la persoana I-a singular la persoana a II-a plural". Fluxul general al acțiunii e urmărit sincopat în timp, cu largi

sărituri în spații geografice din Bucureşti-Varşovia-Paris până-n S.U.A. (Portland, Oregon, Miami, Florida). Cuprinzând o dinamică picarescă a personajului feminin, povestitoarea a intercalat dialogul cu un alter ego masculin, căruia i se confesează şi de la care primeşte un alt revers al realității. Din impresia pe care mi-am făcut-o, discutând mult timp după plecarea şi reinstalarea ei în America, în mai multe convorbiri telefonice, mi se pare că a găsit o formulă originală spre a se detaşa stilistic şi a povesti cu sinceritate, simplitate şi adevăr laturile cele mai obscure sau incomode autobiografice. Să vedem ce va ieşi. Rămân curios să ştiu şi cum se vor „îmbuca", împreună contrapunctic, cele două versiuni, versiunea mea calchiată pe versiunea ei, ambele versiuni neavând – ceea ce cred că-i foarte bine! – un caracter programatic unificator. Independența elementelor autobiografice, fie estompate, la ea, şi distorsionate prin relatările scriitorului-editor căruia i se confesează – fie brutal scoase în evidență, ca-n cazul meu, acest „coral familial" poate constitui o formulă captivantă de roman experimental, provocând reacții imprevizibile cititorului neutru, dacă – şi aici e cel mai greu cuvânt rostit în acest exercițiu de exorcism – dacă aceste două cărți vor avea şansa nesperată să apară *împreună şi deodată,* în română, limba în care scriu eu, şi în engleza americană în care-şi scrie Ada „romanul ei".

Până atunci, revenind cu picioarele pe pământ, mă întorc la trecutul prezent din care m-am întrerupt.

Vara anului 1962.

Pe atunci lucram la unul din primele mele filme, *Iubire frântă,* cu Horea Popescu, Ricuțu, cum dezmierdător şi familiar îi spuneau toți prietenii, cunoscuții şi numeroşii săi admiratori, marele regizor de teatru dominând pe atunci cu forță inovatoare Teatrul Giuleşti, apoi reapărând cu geniul lui tot mai autoritar şi recunoscut la Teatrul Național, extinzându-şi carisma inconfundabilă, fantezia prodigioasă şi vocația specială în lucrul cu actorii, spre admirația publicului, ca în cele din urmă să-şi aducă o contribuție notabilă şi în cinematografie, începând cu acel poem tulburător, *Iubire frântă,* marcând norocos nu numai cariera sa regizorală şi publică, dar a încă două istorii pasionale, rămase legendare, de la turnarea şi din durata turnării acestui film: escapada amoroasă dintre Silvia Popovici, celebra frumusețe a epocii, cu Primul Secretar al Județenei de Partid Cluj, care alerga noapte de noapte, clandestin, cu maşina, „încălcând morala proletară", desfăcându-se, în cele din urmă, de vechea căsătorie năşită de cuplul Ceauşescu, spre a se căsători sfidător cu fascinanta divă. A doua vrajă amoroasă legată pe viață, din viața şi vraja acelei *Iubiri frânte,* cuplul de îndrăgostiți din film, Ilinca Tomoroveanu, debutantă, cu debutantul Traian Stănescu, devenit, prin căsătorie, şi el un cuplu celebru.

Nu ştiu cine, de la un mai ştiu nici care studio prin care s-a plimbat scenariul spre aprobare, ne-a „încuscrit", scenariul

acela punând mari probleme „exigențelor ideologice”, pentru că era axat conflictual pe „demascarea” unei odrasle „de bani gata”, cum am zice astăzi, raportându-ne la „băieții deștepți şi de bani gata”, un fel „avant la lettre” de Lonny, şmecherul american care-şi face damblaua, seduce şi calcă în picioare inocența mamei amăgite, acceptând să fie plătit ca un dandy hollywoodian cu o excursie de vis în România, Bulgaria şi Antalya, ca turist nabab, îmbrăcat pe gratis în costum de ginerică, şi apoi o şterge fără urmă când simte ce primejdie vine asupra mamei şi copilului. În film.

Octavian Cotescu, mare actor şi-n acest rol, genial ales de Horea a interpretat cu finețe parşivă rolul fantelui simpatic, ipocrit, mişelnic şi dezastruos, care poate batjocori cele mai curate simțăminte, călcându-şi cu dispreț cinic propriile sale legăminte, lăsând suferințe de nevindecat în urma lui. În film, Octavian Cotescu, fiul unui preşedinte de gospodărie agricolă, o seduce pe una dintre cele trei surori (Silvia Popovici), rămase fără tată şi fără mama ucisă de-o vijelie cu grindină, care o prinde pe câmp când le aducea de mâncare celor trei surori ce aleargă şi ele prin norul de piatră, dar nu mai reuşesc s-o salveze. Moartea bătrânei, cu straița de merinde în spinare şi cofa de apă în mâini, căzută sub pomul spre care alergase să caute adăpost, e antologică; expresive, de asemenea, alternând între cruzime realistă şi umor duios sunt multe scene lirice, marcând firescul, omenescul, delicatețea şi căldura cu care o mângâie şi o încurajează

surorile (cea mare, Grațiela Albini, cea mică, Ilinca Tomoroveanu, în primul ei mare rol dintr-un film), strânse în jurul Silviei Popovici, în rolul principal al „mamei copilaşului din flori”. Presimțind, parcă, de undeva, transmis din viitor, o situație similară ce nu va mai trebui inventată, închipuită, scoasă din orizontul imaginar, la fel cum într-un mod ciudat de asemănător avea să i se întâmple Adei peste timp şi-n cel mai crud adevăr de viață, în ficțiunea pusă pe hârtie de mine şi transpusă de Horea pe ecran, lovitura primită în acel loc din sat ascuns ochilor oamenilor „s-o facă pe gravidă să piardă copilul” şi pe făptaş să-şi „piardă urma”, toate astea într-un fel ciudat amestecate între ele, mă obligă să recunosc că viața de multe ori „bate filmul”, cum se spune, şi de multe ori nu ne putem imagina ce ne dă viața prematur servit pe tavă sau „copt la timp”.

În cazul primei fetițe, minus orele de absență din noaptea irosită trăgând cu arcul la țintă în apartamentul lui Titus, totul a decurs cum trebuie, fără accidente şi fără nicio amenințare că gravida sau copilul vor păți ceva. Ca regizor, Horea o cunoştea şi el pe marea doamnă actriță, lucrase cu ea, îl cunoştea şi pe marele soț, fusese în casa lor, erau, ca să zic aşa, intimi, cum Ricuțu era intim cu toată lumea şi „intim” aproape că eram şi eu, pe atunci aflat în plină ascensiune literară după *Cuscrii,* ales prin vot secret în biroul de conducere al Uniunii Scriitorilor, cooptat în breasla scenariştilor etc., etc., etc. Cum el lucra la decupajul

regizoral şi eram cam tot timpul împreună „disecând scenariul", ne-am prezentat cu două buchete de flori la maternitatea Giuleşti, să-l întâlnim întâi pe vestitul doctor-director Sârbu, cu care vorbise inițial conu' Zaharia, dar vorbise între timp şi Horea, şi, pe urmă, cu aprobarea lui, urma să vizităm mama şi copilul.

— Nu s-a putut evita bisturiul, zice doctorul. N-ar fi rezistat mama la o naştere normală. Fătul a stat într-o poziție pelviană, cu fața în sus. Nu**-l** puteam scoate trăgâ**ndu-l** de picioare, s-ar fi înăbuşit. L-am smuls prin cezariană.

— Şi ce-i? Ce-i? întreb strangulat de emoție.

— Cu mama e bine, evită magul-chirurg să-mi răspundă direct. Cu fetița avem o mică problemă. Aveți o fetiță, felicitări!

— Ce problemă? întreabă şi Horea. Doctore, nu ne fierbe.

— Stând în poziția asta, cu căpşorul în sus, înclinat pe-o parte, muşchiul mastoidian nu s-a putut dezvolta şi căpşorul cade pe umăr. Nu-i un handicap sever, mă încurajează el bătându-mă prietenește pe umăr. După două-trei luni se poate remedia printr-o mică operație.

Inima-mi bate cu putere. Simt cum mi se moaie glasul şi picioarele încep să-mi tremure:

— Dacă era băiat... mai treacă-meargă, îngân pierdut, cu pieptul încărcat de amărăciune, gata să-mi dea lacrimile. Să aduci pe lume o fetiță cu gâtişorul strâmb şi capul căzut într-o parte! E cumplit, dom' doctor!

— Nu-i chiar atât de cumplit. V-am spus că se poate îndrepta printr-o mică incizie. Nu imediat. Lăsăm primele săptămâni să urmărim cum lucrează natura. Culcați-o în pătuț cu căpşorul pe partea cealaltă.

— Dumnezeule! Doamne!

— Mergeți şi-o vedeți. De când aduc pe lume copii, n-am văzut îngeraş mai frumos. O să vedeți c-o să vă treacă toate spaimele. Mamă-sa a plâns de fericire când a văzut-o şi-a luat-o în brațe. Mergeți, mergeți, nu-mi mai mulțumiți. Horică, o să uiți de burlăcie şi-o să-ți vină şi ție pofta de însurătoare când o s-o vezi.

— No, că tocmai lucrăm la un film din ăsta, no. *Dragoste lungă de-o vară.* Cum ți se pare titlul? Mere?

— Mere! Mere şi pere. Bine c-a fost de-o vară şi nu de-o sară, zice doctorul.

— No, stai aşa. Ce zici, şogore? se întoarce Horea spre mine, jubilând de nestăpânită inspirație. N-o suna mai bine să-i zicem cum zice vraciul? Antiteza-i mai fain marcată. De-o sară, nu de-o vară. Într-o vară, no, ai vreme să petreci, să te legi şi dezlegi de cununie şi încă ai destulă vreme să şi mori. Într-o sară, no, dacă numa' într-o sară strângi fata-n brațe şi iasă pruncuțu, no... Ce zici?

— Într-adevăr! zic şi eu mirat că nu mi-a venit mie ideea de la început. Scurtând timpul, lărgim drama. Sensul calcă mai apăsat, hai ş-om mere, Horică.

— Mica schimbare să fie ca dar de rodirii, cum se aduce

dar de rodirii lehuzei după naştere.

Aşa că ne-am dus cu cele două buchete de flori şi cu titlul nu schimbat dar uşor corectat al filmului, numai că marele doctor şi director ne-a spus ce ne-a spus, dar Directorul spune şi îngerul păzitor dispune.

— Nu-i voie. Nu puteți intra. E ora alăptării. Aşteptați.

— Cât?

— Nu ştiu. Depinde.

— O oră? Două!?

— O oră, două, depinde.

— Eu nu pot aştepta. Am repetiție cu actorii la Giuleşti. Bine că-i aproape. O iau pe jos. Felicitări, şogore. Am plecat.

— Nu pot aştepta nici eu. Ia de-aici, domnule, i-am spus hotărât, strecurându-i nişte bani în buzunar, şi am trecut pe lângă el fără să mă mai uit în urmă.

Nu m-a oprit şi nici n-a strigat după mine. Am înțeles că pot să intru şi am intrat într-un salon cu mai multe mame cu pruncuți abia născuți, cum era Liana. Convenisem să-i spunem Liana înainte de a se naşte, de la lianele şi dorul de exotism şi flori tropicale adus cu mine din Cuba. Liana, dacă avea să fie fetiță, Cristóbal, dacă avea să fie băiat. La gemeni nu ne-am gândit, pe atunci femeile năşteau rar gemeni, acum s-au înmulțit naşterile de gemeni, tripleți, cvadrupleți şi chiar şi cinci deodată se îmbulzesc să iasă ca semințele scuipate dintr-un harbuz, de mirare cum mai încap cinci păpuşi de carne şi sânge într-o burtă cu câteva luni în urmă

de mamă fecioară. Unii plângeau, alții scânceau ca nişte pisicuțe flămânde; se auzea moşmondeala şi sunetul dulce de clefăit moale răspândit în toată încăperea; mirosea a lapte de mamă care, impregnat în aerul uşor înăbuşit, pentru că nu mergea ventilația, părea ieşit ca dintr-o dospeală de fructe tropicale intrate în uşoară putrefacție; laptele de mamă emanat din mai multe direcții, ca un câmp afânat de iarbă sfarogită, uscată la soare, are un iz penetrant în amestec cu sudoarea; din preaplinul ce le umflă sânii, unele transpiră atât de abundent încât picături de sudoare se amestecă cu laptele picurat din sfârcul sânului. Mai fertile în hormoni, spre deosebire de cele sterpe, cu sânii uscați, cele supraponderale transpiră gras şi abundent şi transpirația lor se simte de la distanță şi miroase sărat, a scoici macerate. De multe ori, unora dintre ele, când nu merge ventilația, li se face rău, încât gurițele copilaşilor, cu pălmuțele sprijinite de sfârcul sânilor, clefăie în gol ca nişte guri de peştişori aruncați din plasă la soare.

Aurelia îşi alăptase fetița, primul ei alăptat, şi acum mă aştepta, rezemată între perne, albă la față ca fața de pernă, dar surâzătoare ca o madonă, cuprinzându-mă în aceeaşi privire şi pe mine, care mă apropiam cu paşi sfioşi cu amândouă buchetele de flori, gata să le scap din brațe, şi pe îngeraşul pe care îl ținea lipit de piept şi nu-i puteam vedea fața. Avea căpşorul înclinat pe-o parte, căzut pe umăr şi mi s-a părut că nu-şi va ridica niciodată fața, că aşa avea să

crească, în poziția aceea neverosimilă, lipită de umăr ca un semn de întrebare. Strânsoarea mâinilor mamei, delicat, dar apăsat, îndesa capul căzut pe umăr, cu palmele de sânii ei, sânii ei neformați de maternitate, ceea ce însemna că nu avea lapte, că era stearpă. Scâncetul îngeraşului era justificat, încât justificat şi cu totul delicat din partea ei mi s-a părut gestul profesionist al fetei în uniformă de infirmieră, sau soră, sau ce era, şefă peste salon sau femeie de serviciu. Veni surâzătoare, primind surâsul de jenă şi încurcătură de pe buzele mamei, luă fetița cu grijă, ca pe o păpuşă de sticlă, atentă să nu se spargă în mâinile ei şi o duse la femeia mai în vârstă din patul alăturat. Aceasta alăptase de-acum un băiețel dolofan ce bâțâia din picioruşe şi gângurea cu mânuțele atârnate de sânii dolofani din care laptele continua să picure ca dintr-un robinet. Aşezată sub acest robinet, fetița noastră a început să sugă şi i-am putut vedea o parte din obrăjor, cu gâtulețul subțire, subțire ca un vrej plăpând, cu bărbia îngropată sub cupola enormă a sânilor din care laptele, curgea atât de îmbelşugat că dădea pe dinafara guriței copilului.

„Minune!”, mi-am spus. „Dacă Aurelia nu are lapte, femeia asta, cine o fi, ar fi o minune dacă am avea-o ca doică pentru Liana”.

— Cine-i doamna, am întrebat în şoaptă infirmiera, când a adus fetița înapoi şi a lăsat-o în mâinile mamei.

— O țărancă din Dragalina. Are doisprezece copii. Băiețelul

e al treisprezecelea. Zice că se opreşte la ăsta. De-acum, gata, închide târla. Ce, vă gândiți...

— Crezi că s-ar învoi să fie doică şi pentru fetița noastră? Măcar la început, pentru câteva săptămâni...

— Staţi liniştit, c-o să-i crească pieptul şi-o să-i vină lapte şi doamnei.

Soția îmi făcu un semn mustrător, dând din cap şi strângând din nou la pieptul adolescentin, cu sânii foarte mici, legănând duios fetița care de-acum adormise.

— Adorabil copilaş. Să nu vă speriați că-i cade capul. O să-şi revină, să vedeți c-o să-i crească muşchiul şi fără operație.

— Să dea Dumnezeu. Sunteți minunată că spuneți asta. Mâine vă aduc o carte scrisă de mine, cu o dedicație frumoasă. Spuneți-mi numele.

— Gina.

— Mulțumesc, domnişoară Gina. Vă rog să aveți grijă de amândouă.

— Ştiu. Doamna a pățit un mic accident. N-a apucat să vă spună.

— Ce accident?

— Lipsă de calciu. M-am sprijinit în salteaua de pe pat să mă ridic şi mi-am scrântit degetul. Mi-au spus că-mi pun mâna în ghips. Cum am s-o spăl pe Linişor cu mâna în ghips? Şi începu să plângă.

— O s-o spăl eu, m-am oferit bucuros. Numai să vă văd acasă, nu-ți face griji din asta. Ce facem cu gâtişorul ei...

— Doctoru' zice că după o lună, când o să-mi scoată şi mie ghipsul... îi face şi ei o incizie la gât, să dea drumul musculaturii.

„Oare zbiară asinul când are verdeață, sau rage boul când are nutreț?" mi-au venit în minte aceste cuvinte. Oare cine le-a spus? Am recitit de curând *Cartea lui Iov.* De acolo mi-au rămas. Memoria mea selectează ciudat şi reține capricios date şi fapte... Care mă pun uneori în mare încurcătură pentru că mă fac să mă ruşinez de cât de greşit gândesc cauzalitatea unor semne sau întâmplări, punând totul pe seama Providenței. De parcă prin gândurile mele îndreptate către Dumnezeu, axa, mobilul şi sensul fundamental al existenței, Dumnezeu-Demiurgul, ar coborî la infantilismul dorințelor mele şi ar îndrepta scăpările insesizabile din Proiect sau dinadins concepute în scopuri didactice. Nu le înțeleg şi nu le pot raporta la vina şi la păcatul meu în a nu-mi recunoaşte vina. „Ştiu, Doamne, cât sunt de slab şi nătâng, dar nu trebuie să mă las într-atât pradă deznădejdii încât să-mi pierd speranța şi să mă hrănesc din «pâinea dezgustului» ca sărmanul Iov. Nici n-am motive îndeajuns de clare să mă raportez la Iov.

Tăria mea a rămas încă întreagă, să pot nădăjdui că nu voi gusta din pâinea dezgustului. Ştiind că tăria mea nu este ca tăria pietrelor, întreb şi eu, Doamne, arată-mi în ce şi cu ce-am greşit... sau dacă nici eu, nici mama fetiței, cu ce-a greşit copilul?

Auzi, Doamne, glasul meu şi îndreaptă căpşorul de îngeraş al fetiței mele, care a stat în sfântul chivot al uterului mamei ei cu gâtul răsucit spre Tine, înălțat în sus. Nu poate să rămână cu gâtul aplecat pe-o parte, parcă cerând mereu de pomană. Lasă-mi, Doamne, nădejdea că patul mă va mângâia, culcuşul îmi va alina durerea şi Tu nu mă vei înspăimânta prin visuri urâte şi nu mă vei tulbura cu vedenii”.

CAPUL MEU SPART RĂMAS PE STRADĂ, ÎN FAȚA BLOCULUI

Aşa m-am mutat din mansarda unde scrisesem *Cuscrii,* suspendat în podul boiangeriei Falk. Bustul căzuse de pe salteaua legată deasupra întregului nostru avut, al meu şi al Aureliei, bustul pe care îl modelase după mine în semn de prietenie Niculae Crişan. Turnat în ipsos, mi-l făcuse cadou de ziua mea, pe 1 martie, odată cu primul exemplar al primului său roman, apărut prin „generozitatea ajutorului meu", îmi scria el în dedicație, mulțumindu-mi că l-am ajutat să debuteze cu acel roman. Recunoştința lui, exprimată prin cele două sau trei luni de lucru la modelarea capului meu în lut, şi apoi costurile turnării în ghips, depăşesc infinit şi exagerat efortul care a fost simplu şi cât se poate de firesc. După ce i-am citit cartea în manuscris, constatând că merită, evident, publicată, am luat manuscrisul, folosindu-mă de creditul pe care mi-**l** cucerisem prin *Socrii,* şi l-am dus prietenului Cornel Popescu, şeful secției de proză la Editura pentru Literatură. „Corneluş, am scris o carte nouă. Te rog s-o citeşti". După o săptămână de aşteptare îmi dă telefon. „Alex, am citit manuscrisul. E bun. Îl public, dar nu-i scrisul tău. Vino mâine cu autorul". „Mulțumesc, Corneluş. Eşti mare, domnule! Nu degeaba te laudă conul Zaharia şi monşerul Preda. Eşti cel mai bun redactor de carte din România! Nu numai operativitatea cu care ai citit, dar

diagnosticul pus. Într-adevăr, Cornel, mâine dimineață vin să ți-**l** prezint pe autor". Nae Crişan lucrase cu dragoste şi pasiune la capul meu, sperând nu numai să recompenseze fleacul de efort pe care-l făcusem cu drag şi plăcere, ducându-i manuscrisul din strada Apolodor până în Orlando, la Editură, dar şi să obțină succesul pe care-**l** obținuse cu bustul Labiş, indiscutabil o reuşită operă de artă. Poate era la fel de reuşit şi bustul meu, dar mie numi plăcea, pentru că „mă făcuse gras", viril-orgolios, plin de-o trufie juvenilă pe care nu mi-o recunoşteam. Rotunjor la față şi bucălat, semănam cu un împărat roman din epoca decadenței. Ştiind cât lucrase la el, numi permiteam şi nu era în firea mea să-l jignesc, neprimind ofranda, dar chiar şi lăsând să înțeleagă că-n atmosfera boemă din culcuşul în doi, cu soția pe o saltea aşezată sub geam, din care din trei paşi dădeai de uşă, numai masivitatea unui bust lipsea, să mă împiedic zilnic ca într-o criptă muzeală. Când am pornit în zorii acelei duminici, încă nu apucase să se trezească lumea şi nu era nimeni pe stradă, dinadins să nu ne vadă vecinii că ne mutăm şi tot avutul nostru începe pe platforma unei cotigi de cărat prundiş şi nisip.

Când gloaba s-a opintit, zvâcnind din loc balotul de vechituri, bustul lui Nae Crişan s-a desprins de cum era aşezat pe vârful saltelei şi-a venit de-a dura în stradă, trezind în mine un sentiment de uşurare că aşa am un argument justificativ față de Nae, când îmi va face prima vizită în noul

apartament şi va constata că bustul lipseşte; o să mă scuz ipocrit că Aşa şi pe dincolo, cu transportul, când ne-am mutat a căzut şi a rămas spart pe stradă în faţa blocului boiangeriei Falk. Bătrânul căruţaş, însă, păţit cu amenzile, intrându-i în reflex să nu lase murdărie în urma instalaţiei lui de cărat pietriş şi nisip, se întoarse cu biciul în mână, împinse cu piciorul cioburile spre gura de canal, şi capul cu faţa fără nas, arătând acum chiar ca o antichitate romană, îl luă cu grijă, examinându-l din ochi, şi-l îngropă sub saltea, să nu mai cadă. Nevastă-mea, plecată înainte pe jos, ne aştepta în colţul străzii Beldiman, vizavi de Casa Centrală a Armatei, unde primisem repartizarea pe două camere la mezanin, în proaspătul bloc dat în folosinţă. Ne aşteptase să ajute la descărcatul „mobilei”, adică să aibă grijă, drăguţa de ea, de drăguţa de oglindă, singurul obiect de lux la care se închina zilnic, gătindu-se să meargă la serviciu, şi eu mă bărbieream. La plecare, privind de sus prin geamul de la mezanin, l-am urmărit până l-am pierdut din ochi printre blocurile de pe bulevard pe bătrânul căruţaş, cu biciul şi capul meu sub braţ. Platforma se îndepărta ca un dric mortuar, lunecând fantomatec spre Cişmigiu. N-aş putea spune că nu mi-a venit impulsul să alerg după coşciugul bătrânului căruţaş să-mi iau „capul înapoi”, dar un ciudat avertisment că cioburile aduc ghinion m-a făcut să rămân cu regretul că n-am putut să-mi reprim superstiţia. Nae Crişan a fost atât de sensibil marcat, dar atât de delicat să nu

provoace o discordie între noi, încât s-a prefăcut că nu observă niciodată lipsa bustului din noul nostru apartament. De altfel, avea păstrat originalul, pe care l-am şi văzut într-o expoziție de grup, făcându-mă să-mi simt obrajii roşind în fața bustului repudiat. Aşa m-am despărțit de o parte din mine, din tinerețea mea mâncată de bacili în podul boiangeriei din strada Apolodor, unde pe colegul de spital şi vecinul de stradă l-am urmărit din ochiul gemulețului din streaşina acoperişului cum este scos în fruntea cortegiului mortuar şi dus spre cimitir. Aşa m-am despărțit de cămăruța sufocată de manuscrise, cu capul sfărâmat rămas în stradă, apoi cules de un bătrân căruțaş care a plecat cu el sub braț, lăsând pentru mine în urmă ghinionul, sau luând ghinionul cu el, şi lăsându-mi mie norocul de a supraviețui acelui atac de hemoptizie, când puteam să-mi scuip plămânii cu tot sângele vărsat într-un lighean, acelaşi în care-mi spălam şi fața, ca şi picioarele, pentru că în chiuveta pe care o aveam abia puteam să ne spălăm pe ochi şi pe gură, atât era de mică. Iarna, în zilele însorite, lăsam ochiul de geam deschis, nu numai să ne inunde lumina, dar să ne vină şi puțină căldură de afară, aşteptând primăvara să ni se dezghețe caloriferul.

Simbolic, bustul lui Nae Crişan, rostogolit de pe platforma cărăuşului de pietriş, reprezenta o despicătură în propria mea viață, rămasă sfărâmată în mijlocul străzii, cu cioburile aruncate cu talpa piciorului la canal, restul capului întreg

purtat sub brațul căruțaşului ca trofeu având să mă urmărească multe nopți la rând sub zgomotele de noapte pe care le scoteau pe atunci troleele ce circulau pe bulevard, de multe ori gândindu-mă că dacă „cioburile aduc ghinion", norocul nu poate veni decât din curajul de-a aduna cioburile şi de-a nu arunca la canal manuscrisele nepublicate.

În nenorocita aceea de mansardă cocoțată ca o hulubărie deasupra boiangeriei Falk din strada Apolodor, prin încrâncenată voință, cu ajutorul Providenței, supraviețuind bolii necruțătoare, mi-am scris Certificatul de naştere socială prin romanul *Cuscrii.*

În noul, în sfârşit, apartament cât de cât civilizat, cu bucătărie cu aragaz, două camere la mezanin pe colțul noului bloc proaspăt dat în folosință, baie cu cadă şi duş, chiuvetă separată şi un frigider Fram de fabricație românească, ce funcționa printr-un sistem electric improvizat, fixat în spatele carcasei, vizibil printr-o flăcăruie ce pâlpâia într-una ca mucul unei lumânări, anunțând întreruperile de curent... în noul apartament obținut „tot prin *Cuscrii",* prin acest roman încuscrindu-mă dintr-odată şi neaşteptat cu „toată lumea", am început să trăiesc în climatul miraculos al succesului: tiraje, traduceri, cronici elogioase, scandal, publicitate, întâlniri cu cititorii, noi ediții, drepturi de autor încasate cu veselie şi, peste toate, ca într-o magie, premiul Academiei.

Peste toate privilegiile, recunoaşterile, răsfățurile şi

laudele, marcând totul la superlativ, ca într-un final feeric de basm, întrecând totul şi toate, venirea pe lume a Prințesei Liana, care se anunța vieții aruncând părinților o mare neliniște: căpşorul îi cădea greu peste umăr. Capul ei părea atât de îngreunat de visele sau amintirea vieților prin care trecuse sau din care venea, că sub povara mirajelor nu şi-l putea ține drept. Mereu îi cădea pe umărul stâng, parcă vrând să-şi asculte inima, sau vrând să ne arate nouă ceva în direcția aceea, o fantasmă pe care noi n-o zăream. Draga tatii, dacă aşa avea să-i cadă mereu căpşorul într-o parte, ce loc îşi va face ea între oamenii care-şi țin bățos capul pe umeri; cum va fi privită şi cum îi va privi ea pe cei care o vor trata cu milă, cu înțelegere compătimitoare sau cu silă, făcând-o să-i cadă şi mai mult capul! Poate căderea şi rostogolirea capului meu de pe mormanul de zdrențe adunate ca arvună a celor ce aveau să se contabilizeze la judecata din urmă era un semn, un semnal, o prefigurare a greşelilor sau păcatelor transmise şi ei, testamentar. Semnul acela din naştere simțeam că-mi aruncă o provocare personală mie. Mie personal, ca tată, pentru că mama, venind cu mâna în ghips din spital, pe lângă că nu prea avea lapte să-i dea din belşug, n-o putea nici spăla. Băițele mi-au revenit de la început mie, spre marea mea bucurie şi plăcere. Teribilă senzație! Extraordinară. Stare amestecată de spaimă să n-o scap, să nu-i fac rău strângând-o prea tare, amestecată cu un fel de vrajă şi de plăcere că ții între palme

însăşi plămada zbătândă a Duhului Sfânt. Un fior, poate chiar metafizic, ți se scurge prin brațe, ca un fior azuriu-muzical, ceva misterios ce te purifică şi te sfințeşte.

Oricât de vinovat ori nelegiuit ar fi cineva, tot răul se lecuieşte şi Pământul se vindecă de toată decăderea, de toată poluarea, de toată mizeria, când ții între palme „corola de minuni" a unui copil!

¿Zilele mele trec mai repede ca paşii unui alergător, trec fără a vedea urâțenia din ochii unui dezmoştenit de soartă lipsit de privilegiul sacru de a ține în brațe un copil! Ce-i fericirea? Unde-i fericirea, se întreabă lumea întreagă. Dinainte sunt condamnat, de ce dară să mă ostenesc în zadar? Chiar de m-aş scălda în roua cerului şi cu leşie din lemn sfânt mi-aş curăți mâinile pline de sânge, tot mai adânc m-aş înfunda în noroi şi tot mai uricios s-ar destrăbăla noroiul pe mine". Numai lăcrămioarele unui prunc şi dintr-odată străfulgerat până în inimă, numai râsul cristalin al unui copil ne poate salva.

„Sunt zilele Tale, Doamne, ca zilele omului, şi anii Tăi, ca anii omului, să contabilizezi şi să judeci păcatul meu? Doar ştii bine că păcătuind n-am păcătuit. Doar mâinile tale mi-au alcătuit fiecare părticică din trup şi sufletul meu tânjeşte după Tine, după bucurie şi după fericire, ce vină-mi găseşti? Unde să mă ascund de iubirea Ta? Viață şi iubire mi-ai arătat, dar m-ai înşelat. M-ai înşelat în toate ale mele şi-n toate ale Tale. Îngrijirea Ta a păzit sufletul meu" şi iată ce comori de emoții divine şi simțăminte de bastard lăsat lumii ca artist, căci

artistul e bastardul lumii, iată ce simțăminte de biruință reînnoiesc creația Ta prin fiecare strigăt de copil nenăscut. Inima ta ascunde gândul că la fiecare sfârşit e un început şi s-ar putea să luăm toate de la capăt şi să ne iubim c-o poruncă nouă. Să mă bucur, să te iubesc pe Tine şi întreaga Ta Creație şi *„să mă bucur de toate ale vieții, atât cât durează, până deschidem şi închidem ochii”.*

Prima băiță a fost însoțită de ezitări şi temeri de tot felul, de la temperatura apei măsurată cu cotul brațului până la săpunitul în sine, bebeluşa mereu lunecându-mi ca săpunul printre palme şi nimerind cu căpşorul căzut în apă, temându-mă să nu-i scap apă cu clăbuci de săpun în ochi şi în urechi, temându-mă să nu răcească, mereu atent să fac ce-mi spune Aurelia să fac, neştiind nici ea cei de făcut, decât din auzite şi din văzute la femeile cu experiență care o şcoliseră în spital. Ritualul a culminat prin ştergerea, ungerea cu mir sfințit la încheietura brațelor şi picioruşelor, pe frunte, tâmple şi-n crucea pieptului, apoi învelirea delicată în prosopul pufos şi uscat, învăscută ca un cocon în gogoaşa de borangic. Amintindu-mi ce mi-a spus doctorul Sârbu, am culcat-o în pătuț cu gâtişorul pe partea cealaltă, spre dreapta.

După o lună de zile, culcând-o mereu în felul acesta, muşchiul gâtului i s-a dezvoltat normal şi a ridicat capul.

Atunci, după încheierea ritualului, când am văzut-o adormită, lăsându-i aprinsă numai candela de la streaşina

pătuțului, am stins lumina şi-n a doua cameră de alături, unde-mi instalasem biroul de scris, am sărbătorit evenimentul desfăcând o sticlă de Busuioacă de Bohotin. Spre a da cinstirea cuvenită celor demne de cinstire, trebuie să spun că nu cunoşteam virtuțile acelui vin de care nu se ştia pe-atunci. Sticla aceea cu ațe de păianjeni pe ea de vechime o aveam în dar – şi asta şi explică gradul înalt de prețuire la care ajunsesem tot prin „Cuscrii" – de la însuşi ministrul Gostaturilor, cel mai tânăr ministru din vremea aceea, intelectual ardelean de-al lui Blaga – Beniuc – Ladea – Vlasiu, care-mi citise şi el romanul şi-i plăcuse atât de mult încât mă invitase acasă la dumnealui. După masă, conducându-mă spre ieşire, mi-a oferit în dar această sticlă cu ațe de păianjen pe dopul de plută veritabilă, spunându-mi s-o desfac doar la un eveniment cu totul şi cu totul special.

Şi, iată, eveniment mai special ca acesta care putea fi!?

S-ar fi cuvenit să mai am puterea de reținere şi răbdarea s-o aştept să-şi ia bacalaureatul şi abia atunci să desfac Busuioaca de Bohotin. Să deguste şi ea licoarea. Am sărbătorit cu Horea Popescu evenimentul primei ei băițe desfăcând darul ministrului. Odaia în care încă nu scrisesem un rând din noua carte, s-a umplut de mireasma unui amestec subtil de smirnă şi parfum de portocal. Licoarea dulce-amăruie avea şi ea gust de migdale, luneca uleios pe cerul gurii, urcându-se la cap ca un zefir de primăvară, bătea parcă savoarea Cotnarului, detrona Fetească Regală şi

semăna la dulceață cu Málaga. Acest buchet de laude însoțind buchetul Busuioacei de Bohotin era cu atât mai de luat „în seamă”, no, doară, că nu venea de la oarecine, ci de la marele „prețuitor de vinuri, actrițe frumoase şi actori talentați”, regizorul Horea Popescu, atât de încântat şi fermecat de virtuțile acestui balsam princiar, băut în cinstea pruncuței, că se şi oferi să-i fie „naş de botez”. Cum ştia, fecior de popă fiind, că această taină a năşitului nu se îngăduie decât celor trecuți prin taina cununiei, hotărî pe loc, în prima zi de filmare la *Iubire frântă,* no, s-o ceară de „muiere” pe Silvia Popovici, de care era îndrăgostit – cine nu era!? Numai că lucrul la decupajul regizoral şi lucrătura pe dedesubt şi pe deasupra cu aprobările scenariului, distribuției şi locurilor de filmare durând, burlacul n-a găsit timpul potrivit şi, când s-a hotărât, aruncat în febra primelor zile de filmare, să facă, no, pasul decisiv, a constatat că pasul „în mare secret de producție” era făcut de altul. Acest „altul” era primul secretar al Județenei de Partid Cluj şi aleasa spusese de mult „da”.

Multe lucruri plăcute mă leagă de acel apartament pe care**-l** inauguram stropi**ndu-l** cu Busuioaca de Bohotin primită în dar regal de la ministru, care m-a mai onorat şi privilegiat cu aprobarea specială – de o mie de mii de ori mai specială – pentru că-mi oferea direct prilejul să-i „devastez” vinoteca de la Butimanu, lăsându-mă să scriu în condițiile mai bune decât la orice „casă de creație”, în castel, pe o terasă umbrită

de portocali înfloriți, sub streaşina unei păduri de brazi, lângă lacul de vis unde puteam pescui şi unde cunoscusem libertatea de mişcare printre ispite şi miracole ca Adam în Rai câțiva buni ani la rând. Acolo am scris *Ieşirea din anonimat,* mi-am restabilit sănătatea şi, nu mă feresc să folosesc cuvântul, cariera. Acolo, oricum, m-am simțit cu adevărat scriitor, lucrând zilnic, fără întrerupere, zi-noapte, gândindscriind, fericit că exist, îmbătat de dragul logosului şi de licorile păstrate din istoricele timpuri când, spre sfârşitul războiului, urmare a bombardamentelor anglo-americane, Mareşalul Ion Antonescu îşi mutase provizoriu reşedința aici şi vorbea pe fir direct cu Hitler.

A fost timpul meu norocos, căci fiecare, oricât de săracă în evenimente şi realizări şi-ar simți viața, are câte un astfel de timp miraculos când gustă din deliciile Raiului. Vor avea parte, sper din tot sufletul, de un astfel de timp-netimp, trăit înafară-de-timp, în deplină stare de beatitudine şi fetele mele, fiecare cu timpul şi starea specială de muncă şi bucuria reuşitei.

Situate în orizontul de aşteptare al Binelui, am să relatez pe scurt cum au fost botezate amândouă fetițele în acele timpuri când, pentru săvârşirea unor astfel de ceremonialuri, oficiate azi la lumna zilei în biserici, pe atunci acestea se desfăşurau în mare taină, fără martori, cu biserica mutată noaptea pe furiş în apartamente. Cum se întâmplă în viață cu amestecul de bine şi de rău, nesupus voinței noastre, îmi

face plăcere în acest moment de întuneric să mă refugiez în acele zile luminoase din trecut, printre altele amintindu-mi elanurile tinereții, când după mizeria şi umilințele târâte după mine în apartamentul din vecinătatea celor mai renumite restaurante performante în viața de noapte, Casa Centrală a Armatei, „Berlin” şi „Capşa”, îmi savuram succesele neaşteptat de măgulitoare şi nefiresc de triumfaliste, mulți căutându-mi prietenia tocmai pentru că ajunsesem „omul succesului”, „omul zilei”.

Cele dintâi mari necazuri s-au năpustit asupra fetiței Liana, firesc şi în chipul cel mai dureros răsfrângându-se asupra noastră. Înainte de botez, cam după o lună de la aducerea din spital şi prima băiță, când am simțit-o în palme că face parte din mine, încărcându-mă prin moliciunea lunecoasă şi fragilitatea trupuşorului de pisicuț, în seara aceea am simțit, când am luat-o din pătuț pentru băiță, că trupuşorul ei frige în palmele mele. Pe neaşteptate, ca un trăsnet din senin, s-a declanşat acea fierbințeală cu temperatură care sărea peste 40 de grade. De atâta plâns îi pierise vocea, se topise de nu mai aveai ce ține în palme, abia putea respira şi lângă suferința ei, năuc şi disperat, alergam după toți doctorii, pe care-i aduceam s-o consulte. Toți îşi încercau silința şi neputința pe bietul îngeraş care se topea ca lumânarea sub ochii lor, până am reuşit, prin Sandu, actorul şi scriitorul ajutat de mine la debutul lui literar, cel mai vechi şi statornic prieten, fost coleg de bancă la Normală,

am reuşit prin el, iarăşi „lanțul slăbiciunilor”. Colega lui, actrița Corina, era, ca şi în cazul celeilalte actrițe, căsătorită cu un alt renumit pediatru, medic primar internist şi de asemenea profesor universitar. Mi l-am făcut şi eu prieten, adus la început pentru îngrijirea fetiței, apoi, descoperind prin mine o sursă de vinuri bune, băute pe gratis, nelipsit, noapte de noapte. Trecea pe lângă pătuțul bolnavei, instalându-se apoi temeinic pe fotoliu, în camera de alături, lângă sticla de vin, până-l scoteam în stradă sprijinit de braț, spre miezul nopții. Aici, tot pe banii mei, prindeam un taxi să-l ducă acasă. Nu i-a trecut prin cap marelui doctor să ne spună să-i dăm cu pipeta apă copilaşului topit de febră. Putea să moară. Dacă mai continua o zi sau două tratamentul sub autoritatea faimosului pediatru, fetița murea deshidratată. Noroc de vizita de rutină din pură, simplă şi cinstită corectitudine profesională a modestei doctorițe de cartier, care şi-a anunțat vizita inopinat, sunând la uşă şi s-a apropiat de pătuțul Liei. Numai ce a luat-o în brațe, s-a speriat şi ne-a strigat panicată:

— Duceți imediat copilul la spital, că moare! E cumplit deshidratată. Cum de-ați ținut copilul ăsta în halul ăsta!?

— Păi, dom’ doctor Pavelescu…

— Ce doctor Pavelescu! Bețivu’ ăla!

— Profesor universitar, cutare, o somitate, am încercat să-l apăr.

— Somitatea n-a ținut un copil în brațe. Repede la spital!

Suntem arondați la Panduri. La Panduri e o doctoriță foarte bună, doamna Monica. Vă fac trimiterea pentru Panduri.

— Faceți! Faceți! Mulțumesc bunului Dumnezeu că v-a trimis!

Noroc că spitalul nu era prea departe, noroc c-am găsit un taxi de cum am ieşit din bloc cu fetița în brațe, noroc c-am găsit-o de gardă pe doamna doctor Monica, noroc că s-a potrivit fantastic, extraordinar cum le potriveşte Providența când e să întoarcă din moarte o făptură menită să trăiască. Doamna doctor, când i-am spus cine sunt, când a început să completeze fişa pacientului, mi-a spus că, dacă sunt scriitor, să-l caut prin telefon – şi mi-a dat telefonul – pe soțul ei, profesorul Fănică, să stabilim o legătură prin el. Să n-am nicio grijă, că se ocupă dânsa de fetiță. Doamna mamă poate rămâne internată şi dânsa, şi eu ca tată trebuie, ca să salvăm fetița, să fac rost de o fiolă de Omnadin, Omnadin, Omnadin, repetă ea persuasiv, scriindu-mi şi pe-o rețetă şi explicându-mi că nu se găseşte, e un medicament miraculos, abia testat în străinătate şi nu-l pot obține decât prin pile mari, din depozitul Ministerului Sănătății.

Aduceți-mi mâine vaccinul şi căutați**-l** pe soțul meu. E mare iubitor de literatură".

— Mulțumesc, doamnă doctor, săru' mâna, săru' mâna!

Între timp, Aurelia îşi făcuse formele de internare. A rămas acolo. Le-am lăsat pe-amândouă la spital. Am mai apucat să văd cum doamna Monica s-a spălat pe mâini, a dezbrăcat

fetița şi a scufundat-o strânsă între palmele ei, cu dragoste gingaşă, într-o cădiță de sticlă umplută cu apă sifonată.

Profesorul era tipul de bărbat frumos, înalt şi fercheş, dotat c-un glas asemănător vocii lui Vraca. Mă făcea să intru sub masă, la, Ambasador", pe bulevardul Magheru, când începea în mare vervă să se laude cu isprăvile lui de pe front. Zicea fără nicio ezitare că-**l** aude tot localul – în timp ce mie îmi venea să mă bag sub masă – că a făcut parte dintr-un pluton de execuție... Şi, descria, descria cu lux de amănunte grozăvii din care nu-l puteam opri când îl apuca delirul vocal logoreico-bahic din care nu-l puteam scoate, nici stăvili. Abăteam discuția spre alte tărâmuri mai puțin periculoase, până i-am descoperit slăbiciunea pentru Eminescu – despre care spunea că scrie o carte sau mai multe în care să arate cine l-a omorât pe Eminescu. Cum îi ştia pe de rost aproape toate marile lui poezii şi îi plăcea să-şi asculte singur sonoritatea vocii, dădea drumul la adevărate şi superbe recitaluri Eminescu. Ajunsesem să fiu întrebat de chelneri – cum luam masa zilnic acolo – când mai vin cu domnu' profesor Fănică să le recite din Eminescu. Chelnerii ascultau, învățau, toți consumatorii din local se desfătau cu vocea lui Vraca reverberantă din gâtlejul profesorului şi eu plăteam consumația. Ce mă scotea însă de-a dreptul din sărite la domnul profesor de română iubitor de Eminescu, care amesteca haotic după ce se îmbăta amintirile lui fioroase de pe front cu poeziile poetului național, ce mă scotea din sărite

era aroganța şi superioritatea afişată cu care îşi „gratula” soția, o amărâtă de doctoriță de copii, zicea, în timp ce el era o somitate, în timp ce eu o adoram pe modesta doctoriță, vindecătoarea venită în lume să-mi salveze copilul. Pentru săvârşirea acestui miracol trebuia să suport genialitatea lăudărosului soț.

Ne-am împrietenit, fireşte, domnul profesor şi doamna doctor, vindecătoarea şi salvatoarea, după ce nea pus-o în brațe, sănătoasă, fetița, fiindu-ne musafiri la masa întinsă cu bucate alese şi vinuri de soi, spre a asculta recitalul domnului profesor.

Torentul verbiajului profesoral răsuna ca un concert de fanfară, bubuind prin pereți, încât eram sigur că vecinii îşi adună toate rudele din oraş să fie prezente la petrecere. Şi petrecerile astea „de recunoştință” pentru vindecarea Lianei s-au tot ținut până s-au rărit şi prietenia s-a stins cum se sting până şi vulcanii.

Sărmana doamnă doctor, autoarea miracolului, nici nu sufla în fața vulcanului. Aprecierile mele de recunoştință şi laudă pentru dânsa erau pe loc şi imediat sechestrate de tumultuosul egolatru şi deviate de dânsul spre dânsul. Căci doamna era creația lui, nu? Doamna îl privea cu ochii de îndrăgostită, nu protesta şi eu mă ofuscam şi înghițeam lângă dânsa, complexata, lecțiile de autoglorificare ale magistrului. Lângă şoaptele noastre ce abia se auzeau când şi când, în timpul mesei, repetându-se la nesfârşit, pe când

biata binefăcătoare abia putea scoate o vorbă.

A venit însă nenorocirea cea mare, explozia din apartament care a făcut să arunce perdelele de la geamuri până pe cablurile troleelor de pe bulevard, să carbonizeze uşile şi era gata să spulbere pătuţul fetiţei, cu fetiţă cu tot. Dacă n-ar fi fost şi aici – adică atunci şi acolo, la faţa locului, Îngerul Providenţei întruchipat în „Şoriciuca Măriuca", ardeleanca iute, isteaţă, muncitoare şi bună până la Dumnezeu, care s-a repezit cu instinctul ei de câine de pază, a smuls copilul din pătuţ şi a alergat pe uşa de la ieşirea din apartament cu o clipă înaintea celei de-a doua explozii, care a spulberat uşile apartamentului, cu pătuţul Lianei cu tot.

S-a întâmplat aşa: s-a nimerit să fie într-o zi de marţi, început de mai, zi luminoasă şi calmă. Zi însorită de mai. Toată dimineaţa am terminat de scris un reportaj de primăvară, ce trebuia să apară în aceeaşi săptămână în „Gazeta literară". Trebuia să-l duc la redacţie după-masă, să-l predau prietenului şi finului Mihai Stoian, „reporterul frenetic" pe care**-l** cununasem cu Dia şi care acuma era secretar general al publicaţiei. Am terminat de scris, am recitit reportajul corectând câteva pasaje, am mâncat, m-am întins puţin să aţipesc jumătate de oră, m-am îmbrăcat, am ieşit cu manuscrisul în buzunar şi, cum era frumos afară şi timpul nu mă presa, am luat-o pe lângă Cercul Militar pe jos în stânga, pe calea Victoriei, pe lângă Capşa, trecând prin faţa Muzeului de Artă, apoi al Muzeului Colecţiilor, Casa

Scriitorilor „Mihail Sadoveanu”, prin fața Academiei şi după Casa Vernescu am ieşit la dreapta pe bulevardul Ana Ipătescu unde, tot pe dreapta, aproape de strada Visarion şi de Piața Romană, într-o clădire superbă, parter, etaj şi mansardă, era la etaj „Gazeta literară”, la parter revista lunară „Viața românească”, şi la mansardă săptămânalul „Luceafărul”, condus pe atunci de Eugen Barbu. Mergând agale, cu ochii în toate părțile, bucurându-mă de frumusețea acelei zile calme şi înflorite, cu mulțimea pietonilor care luaseră cu asalt oraşul şi se bucurau ca şi mine de prospețimea aerului – pe atunci încă se mai putea respira în Capitală – nu-mi dau seama cât timp a trecut, ori cum nu aveam de ce să mă grăbesc şi eram în dispoziția aceea când îți tot vine să tândăleşti fără grijă pe străzi, descoperind câte un loc necunoscut, sau revăzând pentru a mia oară o clădire în care ți-ar plăcea să trăieşti. Acasă lăsasem totul bine. De o săptămână o aveam pe piticuța ardeleancă, Măriuca, iute foc, atentă în toate părțile, îndrăgind-o pe Liana de cum a intrat pe uşă, a alergat la pătuțul fetiței şi-a luat-o în brațe. Eram foarte mulțumiți de ea. Ne-o recomandaseră nişte prieteni clujeni şi eram încântați, mai ales Aurelia, care continua să aibă mâna în ghips, îi era greu să se descurce cu mâncarea, spălatul, veghea neîntreruptă şi toate câte sunt de făcut în jurul unui copil abia ieşit dintr-o boală gravă. Trebuia îngrijită ca ochii din cap. O lăsasem pe Liana dormind în pătuț şi pe cele două, pe Măriuca şi Aurelia, agitându-se cu

spălatul în baie şi antreu. Toată dimineața, cât eu terminam reportajul, ele, Măriuca sau nevastă-mea, una din ele, au aruncat un ghemotoc de cârpe murdare, sau a căzut molozul din peretele prost tencuit, cum l-au lăsat zidarii în pripă să predea blocul la termen, şi s-a nfundat veceul. Cum noi aveam apartamentul chiar pe colțul clădirii, la mezanin, toată murdăria scursă de la etajele de sus, şapte etaje, tot rahatul, a răbufnit în baie şi pe sub uşă până în sălița de la intrare, unde era frigiderul. Aurelia a vrut să mă cheme şi pe mine să le ajut, dar a oprit-o Măriuca, aşa că, în timp ce eu scriam, ele au deschis larg uşa de la intrare şi cu mătura şi făraşul împingeau pe scări murdăria din casă. Plecând să duc materialul la redacție, le-am lăsat în bucătărie aplecate deasupra unui lighean, spălând cu benzină nişte rufe căzute în murdăria din closet. Simțind, când am ieşit pe uşa camerei de la fetiță, mirosul de benzină ce venea din bucătărie, le-am strigat „să aibă grijă". Ele au uitat de frigiderul din antreu, care avea flăcăruia de veghe aprinsă în spatele carcasei. Am uitat de frigider cum au uitat şi ele. Au întins rufele spălate pe sârma din baie şi, când s-au întors să spele rufele rămase în lighean, s-a făcut curent de la uşa deschisă şi flacăra a izbucnit din senin pâlpâind subțire deasupra ligheanului, pârlind sprâncenele şi părul celor două femei aplecate peste el, care uitaseră amândouă când se apucaseră să spele cu benzină de frigiderul cu flacăra aprinsă în antreu. Masa concentrată de vapori de benzină din

antreu se puse în mişcare odată cu Măriuca, ţărancă păţită cu focul, cu instinctul ei sănătos de mamă care crescuse şase copii la ea în Ardeal, de unde venise să se angajeze servitoare în casă, slujind cu credinţă toate casele pe unde trecuse şi care, mai trecând prin păţanii din astea cu focul, s-a repezit fulger în prima cameră, a înşfăcat fetiţa din pătuţ şi-a reuşit să se năpustească cu ea în braţe afară din apartament, pe palierul etajului, cu o clipă înainte de-a se auzi bubuitura ce zgudui întreg blocul şi explozia spulberă uşa şi prefăcu în scrum pătuţul fetiţei. Aurelia, din urmă, paralizată de groază, ţipând cu mâinile ridicate să-şi apere ochii, trecu prin flăcări şi scăpă numai cu sprâncenele şi părul scrumite, dar cu spaima aceea rămase toată viaţa, pentru că mai trecuse prin şocul pârjolului în mansarda din Apolodor, când gătea la butelia instalată pe scară, între etaje, şi explodase tot aşa lângă ea butelia, atunci chiar că putând să ardă de vie, noroc că butelia era goală şi îşi dăduse duhul prin ultima bufnitură din aragazul stricat. La reconstituire s-a stabilit pricina declanşării sinistrului, din neglijenţă şi uitare şi zăpăceala celor două când s-au trezit cu tot rahatul din bloc răbufnind în casă şi nimeni înjur, niciun bărbat în uşă să cheme instalatorul, silindu-se ele singure să facă faţă necazului, să nu mă smintească pe mine, cum spunea Măriuca, din scris. Vina lor era că uitaseră de frigider şi, mai ales, era vina Aureliei, stăpâna casei, că uitase, uita-o-ar relele pe doamna, de vechitura aia de ţinut la rece mâncarea,

că mergea cu lumânarea aprinsă pe carapacea de tablă. „No, tulai Doamne, de sărăcie, că mai bine căram lăpticu' fetiței în ciubărul umplut cu bucături de gheață, decât să ardem de vii!"

Când am ajuns eu la redacție, pe Ana Ipătescu, Mihai Stoian mă aştepta în poartă cu maşina pregătită.

— Fugi, că-ți arde apartamentul! A telefonat cineva din bloc.

Fără să pot rosti un cuvânt, i-am lăsat manuscrisul şi m-am aruncat lângă şofer, cu răsuflarea tăiată.

— Matale ştii ceva, taică? Ce s-a întâmplat!? Dar, stai! Ce faci? Pe unde o apuci? Unde mergi?

— Liniştiți-vă, că ştiu. O iau pe străduțele astea alăturate, să evităm circulația de pe Calea Victoriei. La ora asta, toată lumea iese de la serviciu şi maşinile oficiale blochează strada.

— Păi, n-ai pe unde-o lua, omule! Pe Magheru ocolim şi mai mult, ce faci? Ai uitat unde stau!? Unde mă duci?

— Acasă, acasă! N-ați auzit că vă arde casa, stați liniştit.

— Cum să stau, eşti nebun...

— Uite c-am şi ajuns! De-aici încolo nu se mai poate circula cu maşina. Vreți să intru cu maşina în mulțime!? Nu vedeți ce-i aici?

Toată încrucişarea dintre Calea Victoriei şi bulevardul 6 Martie, coborând spre Cişmigiu, gemea de lume. Maşini de miliție, pompieri cu tulumbe, urlete de sirene, mulțimea înghesuită din zid în zid, privind zgomotoasă şi speriată,

arăta cu mâna zdrențele de perdele care se legănau sinistru, fluturând atârnate de releele troleibuzelor

Se înghesuiau toți curioşii, excitați de eveniment, terasa de la Casa Centrală a Armatei era plină; consumatorii ieşiseră afară din restaurant şi priveau peste capetele vânzolite. Jos, pe stradă, spectacolul geamurilor sparte, cu urma carbonizată a ferestrelor; pereții de la mezaninul întregului colț de bloc inundați de jeturi de apă, cu tulumbe de apă împroşcată şi de la etaj. „Ce-i cu ele? Au scăpat? Cum au scăpat!?! Unde sunt? Ce-i cu fetița?" mă întrebam, în gând având numai trupuşorul ei înfăşurat în scutece şi-n urechi auzind scâncetele şi plânsul ei ieşind la suprafață din vacarmul mulțimii. Încă nu vorbea, dar mie mi se părea că mă strigă: „Tati! Tati!" cu glăsciorul acela de puiuț de mierlă, de pisicuț. M-a răzbit o puternică nelinişte şi furie pe toată lumea care mă împiedica să înaintez spre scara blocului, unde înghesuiala era cea mai mare, să mă strecor împingându-mă, strigam în dreapta şi stânga: „Faceți-mi loc! Lăsați mă să trec! Sunt locatarul de-aici! Dați-mi voie! Vă rog! Vă rog!" Simțeam cum îmi dădeau lacrimile. Furie, spaimă, nelinişte, toate mă copleşeau. „De ce nu vreți să înțelegeți că eu sunt sinistratul! Pentru numele lui Dumnezeu, dați-vă la o parte, lăsați-mă să urc!" Când am răzbit, îmbrâncindu-l pe omul care voia să mi-o ia înainte, am auzit pe cineva în spatele meu spunând că cineva a auzit că un copil a fost găsit carbonizat pe scara blocului, altcineva înaintea mea,

care luneca împins de valul de apă ce se scurgea de la etaj, striga că toți din casă au ars de vii. Lângă mine se ivi din peretele dărâmat o femeie necunoscută, c-o față schimonosită de durere, care scoase o batistă şi-ncepu să-şi şteargă ochii. „Ce nenorocire! Ce nenorocire!” se văită ea şi mie îmi venea să mă reped să-i sărut mâna. Când am răzbit în uşa desfigurată de pârjol, sfărâmată şi arsă, m-au luat în primire doi inşi cu caschete pe cap să dau declarații. Apartamentul era plin de-o mulțime de necunoscuți cu şepci şi haine de piele, care se repeziră să mă legitimeze. Toți voiau să le dau declarații. Ce declarație să dau!? Nu eram acasă, ce declarație!? Unde-i fetița? Unde sunt fetița şi mama? am întrebat cu o voce moale, de abia o auzeam singur.

America este singura țară din lume unde un scriitor poate primi mai mulți bani decât merită”, îmi veni dintr-odată în cap, absurd şi de neînchipuit în clipa aceea, când doar o minte ce se pierde putea scoate la suprafața realității catastrofale, acea frază, căzând ca o piatră în vacarmul situației date. Nu ştiu nici de unde îmi rămăsese înfiptă în cap fraza asta şi de ce-mi țâşnise acum să mă buimăcească şi mai mult, sau să mă dezmeticească!? Se găsi unul dintre necunoscuți, care se apropie cu un aer prietenos de parcă ştia cine sunt sau ne-am fi cunoscut demult, şi-mi spuse privindu-mă-n ochi încurajator:

— Procuror Cazanciuc. Ne-am cunoscut la Capşa cu dom’ Fănuş Neagu şi actorul Sandu Lungu, prietenii

dumneavoastră. Am auzit că doamna-i cu fetița la ultimul etaj în garsoniera actriței ăleia, cum îi spune? Care se spune că mănâncă gândaci. După ce vă liniştiți, trebuie să ne dați împreună o declarație.

— Ce declarație?

— O să iasă şi c-o amendă. Putea să sară tot blocul în aer. Mergeți să vedeți soția şi fetița şi ne găsiți tot aici.

— Amendă!?! Nu-i nimic, orice amendă. Bine c-au scăpat. Doamne! îmi vine să vă pup. Când ne-am... Da, da, la Capşa! Parcă mi-amintesc.

„Dar de ce să urce ele la ultimul etaj, când alături era doamna Şendrulescu, naşa fetiței şi prietena ei?" Pe actrița aceea o ştiam din vedere, dar n-o văzusem pe scenă şi nu schimbasem nicio vorbă cu ea, cu toate că mi se părea nostim de ce se zicea despre ea, că mănâncă gândaci pe pâine, adică aşa li se spune actorilor care începeau câte un chef de zile mari după o premieră, la Capşa sau Berlin, şi când se trăgea cortina restaurantului şi se închidea, cum ei aveau chef să continue chiolhanul, unde să se ducă? Intrau în blocul Beldiman şi urcau la etajul 8, la colega nemăritată care abia aştepta „să-i mănânce pe pâine".

Îmi tremurau genunchii şi abia mă țineau picioarele. Gata să intru în lift, m-am oprit săgetat dintr-odată în inimă. „Fetița!" am tresărit. Ăsta-i plânsul fetiței! în stare de jubilație, de uşurare indescriptibilă, m-am aruncat spre apartamentul vecinilor de palier, intrând fără să sun,

apăsând clanța ca la mine acasă. De când le salvasem copilul, pe Rândunel, ducâ**ndu-l** la spital cu capul zdrobit, apoi după secretoase conciliabule cu Aurelia, după ce amândouă, fără ştirea mea, „să nu mă scap cu vreo vorbă cuiva străin", slobod de gură cum mă ştiau, amândouă temătoare pentru mine, dar mai ales pentru soțul vecinei, profesor de istorie, riscând să fie scos de la catedră ca unul căzut în misticism, au găsit numai ele ştiu cum, un preot bătrân însemnat de har. Părintele s-a furişat într-un miez de noapte în apartamentul nostru, când soțul vecinei era-n deplasare, şi-am botezat-o pe Liana. Am botezat fetița. Ea, vecina, a botezat fetița, şi eu, cu un an înainte, fără să ştiu cât o va obliga asta, i-am salvat de la moarte băiețelul, pe Rândunel. De altfel, nenorocirea aceea, cum vine nenorocirea pe nepregătite şi pe neaşteptate, nici nu mă putea ocoli şi nici nu mă puteam eschiva. Scriam scufundat în liniştea unei binefăcătoare seri de vară, cu mintea limpezită de ora somnului de după-masă când, tot aşa cum am procedat eu, fără să sun sau să bat în uşă, fetița din vecini, Monica, se aruncă spre mine plângând speriată:

— Veniți repede! Rândunel a căzut în cap de pe scară.

Copiii din bloc se antrenaseră în această joacă periculoasă, să sară capra pe scara de la mezanin, sau să se lase să alunece ca pe tobogan, dându-şi drumul de sus. Rândunel s-a dezechilibrat şi-a căzut drept în cap. L-am găsit ca un pui de vrabie căzut din cuib, într-o baltă de sânge.

Sora lui mai mare, Monica, albă la față de parcă şi din ea se scursese tot sângele, abia mai putând vorbi, mi-a spus că tati şi mami nu sunt acasă. Am sărit de la masă aşa cum mă găseam, cu papucii în picioare, lăsând-o pe ea să închidă uşile. Copilul cu capul spart intrase de-acum în comă, năclăit de sângele care se scurgea direct pe mine. Aşa am ieşit cu el pe stradă, sărind în fața primei maşini ce urca dinspre Cişmigiu.

— Stai! Staţi! Repede la doctorul Arsene! La Spitalul 9! Moare copilul. Domnule, frate, omule, cine-i fi, nu-**l** putem lăsa. Dumnezeu o să te răsplătească, o să te răsplătesc şi eu, sunt scriitor, şi taică-su-i profesor universitar.

Pe atunci, când spuneai că eşti scriitor sau profesor universitar, lumea rămânea impresionată şi te băga în seamă. Îmi vine să spun că, pe atunci, un scriitor chiar însemna ceva. Oricine era în stare să facă orice pentru tine. Azi, cum s-a înrăit lumea şi s-a răsturnat scara valorilor, rar se mai găseşte un şofer ca domnul Cornel, despre care voi vorbi numaidecât, care să te salveze luându-te-n maşină într-o situație ca asta, văzând că-i murdăreşti maşina pe care o prețuieşte mai mult decât prețuieşte viața unui om. Am descoperit în acea împrejurare care putea sfârşi tragic că există ființe extraordinare pe lumea asta, care te pot salva şi din moarte fără să ştie cine eşti, fără să aştepte sau să pretindă răsplată. Celebrul neurochirurg Arsene îl salvase pe nepotul meu Stelu după primul atac cerebral. Îl cunoscusem

după vizitele mele prelungite la spital, era chirurgul prin mâna căruia mişca mâna lui Dumnezeu. Spre el voiam să mă arunc disperat cu copilaşul mai mult mort decât viu. Nu era la spital. În locul lui opera „mâna lui dreaptă", cu aceleaşi puteri vindecătoare, dumnezeieşti, doamna doctor Ionescu, o ființă şi dânsa providențială pentru tot spitalul din acea vreme şi pentru mulțimea pacienților salvați.

Luat pe sus şi purtat de duhuri, ce-i făcea de dinainte pe toți, paznici, oameni în halate albe cu măşti pe față, femei fantomatice care întindeau brațele şi voiau să mă oprească, m-am oprit singur în fața doctoriței Ionescu, „Doamna doctor Ionescu", cum auzeam c-o strigă toți, fără să-i spun cine sunt – cine eram! ce eram! un disperat care-i întindea un copilaş mort să-l învie – şi uitându-mă în ochii ei cum m-aş fi uitat în ochii lui Iisus, Vindecătorul. Uitându-se la ochii mei care-mi săreau din cap, într-o rugare mută, cu neputință şi acum s-o exprim prin cuvinte, „mâna dreaptă a neurochirurgului Arsene", de care vorbea toată lumea ca de Dumnezeu, femeia din fața mea, gata să se prăbuşească de nesomn şi sfârşeală, purtând ca pe un stigmat al meseriei masca legată după urechi, cum ieşise dintr-o operație, stropită toată de sânge pe halatul ca de măcelar, văd că-şi leapădă masca, luându-mi povara din brațe şi trecându-l repede pe Rândunel asistentelor din jurul ei.

— Pregătiți-l imediat pentru operație, ordonă scurt, făcându-mi semn s-o urmez într-o încăpere orbitoare cu

pereți placați cu oglinzi, unde o aştepta o asistentă cu un halat strălucitor ca zăpada şi ea începu să-şi spele mâinile pentru noua operație.

— Cum îl cheamă? E copilaşul dumitale?

— Nu. E copilaşul vecinului. Se juca pe scară cu copiii, a amețit şi a căzut drept în cap. Taică-su-i profesor universitar. Eu sunt scriitorul Alecu Ivan Ghilia. M-am rugat tot drumul să nu-mi moară în brațe.

— Vrei să asişti şi dumneata la operație? Pentru un scriitor, poate ți-ar prinde bine.

— Dumnezeule, Doamne! Săru-mâinile! Cum să nu-mi prindă!

Neam de neam din tot neamul scriitorilor n-a văzut o operație pe creier să poată fi descrisă pe viu! M-am înflăcărat pe moment şi mă şi vedeam scriind despre cea mai fulminantă operație făcută de o femeie despre care nu erau cuvinte frumoase în toate dicționarele spre a fi suficient omagiată. Înăbuşit de emoție, zguduit de un alt fel de emoție decât cele prin care trecusem, simțind cu putere pentru moment că sunt în stare să-mi păstrez sângele rece şi să rezist, era doar şansa pe care n-o mai avusese niciun scriitor, am început să mă spăl lângă dânsa la celălalt robinet. Spălându-mă pe mâini şi îmbrăcând halatul care mi se adusese, am avut curajul să intru în sanctuar, dar, când l-am văzut pe copil întins sub lumina reflectoarelor pe masă, cum începeau să-i jupuiască țeasta, am simțit că leşin şi am

ieşit repede, gata să vomez. Slăbiciunea trupului bicisnic a anulat clipa de curaj lucid în care mă avântasem. Afară, cuprins încă de tremurul nervos ce mă stăpânea, în răceala nopții, respirând adânc să-mi revin, m-am aşezat pe-o bancă şi am aşteptat până a apărut ea, misterioasa ființă atât de sfârşită, acum chiar sfârşită, că nu-mi mai putea vorbi. După o tăcere prelungită să-şi revină, mi-a spus că pot pleca liniştit acasă, să-i anunț pe părinți că Rândunel va trăi... Din păcate, adăugă ea, fără un ochi.

Înăbuşit de emoții, i-am sărutat mâna şi am plecat cu senzația că am stat lângă Dumnezeu şi i-am atins mâna cu buzele.

CÂȚI ÎN HRISTOS V-AȚI BOTEZAT...

Botezul Lianei s-a săvârşit într-o duminică, la miezul nopții, când vecinul, profesorul de istorie, era plecat din Bucureşti. Soția dânsului, mama lui Rândunel, a adus un preot de la Mănăstirea Căldăruşani şi, împreună cu Aurelia, după botez, au cărat amândouă cădița cu apă sfințită în stradă, aruncând-o la tulpina unui pom, să n-o verse în closet, să fie cu păcat. Părintele, un preot bătrân trecut prin temnițele comuniste, a venit furişat prin întuneric şi-a dispărut tot aşa, cele două, mama fetiței şi vecina naşă care l-a adus pe părintele ştiut de ea, pentru că tot sfinția sa îi botezase în acelaşi mod tainic pe băiețelul ei, Rândunel, şi pe fetița Monica. Am vrut să-i dau nişte bani, să-i plătesc măcar drumul, dar nu i-a primit. A spus că osteneala intră în canonul ostenelilor lui de obşte şi-n vremurile astea intrate în stăpânirea Satanei, binefacerea oferită ca dar să aducă un suflet lui Hristos e datoria lui de slujire şi jertfă. Avea o voce moale şi blândă, prin fața lui parcă zâmbeau îngerii când te privea. Am vrut să-i scriu o dedicație caldă pe o carte de-a mea, dar m-a oprit. A zis că nu citeşte cărțile care se scriu acum, pentru că sunt scrise sub porunca dracilor. El citeşte numai Biblia şi dintre scriitorii vechi îi citeşte numai pe părintele Gala Galaction şi pe părintele Agârbiceanu, să nu mă supăr. La plecare m-a întrebat dacă l-am citit pe Vasile Voiculescu şi ce părere am. „Dar pe Radu Gyr l-ați citit? Aşa-

i, aşa-i!" a plecat el clătinând din cap supărat. „Nici n-ați auzit de el! Păcat! Păcat! Păcat!"

— Te lepezi de Satana?

— Mă lepăd de Satana, am răspuns la unison, mama, naşa şi cu mine, tatăl creştinat în timpuri creştine.

— Te lepezi de Satana?

— Mă lepăd de Satana, am răspuns, tulburat de înțelesul de taină al acestor cuvinte, cu atât mai înfricoşătoare în înțelesul lor profund din acele timpuri, când duhul iisusiac era izgonit din cărți şi din textele pe care le semnam iar Dumnezeu Tatăl era anatemizat şi exclus din viață.

Ada avea să fie botezată „tot în secret", în casa bunicii Mita, din strada Lucaci, din apropierea Halei Traian. Bunica Mita, recăsătorită cu „țiganu' de Puiu", fiul bogatului negustor de peşte din fosta negustorime ce se îmbogățise în cartier, plasându-şi afacerile în jurul Halei Traian, îşi ridicase un adevărat palat cu două etaje şi mansardă, naționalizat, firește, aparținând ICRAL-ului, ocupat la parter de familia Puiu, cu cele două fete dintr-o căsătorie anterioară. Bunica Mita, medic radiolog la Spitalul Colțea, trona ca stăpână în casă. Fostul soț de „stare civilă" şi „de cununie" al bunicii Mita, bunicul de sânge al Adei, era în puşcărie, condamnat ca „spion american". Ada avea să-şi aducă aminte de el prin intermediul nu al fostei soții necredincioase, ci al câinelui său credincios. Mi-a rămas în minte, printre multele istorioare şi poveşti cu câini, impresionanta comportare a

câinelui maidanez cules de pe stradă de bunicul Adei, după ieşirea din puşcărie. Ca-n filmul acela italian.

Umberto D, avea să-i însoţească tristeţea şi dezgustul de viaţă până n-a mai îndurat şi s-a sinucis. Câinele Cuţa a apărut în zorii unei zile ploioase de toamnă, ud, tremurând şi scâncind jalnic, străbătând întreg Bucureştiul, să-şi găsească un nou adăpost şi un nou stăpân în mama fetiţei. Păstrase în minte locul, strada, casa şi drumul făcut cu stăpânul care şi-a încheiat socotelile cu viaţa lângă câinele credincios. Buni, cum îi spunea fetiţa, ieşit din închisoare de la Gherla şi aflând de la bona care o luase în grija ei pe mami că Mita s-a căsătorit cu „ţiganu' de Puiu", feciorul negustorului de peşte, şi tot de la bonă aflând că mami a trecut prin internate şi case pentru copii părăsiţi, trăind şi ea zile rele, poate mai rele decât cele ale tatălui, pentru că era copil, n-a mai rezistat vieţii şi şi-a pus capăt zilelor. Câinele Cuţa, ciuciulită de ploaie, cu apa curgând de pe ea, cu ochi sticloşi şi botul lăsat în pământ, scoţând acele scâncete şi urlete care spintecau inima fetiţei, anunţând nenorocirea pe care n-a înţeles-o atunci, nici nu avea cum, la anii ei. A înţeles numai mami. S-a lăsat dusă de Cuţa, mergând prin ploaie după urmele ei, şi când a ajuns, l-a găsit…

Paradoxal, botezul Adei neoficiindu-se nici el la biserică, a avut loc tot în mare taină, în apartamentul de la parter, unde bunica Mita, slabă ca un fum de ţigară, fumând ţigară de la ţigară, cu toate că era radiolog şi lucra printre canceroşi,

fumând în draci alături de mai tânărul ei soț, au slujit amândoi ca martori la acel botez unde naşi au fost Rodica şi Corneliu. La petrecerea care a urmat botezului, lângă naşi, „naşi de petrecere” după slujba religioasă, începută la prânz şi sfârşită după miezul nopții, în zorii zilei următoare, au fost „craii de Curte Veche”, faimoşii nedespărțiți petrecăreți de la Athénée Palace: Sorin, Aurel şi Ghiță, fiul cunoscutului lider comunist. Semăna, fizic vorbind, atât de perfect cu tatăsu, că nu mai trebuia să se recomande cine este.

— Te lepezi de Satana?

— Mă lepăd de Satana, au strigat în cor ipocriții martori mincinoşi, abia aşteptând să se încheie ritualul şi să se vadă aşezați la masa îmbelşugată, serviți de străvezia bunică Mita şi de fermecătoarea mamă a fetiței, aflată în plin apogeu al seducției feminine.

— Te lepezi de Satana?

— Mă lepăd de Satana.

Oricum, fie şi aşa, şi cu aceşti petrecăreți botezați la rându-le, sau nebotezați – Sorin fiind evreu get-beget din Botoşani, naşul Corneliu era fiu de preot şi tatăl lui, venerabilul părinte de la Poiana Țapului, se cuvenea îndrăgit cu respect şi admirație, la rându-i fiind fiu de mare prelat, Cornel fiind prin descendență directă nepotul legendarului episcop-martir Leu, ucis prin otrăvire de fondatorii bolşevizării care introduseseră ateismul în România.

— Te lepezi de Satana?

— Mă lepăd de Satana, a rostit curată la suflet, prin buzele înecate în vin ale păcătosului naş Corneliu şi ale naşei Rodica, pruncuța lăsându-se „îmbrăcată în Hristos” prin tata Alex şi mama Anna-Amana.

„Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați şi îmbrăcat!”

VÂNĂTOAREA DE SOȚ ÎN LUMEA VIRTUALĂ

— Ştii ce, spune Amana, toate se plătesc chiar pe lumea asta. O să plătească şi el. Când va auzi că are un băiat, se va întoarce.

— Când o să-mi văd eu ceafa fără oglindă.

— N-are bani să-i dea pentru întreținere, spune Amana. Du-te la director şi obține-i o rezervă. După cezariană să n-o mai streseze băgând-o într-un salon murdar cu o mie de paturi şi colonii de gândaci urcând pe cearşafuri. Nu mai rezistă cu nervii şi nu mai rezist nici eu s-o văd chinuită.

— Tu ai născut-o tot aici, pe 22 iulie.

— Iunie 22, orele 3 dimineață. E rac.

— Şi tu eşti scorpion. Eu sunt peşte. Liana e născută în zodia gemenilor. Racul şi peştii sunt înțepați de scorpion. Du-te tu şi vorbeşte cu directorul. Pe un scorpion nu-**l** refuză nimeni.

— Iar începi? Ce mai ai cu mine, omule? Nu ți-am spălat rufele şi picioarele... Şi nu te-am îngrijit când ai fost bolnav? Chiar dacă ți-am greşit cu ceva, ştii bine că nu mă lasă firea şi zodia de scorpion s-o recunosc. Gândeşte-te mai bine... Gândeşte-te cum facem cu certificatul de naştere. Ce scriem în certificat?

— Ce stă scris şi-n certificatul meu de naştere. Tată: „necunoscut”. Ce poți să scrii?

— O să-l găsesc prin internet şi mă înțeleg cu el. Copilul ăsta trebuie să aibă un tată. El s-a născut în alte timpuri decât timpul primitiv în care te-ai născut tu.

— Crezi că timpul face diferența!? Mi s-a confesat mie!? M-a întrebat pe mine cu cine să facă bebeluşul? Toate secretele numai între voi au rămas. Pe mine m-ai anunțat numai c-a rămas însărcinată, pe urmă, că s-a căsătorit şi-n cele din urmă că vine acasă să ni-l prezinte.

— Vrei să ne certăm aicea de față cu dom' Cornel!? Spuneți, dom' Cornel. Spuneți mai departe ce s-a-ntâmplat la aeroport? L-a găsit? S-au mai văzut? Spuneți...

— Nu mi-am permis să asist. Am tras maşina lângă peron când am văzut-o că iese plângând, am ajutat-o să se prăbuşească pe canapea şi, când am pornit, atent la maşina din față, nu m-am mai uitat la ea.

— Puteți scrie o carte cu povestea asta, spune dom' Cornel.

— S-o scrie Ada. E povestea ei. E experiența ei. Poate aşa îl va ajunge şi pe fugitul din rezervație. Nu ştiu ce mia intrat mie în cap cu rezervația asta. Deformare de romancier care ajustează şi transformă realitatea cum vrea el. Poate că nu-i nicio rezervație. Nu contează. Fapt e... că... nu mai e. Cu povestea fixată în cuvinte pe hârtie o să-l scoată din lumea virtuală în care s-a pierdut, aducâ**ndu-l** înapoi, în lumea reală. Prin ce metodă mai poate fi adus cu picioarele pe pământ, la responsabilitățile lui de părinte denaturat.

— Până inventezi procedeul, până scrii şi apare cartea,

copilul ajunge şi el să înveţe să scrie, mă întrerupe enervată Amana. Gata! Opreşte-te! îmi spune ea, realistă. Du-te la director şi obţine rezerva. După cezariană, după instalarea fătului în uterul incubatorului, reluând gestaţia întreruptă, mama va fi insuportabil de stresată să nu se întoarcă într-un salon murdar c-o mie de paturi. Să-i dea o rezervă plină de flori şi muzică de cameră... Plătesc.

— Vivaldi sau Paganini, o ironizez eu. O rezervă albă şi curată, cu-n pat alb şi curat, din care să-şi viziteze când vrea copilul şi să-l aibă cât vrea şi când vrea sub ochi, virtual, pe mirele fugit din patul conjugal, dispărut virtual într-o lume virtuală la care noi, părinţii rămaşi în lumea reală şi mizerabilă, nu avem acces.

— Bine. Văd că te-ai pornit să baţi câmpii şi nu vrei să te duci. Mă duc eu, hotărăşte ea dintr-odată, energic, şi pleacă furioasă pe mine.

— Foarte bine. Du-te! Du-te! Pe tine n-o să te refuze, îi strig din urmă, încântat că-i furioasă şi se pune în mişcare, ştiind că dacă se pune în mişcare când o apucă dracii, trece prin foc şi prin apă şi reuşeşte ce-şi pune în gând. Foarte bine, foarte bine, zic zâmbind către dom' Cornel. Eu tot ce-am putut face a fost să-i dau telefonul acela Sabinei. Acuma aştept aici de planton, dom' Cornel, lângă maşină şi-o să te rog să reiei cuvânt cu cuvânt povestea de la capăt. Să mă pătrund de tot ce s-a-ntâmplat. Să pot, când va veni vremea... Scriind de mână ca bătrânul caligraf din secolul

trecut, să nu mă abat de la adevărul celor petrecute. Povesteşte-mi tot. Matale ai fost îngerul păzitor şi salvator în noaptea asta de groază. Ai luat-o de pe drum? Din faţa blocului? De unde ai luat-o? Alerga singură pe stradă? Cum arăta?

— Arăta ca o drogată, aşa arăta, gata să-mi intre sub roţi. Abia se ţinea pe picioare şi nu putea vorbi. Am crezut că-i beată. În halat de casă, doamna, domnişoara Ada! Pe care o ştiam cine este şi cât de îngrijit se îmbracă şi se comportă, venită din lumea bună, civilizată şi elegantă, şi deodată...

— Ce s-a întâmplat? Unde să vă duc?

— La aeroport.

— Când e avionul? Plecaţi undeva?

Nu m-am gândit la nimic rău. Ştiam că-i măritată şi el e american. Nu mai spunea nimic. Plângea mai tare, chircindu-se pe bancheta din spate, cu burta sub ea, apăsându-se cu mâinile de burtă. Gemea şi icnea, cum fac copiii speriaţi prin somn, când nu se pot stăpâni, strigând într-una ceva în engleză, din care am înţeles numai „Baby, baby", pe urmă tot aşa, amestecat cu engleza, scăpa câte o frază în româneşte: „Nu mă lăsa, nu pleca, baby, baby". Nu ştia nici ora, nici ce avion, şi-n ce direcţie zbura. Ştia numai că maică-sa, din America, i-a făcut rost de bilet, de unde a şi înţeles că zbura spre America. Trebuia să ajung cât mai repede la aeroport. „Ajungem, ajungem", am asigurat-o şi m-am încordat la volan ca la un raliu. Ştiu să mă strecor

printre ambuteiaje, să evit filtrele de control, accidentarea pietonilor şi amenda agenților de circulație.

— Bine, lasă. Treci peste asta. Concret. Fapte. Vreau fapte. Dovezi. Vreau să înțeleg concret, motivat, de ce copilul meu, într-un caz de forță majoră ca ăsta, a fost la un pas de moarte! De ce copilul meu şi copilul din ea erau gata să dispară. Numai că nişte ticăloşi... Sau nu erau ticăloşi? Cum pot să-i acuz? Voiau bani! Ce voiau? Nu-mi pot imagina că într-o situație ca asta cineva poate profita şi vrea din nenorocire să stoarcă nişte bani necuveniți. E absurd! Absurd! în ce lume trăim?

— Pe mine mă întrebați?

— Ai dreptate. Să nu amestecăm şi politicul în... Cu toate că, la urma urmelor, la drept vorbind, cum vorbeşti de Satana, aşa poți vorbi şi de amestecul politicului în toate. În consecință, drept dovadă, iată şi urmările. (Când scriu acum ce scriu, după ce, în sfârşit, răul a trecut, nu pot să uit tragedia... strigătoare la cer cu copiii arşi de vii în incubatoarele acestei maternități blestemate! Nu pot să nu mă gândesc că printre bieții pruncuți îngeraşi putea să fie şi nepoțelul Gabriel şi ce s-ar fi ales de mama lui.) Numi iese din cap că ăia voiau bani şi de asta n-au primit-o. Dacă era maică-sa cu ea şi le promitea... Pe drum nu ți-a spus? Avea ceva bani la ea?

— Cum vă imaginați că puteam s-o întreb aşa ceva? Şi pe urmă, nici nu-mi trecea prin cap c-o să se întâmple ce s-a

întâmplat. Important era să ajungem cu bine. Am ajuns într-un timp record. Am tras la peron, am ajutat-o să coboare, să-şi îndrepte oarecum ținuta şi, dacă nu mi-a cerut s-o însoțesc, am lăsat-o să intre singură. Ştiți că eu nu forțez lucrurile. Nu mă bag peste client. Bunul simț îmi dictează să rămân la locul meu. Mi-am văzut de treabă, găsind un loc cât mai aproape de peron, cu ochii atenți când o să iasă. M-aş fi bucurat să-i fi văzut ieşind amândoi. Cine ştie câte se petrec în viața clienților, de aceea principiul taximetristului civilizat este să nu te afişezi nicăieri nechemat.

— Cât a durat?

— Nu mai mult de un sfert de oră. Cum vă spun, s-a întors plângând. Plângând cu decență, cât trecea printre oameni, dar, odată prăbuşindu-se în maşină, pe canapeaua din spate, a început să-şi smulgă părul din cap. „De ce faceți asta?", îmi venea s-o întreb. Am întrebat-o dacă s-o duc acasă la doamna Amana sau în strada Valsului. Nu cred că m-a auzit, dar dintr-odată am auzit-o țipând, parcă ar fi spintecat-o cineva. Tresărind fără voie, am întors capul. Nu puteam opri. Tocmai treceam pe sub pasarela de la Otopeni şi circulația era infernală.

— Gata! Ajunge! Restul, ştiu. N-au primit-o nici la Elias, nici la Polizu, nici la Spitalul Universitar. E de groază tot ce-mi spui. Mi se întăreşte convingerea că ăştia voiau să profite de ocazie. Dacă au mai auzit că-i şi un american la mijloc, au zis că-i rost de jumuleală mare. O noapte groaznică, o noapte

de coşmar oglindind o reformă de coşmar, într-o țară de coşmar. Putea să se termine cu ce-mi trecea mie prin cap. Numai la asta mă gândeam. După ce m-a trezit maică-sa cu telefonul, să-mi spună c-a fugit după el, în halul în care era, mi-am zis că-i în stare de orice.

— De ce n-ați sunat la 112?

— 112!? Uite că asta nu mi-a dat prin cap.

— Cred că v-ați chinuit rău. De ce nu mi-ați telefonat mie? Vă linişteam între drumurile dintre spitale. Cât am aşteptat-o la aeroport, am încercat să vă sun eu. V-am sunat, dar nu mi-ați răspuns.

— Luasem somniferele şi dormeam somnul ca o moarte din care m-ai trezit dumneata. Altfel, poate că înnebuneam. Sau îmi plesnea şi mie creierul cum i-a plesnit nepotului meu actorul. A suportat un atac cerebral în maşină, în timp ce conducea, la volan. Ada a vrut să facă un film din povestea lui. De două ori l-a trăsnit atacul cerebral. Se zice că trăsnetul nu loveşte de două ori în acelaşi loc. Uite că pe el l-a lovit. Ce zici? Parcă aud un țipăt de nou născut. Copiii născuți înainte de vreme, mai au un firişor de glas să poată plânge? Poate s-a şi născut în clipa asta. Parcă ceva se mişcă prin aer. Nu auzi ceva? Un susur! O şoaptă!... O adiere, un gângurit?

— O aud pe doamna Amana că vă strigă din uşă.

— A! Da! Uite-o în uşa de la intrarea la Camera de Gardă.

„Asta-i telepatie", zic, şi mă reped alergând spre ea.

— Rămâneți aici, dom' Cornel. Poate-i nevoie să facem o cursă undeva. Alex, vino cu mine. Hai, repede. Repede!

VÂNÂND HIMERA PRIN INTERNET

Aruncându-se în această dură încleştare între viață şi moarte care e naşterea, punctul fierbinte când egoismul se topeşte şi se transformă în altruism, ființa iubitoare dăruindu-se în întregime ființei încă nefunde, visată cu mintea şi plăsmuită cu simțurile, aruncându-se în această aventură a minții şi inimii, Ada pierduse prin dispariția soțului-partener cheia de boltă a echilibrului. Mi-am notat să țin minte şi să scriu, când va veni timpul şi voi găsi locul potrivit textului limpezit, interacțiunea Legii atracției universale cu Legea respingerii. Să disjung din întâmplare misteriosul joc secund al contrariilor ce se caută, împlininduse unul prin altul, până ajung la saturație şi se resping supuşi Legii timpului ce leagă şi dezleagă totul în curgere necurmată, până ce în cățăratul pe corzi intervine un accident fatal şi unul dintre urcători cade. Urmează din nou golul şi plinul, starea de golire în care e ea acum, spre a pregăti umplerea cu harul primit pentru bebeluş. Spre a asigura umplerea cu miracolul de mâine, când îl va uita pe fugar, pe tatăl absent, ținând la sân plasma vie a timpului când au fost pentru o clipă, acea clipă astrală, trupuri şi suflete gemene, golul şi plinul funcționând din nou în echilibrul din bebeluş, asigurând armonia contrariilor şi pacea lucrurilor. Fuga şi absența lui de lângă ei, mamă şi prunc, se va transforma în fum şi fumul se va împrăştia în

aer. Ca un exercițiu al minții, şi nu atât al minții reci şi lucide, cât al orgoliului rănit şi al voinței, continua goană pe urmele vânatului şi vânătoarea regală prin lumea virtuală din internet, trimițând spre fugarul dispărut corpuscul de oprire şi întoarcere spre locul plecării, îi va da înşelatei satisfacția acțiunii răzbunătoare şi afluxul necesar de oxigenare a creierului şi balsamul inimii.

Nu ştiu ce-i voi putea spune din tot ce doresc să-i spun, probabil că nimic, dar doresc s-o văd în aceeaşi măsură în care doresc aproape cu spaimă să văd „monştrişorul" adus pe lume, să nu semene cu el. Era cea mai mare apăsare pe care o simțeam. Să fie cum o fi, oricât de urâțel, numai să nu semene cu el. Să nu întrezăresc prin plămăduța informă tiparul lăsat de el ca un dar otrăvit, blestemat. Dacă s-ar putea întrezări, bănui, întrevedea trăsăturile ei încă, şi prin asta biruind ea, nu el, s-ar răzbuna natura suferințelor, umilințelor, şi s-ar desăvârşi minunea minunilor.

A doua zi mi s-a spus că n-o putem vedea pe mamă şi nu putem avea acces la copil. De ce şi cum, n-am insistat. Era normal. A treia zi – a treia zi după Scripturi, ziua învierii Domnului, ni s-a dat voie să îi vedem pe mamă şi pe copilul nenăscut în întregime, care trebuia să mai stea încă două luni în incubator, spre a-şi împlini sorocul.

Voința mea era să-mi stăpânesc emoția în fața ei, să nu-i transmit o stare nepotrivită, şi-n fața copilului, mai cu seamă, să nu induc bunicii senzația, bănuiala sau

convingerea că „seamănă cu el”. Chiar dacă ar semăna, chiar dacă se va dovedi în timp că bănuiala capătă contur, să mă abțin, să mă prefac atât de bine că nu văd, încât nici să nu văd. Să nu-**l** văd prin copil pe taică-su, pentru că mi-ar fi maculat şi deformat sentimentele. Pruncuțul Prinţişor se cerea cu atât mai mult alinat, alintat, întâmpinat cu dragoste, întrezărindu-se prin el un adorat mesager al Cerului şi nu un tipar al demonilor întunericului.

Când am intrat după Amana, care s-a repezit cu buchetul de flori aproape îmbrâncindu-mă să nu i-o iau înainte, Ada sta cu spatele rezemat de pernă, aplecată deasupra laptopului deschis, scufundată în fabuloasele lumi virtuale prin care rătăcea, fără să ne vadă, sau lăsând să se creadă că nu ne vede, şi puțin îi pasă că eram acolo sau nu, dacă noi, la rândul nostru, o vedem sau nu, dinadins să ne arate că nu-i pasă că suntem sau nu suntem acolo, în lumea ei oricum tot nu puteam intra. Slăbind, ar fi trebuit să revină la înfățişarea ştiută, dar în loc de asta, ochii i se măriseră între cearcănele adâncite în paloarea obrazului, şi căpătaseră un luciu straniu, buzele i se umflaseră de atâta plâns şi zâmbetul silit cu care ne întâmpină era al cuiva total străin de noi.

După puțin timp, într-un mod uimitor, ridicând fața aplecată peste laptop, şi-a revenit şi i-a zâmbit maică-sii, lăsându-se îmbrățişată şi primind florile. Buchetul a rămas căzut peste laptop. Buchetul meu şi l-a aşezat lângă umăr,

pe pernă. Acum sta între flori şi ne zâmbea, începeam s-o regăsesc. Slăbise evident. Paloarea şi oboseala din ochi dădeau şi mai mult farmec chipului ei drăgălaş. Redevenea Ada pe care o ştiam zâmbitoare, luminoasă, blândă, cu toate că zâmbea trist, silit, şi buzele îi tremurau, gata să izbucnească din nou în plâns. Plânsese atât de mult încât i se adânciseră cearcănele şi ochii ei minunaţi („de japoneză") căpătaseră o strălucire ciudată, parcă erau ochii unei drogate.

Uitându-mă la ea şi vrând să mi-o amintesc pe cea dintotdeauna, veselă şi vioaie, plină de viaţă, răspândind voie bună şi farmec, un fior rece mă străbătu, amintindu-mi bănuiala că ar fi putut aduce prin copilaşul născut prematur masca odiosului tată pe care de-acum simţeam cum încep să-l urăsc. Aşa cum se întâmplă de obicei după frământări şi nopţi nedormite, emoţiile prelungite îţi disturbă judecata limpede. Temerile ce te cuprind te fac irascibil şi prăpăstios. Naşterea aceea, precipitat prematură, produsă în condiţiile în care s-a produs, era cu neputinţă să nu fi lăsat urme. Asta mai lipsea, după toate, să fi adus pe lume un mic monstru, fără mâini sau fără picioare, cu inima plasată la buric, ochii ieşiţi prin tâmple şi plămânii prin omoplaţi, cum s-a mai întâmplat, cazurile astea înmulţindu-se tot mai mult, prevestind vremurile apocaliptice de care se tot vorbeşte. Asta mai lipsea, să fi adus pe lume un mic monstru c-un braţ lipsă, c-o strâmbătură de gură, un ochi chior, un corn în

frunte, sau cine ştie ce alt beteşug, care l-ar fi nenorocit de-a dreptul pe el şi, iremediabil, i-ar fi stricat ei viața. Cu toată voința de a-mi reprima gândurile acestea sumbre, simțeam tot mai alarmant neliniştea copleşindu-mă. Starea în care mă aflam făcea să n-o mai pot vedea nici pe ea. Nu mai puteam sta – nici vorbă să-i vorbesc, ce să-i spun!? Ce s-o aud că-mi spune? Dar nici s-o văd nu mai puteam până ce nu-i voi vedea progenitura, să-mi alung fantasmagoriile din minte. În absurdul atâtor întâmplări neprevăzute se schimbaseră toate atât de rău şi în mine, că nu-mi mai puteam aminti de sentimentul gingaş şi duios cu care îmi închipuisem c-o să-mi întâmpin nepoțelul, primul meu nepoțel, căci Liana nu era măritată şi, cu firea şi concepțiile ei radicale, inflexibile, idealiste, nici vorbă că putea da semne că va „ceda unui accident" al simțurilor, încât să se arunce de gâtul unui bărbat, fie el şi Făt Frumos din Lacrimă. Primul nepoțel pe care, la bătrânețele mele matusalemice, să-l mai pot privi în ochi, prin ochii lui întrezărind albastrul cerurilor nevăzute în care mă voi contopi în grația divină. Doream să-l țin în brațe, să-l văd cum creşte ca o floare a Paradisului sub ochii mei şi să născocesc poveşti speciale pentru el, ca italianul acela tată nescriitor, comis-voiajor de meserie, care-i născocea mici povestioare, trimise prin telefon, fiului său, de pe unde se afla plecat cu meseria, şi până la urmă s-a trezit cu o mică şi minunată carte pentru toți copiii lumii.

— Gata! am spus, cum îmi vine mie să spun câteodată,

hotărât să fac pe loc ceea ce spun. Haide, să-l vedem pe nepoțel. Nu mă mai pot uita la mamă până nu văd ce-a adus pe lume!

ÎNGERAŞUL DIN INCUBATOR

Cu talentele ei de a pune în mişcare oamenii şi lucrurile din jur, am silit-o pe Amana, să facă ceva să putem intra în sanctuarul unde nu-i voie să se între nici cu halatul alb pe umeri şi masca anti-microbiană pe față, cum se mai îngăduie să se intre în celelalte saloane. Să pătrundem, adică, în salonul incubatoarelor. Adică în sanctuarul acelor tăinuite utere mecanice supravegheate din exterior, puse în priză şi experimentate ştiințific, pentru care Ada fusese respinsă din patru spitale.

Când am intrat, aşa ceva am mai simțit când am intrat la Putna, să văd mormântul lui Ştefan cel Mare şi Sfânt, şi-mi amintesc din copilărie când am atins racla Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava.

Până şi respirația nu ştiam cum să mi-o țin, să nu tulbur liniştea şi aerul înmiresmat de respirația bebeluşilor întrezăriți prin lumini şi umbre de ape nemişcate, închişi în cuştile acelea de sticlă, aşezate geometric în acel imens cub de sticlă, prin care orice mişcare părea o violentare brutală şi un sacrilegiu adus sfințeniei locului.

Marele arhitect al naturiicând a alcătuit trupul nostru”, spune Umberto Ecco, *„a pus în el nişte spirite lăuntrice, în chipul unor sentinele, ca ele să-şi aducă propriile descoperiri la cunoştința generalului lor, adică a imaginației, care este un fel de stăpână a familiei trupeşti*”. Aceste „spirite lăuntrice” le-

am simțit cum mă învăluie şi mă lovesc direct prin ochi în inimă. Inima a început să-mi bată mai tare. N-am apucat să şoptesc eu ca şoptit lângă mine, amețită de încântare, bunica:

— Seamănă cu ea.

— Slavă Domnului! am răsuflat uşurat. Aşa arăta şi Ada când ai adus-o de la maternitate, mi se pare că tot maternitatea asta, şi dacă închid ochii şi mă las cuprins de visare, aşa arăta şi Liana când am adus-o acasă, tot de la maternitatea Giuleşti, şi i-am făcut prima băiță. Exceptând accidentele genetice, minune cum toți îngeraşii ăştia, când vin pe lume, arată ca nişte fragede promisiuni vegetale, să se refacă întreaga creație prin ei. Hai acum din nou la Ada, s-o felicităm.

Sora-ghid lăsă la loc tifonul de pânză peste cuşca de sticlă, cum ar fi închis geamul unui miracol şi ne conduse panicată să nu dea peste noi îngerul de pază.

— Domnu'! Doamnă! mai repede! mai repede! şoptea ea, împingându-ne pe amândoi spre ieşire.

— Nici nu l-am văzut bine, am spus, întorcând capul. E întreg? Are tot ce trebuie?

— E băiețel şi are tot ce trebuie să aducă şi el băieței pe lume, m-a asigurat şefa, încântată că i-am strecurat ceva în buzunarul halatului, gata chiar să ne mai lase în sanctuar. Peste două luni vi**-l** dăm acasă.

— Eu am să mai vin să-l văd, se grăbi să spună Amana.

— Sigur, sigur, doamnă. Numai că trebuie să mă anunțați telefonic cu o zi înainte. O dată pe săptămână puteți veni oricând.

— Fiicei noastre când îi dați drumul? întreb eu.

— Dacă nu se ivesc probleme, destul de repede. Vorbiți cu domnul doctor care-a operat-o.

— Pot fi probleme?

— Nu se ştie niciodată. Ținem legătura telefonic.

Când ne-am întors în rezerva lehuzei şi i-am spus ce frumos nepoțel mi-a adus, a-nceput să plângă cu fața aplecată peste laptop, fără să ne mai privească, scufundată din nou în izolarea care o despărțea de restul universului, făcându-ne un semn vag cu mâna că putem pleca.

— Ei, bravo! nu m-am putut reține să nu spun. Ne şi expediezi, gata!?

— Las-o! Las-o! Vrea să doarmă! o apără maică-sa. Fetița mamei, închide şi tu laptopul ăla şi dormi, să prinzi putere. Mâine ți-aduc cremă de zahăr ars, înghețată de ciocolată cu frişcă şi sărmăluțe cu smântână de care-ți plac ție. Somn uşor, pui mic. Tu l-ai văzut pe bebe?

— Haide, hai! i-am spus, trăgând-o de mână. Nu vezi că nu i-a trecut supărarea pe noi? Pe noi, pe toată lumea. Las-o, să-i treacă supărarea. Îl caută cu laptopul prin internet.

— Într-adevăr, confirmă Amana, se-ncăpățânează să-l caute. Şi el să se ascundă. America-i mare, poate să-l caute până la Sfârşitu' lumii, că nu mai dă de el. Ce facem cu

certificatul de naştere?

— Mai sunt două luni. Certificatul se eliberează când scoatem copilul din spital. Deocamdată, cum e acum, încă nici nu s-a născut bine. Până atunci, poate că...

— Un motiv în plus să nu înceteze să-l caute. Şi el, ticălosul, să se sustragă rigorilor legii prin fugă... Pe urmă, de urgență, se mai pune şi chestiunea divorțului. Ce facem cu divorțul? Cât despre pensia alimentară...

— Nici nu se pune problema.

— De ce nu se pune problema?

— Din ce să plătească?

— Păi, n-are un job?

— El e un fel de moştenitor... descendent al unui clan din pieile roşii. Trăieşte într-o rezervație, din ajutoare primite de la Stat, şi credea...

— Credea că-şi găseşte o slujbă în România? Impresionant! Bine a mai ajuns lumea, dacă cineva vine din America să-şi găsească o slujbă în România! Pe urmă se sperie de aventura în care a intrat şi fuge... Mai ştie şi altceva să facă decât să fugă?

— Probabil că ştie, nu ştiu. Toți sunt acum mari specialişti în informatică, altceva nu ştiu să facă mai nimic.

— Şi ea ştia că mai nimic nu dă un plus suficient de motivat să aducă pe lume şi să crească un copil!? Din milă să-ți oferi o părticică din ființa ta, ca un personaj dostoievskian, să aibă parte de puțină dragoste spre a uita de

prigoana unei mame haine!? Ce-i asta, doamnă mamă? Ghinionul face să dea peste un dezmoştenit al sorții şi vrând să-l ajute, minţindu-se singură că-l iubeşte... uite în ce dezastru a intrat.

— Taci, nu te mai aprinde. S-o vedem sănătoasă şi vom vedea. Roata sorocului e schimbătoare.

— Ştiu. Nu aduce ziua ce aduce ora.

Ne-am despărțit, fireşte, ca de obicei, certându-ne, eu aruncând toată vina pe ea, ea nerecunoscând, fără să aibă curajul să mă învinuiască pe mine de ceva, nici nu avea de ce, şi eu, inflamându-mă şi mai tare, gata să-mi vină să mă dau cu capul de toți pereții pentru că momentan nu întrevedeam nicio ieşire din... De ce dracu' dracului n-a fost mai atentă, trăind mereu ca-n romane, în care ne-a băgat pe toți, şi copilaşul ăla nu avea nicio fărâmă de vină că noi eram idioți. Cel dintâi şi fără nicio scuză eram eu, primul şi cel dintâi, pentru că m-am lăsat înrobit de farmecele eternei feminități, dintr-un om căsătorit, serios şi cu copil devenit posesorul posedat al unei amante, la rândul ei căsătorită, ce-i drept, fără copil, copilul abia urmând să vină prin mine, făcut cu mine, care am devenit pe neaşteptate sclavul şi tiranul pasiunii mele, din posesor ajuns posedat, în dublă sclavie, căzut sub sclavia pasiunilor oarbe, târând la nesfârşit lanțul nenorocirilor. Din tirania mea posesivă transformându-mă în posesorul posedat, trebuind să-mi păstrez cu gelozie şi din gelozie câştigul meu lângă o femeie

pe care o iubeam, ajuns la adevărata dragoste care mi s-a descoperit prea târziu. A trebuit să-mi salvez sufletul, fugind cum a fugit şi Tolstoi, cum a fugit şi nenorocitul ăsta de care am ajuns din furie răzbunătoare să-mi fie milă. Cum m-a cuprins de-atâtea ori şi mila şi sila de mine. Asta înseamnă dacă... Dacă... Dacă... Şi când ne trezim, în loc să ne ispăşim păcatul prin iertare şi penitență, o luăm de-a valma în stăpânirea plăcerii de la început, repetând greşeala, nestăpânirea, ignorarea discernământului. Ceea ce duce la ultima cădere în fascinația păcatului.

„S-o vedem sănătoasă şi vom vedea". Vom vedea, ce? Dacă tot gândesc şi vorbesc mereu de Providență, sigur că undeva în viitor există un bărbat adevărat, neprefăcut, nealterat de pârjolul pasiunilor viscerale, necontrolate, egocentrice, care o va acoperi ca un nor luminos, scoțând-o din toate rătăcirile şi dând un rost frumos, demn şi înălțător destinului ei.

După trei săptămâni ieşi anxioasă şi depresivă din spital, oarecum refăcută, gândurile suicidale se atenuaseră, fizic se refăcuse cumva, începuse să mănânce şi să poată dormi, dar rămăsese şi mai tiranic dependentă de internet, cu ochii fixați pe laptop, căutându-l prin toată America, antrenând prieteni, cunoştințe, antrenând o lume întreagă să-l caute, umplând întreg universul virtual cu mesaje, apeluri şi semnale, semnale, semnale aruncate în eter noaptea şi ziua, mai ales noaptea, când întregul Univers, încărcat de mesajele şi semnalele sale, stătea gata să explodeze, ca bomba de la

Hiroshima. Să fi fost cea mai grea perioadă din viața ei!? N-aş putea spune pentru că au fost multe, poate nu de aceeaşi intensitate, dar toate memorabile în moduri diferite prin aceeaşi încercare provocatoare: rezistă sau nu rezistă? rezistăm sau nu rezistăm? cum ieşim din depresie, dacă viața însăşi e o capcană în care intrăm de mici, lăsându-ne păcăliți şi ademeniți de propria noastră iluzie de libertate în alegere şi decizie, o experiență prost făcută, ca în cazul ei, repetând cumva, ciudat, cazul meu, pe plan spiritual, în final, se poate contabiliza în beneficiu cu dobânda plătită în avans. Beneficiul pentru lumea cealaltă, avansul pentru lumea aceasta.

Maică-sa s-a pus în mişcare cu energie, curaj şi uitare de sine, părăduindu-şi comoara depusă în bancă: s-a deschis şi închis procesul de divorț, bani aruncați fără milă; avocat, martori, tribunal, alergări, nervi, bani, din nou bani şi bani, uff! bine c-a scăpat de pacoste! Apoi, continua tevatură cu certificatul copilului (asta mai târziu), cu tratamentul psihiatric, lupta cu depresia, cu veşnica insomnie şi durerile de cap (ale ei, ale mele, ale noastre), certurile interminabile extinse în trei şi bani, bani aruncați în vânt, aruncați pe fereastră, cu finalul, îi spuneam mereu risipitoarei: „Vezi că rămâi să te întorci din nou la pâine cu apă şi zahăr. Cheltui prea fără măsură, tot luând şi nepunând nimic în loc se va termina”. Noroc că a avut atâta minte, din dragoste pentru nepoțel, să-i pună deoparte, într-o bancă londoneză, o sumă

care îl va scoate din toate încurcăturile din viață după majorat când, Dumnezeu fie cu el, la ce colegiu universitar îşi va cheltui moştenirea de la bunica, parte din viața lui era de-acum asigurată, Dumnezeu să-i dea sănătate să ajungă la majorat!

După ieşirea din spital, Ada s-a instalat la maică-sa. Ne vizitam zilnic, aproape fără speranță că se va restabili în sfârşit pacea şi sănătatea, buna învoire şi armonia unei conviețuiri normale în casa aceea şi în sufletele lor, în sufletele noastre. Plecam de acolo apăsat de sentimentul că totul îi devenise indiferent, însăşi viața ei şi a copilului aflat încă la spital, în incubator. Nu voia să-l vadă şi nu o asculta pe maică-sa când se întorcea de la maternitate relaxată şi-ncepea să laude progresele înregistrate pe zi ce trece. După spusele ei, Prințişorul creştea ca Făt Frumos din poveste, mai, mai să sară din incubator şi să-nceapă să meargă. Ada, încă bolnavă, întorcea capul cu silă şi n-o asculta. Plecam de-acolo întristat de moarte, tulburat de apatia şi depresia ei, apăsat de sentimentul că totul îi era indiferent, însăşi viața ei şi a copilului, ceea ce era îngrozitor, de neîndurat pentru mine, ca tată şi ca bunic. Mă apuca groaznica mea durere de cap şi ieşeam fără să-mi iau rămas bun, auzind în urma mea hohote de plâns, întors acasă, mă repezeam să deschid Biblia şi reciteam întruna, nu ştiu de ce, aceeaşi frază pe care o învățasem de-acum pe de rost. Aceeaşi, aceeaşi, aceeaşi: *nici nu seamănă, nici nu adună, dar tatăl vostru le hrăneşte”.* Ştiu

de ce. Pentru că sfințenia a slăbit şi Demonul are câmp liber la acțiune. Prin naşterea acestui copil se încheia sau, de fapt, se deschidea un capitol nescris, care, dacă ea se va regăsi pe sine şi va găsi voința şi pofta să-l scrie, se va întoarce la viață, scrisul relevându-se şi pentru ea, cum s-a descoperit de mult pentru mine, prin funcția lui terapeutică, servindu-i ca antidot la depresie. Scrisul ca exercițiu de exorcizare.

BOTEZUL PRINȚIȘORULUI

Odată procesul de divorț terminat, certificatul de naştere întocmit la spital, Prinţişorul scos din incubator şi instalat în Palatul bunicii, în pătuţul leagăn din cămăruța lui încărcată de jucării, din care, din tavan şi de pe toți pereții îl îndemnau la voie bună şi la joacă Mickey Mouse, Tom şi Jerry, şi-l aştepta să crească mai repede şi să-l încalece un căluț năzdrăvan care putea fi folosit şi ca leagăn, şi era bun şi de încălecat. Pe cât se apropia de el mama cea bună, pe-atât se-apropia mai tare bunica, fosta mamă rea. Pentru ea, care refuza să recunoască faptul că n-a fost o „mamă exemplară”, Prinţişorul Connor, curând, curând devenit, prin botez, enoriaş al bisericii ortodoxe şi cetățean al lumii, pregătit viitorului, de cum intră în odăița fermecată şi fu instalat în pătuțul pictat cu îngeri, deveni elixirul ei de viață, iconița făcătoare de minuni şi embrionul vital care o îmbrâncea la toate faptele de vitejie ale unei bunici-mame ce se dă de ceasul morții să procure laptele cel mai bun, care să înlocuiască laptele de sân, să facă grişul cel mai griş, lăptişorul de matcă şi mierea de con de brad, nelipsită în biberonul de ceai, plătind regeşte, pe lângă cele două bone de Ferentari, imitând bonele filipineze, o bucătăreasă expertă.

Ada, încă tot bolnavă, stătea în pat, mereu cu laptopul deschis, absorbită de călătorile ei în lumile virtuale pe care nu mai trebuia să le viseze, le avea sub ochi, le provoca, le

stăpânea, le ştergea şi le crea din nou. Din nou şi din nou expediind mesaje fără răspuns, dăruindu-se acelui delir verbal ce pregătea în ea apariţia unei mame scriitoare ce într-o zi avea să se ia în serios şi ca mamă şi ca scriitoare. Variaţiile acului magnetic arătau indicii de îndreptare spre strălucirea stelei polare care se întrezărea pe cerul viitorului. Până una, alta, bebeluşul creştea, devenind copilaşul răsfăţat al bunicii şi adorat sincer sau prefăcut de bonele cu picioare lungi dezvelite până în chiloţei. Se călcau pe picioare una pe alta, una peste alta, învârtindu-se în jurul Prinţişorului, una având grijă de baveţică, alta de pamperşi, una de biberon, alta de funduleţ, mereu fâlfâind grăbite prin casă, în timp ce Prinţişorul, cu inteligenţa lui nativă, obţinea tot ce-şi dorea prin singurul limbaj pe care-l stăpânea la perfecţie, plânsul, scâncetul sau ţipătul, când bonele se prefăceau că nu-l aud.

Câteodată, îşi făcea şi mama băieţelului auzită printr-o şoaptă – ca o şoaptă de taină, sau strigare răguşită de plâns, dorinţa de-a i se aduce copilul să-l vadă. Îl lua în braţe cu uimită surpriză şi duioşie, nevenindu-i să creadă că l-a făcut ea, şi când copilaşul o recunoştea, se oprea din plâns şi întindea mânuţele spre ea, începea ea să plângă şi-l legăna strângându-l cu atâta dor şi întristare că-l sufoca.

Venea bunica, geloasă şi posesivă, şi i-**l** smulgea delicat din braţe:

— Îi faci rău, lasă-l! Şi-ţi face şi ţie rău. Ce vrei să-ţi aduc? Ţi-am făcut clătite. A fost tata şi ţi-a adus rodii şi banane.

Ce-ți aduc?

— Nimic, nimic. Lasă-mă-n pace!

Nu mai era în puterea mea s-o ajut cu ceva, numai ea singură se putea ajuta şi ea, unde la început nu făcea nimic în acest sens, sau, dimpotrivă, ca o sinucigaşă, se silea să se distrugă singură, acum, ținând bebeluşul în brațe şi convingându-se că acea mică făptură minunată şi incredibilă e rodul ființei ei, se întrema, căpăta încredere, începând să lupte cu depresia.

„Cine ştie?", îmi spuneam, urmărind cu emoție schimbările insesizabile, „într-o zi se va dovedi că aceste încercări au fost necesare spre a trezi în ea conştiința de sine şi a-i restabili demnitatea şi responsabilitatea. Suferința va face din ea o luptătoare, adevărata ei vocație ieşind la iveală şi impunându-se. Cine ştie! Poate într-o zi ne va face pe toți să ne mândrim cu ea. Deocamdată să ne bucurăm de ce ne-a adus şi să aşteptăm ca promisiunea, ca darul să devină miracol înfăptuit".

Prin pielea de o străvezime şi puritate de alabastru prin care străbătea un fel de lumină irizată în jurul lui, bebeluşul trezea pofta să-l mângâi numai cu ochii şi nici când n-am priceput mai bine în toată misterioasa ei cuprindere metafora din versul lui Blaga: „Eu nu strivesc corola de lumini a lumii".

El era „corola de lumini a lumii".

Cum şi ea, purtătoarea „corolei de lumini".

„Lăsați copiii să vină la mine!”, a spus Iisus.

Venise de acum timpul să mă gândesc şi să le fac, pe mamă, în primul rând, şi pe bunică, ce şi-l adoptase ca elixir al vieții, să se gândească pentru el şi pentru plinirea datoriei noastre poruncite, să ne gândim şi să plănuim împreună botezarea copilului.

Fireşte, prin rangul meu de tată şi de bunic, mie-mi revenea misia principală în căutarea Naşului şi a Naşei, un naş şi o naşă, înainte de orice, care să-şi ia în serios rolul de pereche spirituală veghind în viitor viața copilului. Năşeala la botez, ca şi la cununie, dar mai ales la botez, era o faptă de taină care avea să lege pe viață pe cel botezat de naşii săi şi pe naşi de finul lor, legați împreună cu aceeaşi frânghie de taină a tainelor creştinării.

„Câți în Hristos v-ați botezat în Hristos v-ați şi îmbrăcat!”

Relațiile mele se mărgineau la lumea pe care o cunoşteam. În care trăiam. În care mă mişcam. Nu eram – slavă Domnului!

— Cutare şi Cutare, să recurg la pomana de năşeală a lui Cutare şi Cutare, nici la favoarea unui alt mare patentat-potentat de care, după năşeală, să-mi fie frică sau ruşine. Nu eram bulibaşă literar, nici împărat al pictorilor, nici auto-declarat rege al iconarilor să leg cumetrie cu familia prezidențială, să-l tocmesc de naş să-mi boteze nepotul pe cutare ministru, cutare miliardar baron de Caracal, sau baronete de Moromete, şef de mafie țigănească, sau şef de

clan mafiot. Respectând regulile de bun simț şi de bun gust ca un bătrân şi uitat scriitor şi pictor ce mă aflu, ajuns din nou în anonimatul comod din care am purces la drum, nu-mi permiteam să-mi sar peste umbră şi să mă trudesc agățându-mă de nădragii actorului ajuns Prinț consort, sau ai celebrității anticului Cutărescu. Nu puteam să-l „tocmesc ca naş".

pentru nepoțel pe un barosan cu „ceafa groasă" şi grasă care ar fi putut să îngreuneze cu salbe de aur gâtul mamei şi grumazul bunicii, înfăşurându-le în valuri scumpe de mătăsuri orientale, colorate şi înstelate cu diamante. Contaminat de ticăloşia vremurilor consumiste, când prin oficierea unei astfel de ceremonii se asigură o protecție iluzorie, în vederea acoperirii tuturor potlogăriilor, nu-mi permiteam să adaug la destulele necazuri de până acum un necaz şi mai mare pentru viitor, asigurând avantaje de toate felurile pentru copil, dar şi pentru mamă, bunică şi bunic, transformând această „năşeală" într-o afacere de familie, intrând în cârd cu „lumea" zisă „bună". Prin urmare, mai simplu spus, trebuia să găsesc un om normal, care să se poarte, să gândească şi să simtă normal. Pe cine? Pe cine? N-aş spune „că m-am chinuit prea mult să-l găsesc", pentru că el părea pregătit de mult pentru un astfel de prilej.

Dintre toți prietenii care mi-au mai rămas, consultându-mă îndelung cu Ada şi mama ei, l-am ales împreună de naş pe cel mai vechi: Gabriel Subțirelu.

— Găbiță, dragă, i-am spus simplu şi direct. Năşeşte-mi nepoțelul! Uite, aşa şi aşa. S-a întâmplat asta şi asta. Acum copilaşul a ieşit de trei luni din incubator, unde a stat două luni să ajungă la termen, deci ar face cu totul cinci luni, din care scădem cele două din incubator, plus cele şapte din burta maică-sii, ar fi tocmai potrivit momentul botezului.

— Şi pe când v-ați gândit?

— Dacă nu-i prea târziu, de sfinții Mihail şi Gavril, când îți serbezi şi tu onomastica.

— Atunci va trebui să-l cheme şi pe el Gabriel.

— Asta vrea şi Ada. Să-l cheme Gabriel.

— Gabriel să-l cheme. Bine. Îl botezăm la Sinaia, în bisericuța ctitorită de mine. Biserica îi are de patroni pe aceşti doi sfinți arhangheli. Biserica Sfinților arhangheli Mihail şi Gavril. Vorbesc cu părintele şi-l botează. Plătesc eu totul. Dar îl botezăm mai repede. Îl botezăm cum se împrimăvărează bine, prin aprilie sau mai. Nu aşteptăm până în toamnă, că-n toamnă s-ar putea să fiu plecat din țară.

— Deci, te-nvoieşti.

— Pentru botezul unui suflet de copilaş mai încape tocmeală!? Pe lângă bisericuța ridicată am cununat şi-am botezat... Cred că ar fi al şaptelea copil pe care**-l** năşesc. Gata! Batem palma, dar să-mi dea telefon Ada cu maică-sa, să le aud că se-nvoiesc şi ele.

— O să-ți dea, cum să nu-ți dea? Eu am venit ca mesager.

— Mesagerii sunt cinstiți c-o masă bună şi un pahar de

vin. Hai să mâncăm! Hai că-ți fac o tochitură... A! Dar tu nu mănânci carne! Nici peşte?

— Peşte, da.

— Îți fac un păstrăv la grătar cum n-ai mâncat de când eşti. Am, parcă special păstrată pentru tine, adusă de la Vatra Dornei, o lostriță afumată în cetină de brad. Asta chiar că n-ai mai mâncat.

— Nu, nu. N-am mâncat. Am stat numai o noapte în cabană la Barnar cu un vestit păstrăvar de pe Valea Dornei, să păzim în cada de baie o lostriță pe care o ducea să-i mulgă icrele într-o crescătorie. Din câte ştiu, pescuitul de lostrițe e interzis. Cine ți-a adus-o e braconier.

— Şi asta te-mpiedică pe tine s-o mănânci?

Într-un cuvânt, în toate, fără fasoane şi fără false judecăți de valoare, în afară de faptul c-a mizat într-una pe pictura mea şi a fost mereu păgubaş, închinând într-o vreme un spațiu comercial, să-mi vândă picturile prin galeria lui (galeria Rombeton), şi n-a vândut nimic. Cum n-a reuşit să vândă nici Ada în galeria deschisă pentru mine, cu mult elan psihic şi financiar, subvenționată de mama ei, prima, singura şi ultima galerie românească din Portland, Oregon. Amândouă, şi fata şi mama, încrezătoare în „steaua mea norocoasă", au pornit cu multă râvnă şi elan, vrând să facă din mine cel mai căutat şi vândut pictor român în America, încununat cu cei mai strălucitori lauri ai celebrității din sud-estul Europei. Inaugurată la vernisaj de Consulul General al

României în S.U.A., venit special pentru acest eveniment de la San Francisco, străbătând fericit jumătate de Americă şi eu, la chemarea Adei, jumătate de glob. Singur. Singur autorul. Pentru că impulsionista mamă sponsor a ținut să contemple succesul de la distanță, rămânând acasă, să se bucure de bucuriile noastre, încurajându-ne prin telefon. Iată şi o primă dovadă de naivă şi admirabilă nepricepere „afaceristă" din partea Patroanei.

„Galeria de artă Halostrobe are onoarea şi plăcerea să vă invite pe amândoi, nu numai în calitatea de părinți, dar şi ca parteneri ai mei, la deschiderea noului spațiu comercial cu vânzare, aici în Portland, Oregon, pe data de 2 august 2007. Prezența dvs. Este necesară la prima întâlnire a partenerilor, unde am nevoie de îndrumarea şi decizia dvs. În legătură cu angajarea personalului şi revizia portofoliilor artiştilor care vor expune, şi, de asemenea, pentru a participa şi a mă asista la planificarea deschiderii galeriei. Anticipez că va fi nevoie să stați aproximativ o lună, până la sfârşitul lui august, şi veți fi găzduiți cu drag aici, la reşedința mea personală, sau voi închiria un apartament mobilat pentru şederea dvs. Cât mai plăcută în Portland. Am inclus rezervările pentru bilete şi planul de călătorie şi activități".

Manager şi Partener majoritar la Halostrobe LLC! Nu numai că n-a vândut nimic, dar nici nu putea să vândă, din motive, fireşte, tot financiare: în afara faptului că pictorul „celebru în România", „cunoscut în toată Europa", era total

necunoscut în America, micuța galerie era dosită undeva pe un culoar de trecere, fără ieşire la stradă, fără geam de expunere şi, ceea ce a fost fundamental fatal, fără niciun acces la presă şi publicitate. Suferind de suferințele zbaterii zadarnice a Patroanei de-a mişca lucrurile din loc, degeaba am ieşit cu şevaletul, pictând în stradă... Puteam să fac yoga, aşezându-mă în cap, dacă pe străduța aceea... nu trecea nimeni. Neştiut, necunoscut, invizibil şi inexistent! Aşa a funcționat preț de o lună marea şi enigmatica expoziție a celui mai îndrăgit pictor, admirat de-o fiică devotată şi de-o mamă silitoare în imaginare afaceri grandioase.

Expoziția s-a închis, galeria a rămas o ficțiune romantică pe acte, pictorul s-a întors acasă „cu amintiri de neuitat" şi-n C.V.-ul bravei eroine jertfite pe Altarul gloriei paternale s-a întins o pată cenuşie şi amară. Poate şi-n sufletul ei. Eu, obişnuit cu eşecurile, mi-am văzut de treabă, pictând mai departe, ştiind că succesul de după colț îmi poate ieşi, totuşi, în față.

Gabi Subțirelu, cel puțin, pe alese, avea casa plină cu picturile mele. Eu prin el şi el prin mine, am pierdut întruna şi ne-am ales cu „amintiri de neuitat", cum a mai fost şi expoziția aceea de la Veneția, la invitația directorului de pe atunci al institutului „Nicolae Iorga", Paul Everac. M-am ales, adică s-a ales şi m-am ales cu o săptămână de fiesta pe Canal Grande, piața San Marco, m-am ales cu admirația pentru celebrii venețieni Tintoretto, Tizian, Tiepolo şi o

expoziție Van Gogh, extraordinară, palate, biserici şi muzee, neîncetând să ne minunăm de uimitoarele comori de artă adunate acolo, apoi am plecat cu acelaşi bolid condus de prietenul-sponsor, bolid cu care adusesem tablourile, tablourile rămânând pe pereții expoziției, apoi uitate în magazia de la subsol, ani la rând după plecarea de la post a celebrului dramaturg, până ce, la plecarea de la post a doamnei Joița – o persoană de calitatea şi grația căreia n-am mai întâlnit alta, şi mă tem că nu are să se mai ivească în istoria Institutului Cultural Român. Dânsa a fost atât de generoasă, atât de bună, că mi-a adus tablourile pe gratis, încărcate în acelaşi mijloc de transport prin care şi-a adus lucrurile dânsei, la încheierea mandatului. Descărcate la Bucureşti, cum convenisem prin impulsul relațiilor de prietenie dintre Paul Everac şi preşedintele fundației culturale „Ion I. Brătianu", descendentul ilustrei familii, amfitrionul şi-a dat pe față avariția şi, în loc să-şi oprească *numai* tablourile *dăruite* de mine, şi le-a oprit pe toate cu samavolnicia unui harpagon lacom. Le-a oprit, să se bucure singur de ele, expuse sub o scară, ca într-o criptă mortuară. Să le vadă, prin urmare, fantomele strămoşilor ce-i bântuie palatul. Bine şi aşa. Un tablou dăruit sau vândut rămâne la discreția hazardului. Adio, frumusețe pierdută! Adio, nopți şi zile mistuite în tablou! Adio, muncă şi bani investiți pe pânză, ramă şi culori! Adio, speranțe şi emoții pierdute în van! mai rămâne să spun de prietenul Subțirelu că admirația

lui pentru „geniul meu utopic” s-a ridicat la o cotă atât de ameţitoare că n-a putut înainta mai departe de trei capitole, citind din *Piramida.* Mi-a mărturisit cu franchețe. În schimb, a fost lângă mine şi m-a ajutat de câte ori i-am cerut, sau a sărit-venit-alergat el singur când mă ştia în încurcătură, având grijă după aceea să mă dojenească tandru şi să se laude cu isprava lui şi cu ghinionul meu, ceea ce dovedea, şi prin asta, că e un om normal, cu picioarele pe pământ, deşi se mai surprinde şi el autocritic, cu mintea vrăjită de „ochiul dracului” şi capul în nori, îngăduindu-şi prin legile pragmatismului, ca om de afaceri, şi câte un bairam prelungit lângă o nouă iubită. Nu mai insist, pentru că ar fi atâtea de povestit, că s-ar putea scrie o carte întreagă numai cu el ca personaj. Numai câte aventuri galante legalizate la Oficiul Stării Civile şi dezlegate la Tribunal a avut, prin câte „drame de familie” a trecut, câți copii îi poartă numele prin lume, câte isprăvi de pomină a lăsat în urmă, bând, petrecând, ajutând, apucând ce i-a căzut bine şi când i-a căzut bine, lăsându-se câteodată şi păcălit, escrocat, jefuit, într-un cuvânt, într-alt fel, păstrându-se vertical, ştiind să fie egal cu sine şi în câştig şi în pierdere. Acum, după toate câte rămân în urmă de laudă pentru el, dincolo de putregaiul patimilor care l-au muncit întruna, fiind un vajnic mascul neînfrânat ispitelor, în canon autoimpus uneori prin post şi rugăciune de iertare, s-a silit să facă şi binele acoperitor. A dăruit din betonul fabricat (e preşedintele Rombetonului)

tone de ciment unor biserici în construcție şi a ctitorit mica bisericuță din marginea domeniului de la Sinaia, la încrucişarea drumului principal ce urcă pe Cumpătu cu aleea ce însoțeşte marginea Prahovei. Aici, în această bisericuță, avea să-şi înscrie în canoanele ei sacrosancte botezul Prințişorul Gabriel, scufundat în cristelnița fără prihană de apă sfințită de tânărul paroh militar care slujea şi slujeşte îndeobşte ostaşilor aflați la Sinaia, localnicilor de pe Cumpătu şi turiştilor în trecere.

În ziua aceea a botezului, parcă toți munții străluceau în sărbătoare, şi chiar era nu ştiu ce sărbătoare la Sinaia, pe lângă faptul că era duminică. Am venit cu maşina lui Marius, cu Marius la volan şi prietenul lui alături. În mijloc, pe canapeaua din spate, cu bebeluşul în brațe, Ada, în stânga ei bunica Amana, cu tortul şi lumânările, şi-n dreapta eu, bunicul, tulburat de eveniment, stăpânit de emoția aceea greu de cuprins în cuvinte pe care o am totdeauna la regăsirea cu Sinaia, unde mi-am petrecut, poate, cei mai frumoşi, cum se spune, ani din viață, o bună parte din tinerețea şi iubirile mele de tinerețe, petrecându-se aici la „Pelişor", „Casa Cavalerilor" şi vilele scriitorilor de pe Cumpătu. Vila monumentală din vecinătatea vilei Luminiş a casei memoriale Enescu, stăpânită azi de viitorul naş al bebeluşului pe care-l aduce Ada în brațe încă adormit, cum îl legănase tot drumul, şoptindu-i dulce – era prima dată când o auzeam, cu vocea schimbată, încă voalată de plâns,

şoptindu-i dezmierdător şi duios – vila asta, cea mai fățoasă şi impunătoare din peisaj, o cunoşteam foarte bine văzută din exterior pentru că, de obicei, când veneam pe Cumpătu, stăteam la vila disproporționat de mică de pe dâmbul ce urcă pe colină şi care ştiam că a fost proprietatea lui Horia Sima. Naşul Gabriel a devenit proprietarul marelui imobil după 1990. Renovase complet vila şi, probabil, băgând mulți bani în afacerea asta şi vrând să trăiască după pofta sa, dăduse fast şi un aer prosper întregului peisaj încununat în vale, lângă râu, cu silueta de lemn a bisericuței construite de meşteri maramureşeni. În maşină, cei doi, Marius cu prietenul său, şi-au vorbit între ei şi noi în spate am ascultat în tăcere, aproape fără să schimbăm o vorbă, cântecul Adei rostit în şoaptă bebeluşului, surprinşi şi mirați cât de cuminte stă, fără să plângă, gângurind în dialog cu maică-sa, parcă simțind că-n drumul acela pe care îl făcea prima dată în maşină, se sărbătorea intrarea lui în lumea largă, simțind că tot ce avea să se întâmple îi era consacrat lui. Asta, ziceam în gând, va marca viitorul. Din când în când, cu voce tare, o îndemnam pe Ada să privească pe geam. Avea şi ea destule amintiri cu Sinaia, cele mai multe, de fapt, legându-se de Bran şi de Casa de Creație de la Valea Vinului din Bistrița-Năsăud. Totuşi, n-o stârneam cu amintirile, să nu rup fluidul acela atât de greu stabilit între ea şi bebeluş, copilaşul simțind din plin, pentru prima dată, căldura mamei, altfel simțită decât căldura bunicii cu care de acum

se obişnuise.

Cele două bone şi Mariana au venit cu trenul. De la gară până la vila de pe Cumpătu au luat un taxi. Când s-a pomenit cu ele la poartă, în naşul Gabriel s-a trezit cuceritorul fustangiu:

— Pentru mine-ați venit, fetelor?

— Nu, nu, stați liniştit, domnu' Gabriel, a izbucnit în râs Marius. Sunt bonele finului dumneavoastră.

— Încă nebotezat şi are de pe-acum gagici ca astea!

— Tăceți, că vă aude naşa Alexandra.

— Naşa Alexandra e atât de prudentă şi deşteaptă că-şi creşte ea singură copilul. Nu angajează bone. O ajută maică-sa şi amândouă mă păzesc de pericol şi-l apără pe copil de influențe proaste.

— Sunteți şugubăț, dom' Gabriel, se aruncă în vorbă amuzat şi prietenul lui, Marius. La a câta căsătorie sunteți?

— Vă răspund imediat, dar nu ştiu cu cine am onoarea. Cu domnul sau doamna dumnealui. M-am prins de cum ați coborât din maşină că sunteți o pereche modernă.

— Modernă şi discriminată de ortodocşii habotnici.

— Casa mea vă e deschisă. V-am pregătit o cameră la mansardă.

Începură să râdă amândoi, încântați de pecetea ce li s-a pus şi care îi onora. Voia bună şi graba cu care se mişcau femeile la bucătărie, naşa Alexandra cu maică-sa şi cele trei bucureştence abia sosite, Amana cu cele două bone puse „în

priză” de către naşul Gabriel. Acesta preluă imediat comanda de bucătar şef, de maestru de ceremonii, de amfitrion ospitalier şi de prieten al meu, vechi şi arhicunoscut, care-şi îngăduia să arunce nu numai cu porunci în toate părțile dar, din când în când, cu ironii pentru variație, să inflameze atmosfera. Tachinându-mă că tot „nu beau”, „mi-a poruncit” să cobor cu băieții în beci, să alegem vinurile mesei festive de după ceremonie. Ceea ce am şi făcut cu mare plăcere şi neascunsă curiozitate din partea celor care-l cunoşteau pentru prima dată pe amfitrion, tot mai cuceriți de umorul şi boemia lui şi de-a dreptul vrăjiți de comorile lui Ali Baba ce li se deschideau sub ochi: butoiaşele de dud de toate mărimile, damigenele burduhănoase, cu sticlele, borcanele şi feluritele recipiente cu dopurile cernite, aşezate în rafturi etajate, în ocnițe şi cotloane misterios luminate, cu vinațuri, murături, dulcețuri, zacuscă, hălci de şunci afumate, şiraguri de cârnați, de covrigi uscați, hribi uscați, funii de usturoi şi purcoaie de nuci şi alune de pădure, adunate parcă pentru un asediu de-o sută de ani, să hrănească toată Sinaia.

— Băi, ce-i aici!

— Cine-i ăsta, prietenul ăsta al dumneavoastră, dom’ Alex? Ce-nvârte?

— Ce se vede. E preşedintele executiv al Rombetonului şi are o fermă bogată pe undeva pe lângă Iaşi. Să vă duc să vedeți cămara de mere, prune uscate, struguri smochiniți şi migdale! Să vă duc să-i vedeți piscina!

— Pe un naş ca ăsta să-l tot ai de naş!

— Sunteți mare, dom' Alex, dacă aveți aşa prieteni! zice Marius, cu admirația care i se citeşte în ochi. Au noroc Ada şi copilaşul. Păcat că dumneavoastră nu beți, noi nu bem, ce vinuri să alegem de-aici?

— Ce vă place. Să alegem să luați câte o sticlă acasă. Uite! Să alegem o Busuioacă de Bohotin. Am amintiri plăcute petrecute în euforia acestei busuioace.

— Pe mine, din ce văd pe-aici, m-ar tenta mai mult brânza de burduf şi cârnațul de Pleşcoi.

— Greşeală fatală, dom' Marius. Uite! Luați o Grasă de Cotnari. În lunga mea carieră de degustător, îmi place să-mi amintesc şi să mă fălesc, repetând ori de câte ori mi se iveşte ocazia, că primul pahar de Cotnari l-am băut ca musafir în casa şi la masa maestrului Mihail Sadoveanu de la Neamț, de lângă mănăstirea Neamț, unde am şi dormit o noapte, ajuns pe jos de la Văratic şi mănăstirea Secu, trecând printr-o pădure cuprinsă de-o furtună cu tunete şi fulgere, admirată de pe balcon de cel mai mare descriptor de furtuni şi peisaje vânzolite de furtună din literatura mondială. Care, monumental, frumos ca un zeu şi măreț ca Ceahlăul, cum admira dezlănțuirea elementelor de pe balcon, când m-a văzut ieşind din şuvoi, a exclamat „Ohoo-ho!" cu admirație pentru detunetul furtunii, şi m-a poftit lângă el, pe „cerdac". Mia întins mâna, gata să mă ia în brațe ca pe un năpârstoc ud ciuciulete şi, după ce m-a întrebat „de unde sunt", şi eu i-

am spus „Sunt moldovean, maestre, şi vin c-o rugăminte din partea revistei *Contemporanul”,* m-a dat în primire domnului Mitru, secretarul şi cumnatul domniei sale, „să mă usuce”, şi m-a invitat la „cina de sară”. La cina aceea de sară, am stat lângă maestrul Sadoveanu aşezat în capul mesei şi eu alături, lângă domnul Mitru, avându-le în faţa noastră pe doamna Valerica, soţia maestrului, şi doamna Profira, fiica sa. La cina aceea s-a „servit un pahar de Cotnari”. Maestrul m-a întrebat dacă am mai băut aşa ceva şi, când i-am spus „nu”, gâtuit de emoţie, neputându-mi lua privirile de la magul care îmi strecura fiori de nelinişte, neştiind nici ce să-l întreb, nici ce să-i răspund, admiraţia făcându-mă într-una să mă bâlbâi, povăţuindu-mă cum „să sorb ca pe împărtăşanie” acea licoare voievodală, marele degustător de finețuri şi rafinamente gastro-oenologice sfârşi, elogiind în acest fel Cotnariul: „Te pune pe scaun de nu te mai poţi ridica, îţi înmoaie picioarele, dar mintea-ţi rămâne limpede”.

„Da”, m-am gândit. „Dacă Domnul te atinge cu degetul, toate îţi merg bine. Iisus fie slăvit! Când ai avut privilegiul să stai la masă lângă un gigant ca Mihail Sadoveanu, bând primul pahar de Cotnari; să ai de companioni în Cuba, la Havana, pe Nicolás Guillén, Alejo Carpentier, laureat al Premiului Nobel, pictorul Portocarrero şi pe „tăticu’ Jebeleanu”, şi te-ai bucurat din plin şi-n răsfăţ de prietenia caldă a lui Nichita Stănescu, Chiriţă, Fănuş Neagu, Ion Frunzetti, Ion Rotaru, Constantin Crişan, Constantin Baciu,

marele, legendarul Zaharia Stancu şi un fenomen cultural ca Romul Munteanu a scris ce-a scris despre *Piramida* ta, pe care n-a putut-o citi prietenul Subțirelu, şi pe deasupra şi peste toate, te-a îndumnezeit readucându-te la credință un sfânt părinte ca părintele Galeriu, prin oricât de mare suferință ai fi trecut sau treci împărtăşind suferința iubitei tale fetițe Ada transmisă nepoțelului Gabriel, totul e o binecuvântare, în definitiv.

Mi-am amintit din nou, pentru a câta oară?, drumul spre Veneția cu Roverul condus de Subțirelu, cu balotul meu de tablouri legate deasupra, cum s-a desprins brusc la o apăsare pe pedală şi vălătucul trosnind pe betonul magistralei a umplut toată suprafața carosabilului de tablouri. Din fericire nu s-au distrus decât trei rame. Dar a fost un semn că n-o „să ne meargă bine" şi din expoziția aceea avea să se aleagă praful, întoarcerea înapoi a tablourilor fiind sortită pierzării, ele ajungând închise într-un palat-mausoleu, sub o scară, de un prieten al prietenului Everac, care a pus stăpânire pe ele, şi care numai demn urmaş al ilustrei familii nu s-a dovedit a fi, în ce mă priveşte, fireşte, răsplătindu-mi noblețea cu bâta. Asta pentru că prietenul Subțirelu n-a fost lângă mine, şi n-a fost nici Ada, cu intuiția şi învățătura de minte dobândită la eşecul de la „Halostrobe", să mă sfătuiască amândoi să aleg mai bine dobitocul căruia vreau să-i fac daruri. Nu mi-am închipuit că unui os boieresc, nu?, îi întinzi un deget şi, după ce-ți ia

toată mâna, te mai şi înjură că i-ai rămas dator. În rest, ori de câte ori l-am simțit pe Gabi lângă mine, mi-a mers bine. Mi-a mers bine când am făcut prin ICRAL schimbul de locuință cu parterul vilei din Ştefan Furtună, mi-a mers bine în prima etapă, când o ducea din Ştefan Furtună până în Porumbaru, pe Liana, mică de trei ani, la grădinița particulară de engleză şi franceză, la tanti Pucu şi tanti Odette, şi-o aducea înapoi acasă în Ştefan Furtună – cu excepția unei zile când n-a putut merge s-o aducă.

Fetița atunci a ieşit singură pe stradă şi s-a rătăcit. Ştiind însă cine este, unde stă, şi telefonul, ne-a adus-o o doamnă care a găsit-o plângând speriată. Pe urmă, tot Gabi a dus-o ani de zile cu maşina pe Ada la „tante Pucu" şi „madame Odette", cu excepția zilelor când „se supăra mami" şi n-o mai lăsa să meargă la grădiniță. O ținea acasă, să-l pedepsească pe „afurisitul de taică-su" că „nu-i dă câți bani vrea ea". Fabrica la iuțeală fel de fel de pretexte şi le arunca în spațiu să mă ajungă oriunde aş fi fost, să mă întoarcă din drum, fie spre hachițele ei, sau să alerg în salvarea fetiței. Mă oftica pe mine pedepsind-o pe ea. Bunăoară, îi venea chef într-o dimineață, când Gabi se prezenta cu maşina s-o ducă la grădiniță, să nu i-o dea. I-a găsit, zicea, o profesoară mai bună. Mă exaspera într-un mod grandios, cum reuşea să-l exaspereze şi pe prietenul Subțirelu, pe care ajunsese de-acum să-l trateze ca pe un şofer de rând, îndatorat şi ei dacă mi-era îndatorat mie. Aflase prin agenți misterioşi, pe căi

oculte, printre prieteni şi cunoscuți de-ai lui Gabi, aflase de povestea acelei maşini unice în Bucureşti, maşină specială pregătită pentru Tovarăşa. Tovarăşei nu-i plăcuse tapițeria şi cum „se stă” pe bancheta din spate şi comandase altă maşină. Asta, repudiată, a stat în garajul gospodăriei de partid un an de zile, după care a fost scoasă la vânzare. Subțirelu, ahtiat după maşini de lux la care nu putea ajunge, prinzând „pontul”, ştiindu-mă că sunt în grațiile lui F.N., secretarul particular al Tovarăşului, cu intrare directă la el, N. Şi M. Fiind singurii prin care se puteau obține audiențe, m-a rugat să-l rog să-i susțină cererea de cumpărare. A plătit o nimica toată şi acum se plimba „ca la raliu”, c-o maşină super-clasă. Din prietenie, poate şi recunoştință, ştiindu-mă că sunt cum sunt, intrat în războiul acela nedeclarat c-o femeie puternică, scorpion ca şi el, o ducea şi o aducea pe Ada de la grădinița particulară de engleză şi de franceză. O ducea şi o lua de la grădiniță cu maşina aceea luxoasă cum nu mai era una în tot Bucureştiul. Pe timpul Lianei, cu zece ani în urmă, avea o „Pobedă”, pe timpul copilăriei Adei, maşină unicat, acum avea bolidul american cu care m-a dus, cu tablourile mele cu tot, la Veneția. Finuțul Prințişor Gabriel, în acelaşi „Land Rover” de safari african, avea să fie dus în scutece de mătase şi plăpumioară roz, din camera special pregătită pentru el în vila de protocol, scos pe brațe de naşa Alexandra şi de mama botezată tot Alexandra, purtat de două Alexandre şi de un Gabriel, naşul, la volan, până la

capătul domeniului, la bisericuța ridicată în stil maramureşean, unde îl aştepta părintele cu alaiul de ceremonie, în frunte cu bunica gătită ca o prințesă bizantină în dantele şi mătăsuri, cele două „bone filipineze" lesbiene şi cei doi tineri domni, din care nu se ştia cine-i „soțul" şi care-i „doamna", şi bunicul pierdut în decor. Bucuria evlavioasă şi recunoscătoare mă cuprinde, silindu-mă să ignor ispita de a-mi fixa ochii pe ce vedeam, anume că pe furiş îşi fixează ochii necunoscuții de lângă mine, cu expresii amestecate între aprobare şi dezaprobare, pe poponețele celor două subrete. Momentul pe care îl trăiam mă făcea să trec peste toate. Asta era viața, se amestecau elementele şi se agita damigeana, să se declanşeze spiritul. Să se limpezească şi să urce spre viitor. Bunica, sedusă de luxul paradei, le permisese să se prezinte mai mult dezbrăcate decât îmbrăcate, necuviincioasă fiind până şi starea lor, de tinerețe exuberantă, plesnind de sănătate, lângă biata Ada cu cearcăne mari şi ochii strălucind ciudat după atâta plâns, cu paloarea aceea de Madonă suferindă. Îşi dădea toată silința, sărăcuța, să fie la înălțimea rolului şi a momentului. Mulțumesc Domnului Iisus că am ajuns în clipa de față, copilaşul e sănătos şi Ada începea şi ea să dea semne de însănătoşire. Integrându-mă ritualului, urmăream cu atenție mişcările din jurul cristelniței, mişcările naşei şi ale mamei, vegheată din spate de Amana. Pe un colț de masă, aplecate asupra lui, desfăceau bebeluşul din scutece şi, pentru câteva

clipe, înainte de a-l prinde în palmele sale preotul, spre a**-l** oferi ca o ofrandă Dumnezeului viu, Hristos Pantocratorul, mi s-a părut că întreg iconostasul şi masa de la altar se luminează de la soarele irizat prin trupuşorul lui de prunc prematur adus bucuriei prin suferință. Ochii Adei străluceau printre lacrimi. Îşi apăsa ochii şi fața cu palmele de parcă nu putea să suporte lumina izbucnită din trupuşorul adus prea devreme suferinței. Părintele, robit oficierii, îl luă, apucâ**ndu-l** cu delicatețe de sub brațe, şi-l scufundă în cristelniță. Gabriel scoase un mieunat de pisicuț, apoi începu să plângă. Ca un răspuns la plânsetul copilului, preotul întrebă cu voce mare:

— Te lepezi de Satana?

— Mă lepăd de Satana, se auzi din spate, bubuind gros, vocea naşului.

— Te lepezi de Satana? întrebă din nou preotul.

— Mă lepăd de Satana, se auziră la unison vocile împreunate ale naşei, mamei şi bunicii.

Cu o fracțiune de timp în întârziere, ca un ecou, răspund şi eu:

— Mă lepăd de Satana! Mă lepăd de Satana!

M-am lepădat demult de Satana, lăudat fie Domnul Iisus! „Prin sfântul părinte Constantin m-am lepădat", gândesc, „lăudat fie numele lui" şi-mi vine dintr-odată în față chipul său luminos, parcă ar fi prezentă şi sfinția sa la botez. Poate că şi Satana, în întuneric, crapă de ciudă, îngerii se bucură

în cer şi frumusețea luminii saltă pe tot pământul. O căldură luminoasă simt în toată ființa, parcă mă ia pe sus, mă face să plutesc cum mi se întâmplă în cele mai plăcute vise ale mele, când visez că zbor, când sufletul se desprinde din mine şi călătoreşte în spațiile astrale, întâlnind ființe pe care nu le întâlnesc pe pământ, prieteni necunoscuți care-şi întind brațele spre mine, femei pe care le-am iubit, rămase necunoscute în visele din trecut, şi chiar nălucitoare umbre de îngeri care îmi mângâie inima.

„Doamne, cât sunt de fericit!" îmi vine să strig în gura mare, să strig munților, văilor, ca-n poemul lui Blaga, întregului oraş Sinaia. Ada a început să râdă şi-l face şi pe micuțul Făt-Frumos să râdă. Ce-i face de râde? Cum de izbuteşte!?

Îl înfăşau din nou toate trei aplecate grămadă peste el. Ada îl mângâia, îl săruta. Râdea şi bunica cu el. Le-a izgonit pe cele două bone „filipineze", ceea ce m-a bucurat enorm. Trecând peste naşă şi peste bunică, Ada a luat în brațe copilul proaspăt botezat, strângându-l de parcă abia atunci realiza cât de adânc, de tainic şi minunat face parte din ființa ei, şi aşa a stat cu el în brațe şi la masa festivă oferită de naşi. Până ce, îmbătându-se într-un târziu, naşul i-a spus ceva care a făcut-o să izbucnească în hohote nestăpânite, lăsând-o pe maică-sa să-i ia copilul.

M-am repezit la ea s-o împac. M-am repezit la Subțirelu:

— Ce i-ai spus? Ai jignit-o. Ce i-ai spus?

— Să lase prefăcătoria.

— Ce prefăcătorie? Te-ai îmbătat. Cere-ți scuze.

— O să-şi crească asta copilul când ajung eu mitropolitul Moldovei.

— Şi de unde ştii tu că n-o să-l crească?

— Te-ai uitat la ochii ei? Eu cred că fata asta se droghează. Să nu-mi spui mie pe nume dacă n-o să te convingi şi tu că-i aşa. Vă înşală pe toți. Ascultați-mă pe mine!

— Te-ai îmbătat, Gabi. Ți s-a pus pata şi nu mai vezi bine. A plâns prea mult, de asta are strălucirea asta cețoasă din ochi. Abia mă bucuram că-ncepe să-şi vină în fire, şi tu ai aruncat-o din nou în iad.

— O să vezi tu cum o să te cuprindă şi pe tine iadul când o să descoperi că se droghează.

— Când o să descoperi tu cât de urât gândeşti despre ea, o să-ți fie ruşine. Ți s-a urcat nu vinul, ți s-a urcat năşeala la cap. M-ai jignit şi pe mine. Cum poți gândi tu viitorul!? Să-ți fi descoperit deodată şi darul prorocirii.

— O să vezi.

— Ține minte ce-ai spus. Ai stricat tot, ține minte!

— N-am stricat nimic, copilul e botezat şi ea să ia aminte că are o îndatorire atât de mare că suferința ei nu mai contează. Să calce în picioare tot şi să meargă înainte cu fața sus. Are acum un copil botezat. A intrat în rând cu lumea. Să intre şi ea în rând cu lumea.

Am alergat la Ada şi am luat-o în brațe.

— Are dreptate şi naşul, i-am spus. Sus fruntea, puiuțule! Zâmbeşte! Bucură-te! Veseleşte-te!

Acum o puteam din nou cuprinde în brațe, cu toate că era mai înaltă şi mai robustă decât mine, eu fiind un prichindel pe lângă ea şi un pitic de-a binelea pe lângă falnicul naş Gabriel, care ne domina pe amândoi cu statura lui uriaşă de Zorba Grecul, de gigant al năşiei. Sigur, se mai distingea față de mine şi de Ada şi printr-un colan de nobil medieval cu rubin pe care-l purta la gâtul lui vânjos, ce dădea măreție şi strălucire chipului său grăsuliu, măsliniu, ochilor focoşi, de armăsar fierbând de patimi şi orgolii intempestiv. Îl iubeam prea mult să mă supere schimbările acestea bruşte, cu treceri de la stările de asprime care te speriau, de amenințări şi furie, revenind după o clipă la o moliciune duioasă în declarațiile de dragoste pe care ți le făcea cu ochii în lacrimi. Era de fapt o forță a naturii, un tigru scăpat din cuşcă, un ghepard orgolios, cu un suflet de copil capricios şi năzuros. Scorpion ca şi Amana, nu era recomandabil să-i cauți pricină, să te încontrezi cu el. Trebuia luat cu binişorul. Când se împotrivea, sfărâma şi zidul şi zăbala, dar, cum avea şi umor, ştia singur să revină cu picioarele pe pământ.

Se calmă şi îşi ceru scuze şi acum.

— De bucurie, m-am îmbătat, na! Am provocat-o, să văd ce zice.

— Mulțumim de toate, naşule! dar ne-ai supărat şi gata! Am plecat, i-am spus. Gata cu petrecerea. Trebuie de-acuma

să ne punem pe treabă.

— Asta i-am spus şi eu fiică-tii. Foarte bine! Mă duc şi eu să mă culc. Hai, valea, că vă apucă noaptea pe drum! Dom' Marius, fii atent la bara de direcție cu partenera!

TAIFUN ÎN MUZEU

Întors la Bucureşti, am găsit o surpriză de proporții: tot atelierul de acasă şi tot muzeul din marginea grădinii răvăşite, răscolite, tablourile panotate altfel pe pereți, unele întoarse cu spatele, altele schimbate de la locul lor, aşezate cu fundu-n sus, schimbate de pe un perete pe altul, aşezate-n altă ordine, diagonal şi vertical, într-o zăpăceală de bazar oriental. Parcă trecuseră o ceată de şugubeți beți, de drăcuşori puşi pe joacă, cu chef de zbânțuială şi petrecere veselă, lăsându-mi prin pozna lor ideea să dau un alt aranjament decorativ şi aspect întregului muzeu. Altă înfățişare. Mai bramburistă, mai post-modernistă, mai suprarealistă, mai, într-un cuvânt, fantezistă, mai originală, într-un cuvânt, mai avanghilistă. Am recunoscut imediat ironia năstruşnicului de Stelu.

„Cum nu ai să ajungi să rupi gura târgului prin grandoare, unchiule Sănducu, prin splendori nemaivăzute, prin genialități picturale, prin capodopere semnate de Baba sau Rembrandt, măcar să uimeşti sau şochezi prin originalitatea aşezării tablourilor pe pereți, să epatezi prin rame. Calitatea şi ciudățenia ramelor să le sară-n ochi troglodiților! Prostul gust scos cât mai la iveală să-i flateze pe snobi!”

Şi culmea e că avea dreptate. Acum, în secolul nostru decăzut, rama e mai prețuită decât pânza sau cartonul pictat. Mai presus de semnătură şi calitatea picturii, rama

contează. Rama şi cota de vânzare a pictorului. Culori tari, fauviste, crude, urât mirositoare, chiar trăsnitoare, să te tragă cu nasu-n tablou.

„În loc de Vivaldi, Mozart sau Paganini", parcă**-l** auzeam pe nepotu-miu scălâmbăindu-se la mine, „pune muzică de jazz, de fanfară sau manea. În loc de *Simfonia destinului,* dă-le geamparale! Pune-le *Adio, muică, te-am văzut printre morminte*! în loc de sonatinele lui Scarlatti, maneaua care-i la modă şi lasă-l pe vizitator să-şi bată capul singur cum şi unde aşază tabloul. Lasă-le numai cuiele bătute în pereți, sforile spânzurate de tavan, cât mai groase şi tari, să-şi poată agăța şi beregata lângă tablou, dacă le dă mâna să stârnească senzație. Fiecare vizitator să-şi pună după gust şi pricepere, amprentele pe tablou, cum am văzut eu că şi-a pus un rusnac semnătura pe fresca de la intrarea în mănăstirea Voroneț".

Năstruşnic şi cu umor, dragul ăsta de nepot pe care l-am şi pregătit să dea la teatru – oho! a trecut o viață de om de-atunci şi el tot nu şi-a schimbat apetitul adolescentin! mai amestecă acum icoanele cu nudurile şi abstractul cubist, figurativul cu non-figurativul. Se obrăznicea băiețelul să confund şi eu portretul cu bideul, pânzele goale scoase din rame cu arborescența sonoră a non-manifestării, arta şi non-arta, yin şi yang, totul cum era amestecat în capul lui de actor zăbăuc şi veşnic îndrăgostit, manifestându-se în stil prolix, do-de-ca-fonist, după moda vremii.

„Aha! Ştiu cine-a umblat pe-aici! Ştiu cine mi-a violat casa şi muzeul! Singur Stelu, nepotu-miu, actorul! Numai el putea să facă asta. Să deschidă uşile şi să intre. Are iarba fiarelor între degete şi suflul magicianului deschizător de lacăte şi inimi. Poate intra ca un duh prin pereți, din nevăzut să se facă văzut şi din văzut, urcat cu călcâiele pe masă, să-şi rostească monologul, să intre sub masă să-şi dea replica singur şi, apoi, în aplauzele publicului, să dispară cu masă cu tot. Sigur că da, Stelu, nepotu-miu, dragul de el, bufonul, nebunul de Hamlet care poate aduce-n muzeu toată haznaua Chitilei pentru că demiurgul Arsene, neuro-chirurgul, când i-a scormonit în adânc creierul, cosându-i rupturile, l-a lăsat să teatralizeze mai departe în viață fără miros. Instalase bideul în mijlocul sălii centrale, să se facă amestecul global al culorilor, în care fiecare vizitator să-şi moaie bidineaua cum pofteşte şi s-o împroaşte pe pereți, pe tablouri, pe rame, într-o nouă metodă de lucru, gestualistă. Îmi amintesc că, după prima mea întoarcere din America, înnebunit, pur şi simplu cu mintea scoasă din țâțâni de tot ce văzusem prin fantasticele lor muzee şi cum îi văzusem pe nişte pictori prin California cum întindeau pe iarbă kilometri de pânză şi turnau cu gălețile culoare pe ea, i-am vorbit de metoda asta nouă de-a picta pe suprafețe mari. Gestual art se numea mişcarea picturală, după libertățile de mişcare ale mâinii. Metoda se putea împinge până la „gestual-purgație” sau „vomitivgestual”. Dezlănțuire pur instinctuală,

temperamentală.

Cu bisturiul, din nebăgare de seamă, din grabă sau dinadins, să-i lase un semn ca amintire, genialul Arsene la lăsat fără miros. Mai bine**-l** lăsa fără darul beției, care la şi prăpădit în cele din urmă. Râdea el însuşi de sine când spunea cu umor: „Mie poți să-mi pui şi un rahat sub pernă, că tot dorm liniştit. Poți să-mi pui şi pişat de mâță în whisky, că tot îl arunc pe gât fără să-l simt alterat. Creierul meu funcționează din plin, chiar mai bine decât înainte de-a mă tăia Arsene. Nu mai simt că-i pute gura unei femei când o sărut, nici ce damf dă parşiva când îi trag limbi. De asta nici nu mă afectează duhoarea oricărei dihănii care se lipeşte de mine. Magul Arsene m-a scutit de-a mai mirosi duhorile lumii". Doamna Ionescu, „mâna dreaptă" a Magului, l-a salvat pe băiețelul Rândunel, dar l-a lăsat chior de un ochi. Magul demiurg Arsene, care a stins explozia cerebrală din craniul nepotului actor, l-a lăsat cu memoria întreagă, fără să şteargă o replică din miile de replici care-i umpleau țeasta, dar i-a jertfit în contul remunerației simțul mirosului. Asta**-l** făcea pe Stelu să se mişte cel mai lejer ca actor printre parlagii, vidanjori, măturători de stradă, printre puşcăriaşi, anatomişti patologi, personalul de la morgă, curățitorii de cadavre, groparii, hingherii, miniştrii de resort, liderii politici şi oratorii stipendiați care mâncau zilnic, noapte de noapte, rahat în Parlament, Tribunal şi televizor.

Parcă**-l** şi văd cum apare din nevăzute şi începe să se

mişte prin muzeu, mişcând şi tablourile, şi mulțimea vizitatorilor după el. Tablourile devin săltărețe pe pereți, statuile şi statuetele, cinetice. Lumea aflată în mişcare – unii intrând, alții ieşind, grăbindu-se să-l asculte cu ochii zgâiți pe pereți, şi el, tânăr şi frumos ca un actor american, în picioare, în capul scării, gesticulează şi declamă ca la o filmare în direct, într-o scenă de cineverite în muzeul meu răvăşit de asaltul mulțimii, dând năvală din grădină, pe uşile larg deschise, curioşi, nerăbdători, grăbiți să pătrundă, auzi**ndu-l** pe Stelu declamând şi ştiind încă de afară că „se filmează".

„Se vor strânge din Maine, Massachusetts, Vermont, New Hampshire! Toți vechii mei prieteni şi admiratori... Ei, da! Admiratori! Bătrâni cu maşini vechi, bizare. O să rămână trăsnit băiatul pe năsălie (Se bate cu pumnu-n piept), pentru că niciodată nu şi-a dat seama că sunt un om arhicunoscut. La Rhode Island, New York, New Jersey mă cunoaşte toată lumea. Se vor convinge de acest lucru şi colegii mei bârfitori. O dată pentru totdeauna o să-şi dea seama cine sunt. Ce mare om a pierdut teatrul prin mine. Să nu mai aud pe niciunul că spune că sunt nebun. Un nebun, da, dar de geniu actoricesc, care rosteşte mai shakespearian decât ei toți la un loc A *a nu fi... Aceasta-i întrebarea.* Aud!? Ce-ați spus? C-o să mă urască, ați spus. Credeți că ăsta-i răspunsul!? Ei da! Foarte bine. Să mă urască! Oh, unchiule, de ce râzi!? Cu pictura şi muzeul matale credeai că faci praf

Bucureştiul! Că lumea o să dea năvală să-ți devasteze atelierul! Colecționarii de artă să-ți cumpere pânzele încă neîntinse pe şasiu! Să te asalteze criticii cu osanaua. Reporterii! Televiziunile! De ce nu pot să-i fac să nu mă mai deteste? Să nu te mai ocolească! Peisajele matale întrec natura în frumusețe! Florile parcă au miros, eu care nu simt mirosul rămas sub bisturiul magului divin Arsene, când mă uit la ele, când mă uit la florile matale, parcă-mi revine mirosul! Ce vrei mai mare laudă pe care ți-aş mai putea-o aduce! Ştie careva dintre voi să-mi spună! Grete, femeia vieții mele, înțelege şi tu. Eşti pe undeva prin muzeu, ştiu asta. Aşa ne-a distribuit regizorul. Uitați-o!

Filmează. E Ada, verişoara mea, fiica unchiului şi protectorului meu, scriitorul-pictor care m-a pregătit să mă prezint la admiterea de la teatru. Am reuşit în cea mai extraordinară generație, cu Rebengiuc şi Silvia Popovici. Stelu. Eu sunt Stelu. Stelu! Stelian! Stelică! Domneam peste teatru dacă rămâneam la Timişoara, unde şi eram căsătorit cu cea mai dulce frumusețe din lume, prima balerină de la Operă, dar eu mă visam în rolul lui Hamlet la Teatrul Național, crezând că unchiul are atâta putere şi relații să mă ajute. N-a avut. N-are echipă nici fiică-sa. Filmează singură şi va monta singură filmul şi eu voi rămâne necunoscutul de pe ecran. E un experiment de cineverite. Ați auzit de cineverite-ul franțuzesc. Eu sunt eroul acestui film. Înțelegeți şi dumneavoastră că mi-am dorit rolul şi, de vreme ce nu-l pot

juca pe scândura Naționalului, îl joc aici, în fața dumneavoastră, pe scena improvizată în această scară de muzeu. E muzeul unchiului meu, vă rog să-l vizitați. Asta-i noaptea muzeelor deschise. *A fi sau a nu fi...* Asta-i întrebarea. Cu întrebarea asta s-au înălțat în tron sau şi-au ruinat cariera toți actorii. Aceasta-i întrebarea! întrebarea asta am vrut să ajung pe scândură la Național să i-o pun colegului care a rostit-o înaintea mea. Publicul să audă cu urechile lui că poate să fie pe lumea asta un Hamlet mai Hamlet decât atâția nebuni care au făcut-o pe Hamlet. Mai Hamlet, într-alt fel Hamlet decât a fost britanicul, care ne-a înspăimântat pe toți cu teribila lui forță shakespeariană, devenind lord pe chestia asta, aplaudat din ceruri şi de însuşi Shakespeare. Eu am trăit drama, n-am interpretato. Înțelegeți şi voi! N-are importanță a cui e vina pentru tot ce s-a întâmplat. Nici într-un caz a unchiului meu, care a făcut atâta cât a făcut. Şi-a scris cărțile, şi-a pictat icoanele şi tablourile, a făcut muzeul ăsta, şi-a iubit fiicele şi m-a ajutat şi pe mine cât a putut, sfătuindu-mă să n-o las pe balerină, să nu plec de la Timişoara, dar eu nu l-am ascultat şi Bucureştiul cu alcoolurile lui tari m-a prăpădit, îmi rostesc acuma, în fața voastră, ultimul monolog. A fost sau n-a fost un actor numit Stelu?, asta-i întrebarea. Asta a fost piesa, aşa a scris-o Autorul. Asta e epoca, în epoca asta jucăm.

Dacă te întreabă lumea unde sunt şi ce fac, răspunde că nu ştii şi nu-ți pasă. În felul ăsta o să mă uiți mai uşor şi-ți

vei putea relua viața dinainte. Du-te în Germania, Grete! Du-te şi prezintă-le nemților iia românească. Iia pictată de Matisse. Florile pictate de unchiul meu Alex. Madonele şi Cristii lui răstigniți. Dacă am să dau vreo lovitură în *lumea de dincolo,* am să-ți trimit un cec. Până atunci uită că te-am chinuit. A chinui înseamnă a iubi peste măsură. Uită cât te-am iubit.

Ce-ai spus? Să ard în Iad dacă plec din cauza asta!? în fond, ce mai vrei de la mine? Ți-am sărutat picioarele ca Dostoievski, te-am adorat, te-am înşelat numai cu Shakespeare, învățându-i rolurile pe de rost. Învățând şi rolul tău în viața mea pe de rost. Ce mai vrei?

Şi voi, toți care vă-nghesuiți la spectacol pe gratis, ce vreți? Nimeni în țara asta n-a spus vreodată adevărul. Nici în secolul trecut, nici acum. Nici măcar pentru o clipă. Aşteptați! Nu vă grăbiți. Eu am să spun Adevărul, şi adevărul e ăsta…" (îl podideşte plânsul; îşi acoperă fața cu mâinile, se zguduie de plâns.)

Cum stă acolo sus, în capul scării, suspendat deasupra mulțimii, are ceva îndrăzneț, provocator şi chiar sălbatic în înfățişare. Aerul pare să nu-i ajungă, într-atât de greu respiră, însoțindu-şi cuvintele cu gesturi largi, stângace şi timide, cerându-şi prin zâmbet scuze că le ține atenția încordată şi le oferă acest spectacol. În toate se simte o nesiguranță, dar şi obişnuința, rutina, deprinderea actorului cu publicul pe care ştie să-l manevreze, să-l cucerească şi,

până la urmă, să-i stârnească entuziasmul aplauzelor.

Grandios spectacol! Cu soarta, cu moartea, jucat de marele neuro-chirurg, singur pe scenă cu soarta şi moartea, fără spectatori, fără aplauze. Grandios spectacol dat de doctorul Arsene! Grandios spectacol a dat în fața mea doctorița Ionescu! Uite ce tâmpenie, ce meschină comportare de idiot. Nici până acum nu ştiu care-i numele ei mic! Asta-i recunoştința pe care o purtăm oamenilor dăruiți de Dumnezeu care fac minuni în viața noastră.

Pacientul arăta chipeş ca un actor american, năucindu-mă de-a dreptul cu povestea pe care mi-o spunea, că l-a trimis Aurelia, nevastă-mea, să stea la noi două luni de zile, cât dânsa va sta la părinții din Dorohoi, lângă patul mamei ei muribunde, şi eu, nu numai că-l voi găzdui în mansardă, declarându-l flotant la miliție, dar îl şi voi pregăti să dea la actorie. Ca să mă convingă pe loc că cele spuse erau adevărate şi să nu-mi dea răgazul să zic „nu”, în timp ce-mi deşerta pe pat bunătățurile cu care venise din Dorohoi şi mi le aducea plocon de la Aurelia şi Valuța, firitisindu-mă şi cu două scrisori de recomandare scrise şi semnate de ele, s-a pornit... Nici n-am apucat să citesc răvaşele, că s-a şi pornit viforos, gesticulând şi modulându-şi glasul baritonal-muzical, îndulcit de accentul care-l trăda de la o poştă de unde vine, să-mi recite la grămadă din Eminescu, Bacovia, Labiş şi Topârceanu, toți învălmăşiți alandala. În capul lui înfierbântat se şi vedea actor şi voia să mă cucerească pe loc,

să mă facă nu numai să nu-l dau afară pe uşă, dar să nu mi-l mai scot din inimă, instalându-se dintr-odată şi definitiv drept nepot, frate mai mic şi prieten pe viaţă, spunându-mi Sănducu şi luându-mă moldovineşte, cu „mata", în amestec de duioşie, respect şi alint drăgăstos. Lasă că „m-a citit" ca pe-o carte „lecturată" de la Dorohoi, din „poveţele" mătuşichii, dar ştia de dinainte, intuise şi se convinsese cu închipuirea citind tot ce publicasem până atunci, că are „uşa deschisă spre mine". Evident că era talentat. Toată generaţia lui era talentată, de vreme ce dintre colegii lui de an s-a impus unul de forţa lui Victor Rebenciuc, sau de graţia Silviei Popovici. Evident că avea o memorie fabuloasă. Vara aceea mi-am petrecut-o într-o vacanţă frenetică, prima dată asumându-mi rolul de frate mare şi grijuliu, de pedagogie severă, dar şi libertină, transformând fiecare zi şi fiecare noapte în ordine riguros stabilită, alternând cumpătat somnul, odihna, mâncarea şi „munca de pregătire", de instruire în general, peste datele native şi instruirea obţinută prin strădania părinţilor, amândoi dascăli de ţară, învăţători devotaţi instruirii fiului lor, tembelul, zăbăucul, năstruşnicul şi aventurosul Stelică-Stelu-Stelian. Venise bine pregătit fizic, făcuse mult sport în liceu, handbal, oină, era un înotător de forţă şi în toate se impunea a fi „bine temperat". Oricum, alternând în proporţii cumpătate poezia naşterii originalităţii întru formarea unui caracter şi a unei personalităţi creative, m-am străduit să-l fac să priceapă şi el, dându-mi satisfacţia

faptului împlinit, în toamnă, când a „dat” şi a luat, cum se spune, cum a luat şi Ada, „din prima”, Ada rămânând cu mine în apartamentul din blocul „Perla”, unde stăteam singur după desfacerea căsătoriei cu Aurelia – Liana rămânând cu maică-sa singure în vila din Ştefan Furtună – şi Stelu, de acum student, instalându-se la cămin, părăsind „restaurantul Sănducu” şi începând să mănânce la cantina studențească.

Suflet romantic cu mintea aprinsă de imaginație, Ada a devenit căutătorul celor mai insolite bogății de experiențe. După trei ani, i s-a urât de I.A.T.C. După ce de-acum făcuse o bijuterie de film de scurt-metraj, filmat în decorul lunar al vulcanilor noroioşi de la Buzău c-o echipă formată dintr-un cameraman, machior, costumier, secretară de platou şi doi actori, un bătrân, un fel de mag cu o nuieluşă vrăjită, căutător de izvoare de apă, înțelept şi inițiat în tainele Muntelui, interpretat de mine. Un student la actorie, din pură pasiune a „jucat” şi el pe gratis, fiind în film ucenicul cărător de bagaje pe care-l iniția „magul cititor în stele şi-n izvoarele pământului” în tainele unei meserii de mult pierdute în negura timpului. Filmul a fost în final lăudat de profesoara regizor, aceeaşi profesoară cu care studenta favorită a venit brusc în conflict, certându-se de la un scenariu, ea fiind autoarea, pe care nu admitea să opereze schimbările cerute de profesoară. Certându-se cu profesoara îşi juca mai departe ambiția de viață şi de moarte, fără să se

gândească mai departe ce-o aşteaptă, parcă viaţa ar fi depins de voinţa ei, a rupt-o şi cu I.A.T.C.-ul şi cu profesoara şi s-a mutat la „ecologişti", la regizorul Andrei Blaier. Dintr-odată, năprasnic pornită dintr-o hotărâre luată la mânie, nemaiţinând seama de nimic, cum face şi maică-sa, tăind, fulgerând şi plecând. Moştenire genetică în parte, simetric ajunsă la ea şi de la mine. Aşa am făcut şi eu când m-am rupt de maică-sa. Toţi ne rupem la un moment dat de ceva, de cineva. Sângerăm mult, şovăim, ne zvârcolim între maluri până ce închidem ochii şi ne aruncăm în gol.

Stelu îşi alesese ca loc de prăbuşire, după ce şi-a creat singur decorul, răvăşind şi parcă vrând să dezintegreze totul în jurul lui, atelierul şi muzeul meu. Furdui, la Paris, s-a aruncat în cap de la etaj. Hemingway s-a împuşcat cu arma de vânătoare a bunicului său. Fiul lui Traian Filip s-a spânzurat la New York. Esenin şi-a tăiat venele. „În opera mea, spaima se află în spatele formei, şi nu în formă", spune (scrie) Samuel Beckett. „La sfârşitul creaţiei mele nu se află nimic în afară de pulbere: *le nommable.* În ultima carte, *L'yin**nommable,* dezintegrarea este deplină, niciun *eu,* niciun *a avea,* niciun *a fi,* niciun nominativ, acuzativ sau verb".

Nu am fost de faţă, nici nu am întâlnit pe nimeni să-mi spună ce-a spus, dintre cei care erau de faţă, dar ştiindu-i viaţa, drama, ştiu şi ce-a spus. Prin ce vorbe şi-a încheiat monologul, urcat pe scara din mijlocul sălii principale a muzeului, scara de care mă foloseam să agăţ tablourile pe

pereți. „Puteam ajunge cel mai mare actor, dacă rămâneam la Timişoara. Iertați-mă!” Neaşteptat, ca într-un cutremur, scara se clătină împinsă de cineva din mulțime şi se prăbuşi cu Stelu peste oameni. Era cel de-al doilea accident cranio-vascular pe care-l suferea.

Ceea ce a urmat este uşor de imaginat: tot ce se întâmplă într-un muzeu, unde vizitatorii sunt cuprinşi de panică. În buluceala înfricoşată, mulțimea reacționă în felul ei, în loc să se ocupe de el, îmi devastă muzeul, furând tablourile cele mai mici, care se puteau duce sub braț, şi, după aceea, îl târâră şi pe el afară în grădină şi sunară la 112 să vină Salvarea să-l ia. A fost ceva tipic mentalității şi psihologiei colective româneşti, cum spune prietenul meu Sandu Buican, vorbind de acest fenomen ce intră sub incidența legilor penale, pe care el îl vede ca pe o ciocnire de mentalități ce nu pot fi conciliate. Adânca barbarie sufletească românească ce iese cu ferocitate la suprafață”. A ajuns din nou la Spitalul 9, nu ştiu cine l-a dus, dar de data asta nici doctorul Arsene, nici „mâna lui dreaptă”, doamna doctor Ionescu, nu l-au mai putut salva.

L-am luat eu de la Crematoriul spitalului şi soția lui, Doina, împreună cu părinții, veniți din Moldova, s-au ocupat de înmormântare.

Întors de la cimitir, după ce-am măturat, aerisit şi pus toate la locul lor, aşezându-mă pe scara rămasă în mijlocul pereților, respirând din nou prin tablourile şi golul dintre ele,

ca şi cum viața şi moartea ar respira în acelaşi aer misterios, am revenit la „destăinuirile" lui Samuel Beckett şi m-am scufundat în meditația acestui pasaj: *Unii se ridică împotriva tristeții despre care scriu.*

La o recepție, un aşa-zis intelectual englez m-a întrebat de ce scriu întotdeauna despre disperare ca şi când ar fi fost un lucru pervers! Voia să ştie dacă tatăl meu mă bătuse, sau dacă mama plecase de acasă, întunecându-mi copilăria. I-am răspuns că nu, că avusesem o copilărie foarte fericită. Atunci mă găsi şi mai pervers. Am părăsit recepția cât de repede am putut şi m-am suit într-un taxi. Pe geamul care mă despărțea de şofer se aflau trei afişe: unul cerând ajutor pentru orbi, altul pentru orfani, iar al treilea sprijin sinistraților; nu este nevoie să cauți mizeria, ea îți sare în ochi, chiar şi în taxiurile din Londra. (Samuel Becket)

PRINȚIȘORUL GABRIEL

— Tati! Ne-ai uitat de tot, aud în telefonul mobil vocea cunoscută. Ce faci?

— Am trăit în alt timp, o să-ți povestesc. Tu ți-**l** mai aminteşti pe Stelu. Nepotu-miu. Actorul! Gata! Mă îmbrac de oraş şi vin spre voi.

— De două luni n-ai dat un telefon. Ai uitat că ai un nepoțel. Credeam că...

— Două luni!?! Au trecut două luni de la botezul lui Gabriel!? Nu-mi vine să cred. Am pictat în tot timpul ăsta şi m-am apucat să-mi aranjez din nou muzeul. L-am găsit vandalizat când am venit de la Sinaia. Mi-au dispărut o mulțime de lucrări, toate tablourile de mici dimensiuni au fost furate. A trebuit să mă agit cu poliția, cu procuratura, să începem declanşarea unei anchete. Ştii cum e la noi, dacă se începe o anchetă, e sigur că moare totul. M-am apucat să înlocuiesc paguba pictând alte lucrări. Între timp, nu mai spun că l-am înmormântat pe Stelu.

— Stelu! Care Stelu? Actorul!?

— El, iubita tatii. Să-l odihnească Dumnezeu în pace. El, Stelu, nepotul Stelu. A făcut chiar în mijlocul muzeului a două congestie cerebrală. Din prima l-a salvat doctorul Arsene, din a doua, gata. S-a închis cercul.

— Tot ce-mi spui, parcă-mi spui dintr-o carte pe care o scrii. Spune-mi adevărat, tati. Eşti supărat pe mine? De ce n-

ai dat telefon?

— N-am uitat, cum să vă uit. Nu te-am uitat nici pe tine, nici pe cel mic, dar cu mizeriile şi necazul ăsta cu Stelu... Bietul Stelu. S-a dus. Cum trece timpul! Două luni!? Mă apucă groaza. Două luni şi două lumi care ne despart.

— Vino să ne vezi.

Înainte de a începe să mă îmbrac – uite că din nou prelungesc întârzierea! – mă întorc reluând lectura pe care o începusem din *Destăinuirile* lui Samuel Beckett*: „Joyce, ca artist, tindea spre omniştiinţă şi omnipotenţă. Eu lucrez în neputinţă şi ignoranţă. Nu cred că neputinţa a fost exploatată în trecut. Pare să existe o axiomă estetică care susţine că expresia este o realizare, că trebuie să fie o realizare. Pentru mine, ceea ce îmi propun să explorez este toată această zonă a fiinţei, care a fost întotdeauna neglijată de către artişti ca ceva nefolositor sau prin definiţie incompatibil cu arta. Cred că astăzi oricine acordă cea mai mică atenţie propriei sale experienţe şi îşi dă seama că trăieşte experienţa unui individ care nu ştie şi nu poate nimic. Celălalt tip de artist, apollonianul, îmi este absolut străin...”*

„Olimpic” sau „tenebros”, şi eu mă simţeam cel mai bine în braţele beţiei ce mă cuprindea când scriam sau pictam. Şi mă simţeam la fel de bine, amintindu-mi de Ada studentă, Ada din zilele bune de altă dată, scriind scufundat în trecut şi uitând obligaţiile prezentului. Scrisul pentru mine este ultima „mare beţie” ce mă ţine din căderea în senilitatea

bătrâneții, care pentru unii, pentru mulți, e atât de grea, atât de nesuferită... Pentru cine, adică, nu *„poate tălmăci esența şi caracteristica firii artistului”,* cum spune marele scriitor, unul dintre cei mai mari din câți au fost, sunt şi vor fi, cu siguranță, nealterat de vreme, Thomas Mann, pe care**-l** ador ca şi pe Faulkner sau Dostoievski, aceşti giganți prea puțin citiți azi; ca vinul bun, devenind tot mai bun, deşi nu se mai citesc de mult, şi prin asta le sunt egal, căci „nu sunt citit nici eu”. *„Cine înțelege adânca contopire a celor două instincte, al disciplinei şi al desfrâului, de care depinde această fire? Căci faptul de a respinge soluția salvatoare a trezirii nu înseamnă altceva decât desfrâu”.*

M-am desprins din acest „desfrâu” şi am alergat la *Fiesta din Veneția* să-mi cer iertare, iertare... Mai e încă bolnavă!? începe să dea semne de revenire! Mica făptură îngerească începe să semene a copil!?

În două luni nu se produseseră modificări esențiale în apartamentul din Kogălniceanu, aceleaşi două „filipineze” care se călcau pe picioare, cu picioarele dezvelite până la chiloțaşi, pasându-şi fragila făptură ca pe-o păpuşă de la una la alta, în timp ce bucătăreasa cu grand-maman preparau grişul vegheate de ochii frumoşi, inteligenți şi pătrunzători ai cățelei Cuța, rămasă de la bunicul sinucigaş. Era atât de bătrână că stătea lățită, cu burta umflată, pe covoraşul aşternut sub ea şi vii din tot trupul îi rămăseseră numai ochii. Când mă uitam la ea, nu se putea să nu-mi amintesc

de bunicul Adei. Cred că era, cu siguranță, cel mai longeviv câine din Bucureşti şi mă gândeam că supraviețuise atâția ani pentru că o parte din sufletul fostului stăpân se agăța prin ea să mai trăiască, urmărind cu ochii aceia atât de vii şi iscoditori ce se întâmplă cu cele două ființe, fiica şi nepoțica ce-l însoțesc poate şi-n lumea cealaltă. Atâta îi mai rămăsese în lumea asta. Cățeaua Cuța, care nu mai era cățea. Era o relicvă a timpului. Fantoma ei de sinucigaşă rămasă în această relicvă-cățea. Întinsă cu burta lățită pe covoraşul de pe parchet, părea o piesă mumificată de muzeu. Din când în când, simțind parcă prezența invizibilă a stăpânului lângă ea, lătra încet, scoțând un fel de geamăt durut ca un oftat, în schimb, Ada nu mai gemea şi nu mai plângea, slavă Domnului! în camera ei, tot în pat, tot cu laptopul deschis pe genunchi, mă întâmpină zâmbitoare, ridicată între pernele patului prelungit de spital.

— L-ai văzut?

Cum i se adusese copilul, ea îl luă în brațe, oferindu-mi-l ca pe-o ofrandă scumpă şi mie.

— Ia-l, tati! E atât de călduț şi de pufos şi miroase ca o iarbă înrourată sub soarele dimineții.

— Frumos ce-ai spus. Miroase a spumă de lapte proaspăt muls...

Am luat „pisicuțul" învelit în scutece, tulburat de senzația ciudată că țin între palme un pui de înger. M-am trezit scrutându-l bănuitor şi vicios, studiindu-i cu amănuntul

fruntea, ochii, nasul, gurița, până şi delicata şi încă neconturată bine bărbița scufundată în rozul pufos al pijamalei, să-mi dau seama, să descopăr, ca într-o ghicitoare, cu cine seamănă? Ce trăsături se prefigurează în viitor? Neghiob bătrân, prezumțios şi fatalist suspicios, mă pedepseam singur dându-mi peste nas, constatând fericit şi eliberat de apăsare, căzut în contemplare pură, că mica făptură avea să semene, în definitiv, cu ea însăşi. Creatorul suprem deja produsese sinteza dintre mamă şi tată, copilaşul era, în sine şi pentru sine, o operă unicat. „O capodoperă", cum ar fi putut spune chiar Thomas Mann. Cum ar fi putut spune sublimul Rafael. Chiar Leonardo da Vinci. Unei capodopere de originalitate nu-i mai cauți urmele ereditare. Ea este desăvârşită în sine şi dăruită fără prejudecăți contemplației.

— Luați-l, că de emoție cred că a făcut pipi. De emoție mă trece pişu' şi pe mine. Spune-mi, tu ce faci? Văd că tot cu laptopul... Cum te-am lăsat, aşa te găsesc.

— Asta s-o iau ca un reproş? Nu m-ai certat când a fost timpul să mă cerți, şi acum...

— Ai dreptate. Ai perfectă dreptate. Cum zice cineva undeva şi mi-a rămas în cap. „Timpul nu este numărul mişcării, pentru că mişcarea e aceea care depinde de timp, şi nu invers. Este infinit, increat, continuu, nu e un accident în spațiu... Timpul este, şi gata. Spațiul este, şi atâta tot". Tu ai produs un „accident" în spațiu. Dintr-un incident, ai produs

un accident. Un miracol în spațiu, umplând timpul cu acest miracol. Asta e, şi gata. Nu mai e nimic de comentat.

— Din cine ai citat, tati, întrebă ea zâmbind şi mă privi cu ochii ei plini de o stranie frumusețe. Dar de ce totuşi ochii ei rămân atât de trişti?

— Din Umberto Eco, scriitorul tău preferat. Când mă înveți şi pe mine să umblu la computer? Am rămas tot la scârța-scârța cu pixul pe hârtie. Tu cred că ai uitat să scrii de mână.

— Aşa-i, tati. Azi nu mai scrie nimeni de mână. Lasă, că-i şi incomod, îți cere mereu timp şi nervi, să tai, să rescrii, să transpui ciorna pe curat, şi costă să plăteşti pe cineva să-ți culeagă textul la calculator.

— Aşa-i! Numai cu discheta transmisă electronic lucrează cu tine editorul, ştiu. Tocmai de asta, te rog, când o să începi să simți nevoia de plimbare, să te ridici din pat şi să ieşi din casă, planifică-ți timpul necesar să vii să vezi muzeul ce ți l-am pregătit şi te aşteaptă şi să mă înveți şi pe mine să butonez. Mi-ai adus toate alea, te-a costat o groază de bani, computer, laptop, cutare, cutare. Stau toate acolo pline de praf şi eu tot cu pixul scriu.

— Ce scrii?

— Îți mai aminteşti scena cu actorul prăbuşit pe scara de la Metrou? Ce-ai făcut cu pelicula aia? Ai mai filmat odată, iarna la Sulina, farul de la Sulina cu farul şi marea troienită de viscol şi din fugă noaptea, cum erai înghețată şi fugeai cu

toată echipa la şalupa care vă aştepta, ai dat prin întuneric rola unei mâini întinse spre tine. Abia ajunsă pe şalupă ai realizat greşeala. Ai dat rola unui hoț care a dispărut în noapte cu ea.

— Ştiu, tati. O mai fi pe undeva. Dar altceva vreau să-ți spun, pentru că a venit vorba. M-am aventurat totdeauna în lucruri mult prea mari pentru puterile mele. În unele am reuşit, în altele... Poate că nu sunt făcută să fac bani. Să-mi fac succesul din ce fac. Poate că-n asta te-am moştenit cel mai bine pe tine. Facem amândoi parte din tagma păguboşilor.

— Dacă văd şi văd că tu nu te-apuci să-ți scrii singură povestea, mă apuc s-o scriu eu.

— Şi de unde ştii că n-o scriu? Toată povestea e-n calculator. Am în memoria lui depozitat totul. Lasă-mă să-mi revin, să-mi vin în fire. Să mă întorc în America, să-mi găsesc un job, să-mi fac o situație, acum când am şi obligația asta de mamă, şi pe urmă, la timpul potrivit, mă fac şi scriitoare cum vrei matale. Ai răbdare. Dacă eu filmul nu merge, mă fac scriitoare, ai răbdare.

— Am. Tot am. Am atâta răbdare, cum spunea Sandu Lungu, vechiul meu prieten, fostul coleg de bancă de şcoală normală, care v-a îndrăgit pe amândouă de mici. Am atâta răbdare, vorba lui Sandu, că exasperez şi răbdarea.

— Vezi cum începi? Tu şi maică-mea.

— Ce-i cu maică-ta? Ce-o amesteci şi pe ea? Ce treabă are

ea cu mine? Sau eu cu ea! Ne mâncăm, dar nu nenghițim, vorba lui Fănuş Neagu, nene-tu Fane. El zicea că „scriitorii se mănâncă, dar nu se înghit”.

— Bine, tati, îți promit că într-o zi o să-ți pun în brațe un text scos din calculator pe o mie de pagini. Ce-o să te faci, însă, cu el, că eu scriu în engleză?

— Simplu. Ori îl traduci tot tu în română, sau învăț eu engleza americană în care scrii tu... Ceea ce cred e că textul tău o să rămână necitit. M-aş bucura şi aşa, numai 50 – 100 de pagini în engleză să le am sub ochi, ştiind că sunt creația ta.

— Matale ai avut timpul matale să-ți scrii cărțile, lasă-mi şi mie timpul necesar. Ai văzut... Cum spunea tot unul din prietenii tăi, nu mai ştiu care: „Lucru bun, la nouă luni!” Ai văzut? Dacă „timpul n-a mai avut răbdare” cu mine, ca să-l citez şi eu pe Marin Preda, ai văzut că l-am adus pe lume mai devreme pe Gabriel cu două luni?

— Asta poate să însemne că şi el a fost mai grăbit şi asta poate însemna că va trebui s-o ia înaintea generației sale cu două luni. Depăşindu-i cu două luni pe toți. Două luni de mintoşenie adunate în ani o să-i prindă bine. O să-l particularizeze şi o să-i dea distanță.

— Ce frumos fantazezi matale, tati! De asta te iubesc. Ai inoculat microbul visării şi-n mine. Am început să încetez să-l mai caut prin internet. Încep să caut jobul necesar, să-l pot lua cu mine în America pe Gabriel.

— Minunat ce-mi spui. Asta înseamnă că tu chiar devii o mamă responsabilă.

— Responsabilă eram şi când l-am conceput, dar pe atunci aveam şi job, şi soţ, acum nu mai am nici job, nici soţ.

— Ai scăpat de-o pacoste. Dacă ţi-a revenit umorul, ăsta-i semn bun. Lasă c-o să dea Dumnezeu să-ţi găseşti şi un job, şi un soţ bun. Dumnezeu e bun şi America e mare. Mare o să ajungi şi tu, dacă-ţi publici povestea. E o experienţă care-i va fascina pe mulţi citindu-ţi cartea. Uite, mi-am notat din Dostoievski o frază care-ţi poate servi ca motto pentru cartea ta. Ţi-am notat-o pe hârtiuţa asta. Trece-o în calculator:

„Este groaznic să iei cuiva viaţa, dar şi să distrugi credinţa în frumuseţea iubirii este cea mai îngrozitoare crimă”.

Ca de obicei, m-am dovedit inabil psiholog, aplicând o pedagogie greşită. În loc să „dreg busuiocul”, cum se zice, am stârnit-o din nou, zgândărind rana, şi-a-nceput să plângă.

Maică-sa, stând la pândă ca o cloşcă pătită, a intrat supărată, gata să-mi sară-n cap:

— Ce i-ai spus? De ce-o faci să plângă?

— Nu mi-a spus nimic, mamă. Nu din cauza lui plâng. Vezi mai bine că, uite… îl aud plângând şi pe baby. Degeaba le mai ţii. N-auzi că**-l** lasă să plângă? Se pricep astea să-ngrijească de un copil cum mă pricep eu să cos la gherghef.

— Bravo! Bravo! De aceeaşi părere sunt şi eu. Dragostea asta pe care i-o arată lui Gabriel e prefăcătorie curată. Eu le-aş da afară imediat.

— O să le dea oricum. Se termină banii. Nu ştiu cât i-a mai rămas în bancă, dar ştii cât cheltuie lunar cu tembelele astea din casă? 30 de milioane. Aruncă 30 de milioane pe ele şi tot ea stă toată ziua la bucătărie şi face grişul lui bebe. Eu n-am sân, n-am lapte, şi tot ea aleargă cu taxiul, cu dom' Cornel, prin tot Bucureştiul, la toate farmaciile, după laptele praf cel mai indicat de medici special pentru el.

Avea un măgăruş în buiestru, un căluț năzdrăvan pe care i-l cumpărasem, adică voisem să-l cumpăr eu, dar de fiecare dată rămâneam numai cu intenția, bunică-sa mi-o lua înainte, că-i cumpăra ea, năvalnic, ursuleți peste ursuleți, cățeluşi, vulpițe, căprițe năzdrăvane, de toate culorile, formele şi dimensiunile, abia apucând el şi eu, pe sărite, cu întârziere, să ne dezmeticim din uluire, că ne trezeam cu alt val năvalnic de păpuşi de pluş şi animăluțe de cauciuc, de carton, tablă, lemn scobit şi lustruit chinezeşte, imitând toată menajeria zoologică, fauna şi flora, cucerind toate spațiile cardinale, ca într-o adevărată junglă. Nu mai apucai bine să te minunezi de frumusețea de catifea a tigrilor şi leoparzilor, că dădeai peste girafe şi elefanți, amestecați printre pinguini, maimuțe urlătoare şi pisici sălbatice, gata să-ți sară în spinare ca nişte saltimbanci, trezindu-ți deopotrivă râsul-plânsul, până îl apuca pe Prințişorul răsfățat pişu' de atâta alint şi atenție risipită în toate părțile. Această supra-de-măsură putea duce şi aşa, numai din ce-i cumpăra bunica, la exasperare buimacă, lehamite şi

plictiseală pe Prinţişor, încât nu mai trebuia să-l sufoc şi eu cu maşini şi maşinuţe pe care, după o vreme, după plecarea ei în America, i le trimitea în pachete peste pachete mama lui, stârnindu-i o altă pasiune, poate prima şi cea mai constantă, înainte de a-l descoperi pe Mickey Mouse la computer şi-a butona el singur căutându-şi şoriceii, purceluşii, căţeluşii şi pisicuţele animate care-l făceau să stea fascinat lipit cu ochii de micul ecran. Eu veneam, pur şi simplu, pe rolul meu de bunic şi intram în jocul lui, alergând după el în casă, rotindu-ne luaţi de mână ca doi titirezi, săltându-l pe umeri şi alergând cu el printre urşi şi pantere, rostogolindu-ne printre focile lăbărţoase ieşite să ne pună piedică, aruncându-ni-se la picioare, de fiecare dată, cursa noastră printre atâtea obstacole animaliere sfârşindu-se de-a rostogolul printre ele. Când oboseam, şi oboseam de-acum destul de repede, nu mai eram cel ce mă puteam juca ceasuri întregi fără să-mi piară pofta, ca atunci când mă jucam cu maică-sa, şi mă jucam din toată inima, fără să simt înţepături în inimă, sau când, şi mai tânăr şi cu chef de zbenguială, mă jucam cu Liana mică. Acum, tot mai des mă lăsau picioarele, mi se înmuiau genunchii, primeam semnale neplăcute de la inimă şi mă lăsam de-a binelea să cad moale peste moliciunile de puf şi pluş care mă îmbiau la somn dulce, dar micuţul sărea cu picioruşele pe mine, mă trăgea de urechi, îmi sufla peste ochi cu mireasma respiraţiei lui de crin, şi atâta graţie şi frumuseţe, prin cele mai mici gesturi

pe care le făcea mă înviau din nou cu forțe proaspete la joacă, încât mă ridicam gârbov ca un catâr bătrân şi-l lăsam să mi se cațere din nou pe umeri.

— Dii, calu'! Dii, calu'! Haida, ha! Buli-bilu! Bibilu!

Gabriel se amuza ca la teatru şi eu eram gata să mă prăbuşesc din picioare. Uşa cea mare dinspre hol şi bucătărie se deschidea, cum s-ar fi tras cortina, şi-n salonul petrecerii inocente apărea Amana cu o tavă aşternută cu o față de masă albă ca ne-au pe care stau aşezate păsărele, ceşcuțe şi biberonul de ceai, după ea, bucătăreasa, măruntă şi durdulie, agitând un alt transport, cupa cu supă şi grişul.

— Gata joaca! Bebe, la masă!

Cele două bone dispăruseră cu mult înainte de a pleca Ada în America, din lipsă de bani. Sesizată de cei de la bancă, Amana începea să conştientizeze că risipa nu mai ține, o opri numai pe Mariana şi acum, după plecarea Adei, descoperi că se descurcă mai bine de una singură, decât cu cele două manechine care mai mult din amuzament se ocupau de bebe, prefăcându-se că mor de dragul lui.

— Gata joaca! Bebe, la masă!

— Gata joaca! Bebe, la grădiniță!

„Există câteva lucruri care nu pot fi învățate repede şi timpul, adică singura noastră avuție, trebuie risipit din plin ca plată pentru însuşirea lor. Sunt lucrurile cele mai simple cu putință şi cum pentru a le afla e nevoie de o viață întreagă, stropul de noutate pe care fiece om îl culege pe lume e foarte

costisitor, şi-i unica moştenire ce-o lasă după sine”.

Ernest Hemingway

— Gata joaca! Bebe, la şcoală!

PUNCT ŞI DE LA CAPĂT

Între ficțiune şi realitatea palpabilă, viața merge înainte, schimbându-ne pe nesimțite. M-am întors revigorat, împrospătat, întinerit şi am început să scriu. Era singurul mod de a mă lăsa în voia nevoii mentale şi sufleteşti de-a scrie şi picta deodată, dacă s-ar fi putut cum respiram odată cu pulsația inimii, transmisă prin zvâcnetul mâinii care aşternea pata de culoare pe pânză, îmi plăcea ce făceam, îmi plăcea ce-mi ieşea, mă încânta beția culorii, prospețimea luminoasă a acordului dintre rece şi cald, a acordului dintre yin şi yang din pigmentul frecat pe paletă cu cuțitul, eliberat din dramatismul dezlănțuit de cuvântul ce se lăsa căutat cu greu şi, odată găsit, stimula convulsiv toți nervii accelerând pulsul şi umplând dintr-odată inima până la plesnire, golindu-se tot pe atât de pe neaşteptate, ca o cadă de baie din care se scurge toată apa şi rămâne în luciul ei de oglindă numai umbra umbrei ce s-a dematerializat în aer. Dispărând. Luminile sufleteşti, dacă pot spune aşa, se sting prin stihiile ce ies din umbra coşmarului, din întunericul cuvântului şi scrisul te goleşte de sine. Te aprinzi feeric doar prin culoare. Filamentele fulgerător tuşate pe pânză alungă toți norii întunecați de pe cerul prozei şi zorii unei noi zile proaspete şi originale străluminează universul doar prin culoare. Pictând, pictând, pictând cum ai visa că zbori. Că ai devenit străveziu, dematerializat, uşor ca aerul, asemenea aerului şi zbori

clătinat de vânt. Uşor, legănat, dezmierdat, modelat de lumină, aer luminos, risipit în lumină, făcând lumina mai mare.

Însufleţirea te stăpâneşte, te face măreţ şi puternic, plutind cu toate iluziile larg desfăşurate în timp, simţind timpul ca pe o vibraţie a propriei tale respiraţii.

Depresie! Cine poate pomeni de depresie, plictiseală, simţind golul timpului care te mistuie, simţind deznădejdea morţii când ţi-a dat Dumnezeu puterea să visezi şi să scrii sau să pictezi!?

De ea să te îmbolnăveşti, de furia neputincioasă a răzbunării pe care o simţi răscolindu-ţi mândria!? Scrisul era singurul mod de a-ţi alunga suferinţele, umilinţele. În fond, îmi spuneam, existăm ca să uităm şi să iertăm, nu să ne blocăm în suferinţe răzbunătoare ce ne transformă în ruguri de ură, în victime sigure ale propriului nostru ego frustrat. Satanismul răzbunării se întoarce asupra noastră cu efectul unui bumerang otrăvit. Cui foloseşte această zbatere în zadar, când chinul şi zbaterea nu numai că nu ajung la cel ce ne-a pricinuit răul, dar, dincolo de consumul nervos, răul şi mai otrăvit de neputinţa noastră se întoarce la noi şi ne împiedică să vedem înainte.

I-am telefonat Adei şi i-am spus să se gândească la ce spunea Thomas Mann*: „A pricepe totul să însemne oare a ierta totul!”*

Întors acasă e un fel de-a spune, pentru că acasă în

Valsului fiind, eu mă întorceam cu ani în urmă din nou în mansarda din Apolodor, apoi aveam să sar pe nesimțite în apartamentul din Beldiman unde, pe lângă acea împrejurare nefericită din viața mea şi a Aureliei, legată de misteriosul pojar ce mistuise trupuşorul fetiței, culminat cu acel incendiu devastator care a spulberat uşile şi geamurile apartamentului cu pătuțul fetiței şi o putea preface în scrum şi pe ea, mi-am amintit cum am hotărât să ne mutăm şi am făcut acel schimb de locuință, care i-a asigurat Lianei o copilărie fericită în vila de lângă Grădina Botanică şi parcul Hipodromului, unde se juca.

LIANA MICĂ ÎNTRE 3 ŞI 5 ANI

— Eu mă duc la taică-su

Cipcirele = vrăbiuțe

Tare mai sunteți drăguțe.

Hai să sărim în joaca voastră!

Na-ți-o bună, că v-am spart joaca!

— Tati! Tati! Ia-mă dii calu'!

— Sâc! Sâc, că nu mai am gură de râs de espravă. Ştii ce înseamnă esprava? O, nici atât nu ştii, tăticule!

Când copilu-ncurcăața şi mama descurcă ața, nu-i asta espravă!?

— Ispravă, se zice corect.

— Bine, ispravă, dacă vrei mata, dar păpuşa asta când era mică spunea în loc de copşa, aşpac, dupac, ce mă fac? Vine lupu' şi mă hap!

— Matale eşti Sănducos cel mintos, Mămicioasa cea frumoasă e mami şi Şoricioasa pipicioasă sunt eu.

— Mițurina mechioasă şi ochioasă, cine-i mai, mai, mai din casă? Tot eu?

— Ia-mă, mămică, în brațe şi când oboseşti îți spun eu...

— Ştii cum o cheamă pe doamna de-acolo?

— Cum?

— Doamna care o să cumpere un bebeluş. Uite la burtica ei.

— Dă-i bătaie să înțeleagă mintea.

— Ştii ceva? Hai să sărim în nas!

— Sâc, sâc, că nu mai ai nas de sărit! Când erai mic, spuneai minciuni şi ți l-au rupt ca lui Pinocchio.

— Hai să ne jucăm de-a afară. De-a maşinile. Punem afară în mijlocul casei şi ne jucăm de-a maşinile. De ce nu vrei, tăticule? Ce tot stai la masă şi scrii atâta. Vrei să ajungi scriitor, să râdă lumea de tine!?

— Mamă! Mamă, aprinde umbrela!

— Te sărut cu toate valurile mării. (4 ani)

— Pernuța asta a noastră...

— Nu e a noastră, dragă, e a Sabinei...

— Bine, dar noi ne facem că e a noastră...

— Sunt farul de la Tuzla (strâmbă gurița şi clipeşte să imite farul).

— Alo, Drubi, dă-mi negresa! (Drubi era maimuța).

(Vorbea la telefon pe plajă:)

— Alo, negresă (păpuşa ei de-acasă), ce faci? Eu sunt la mare şi m-am făcut şi eu negresă.

(Pe urmă începea să-i cânte:

„Vapoarele dându-se pe apă

Valurile se scaldă

Şi eu stau şi păzesc de pe mal marea.")

— Italianca asta cântă pe româneşte la pian (urmărea la televizorul din hol un concert).

— Cel mai mare rău pe care**-l** poate face cineva e să uite un cățel pe plajă.

— Unde l-ai găsit?

— Na, că te-am păcălit. Vreau să-mi aduci tu unul. Mami spune că-mi cumpără o scoică să-mi țină de urât. Mai întreabă-mă.

— Ce să te întreb?

— De ce-ți curge năsucul, corbule?

— De ce-ți curge năsucul, corbule?

— Pentru că m-am molipsit de la vulpe. Vulpea era răcită şi m-am molipsit. Şi doar i-am spus să se ferească de vulpe. Dar aşa sunt animalele: neascultătoare. M-am întâlnit cu ursul şi i-am spus să nu-şi bage coada în apă, că o să înghețe. Crezi că m-a ascultat? Nu m-a ascultat şi azi umblă fără coadă.

Liana lui Rândunel (Pe palierul blocului, jucându-se cu Rândunel, băiețelul care avea să cadă în cap şi pe care l-am salvat eu ducâ**ndu-l** la spital. Muşca dintr-o pară şi nu voia să-i dea şi ei.):

— Egoistule!

Rândunel, muşcând mai departe din pară:

— Bine că eşti tu optimistă!

— Ştii ce-i trece îngeraşului prin gând? Să te spună lui Mami-naşa. (Mami-naşa era mama lui Rândunel, naşa Adei.) îngeraşul îi gândos tare. Îl doare capul de gânduri, îmi explică mie.

— Ce-s astea la focă? o întreabă pe maică-sa.

— Astea sunt nările. Astea sunt mustățile şi astea nările

nasului.

— Nu, astea sunt ținături. Țin mustățile şi se cheamă ținături.

— Beleaua mică mi s-a urcat în cap (ea la 3 ani, despre ea, autocritic)

— De unde iei pâinea? De la pâinărie? Cine ți-a vândut-o?

— Covrigătoarea pâinăreasă.

— Cât să coste mingea asta? Unsprezece, doisprezece? Dar motanul ăsta? Cincisprezece, doisprezece? Pe ăla nu pot să-l cumpăr, că n-are buletin.

— Păpuşa asta nu mai creşte, rămâne tot mică. Bine că rămâne aşa. Dacă creşte, se face din ce în ce mai urâtă şi cu multe griji. Să-i dea Dumnezeu viață multă, să nu i se mai sfârşească anul.

— Vrei să auzi ghicitoarea mea?

— Spune, Liana.

— Ce-i albastru şi nu poți atinge cu mâna?

— Cerul.

— Dar ce-i albastru şi poți atinge cu limba?

— Albastru de uns în gât (albastru de metilen).

Dialog cu Mami-naşa:

— Unde-i mama?

— A plecat în oraş.

— Nu-i adevărat, minți. Tu ai omorât-o pe mama mea adevărată, să rămâi tu ca mami vitregă.

— Vai, Liana, cum poți să spui aşa ceva?

— Da, da, ai omorât-o.

— N-am omorât-o, Liana.

— Dacă n-ai omorât-o, de ce nu intră pe uşă acuma când o strig eu?

— Uite-o că intră.

— Mamă, ai în casă doi poeți.

— Care?

— Eu şi tata. Eu sunt Labiş şi tata e Mihai Eminescu.

— Mami-naşa, de unde ai luat picioarele astea atât de scurte? Uite ce picioare lungi are maimuțica mea. Pentru că n-ai mințit şi n-ai omorât-o pe mama, stai să-ți spun o poveste, să i-o spui lui Rândunel, care se plânge că n-are un cățel şi nu mi-a dat şi mie para, să muşc din para lui.

— Uite (avea 4 ani), să-i spui aşa: Eram cu Monica, sora-sa, şi-am auzit că este un vrăjitor care închide copii. Noi voiam să le dăm drumul. Să-i salvăm pe toți copiii. În drum ne-am întâlnit c-un alt copil, care era mai informat ca noi, dar nu era Rândunel, era altu', din alt bloc. Mult mai informat. Ne-a spus că vrăjitorul are o mătură, da, o mătură mică, o mătură cât o linguriță cu coada de aur şi pămătuful albastru – un cleşte mare şi o cheie cu care deschide toate uşile – iar cu mătura şi cleştele făcea vrăji, înțelegi matale ce-ți spun eu!? Vrăji, bineînțeles. Noi ne-am dus fără să ne temem să-i dezvrăjim pe copii. Totuşi ne temeam să nu ne prefacă în broaşte. Am mers cât am mers, până am ajuns la vrăjitor. Avea o casă mică, în afara Bucureştiului, undeva la

țară, cum are bunica din Moldova, mică din afară, dar înăuntru fără capăt. Oricât mergeai, nu mai dădeai de capete, numai camere şi camere în care erau închişi copii. Deodată ne-am pomenit cu o barbă de zmeu în față. Eu, de obicei, dacă am pe cineva lângă mine, zic că-s curajoasă, dar atunci eram leoarcă de frică. Moarte amândouă. Şi-am început să ne apărăm cu mâinile. Ne-am adunat tot curajul şi voiam să punem mâna măcar pe măturică sau pe cheie, pe ce s-o nimeri, mulțumite cu orice. Am încercat să trecem pe sub barbă. Barba s-a transformat într-o bară. Am încercat să trecem pe sub bară. Ne-a apărut alta în față. Am încercat să trecem prin partea cealaltă. Acolo era o dihanie şi mai mare.

Deodată, tot încercând aşa, cum s-a făcut, ne-am pomenit închise într-o cuşcă. Cuşca luată de un vârtej şi dusă unde ne-am pomenit în fața unui uriaş cu barbă până la pământ. Vârtejul ne-a dus mai departe în altă cameră, unde am văzut, spre norocul nostru, raftul unde se aflau cheia, cleştele şi mătura. Am aşteptat un pic apoi, am făcut trei paşi şi am ajuns la cheie şi mătură. Am încercat să dăm jos şi cleştele. După ce l-am dat jos, l-am zvârlit pe geam. Cleştele era de sticlă şi s-a spart. Am luat cheia şi am aşteptat miezul nopții, când voiam să deschidem la copii şi să fugim călare pe mătură. Cum a dat miezul nopții peste noi, țuşti! gata, tiptil, tiptil, am descuiat uşile, numai că în locul unui copil, în ultima cameră dormea vrăjitorul cu barbă. Din barba lui ne pândeau mulți ochişori negri ca nişte gândăcei. Ne-am făcut

că nu-i vedem, dar ştiam că ei ne văd pe noi şi-atunci clipeam şi le zâmbeam şi le făceam din ochi să se facă adormiți. Saska. Îl chema Saska şi când dispărea rămânea patul gol şi se muta în altă cameră, în alt pat. L-am lăsat dormind, am trântit uşa la loc şi-am încuiat repede cu cheia. Am strigat. Adică, înțelegi matale!? Am prins vraja ş-am aruncat-o pe ei, am scufundat tot castelul, toată casa ce era aceea, am luat copiii pe coada măturii şi-am tulit-o pe geam. Ştii cum mai fugeam, năşico, de săreau scântei din coada măturii în spatele nostru şi copiii, claie peste grămadă, chiuiau de bucurie că i-am scăpat. Asta-i esprava.

— Isprava, o corectez eu, deschizând ochii, cum mă prefăceam că am adormit cu capul pe masă, în timp ce mâna mi se mişca cu iuțeală notând ce auzeam.

— Bine! Isprava! Ți-a plăcut?

— Mi-a plăcut, Liana.

Mi-au plăcut atât de mult aceste năstruşnicii minunate din copilăria acestui copil minune, că le-am risipit ca petale de flori rare în *Recviem pentru vii* şi-n *Lumina din adâncuri.* Mereu m-a stăpânit convingerea că nu sunt înzestrat pentru un astfel de subiect; că n-aş putea reda în toată candoarea şi prospețimea momentele, zilele, anii copilăriei ei, împărțite cu petrecerile delicate consumate în singurătate, visând deasupra unui bloc de desen, pictând cu acuarele şi tempera de la trei ani, în intervalul cât nu era dusă şi adusă de la tanti Pucu, de engleză, şi tanti Odette, de franceză, mereu

încântată de această corvoadă pe care ea o simțea şi trăia ca pe-o joacă. Odată readusă acasă, în universul ei miraculos, mă ademenea, antrenându-mă cu atâta grație irezistibilă, oricât de obosit aş fi fost sau câte alte lucruri urgente aveam de făcut, să las totul desfăcut din presiunea timpului şi să mă alătur jocului ei, împreună cu toate animăluțele din jur, închipuite sau reale, pisici de pâslă sau pisici vii, păpuşi, mingi de ping-pong, Scubi, cățeluşul alb, care zicea ea că „apără casa" de „mămicilevânătorese, hoațe de tătici", neuitând să-i facem loc în joaca noastră şi leneşei de „Boca-Boca", broasca țestoasă primită în dar de la „nenea Titi Chiriță", pe care trebuia s-o scoatem de sub paturi sau din bibliotecă, unde se ascundea printre cărți. Tot ieşind la plimbare între hipodromul din imediata apropiere şi Grădina botanică de peste podul Dâmboviței, până la urmă s-a convins, şi-a fost voia şi plăcerea ei, s-o ducem pe „Boca-Boca" înapoi de unde i-am zis c-a luat-o „nenea Titi", lăsând-o din mânuțele ei să intre înotând în lacul cu nuferi şi cascade miniaturale curgând din scobitura „muntelui" din Grădina botanică. Ani la rând până de-acum era la şcoală şi toți anii până a ajuns la liceu şi-a trecut şi de prima facultate absolvită, pe urmă şi de-a doua, până după doctoratul luat în literatură comparată, când era frumos afară şi îşi putea face timp – timpul fiind de-acum nu numai pentru mine, dar şi pentru ea, sau mai ales pentru ea, câte-avea de făcut, atât de prețios şi presant – când putea rupe puțin din acest timp

neîngăduitor, venea la „Nada nuferilor”, se apleca peste oglinda mişcătoare a apei, o striga şoptit: „Boca-Boca” şi câteodată, minune! țestoasa apărea. Şi nu numai că apărea, dar venea până la palmele ei şi stătea să-i mângâie carapacea.

Asta-i Liana!

De mică „s-a bolnăvit de natură”, pomi, grădini, ziduri bătrâne, de tot ce-i frumos în natură: de flori, de păsări, de tot ce-i gingaş şi vulnerabil, apropiat de efemeritatea visului, de tot ce se cere salvat şi ocrotit. Fără să-şi dea seama în ce capcană intră, tot salvând pisici şi cățeluşi accidentați pe stradă, şchiopi, chiori, un grangur cu aripa ruptă căzut din cârdul zburând spre țările calde, s-a trezit că are de îngrijit, hrănit, curățat în urma lor şi „plimbat” în zbucium continuu pe la cabinetele medicale, şase pisici, cinci câini, trei colivii de păsări, plus cele două pisici şi cei doi căței, un maidanez chior şi capodopera de frumusețe, gingăşie şi splendoare care e „prinţişorul Li”, pechinezul dăruit mie după ce l-a salvat din mijlocul şoselei de sub roțile unui tir. Ultimul adus, ca o statuie înghețată, în timpul unui cumplit vifor geros, cu botul, nările şi urechile prinse într-o crustă de gheață, cel mai rasat, cu adevărat aristocrat între toți: „Lordul John”, un splendid brac german, brun-roşcat, strălucitor, căpătându-şi cu greu sănătatea, aerul şi înfățişarea nobilă de azi. „Lordul John!”, cum i-a pus numele. Toate şi toți, de toate sexele şi vârstele, toate animăluțele poartă numele puse de ea, cu

atâta dragoste şi simț artistic, încât identitatea e perfectă: Lupoaica, Tigresa, Scufi, Grăsana, Miauna Corcoduşa, Grațiela, Toto, Scooby, Cuchi, cățeluşul Li, şi ultimul, Lordul John, ultimul găsit, ultimul salvat şi primul căruia i se poate aşeza pe piept cordonul de noblețe.

Asta-i fiica cea mare, care, riscând să i se respingă teza de doctorat în literatură comparată, pe o temă vastă cât epoca: *Reveriile pământului în romanul secolului* XX, a cutezat să treacă peste toate canoanele, prejudecățile, acuzele răutăcioase şi să-l aşeze şi pe taică-su cu *Lumina din adâncuri* printre sfinții părinți ai romanului secolului XX, „eternizâ**ndu-l**" *„dincolo de timp şi spațiu geografic"* în lucrarea ei de sinteză comparată românească. Citez de pe coperta a IV-a: *„d-ra Liana Ivan Ghilia găseşte felurite analogii şi concordanțe analogice şi demonstrează prezența unor similarități atitudinale, explicabile nu printr-o influență directă, ci prin identitatea structurilor antropologice ale imaginarului"* (prof. univ. Dr. Ion Bălu) *folosindu-se curajoasă în logica demonstrației şi de numele şi opera tatălui. A ridicat astfel* Lumina din adâncuri *printre cele mai notabile prezențe romaneşti ale secolului. „Lucrarea este scrisă cu erudiție, competență şi eleganță*". Prof. univ. Dr. Romul Munteanu) *Romanele analizate au fost foarte bine alese din cea mai bună literatură a lumii*". Prof. univ. Dr. Ileana Berlogea)

DIN NOU RĂSUCEALA DESTINULUI

După cinci ani de lucru pe apucate, cu întreruperi, refaceri şi adăugiri la acest manuscris pregătit tiparului, mă duc la Sinaia, la „naşul Gabriel”, cu dorința să-l determin „să sponsorizeze” apariția cărții. Odată intrat în holul imens al vilei, lăsat singur de către amfitrionul dispărut în bucătărie să-mi pregătească un cocktail de bun venit, mă simțeam de parcă aş fi fost în vizită într-o casă necunoscută. Eram mirat că nu apar nici naşa, amfitrioana casei, nici mama soacră. În rest, ca decor, totul neschimbat. Ca totul să pară neverosimil de frumos şi încurajator pentru mine, de sus, de pe scara ce urcă la etajele dormitoarelor, apăru o doamnă elegantă, distinsă şi impozantă, mult mai frumoasă decât toate fostele figuri de ceară şi fum aflate în trecere prin viața vijeliosului meu prieten.

— Faceți cunoştință, spuse „naşul”, apărând şi el ca o fantomă din arcada uşii barului cu paharele pe tavă. Mirela, actuală, mi-o prezentă vesel. E profesoară de sport la Clubul Diplomaților. El e, mă prezentă pe mine, prietenul meu de care ți-am vorbit. Vine să-mi spună că are o invitație pentru o expoziție în America şi n-are bani de avion.

— Scuză-mă, Gabi, îl corectez eu, intimidat de curiozitatea cu care mă cerceta din ochi mirabila doamnă. Nici gând de-aşa ceva, cel puțin deocamdată. N-am nicio invitație la nicio expoziție şi dacă-mi trebuie bani de un bilet de avion pentru

America, mi-ar trebui pentru fiică-mea. Ea se pregăteşte să plece acolo.

— Eram sigur, de cum te-am văzut intrând pe uşă.

— Mi-au ieşit toate pe dos cu copila asta, m-am trezit spunând.

— Ți-am spus de la început, spuse el, să stai cu ochii pe ea.

Noua doamnă amfitrioană se înclină tăcută, îmi zâmbi misterios şi dispăru pe terasa cu piscină.

— Dacă nu vrei să-mi spui nimic, am schimbat eu vorba, nu te întreb de naşa lui Gabriel, că n-o mai văd pe-aici. Sunt anumite lucruri în viața prietenilor care trebuie să rămână mistere.

— Te deranjează asta!?

— Nicidecum. Pe mine mă aranjează să ştiu tot ce vreau să ştiu despre vechiul meu prieten, naşul nepotului, nu despre naşa care a dispărut cum a şi apărut, fără să mă intereseze. Naşul să nu aibă încurcături.

— Niciun fel de încurcături. Am ştiut să mă descurc singur şi la timpul potrivit din toate. Spune-mi tu cu ce pot să te ajut.

— De data asta cu nimic concret. Se pregăteşte să se întoarcă în America şi n-o pot împiedica.

— E şi prea târziu. Visul american s-a cam sfârşit. Dacă n-ai împiedicat-o prima dată, acum e prea târziu. Fiică-mea se pare c-a fost mai norocoasă sau a avut un cap mai deştept pe

umeri. Bărbatu-său e patronul unui cazinou, se descurcă în răsfăț cu toții, ea şi bărbatu-său şi copiii. Au atins cu mâna visul american. Vin numai de Crăciun, să-mi aducă curcanul. Viața merge înainte oricum. În locul celei dispărute a apărut cea pe care ai văzut-o.

— Arată foarte bine. Te admir. Totdeauna am zis că eşti cel mai norocos dintre prietenii mei. Te vânează norocul din mers. Succesul şi norocul. Pe mine ghinionul.

— Lasă, nu mai ofta şi nu te mai văicări. Profesorul Romul Munteanu scrie c-ai creat o capodoperă. Ai intrat cu *Piramida* şi-n câteva Istorii ale literaturii.

— De-a râsu' plânsului ar fi fost să mă fi băgat şi Manolescu în *Istoria* lui. În ceea ce priveşte pictura...

— Consolează-te că nici Van Gogh n-a vândut nimic înaintea ta. Şi-ncă el a trăit într-o epocă şi o țară în care se vindeau în draci operele de artă. A intrat direct în Muzeu şi prin muzeu lumea se aruncă azi cu milioanele să-i cumpere un tablou şi n-are de unde, că toate sunt în muzee. Pictura adevărată în România aflu că s-a mutat la Cluj. Doi pictori clujeni au ajuns să se vândă pe milioane de lire la Sotheby's, în Londra. Dacă ai fi chiar bun, chiar foarte bun, cum te crezi, te-ai vinde şi tu. Am încercat şi eu prin Galeria Rombeton, a încercat şi fiică-ta prin Halostrobe Gallery of Art să te vândă în Portland, Oregon şi n-am reuşit. Nu ne rămâne decât să te băgăm în Muzeu. La muzeu cu tine, învechitule!

— Râzi tu, râzi, mişţocarule, dar să ştii că un dom' profesor Romul Munteanu de mâine va depista capodopera şi din pictura mea. Tu vorbeşti serios cu muzeul, Gaby!?

— O biserică am ridicat. Asta de la Sinaia. La alte biserici am dat de pomană balastiere de ciment, vila mi-am pus-o la punct, am terminat şi pavilionul cu piscina şi peretele de sticlă ce dă spre Cota 1200, am amenajat ca unicat în tot Bucureştiul primul apartament chinez în roşu şi negru, cu bambus şi abanos lăcuit, transportat din China ca termopanele lui Năstase, să vii să vezi. Ambasadorul Chinei, când l-am adus, s-a descălțat din uşă. Numai în plecăciuni cu mâna la ochi şi la inimă, înainta cu paşi mici, pe vârfuri, parcă asculta şi vedea umbrele strămoşilor care îl întâmpinau din pereți. O să vezi! Mi-am făcut o reşedință, boierule, cum n-are nici ambasadorul. Acuma, echipa specializată în chinezării lucrează la etajul imobilului din strada Lucaci, o ştii, că ai fost, de lângă Hala Traian. Ai fost de multe ori acolo când aveam birourile Rombetonului. Acuma e reşedința mea. Când o să o vezi, o să rămâi trăsnit ca ambasadorul. Domnu' Gafencu, omul meu, cu echipa, termină la etaj şi coboară la parter să-ți pregătească muzeul. Astea-s planul şi ambiția mea. După bisericuța de la Sinaia, să las Bucureştiului şi primul muzeu particular. Să rămână acolo, pe strada Lucaci, scris mare pe poartă, cu litere luminoase, „Muzeul Recunoştinței", umplut din perete în perete, şapte camere pe trei nivele, cu lucrările semnate de

pictorul anonim ce stă în faţa mea şi-mi este prieten de dinainte de a şti că pictează sau scrie, ha-ha-ha! Ce farsă ne mai joacă şi viaţa! O adevărată relicvă de senzaţie. Mai ai scrisoarea aia?

— Din păcate, scrisoarea aceea, în urma unei descinderi securiste dintr-o noapte de coşmar, a dispărut. Scrisoarea preţioasă de la Cancelaria Vaticanului mă anunţa că cele două portrete făcute de mine la Varşovia, când am avut deschisă acolo, la sediul Uniunii Scriitorilor, Expoziţia omagială Eminescu, expediate prin bunăvoinţa Nunţiului papal, au ajuns cu bine şi Sfântul Părinte, cu cârja papală, de pe un papamobil prefigurat în Corabia Speranţei îmi trimitea sfânta lui binecuvântare. „Nu vă temeţi!" se intitula unul din tablouri.

Atunci, în vara acelui an 1989 când, în Decembrie avea să cadă regimul Ceauşescu, Sfântul Părinte primea prin mine, scriitor şi pictor român, creştin ortodox, botezat în anul 1930, primul semnal, primul semn că este iubit de români. Simplu gest de curaj venit dintr-o ţară atee şi era ceva emoţionant, nu? Reprezenta *avant la lettre,* invitaţia de peste câţiva ani, venită oficial, pentru prima vizită a Papei Ioan Paul al II-lea la Bucureşti. Dacă cele două tablouri mai există... sau dacă măcar unul din ele mai există! Sau dacă un cercetător, pasionat de istoria raporturilor bisericii ortodoxe române cu Vaticanul, ar descoperi originalul Scrisorii ce însoţea ofranda dăruită Sfântului Părinte,

documentul acela prețios dezgropat din mausoleul timpului ar constitui un adevărat semn venit din ceruri, trimis de Sanctitatea Sa, care între timp a fost canonizat.

— La vârsta ta, bine că nu ți-ai pierdut memoria şi mai ții minte în amănunt toate aceste evenimente care te-au marcat, marcând de fapt o epocă.

— De multe ori retrăiesc totul de parcă s-ar fi întâmplat ieri. În 1989 vara, iunie-iulie-august, la Varşovia, am avut Expoziția omagială Eminescu, împreună cu fiică-mea, Ada, pe-atunci elevă la Liceul francez... Ce vremuri am trăit şi noi, prietene! rele, grele, groaznice uneori, dar şi pline de măreție! Ce vremuri! întors la Bucureşti, în acelaşi an, primeam Scrisoarea de confirmare şi binecuvântare de la Sfântul Părinte şi, la sfârşitul anului, în 21 decembrie, eram rănit şi arestat la Jilava. Pe 22 decembrie a fugit Ceauşescu. Primul Crăciun liber, mai ții minte? l-am petrecut cu Mircea şi Mioara, invitați acasă la tine, în apartamentul din Turda, unde stăteai în blocul ăla, în apartamentul doamnei Rodica, fosta stewardesă, ce o mai fi făcând! Te-ai despărțit demult de ea pentru mititica aia de naşa lui Gabriel, naşa Alexandra, ploieşteanca, dar te-ai despărțit şi de ea. Mai ştii ce mai fac fostele tale soții, iubite, amante, metrese? Ce zici? Eram tineri şi frumoşi pe atunci! Tu ai rămas mai tânăr cu zece ani decât mine. Os tare, nu te dai bătut. Oricum, încă ne mai putem amăgi!

— De asta chiar te iubesc eu pe tine, păgubosule, şi vreau

să-ți fac un muzeu. Şi-am să ți-**l** fac! Nu vorbesc prostii. Am făcut o biserică, o casă, două case, am făcut o societate pe acțiuni, am făcut doi copii, am făcut şi am risipit pe mapamond doisprezece copii, am botezat treizeci de copii, de ce să nu fac şi un muzeu!

EPILOG

— Ada, nu uita că eşti Prinţesă! Ai o misiune nobilă. Eşti mama lui Gabriel şi, ca urmare, ai o misiune specială, i-am spus la despărţire.

Aceste cuvinte banale conţin pe lângă doza de minciună frumoasă un adevăr în sine. Fiecare cuvânt, de când „Prinţii şi Prinţesele" şi-au schimbat componenţa şi virtuţile intrate în panoplia muzeală, dispărând din lumea reală, toate aceste cuvinte te pot ajuta să te regăseşti. Ca dar de aducere aminte, cuvântul „Prinţesă", auzit de la mama ta şi cuvântul „martir", desprins din conotaţiile lui mistice, atribuit doar unui sfârşit neobişnuit, omenesc, atribuit ca o decoraţie rară bunicului, toate acestea te vor ţine ancorată de un trecut oricât de întunecat, care-ţi va lumina drumul înainte. Mama, bunicul, amintirile de vacanţă cu tata la Bran sau Valea Vinului, căţeaua Cuţa, rămasă în Bucureşti, şi cele două căţeluşe rămase la Varşovia, şevaletul Miliţei Petraşcu, la care a pictat şi Brâncuşi, lăsat (uitat) la Milanowek, în Polonia, casa pregătită de nuntă în strada Valsului din Bucureşti şi toate cărţile şi tablourile vechi lăsate în debara, toate te vor însoţi ca umbre într-o noapte cu lună plină, anunţând zorii de mâine, când vei trăi în noul decor schimbat din America.

America! America! Axa din butucul roţii sorocului să fie America asta!?! Osia lumii! Osia ca axă magnetică în jurul

căreia se învârte lumea nelume în stare de şoc şi-n curs de prăbuşire finală.

Să nu uiți că nu eşti *prințesa aceea* de care ți-a povestit maică-ta, ca odraslă descendentă din „os domnesc”. Ți-o fi băgat aşa ceva în cap. Ea a trăit cu legenda, cu povestea asta, ca răzbunare pentru năpastele căzute peste ea. A trăit cu ideea asta de mică, îndurând o viață nedrept de crudă pentru un copil – toată copilăria ei fiind distrusă după arestarea tatălui, după recăsătorirea mamei care n-a mai vrut să ştie de ea, salvată dintr-o nemărginită dragoste şi milă de acea bonă legendară de care ți-a tot povestit. Străduindu-se din toate puterile să aibă din ce-o hrăni şi îmbrăca pe micuța orfelină, călcând şi spălând rufe cu ziua, nopțile, când nepoțica se pregătea de culcare, „mama adoptivă”, ca să păstreze sufletul curat al copilei şi să-i insufle speranța într-o lume mai bună, no adormea cu „poveşti de adormit copiii”, cu Feți frumoşi şi Ilene Cosânzene. O legăna şi dezmierda vorbindu-i de trecutul îndepărtat al familiei, amestecând în vraja povestirii realitatea cu închipuirea, insuflând tot mai mult în mintea însetată de poveşti a copilei istorii fabuloase, pline de vrajă, să-i rămână întipărite pentru toată viața. Unele, prelucrate la rândul lor, trecute prin delirul şi lupa măritoare a imaginarului infantil, ajunse adevărate lecții de istorie națională mărginaşe cu mitul. Din gura copilului ajuns mamă, au penetrat până la tine, care te-ai născut în alt

context istoric şi social, într-o cu totul altă lume, dintr-o mamă născocitoare de poveşti, amăgindu-şi frustrările, şi un tată provenit dintr-o lume a imaginarului, el însuşi, prin revelația Harului, ajungând să producă lumi şi frumuseți imaginare, era normal ca tu, amăgită cu titluri şi moşteniri inexistente, să ajungi prin sforțări proprii din falsa aristocrație în cea mai normală şi nobilă „meritocrație". Prin proprie competență şi experiență de viață. Ai o mare datorie. Să nu uiți că orice femeie ajunsă mamă devine prințesă privilegiată prin har divin. Eşti prințesă în acest sens fundamental pentru echilibrul şi armonia lumii. Asta, să ştii ce-i vei transmite şi fiului tău, investindu-l şi pe el prin insuflarea cultului religios pentru muncă, iubire de Dumnezeu şi de semeni, prin bună purtare, ascultare şi facere de bine, să-şi confere singur, învățând, titlul de Prinț al prefacerii materiei grosiere în spirit. Binecuvântată să-ți fie strădania, sufletul, mintea şi viața! Du-te şi găseşte-ți norocul de care n-ai prea avut parte până acum. Dumnezeu să te ajute să-ți găseşti locul, slujba, casa şi omul potrivit să te cunoască, respecte şi iubească şi să-l adopte cu dragoste de tată adevărat pe prințişor. Dincolo de toate astea mai ai o datorie de onoare şi-ncă una mare. Bunicul tău, tatăl mamei tale, e un fel de erou martir al familiei. Ai datoria de nepoată să lupți pentru reabilitarea memoriei lui.

„Timpul zboară ca vântul", aşa începe „povestea unui condamnat la moarte". Aşa îşi începe marele meu prieten, pe

care l-ai cunoscut şi tu, Mircea Răceanu, celebrul lui *Infern 89: „Timpul zboară ca vântul. Rănile se cicatrizează, iar memoria păleşte. Cu scurgerea anilor, trecutul, inclusiv cel apropiat, dispare încet în negura vremii, în timp ce prezentul îşi continuă existența. E firesc ca viața să-şi urmeze cursul ei normal. Ar fi însă anormal, o tragedie pentru generațiile ca istoria să se repete în formele ei cele mai sumbre şi inumane. Memoria, inclusiv cea scrisă, este singura garanție care ar putea preveni uitarea şi repetarea unor astfel de tragedii".*

Ştii bine că acest prieten, care mi-a marcat luminos existența, a fost salvat în ultima clipă de la execuție de preşedintele american George Bush. Ei, bine, caută ediția a doua revizuită a Infern-ului său, apărut la editura „Curtea Veche" şi extrage paginile 387 – 389, unde vorbeşte de bunicul tău: *„Ofițer de carieră care a lucrat în anii '40 la Legația S.U.A. Din Bucureşti, traducând materiale pentru ataşatul militar american. În anul 1948 a fost arestat împreună cu alți cetățeni români care lucraseră la Legația SUA. Din Bucureşti, a fost acuzat de «spionaj în favoarea imperialismului american», judecat şi condamnat la 25 ani de puşcărie. Eliberat în 1964 (...), neputându-se adapta în noua viață, s-a sinucis*". Ăsta-i textul extras din cartea lui Mircea, dar tu cred că ai meditat suficient la acest subiect, înțelegând şi motivând actul funest făcut de bunicul tău. Ca să fim mai precişi, bunicul tău fusese urmărit după închiderea Misiunii Militare Americane de la Bucureşti,

arestat, condamnat la moarte, pedeapsă comutată în 25 de ani de puşcărie. Închis în 1950, chinul său „în libertate” se sfârşeşte în 1980.

Cred că ai meditat îndelung la acest subiect.

„Spionajul în favoarea imperialismului american” al modestului funcționar al Legației se manifestase şi printr-o acțiune cu iz rocambolesc. Ascuns de bunicul tău într-o ladă diplomatică, a putut ajunge în America un Negroponte din ramura românească a faimoasei şi bogatei familii pornite din Grecia care avea să-l dea pe John Negroponte, şeful serviciilor americane de informații, mâna dreaptă a preşedintelui George Bush. Salvarea aceea a dus la tragedia ce-a urmat pentru Iordache şi familia sa – arestarea, lungul chin al detenției, şaisprezece ani de deportare, de temniță, de viață răpită. La ce să se mai aştepte astăzi familia celui a cărui soartă a fost decisă samavolnic de un regim despotic? Dreptate! Despăgubiri morale şi materiale din partea statului român? A celui american? Sunt legi care ar trebui să dea răspunsuri. Soluții. Nu şi pentru omul a cărui viață s-a frânt brutal în 1948, pentru a continua inutil, invizibil, inexistent încă mai mult de un sfert de veac... Nemții nu mai prididesc cu despăgubirile pentru holocaustul nazist, în schimb, holocaustul comunist e aproape uitat. Ne mai amintesc de el, din când în când, foştii torționari cu pensii grase...

De drama asta, tu, copil, şi mama ta, când era de vârsta ta, cea rămasă orfană de tatăl arestat, judecat şi condamnat

pentru „crimă de înaltă trădare”, cum scrie în actul de acuzare, în Decizia Tribunalului Militar, de sfârşitul fostului deținut amândouă aveați să aflați din ochii unui câine care străbate prin zloată şi viscol întreg Bucureştiul, din Pache Protopopescu până în Valeriu Branişte, să-şi plângă stăpânul. Gemetele şi schelălăiturile jalnice au făcut-o pe maică-ta să înțeleagă „că s-a întâmplat ceva”, s-a luat după el şi l-a descoperit pe bunică-tu mort. M-am gândit adesea ce-a fost în sufletul ei şi ce-a fost pe ea cu înmormântarea, cu toate. De-asta i-am şi iertat multe şi am prețuit-o, căci a dovedit că a avut, cel puțin atunci, bunul simț de mamă să nu te atragă şi pe tine în această nenorocire. Te-a cruțat să-l vezi pe bunicul mort. Ai rămas impresionată numai de jalea citită în ochii câinelui şi de scheunăturile lui care aveau să te urmărească multe nopți prin vis.

Ei, bine, asta vreau să-ți spun. După atâta amar de timp, bunicul tău cere şi are dreptul la reabilitare. Mi-amintesc că maică-ta şi cu tine ca traducătoare ați încercat să faceți ceva prin Ambasada americană din Varşovia, dar funcționarul cu care ați vorbit v-a trimis la plimbare. Maică-ta, descurajată, s-a resemnat. Tu eşti un altfel de om. Crescută într-un alt climat, de respect pentru autoritatea instituțiilor statale, dar şi de autorespect pentru ființa umană, ştiind că respectând, pretinzi să fii respectat, şi slujind cu profesionalism, competență şi onestitate, pretinzi să fii remunerat, respectat şi onorat cu aceeaşi măsură obligatorie, poți depăşi

complexele maică-tii. Ei îi este frică să ceară un drept. Se vaită, demonstrează, explică, probează cu documente, cu acte... Dar nu cere. Nu pretinde să i se facă dreptate. Dintr-un soi de teamă, de laşitate, de lasă-mă să te las şi de naivitate că dreptatea va veni de la sine, fatalmente pierde pentru că-i lipseşte curajul de-a se arunca în luptă. Consultă-te cu orice jurist şi vei constata că am dreptate. Tocmai pentru că-ți incumbă un mare respect față de tine şi ai o mare responsabilitate față de viitorul copilului tău, te rog să-ți aduni toate puterile minții şi voinței să începi să acționezi cu luciditate responsabilă. Încredințează elucidarea cazului bunicului tău avocatului Armand Fried, binecunoscut la New York drept incontestabil apărător al drepturilor românilor. Lângă el, sub protecția Legii şi binefacerilor drepturilor cuvenite, devii o luptătoare pentru locul şi drepturile tale în societate, în viață, pentru tine şi copilul tău, achitându-te, în primul rând, de datoria morală pe care o ai față de memoria bunicului tău. Eu, în locul maică-tii, care se comportă atât de iresponsabil cu banii, trecând de la avansm egocentric la risipă dementă, n-aş renunța la nişte despăgubiri, nu numai morale, pe care le aplică toate statele constrânse de obligațiile lor etice victimelor, dar şi la cele materiale, gândindu-mă logic şi detaşat că omul acela, bunicul tău, ca lucrător onest al Ambasadei, din banii primiți pentru serviciile aduse, a plătit impozit, undeva aceşti bani s-au contabilizat şi s-au adunat

în timp ce viața lui se consuma dramatic şi e normal, logic şi legic, ca urmaşii direcți, mama şi nepoata, să beneficieze de acest uzufruct al jertfei de sine, dreptul la memorie printr-o fundație care să-i poarte numele, sau un Muzeu în care, iată, mi-aş dona toate tablourile. Un Muzeu de Artă punând numele „Gheorghiu Iordache", deschis marelui public. Tu să fii custodele acestui muzeu, tu şi Liana, care-i pregătită de-o viață, prin studiile de specialitate, două facultăți şi un doctorat, împreună să onorați cu pasiune existența unui astfel de muzeu. Dă-mi voie să-ți spun că ar fi ultimul meu mare vis.

Spunându-i toate astea simțeam cum îmi luam o mare greutate de pe inimă.

În sfârşit, întărită şi bine motivată, fiica mea cea mică, devenită puternică şi mare, a plecat hotărâtă să cucerească America. Mi-a spus că nu e cazul să mă trezesc la patru dimineața, să vin cu ea la aeroport. Merge cu dom' Cornel. Dom' Cornel o va ajuta la bagaj. De altfel, nu-şi va lua cu ea decât ideile pe care i le-am sugerat pe lângă propriile ei idei, concepte şi proiecte, strictul necesar.

— Am înțeles, i-am zis râzând. Să nu-ți mai încarc bagajele cu alte utopii.

— Oricum, mi-a răspuns şi ea tot cu umor. Ce era de visat ne-am visat. Rămâne să văd ce voi face concret. Teasigur că de data asta trebuie să reuşesc. O să-mi fie dor de Gabriel. După ce-mi găsesc o slujbă şi mă instalez, bine motivată, o

să încep demersurile să obțin aprobările să mă întorc să-l iau şi pe el. Ai grijă până atunci, să nu**-l** pierzi din ochi. Rămâne singur cu mama şi pentru mama, ştii bine, că abia de acum începe greul. Banii s-au terminat. Va trebui, de-aici înainte, să se descurce singură.

— O să am grijă. Du-te liniştită. Dumnezeu să te ajute! Drum bun! Ahh, dar stai! Am uitat să-ți spun... Şi asta-i cel mai important. Esențial. Dacă eşti hotărâtă să fii eficientă în demersurile tale, lasă-l, uită**-l** pe Mircea. Îl are... Mi-am adus aminte. Are şi el un nepoțel scump. Îl are pe Luca, pe care**-l** îngrijeşte ca pe ochii din cap. Nu-i mai rămâne timp c-o treabă atât de încâlcită ca povestea cazului Iordache Gheorghiu. Dacă te mai aude şi cu ideea recompensei transformată într-un muzeu care să-i poarte numele, cu donația tablourilor mele adunate din America şi din țară în acest Muzeu al Recunoştinței dedicat omagial unui singur om, va zice – ca mare diplomat ce este – că împingem Utopia la rang de Stat şi se va retrage discret... cu aplauze întârziate. Proiectul ăsta cu reabilitarea postmortem a bunicului prin întemeierea unui Muzeu care să-i poarte numele, adăpostind şi prezervând viitorului tablourile tatălui tău, predă-l spre deliberare şi posibilă rezolvare avocatului Armand Fried, avocat de prestigiu din New York. Acesta poate fi receptiv la ideea de reabilitare. Implicându-se, poate câştiga al doilea proces prin justiția americană, cu Departamentul guvernamental, după răsunătorul proces din

trecut câştigat de Brâncuşi cu Departamentul Vămii. Armand Fried, ține minte. Îl găseşti pe internet. Dacă se dovedeşte, cum se zvoneşte, că-i mare avocat, nu poate scăpa prilejul ăsta... Rămâne în istorie şi tu, ca cea mai devotată nepoată a unui bunic răzbunat în eternitate, şi cea mai iubitoare fiică a unui tată nebun să-şi vadă toată opera donată posterității printr-un Muzeu. Muzeul eroului-martir-necunoscut I.G. Ceea ce înseamnă prescurtat, nu Ivan Ghilia, ci Iordache Gheorghiu.

DE-A RÂSU-PLÂNSULUI

În timp ce eu vreau să conving lumea de-acum de mult convinsă că, într-un secol pragmatic ca al nostru, bine manevrate şi subtil trase de păr, până şi cele mai năstrușnice bazaconii sau înalte şi grave utopii pot prinde viață... în timp ce eu le cer fetelor mele să se ia la trântă cu soarta şi o constrâng ca un tiran-milog pe Liana să-mi termine de tradus în engleză *Piramida*; în timp ce pretind de la Ada să aducă Paradisul american mai aproape de România, de sud-estul Europei şi de mine... scrisoare trimisă în 1995 în America scriitoarei, editoarei şi prietenei Silvia Cincă, preşedinta fundației „Liter-Art XXI", care mi-a făcut onoarea să-mi confere primul (singurul şi ultimul) premiu internațional pe romanul *Piramida,* îmi vine înapoi, după atâția ani, cu plicul nedesfăcut. Ce vrea să însemne această „capodoperă de utopie"!? Romanul meu prevesteşte, nici mai mult, nici mai puțin, decât sfârşitul lumii. Plicul îmi vine înapoi după atâția ani, nedesfăcut. Scris prin anii celei mai aprige cenzuri ceauşiste, între 1974 – 1989, cincisprezece ani de torente imaginare revărsate printr-un efort suprauman, pe care nu l-am mai atins, prevestind încă de pe atunci cele ce aveau să se înscrie în mod firesc în ordinea lucrurilor prestabilite şi care chiar prevăd sinuciderea planetară în care ne-am angajat: încălzirea globală, mutațiile genetice, donarea, robotizarea, terorismul şi satanizarea lumii,

războiul între religii, culturi şi politici.

Bineînțeles că mi-**l** doresc tradus, întâi în engleză, limba vorbită de întregul mapamond, ca profeție şi, totodată, „apel pacifist", „apel ecologist" şi „apel spiritual". Cu toate că dorința asta pare mai utopică decât însăşi Piramida utopică din *Piramida.* Dovadă chiar scrisoarea asta nedesfăcută şi care s-a plimbat fantomatic atâția ani.

„Scumpă, dragă Silvia.

Mă lupt de multă vreme să-mi reprim impulsul de a scrie. Lucid, pe trezie, după rugăciunea de dimineață, când vreau să mă aşez la maşina de scris, îmi dau seama că nu am voie moralmente să te inoportunez cu prezența mea, acum. Mai ales acum, când tu te confrunți cu o realitate dură şi treci prin stări de spirit atât de diferite de ale mele. Din nefericire, depărtarea dintre noi e deprimantă, cu toată globalizarea comunicației (nu şi a comunicării, şi a săracelor mele potențe telepatice, ascunse în subconştientul obscur-păcătos, încărcat de dulci-voluptoase freudisme, defulate în euforiile somnului). Scuză-mi stângăciile stilistice. De altfel, şi afurisita asta de maşină de scris îmi face necazuri. Oricum, vreau să-ți spun, brutal şi eliptic (laconic ar fi fost mai potrivit), că nopțile mă vizitează fantasma ființei tale şi ziua, acaparat de pasiunea mea pentru pictură, nu mai am timp să mă gândesc la nimic, furat de culoare şi de mirajele de pe pânză, care se ivesc din nimic... şi se sting în efemeritatea existenței mele, ducând la nimic. Adevărul e că visăm şi

trăim singuri în visul nostru (desprins din visul demiurgului?) şi, rareori, doar cuvântul inspirat ne poate ajuta să ne dezvăluim gândul până la capăt. Dincolo de avatarurile individuale, suntem (vorba lui Mircea Mihăeş) „un popor amărât, în egală măsură persecutat de destinul istoric şi de propriile noastre fantasme". Eu, mai mult, poate, decât alții. Mai mult *şi decât alții,* vremelnicind între eternitățile sacrului din Pictură, marea Pictură, adevărata Pictură, la care nu pot accede din lipsa mijloacelor materiale, căci această taină a Creației, trebuie să se exprime şi prin calitatea materiei din care e conținută şi care conține miracolul harului şi Cartea pictată în interiorul cuvântului sacru, cuprinsă în fantasma *Piramidei,* pe care am dăruit-o unei lumi care, văd, simt şi mă înfior că nu are nevoie de ea. Lumea suferă de cea mai „gravă boală a tranziției", cum o numeşte Manolescu, „absența spiritului critic (deci, a valorii) ce afectează irevocabil sănătatea culturală a unei națiuni" şi de care răspundem „în eternitate"...

Îmi pare rău şi strig până la cer de supărare, de invidie şi de necaz că, oră de oră, apar pe mapamond tone de maculatură, cărți înşelătoare, stricătoare de minți, mizerii morale şi morminte ale credinței, în timp ce o carte ca asta, care**-l** mărturiseşte pe marele Inspirat din insula Patmos, nu poate apărea să-i bucure, în viață fiind, măcar pe autor şi pe traducătorul lui... Continui să mă iluzionez că *Magna Utopica* ar găsi cititori în America. Adresa alăturată, semnată de

doamna director de la o bancă, te va lămuri de ce am trecut peste toate reținerile şi îți semnalez acest demers al meu, care nu e atât de nebunesc pe cât pare. Iată ce am făcut. Exasperat că nu-mi pot împlini proiectele legate de *Piramida* şi de drama fiicei, nevoită să-şi irosească talentul, nervii, mintea şi timpul, cel mai prețios dar divin, pentru slujirea lui Mamona, care o plăteşte mizerabil, m-am adresat unor forțe financiare să mă (adică să ne) sprijine, asigurând existența ei pe un an de zile, cât ar dura traducerea celor 500 de pagini, infernal de greu de tradus. Răspunsul îmi semnalează un aspect pe care l-am ignorat. Demersul meu poate fi încununat de succes doar prin intermediul unei fundații non-profit. Ce părere ai? Liter-Art XXI nu-i o «fundație culturală non-profit»? Mi se pare profitabil şi onorabil să reluăm toată strădania prin Liter-Art XXI (sună şi spectaculos, impunând nu numai credibilitate, dar şi asigurarea succesului final, deci, al sponsorizării făcute). Celor cărora m-am adresat, le-am trimis pe lângă scrisoarea de motivație (cererea-contract de sponsorizare), cărți, tăieturi din presă, aprecieri critice.

Răspunsurile, sigur că întârzie sau nu vor veni deloc. Suntem doar în România. În România se fură, se jefuieşte, se minte de crapă pietrele, se iau cu japca bucăți din țară, hălci întregi din avuția tuturor, dar nu se sponsorizează o carte... Nu se... Ce să mai urlăm în zadar! O ultimă încercare o fac prin tine, care, înainte de a fi editor, eşti scriitoare, ai mâncat

din amara pâine a bietului scriitor care n-are altă armă decât să se închidă în sine ca într-un mormânt şi să moară. Deşi, nici asta nu mai impresionează pe nimeni. Ai observat că televiziunile nici măcar moartea unui scriitor, unui pictor sau alt artist, n-o mai semnalează, că nu face rating? revenind în contemporaneitate la tonul unui om de afaceri (ceea ce nu mă prinde), te rog să nu te superi pe mine că-ți cer, rugându-te să faci pentru mine şi pentru traducătoare, adică pentru ediția tălmăcită în engleză a *Piramidei,* ceea ce nu pot face eu. Tu ai mai multă minte decât mine, ştii ce e de făcut. Dacă şi tu strângi din umeri şi te dai bătută, atunci chiar că mă resemnez. Cum se spune: «Cântă îngerii prin gura ta când ceri pentru altul şi nu pentru tine.» Pledoaria devine mai uşoară. Radu Lupan, numărul 1 din critica română în materie de literatură americană, are o părere excepțional de măgulitoare despre *Piramida* şi e încântat de ideea ca Liana s-o traducă sub ultima lui revizuire stilistică, finală, după care, scriind cele de cuviință peste cele scrise de prof. Romul Munteanu, să stabilească o înțelegere cu unul dintre romancierii americani faimoşi din centrele universitare (care s-o prefațeze, eventual să semneze lângă Liana traducerea) şi numai aşa să-i asigurăm succesul de care are nevoie.

Îți mulțumesc anticipat şi te îmbrățişez nostalgic.

Alex".

Între timp, cât plicul nedesfăcut, cu această scrisoare necitită de nimeni, s-a plimbat prin două continente, dragul,

prețuitul şi admiratul Radu Lupan, traducătorul lui Faulkner şi Hemingway în româneşte, prieten cu câțiva scriitori americani în vogă, printre care dl. Bill McPherson, laureat al premiului Pulitzer, pe care l-am cunoscut şi eu prin Mircea Răceanu (m-am bucurat de onoarea de a fi fost oaspetele lui pentru o zi şi care m-a făcut fericit arătându-se dispus să-şi pună semnătura pe versiunea în engleză), a decedat, spre veşnica mea neconsolare, iar dl. Bill McPherson a dispărut de la reşedința din Washington. Mircea nu mai ştie nimic despre el. Trăieşte, s-a izolat undeva în imensitatea Americii şi scrie? Sau e bolnav? Sau... Dumnezeu să-l aibă în grația Sa şi să-i dăruiască tot binele de pe lume. Amândurora, grația Mântuirii.

NE APROPIEM DE FINAL

Acum suntem în august 2014. Gabriel a început şcoala, primul an pregătitor la Cambridge School, Tallahassee – centrul administrativ al Floridei, şcoală cu recreație activă: tenis, înot, muzică, baschet etc., în uniformă roş-englez, cu pantalon şi veston albastru, şosete albe, pantaloni trei-sferturi kaki, centură şi ecuson. Când s-a născut, avea sub un kilogram 930 de grame. După două luni şi jumătate, la ieşirea din spital, avea două kilograme. La botez, avea cinci luni şi era în aprilie şi făcuse de acum 3 kilograme şi 200 de grame. Acum are 1, 20 înălțime şi 22 de kilograme. Când a plecat din țară avea 1, 15 şi 20 de kilograme. În noiembrie, acelaşi an, după botezul din aprilie, fugea „cu căruțul" prin casă. La Crăciun, îl duceam „dii, calul!" pe umeri. Bunică-sa şi-a notat pe zile, săptămâni, luni şi ani întreaga cronică liliputană, marcând cu roşu-n calendar „toate evenimentele epocale": primele sunete articulate, primele întrebări puse, primele proteste cu trântituri pe covor, primul dințişor apărut, primul pişu la oliță, primul „caca al meu", prima căzătură de pe cal, prima criză, să i se deschidă cutia vrăjită cu Mickey Mouse, prima criză cu lăcrămioare şiroaie, descoperind că mama a plecat, prima mâzgălitură pe perete, prima casă desenată, cu uşile-n pod, pe unde „intră şi iese văjitorul", primele lăcrămioare că pleacă bunicul, primele jelanii după mama, capitol cu capitol o întreagă odisee cu

întâmplări care mai de care mai „nemaipomenite” ce se cer urgent puse pe hârtie şi tălmăcite într-o limbă universală. Toate scot la iveală un suflet minunat, dotat, cu talente ascunse, c-o sensibilitate excesivă, care**-l** va face să sufere. Plânge din orice, şi dacă-l certi şi numai te încrunți la el, şi dacă înțelege că el te-a supărat cu ceva şi vine să-ți ceară iertare şi să te împace. Plânge şi când se porneşte pe plâns te topeşti, văzându-i lăcrămioarele. Mărgăritarele îi curg nestăpânit până**-l** apucă sughițul şi se îneacă de plâns. De obicei îl apucă atunci când i se face dor de maică-sa sau îl ceartă meme că nu vrea să mănânce, că n-a venit bunicul, sau că bunicul se pregăteşte să plece. Despărțirea e întotdeauna scăldată într-un potop de lacrimi. Insist prin a spune că plânge din orice schimbare de ton şi expresie a feței. Trebuie să-l iei în brațe, să-l dezmierzi şi să-i improvizezi pe loc poveşti cu pisici şi căței. Cu mine mai mult aleargă prin casă. Abia atunci mă pot furişa, ieşind tiptil pe uşă, când oboseşte el. Când e vesel, îşi pune o mânuță napoleoniană la spate, cu fruntea ridicată semeț şi începe să defileze cu paşi energici, din ce în ce mai bățos, mai apăsat, sfârşind printr-o învârteală pe loc, din ce în ce mai grăbită, de te face să-l prinzi ca pe-o fofează înainte de-a cădea. Cred c-o să ajungă „alergător de cursă lungă” cât îi place să defileze napoleonian prin casă şi să-i vină din atâta alergare să zboare pe geam. Toată ființa lui exprimă ceva atât de delicat şi patetic încât înnobilează toate în jur. Toate, căței,

pisici, tigri şi leoparzi, prind farmec, întrezărind, parcă, prin el, o vrajă gingaşă care le cuprinde şi te cuprinde din făptura lui sublimă. Dacă va avea norocul să-l ajute destinul, poate să ajungă cineva deosebit în viață. Voi fi fericit să aud în viitor că o face fericită pe mama lui, care o să se laude la toată lumea că a adus Americii un astfel de băiețel, cotat cu maximum de puncte la toate sistemele de măsurare a inteligenței şi silinței la învățătură.

În ceea ce le priveşte pe Ada şi pe sora ei mai mare, în ceasul din urmă, şi-n ce mă priveşte pe mine, deşi e târziu, dar niciodată pentru asta nu poate fi prea târziu, sau, altfel spus, mai bine mai târziu decât niciodată, le doresc lor şi nepoțelului (ca şi mie) ce spunea un „geniu sublim", ca Dostoievski, despre un „geniu sublim" ca Stendhal: „Şi dacă am văzut în adâncul sufletelor omeneşti ceea ce alții n-au văzut, aceasta pentru că îngerul morții mi-a deschis o a doua pereche de ochi, iar cel care m-a învățat să scriu cele văzute cu aceşti ochi e Stendhal".

Dragă Ada, Ada, Iada, ieduța ce sare coarda şi tati o bate cu joarda!, îi cântam când era mică şi adormea sub moşmondelile mele. Acum îi trimit gândul telepatic să-i citească *Jurnalul* lui Stendhall.

„Ce trebuie să faci, să-ți trăieşti, ori să-ți descrii viața?" Citeşte să afli ce-ți spune Stendhal. Spre a te ademeni să laşi laptopul şi căutarea de-a surda şi de-a orbeala prin lumile virtuale, îți semnalez câteva spicuiri din farmecul gândirii

stendhaliene:

„Constat că trebuie să te ocupi foarte puțin de viitor (contra a tuturor celor spuse de mine, oh, şi cât te-am tot silit să acționezi în acest sens!) pentru a fi fericit, sau măcar rezonabil. Totuşi, am făcut de-atâtea ori prostia de-a mă întrista din cauza viitorului meu, când îl vedeam în negru, încât am dreptul să mă şi bucur în contemplarea sa atunci când pare să-mi promită fericirea".

„Tu eşti o iederă, te-ai încâlcit pe-un copăcel şi tremuri de nelinişte, când ți-ar trebui un arbore vânjos în care să ai o încredere deplină". (Caută-l! Undeva te caută şi te aşteaptă şi el!)

„Să depun o muncă serioasă cu mine însumi, să contractez o serie de deprinderi noi pentru a îndeplini două condiții ce vor contribui mult la fericirea mea. 1. Să suport durerile, simțindu-le cât mai puțin posibil, desprinzându-mă cât mai mult de ele. (...) 2. Să învăț să lucrez, să produc. Spiritul meu este îngrozitor de leneş; câtă vreme găseşte ceva de citit, nu face nimic, suferă de-o lene îngrozitoare când trebuie să inventeze ceva. Acest drum duce de-a dreptul la mediocritate".

„Privind un obiect, să ajung a-i observa toate proprietățile. Iată acțiunea cu care trebuie să mă familiarizez".

„Cred că încă nu m-am găsit pe mine însumi, încă nu ştiu ce fel de caracter voi avea; cu ambiția pe care o am, veşnic voi crede probabil că fericirea se află tocmai acolo unde nu

sunt eu...” (Are 25 de ani.) Eu am 86 şi încă nu pot spune că „m-am găsit”, dar am rămas convins că „fericirea se află tocmai acolo unde nu sunt eu”.

„Sunt *mad by Iove”.*

„Fericirea!”

„Fericirea, aşa cum ne-o dorim, este o sumă a tuturor contrariilor. Pentru indivizi, ea înseamnă speranță lipsită de frică, activitatea lipsită de nelinişte, gloria lipsită de calomnie, iubirea lipsită de inconstanță, imaginația ce-ar înfrumusețea în ochii noştri ceea ce stăpânim şi nu ne-ar face să regretăm ceea ce am fi pierdut odată – fericirea imposibilă pe care ne-o dorim.

Fericirea pe care-o putem dobândi e starea ce ne-ar pune la adăpost de toate marile dureri”.

Mă opresc aici: peste ASTA, ce s-ar mai putea spune? Timpul s-a oprit în aşteptarea veştilor care vin dinspre America. America! America! suspin eu. Când primeşti cetățenia, Ada?

„O zi în care nu mă instruiesc, e o zi pierdută pentru mine”. (zice Stendhal)

„O zi în care nu scriu sau nu pictez, e o zi pierdută pentru mine”, spun şi eu. Tu, ce spui, Ada? Liana ar putea spune şi ea asta şi ar fi fericită, dacă n-ar avea slujba la Muzeul de Istorie al oraşului Bucureşti, care-i acaparează tot timpul. Dacă n-ar fi timpul omorât în aşteptarea mijloacelor de transport în comun, cu plecarea la serviciu şi întoarcerea

acasă, unde o aşteaptă o plăpândă mamă, bătrâioară şi bolnavă (pe mine mă exclud), dar nu exclud responsabilitățile asumate din dragoste, milă şi mare bunătate pentru 5 – 6 câini, 5 – 6 pisici; canarii şi graurul singuratic ce începe să cânte din clipa când o vede intrând pe uşă; câinii latră şi se muşcă între ei, geloşi unii pe alții, îmbulzindu-i-se la picioare; pisicile îi sar în brațe şi pe umeri şi grădina de flori palpită sub fiecare zvâcnet primăvăratic inspirat de timpul ei fericit petrecut în grădină. Dacă ar avea timp, numai în grădină ar sta. Din lipsă de timp suferă că n-are timp să scrie câte-i trec prin cap, că n-are timp să modeleze animăluțe mititele, păsări, gângănii gingaşe şi fluturi şi gâze fabuloase ce te uimesc cu ce-i dă ei prin minte să plăsmuiască, ajutându-se de magia computerului şi de finețea degetelor sale inventive şi iscusite. De la ea te poți aştepta la orice. Doamne, îmi spun adesea, dacă ar avea timpul meu... Dacă aş putea să-i fac un transfer de timp, să mă duc eu la Muzeu în locul ei, travestindu-mă în ea, şi pe ea s-o las acasă în timpul şi pe timpul meu. Multiplicat în amândouă, răspândit ca un duh omniprezent şi colo, şi colo, deodată, aici şi acolo, în America, lângă Ada şi, în acelaşi timp, lângă Liana, să-i car sacoşele când aduce de mâncare hrănind populația ei de pisici şi câini şi totodată... timpul! timpul! să-i dau timp... Să le dau timp să respire creație... Gândire întrupată de-a dreptul în text de carte, în fluid filmic Adei. Doamne, mă gândesc. Ce-o fi cu ea? Ce face? Mi se pare c-a trecut o

veşnicie de când a plecat. De ce nu mai dă niciun semn de viață!?

Soarta! Soarta! Soarta! Aşa zicem toți. Zicând asta, sar în august 2010.

Nu mai contează după cât timp, luni, ani... Cititorul format în jurul internetului şi globalismului comunicațional nu mai are nervii şi răbdarea să citească un text „cu încetinitorul", parcurgând descrieri balzaciene ilustrând prin întâmplări mărunte, obişnuite, şi evenimente aşa-zis „cruciale" marcând scurgerea timpului.

— Ce faci, tati? aud vocea limpede şi veselă, ca o muzică îngerească în urechi, total schimbată față de cea care-mi rămăsese surdă şi tristă în urechi, amintindu-mi de noaptea groazei pe care n-o pot uita.

— Bine că te-aud. Asta-i telepatie. Mă gândeam la tine...

— Stai! Nu spune nimic. Ascultă ce-ți spun. Ți-am găsit un galerist grozav care te invită să deschizi o expoziție la Miami. Pe 23 octombrie. O lună de zile, cu o eventuală prelungire încă c-o lună. Ți-a şi expediat invitația prin curieratul rapid. În 3 – 4 zile o primeşti. Acum suntem la sfârşitul lui august. Ai timp să împachetezi şi să expediezi prin avion lucrările, să ajungă cu o săptămână înainte, să avem timp de panotare. Panotarea o fac eu cu el. Trimitene prin internet imagini cu ce vrei să expui. Bine!

— Nemaipomenit! E foarte bine, nu bine. M-ai zăpăcit. Nu-mi vine să cred.

— Crede. Mama America s-a obişnuit într-atât cu aceşti dezmoşteniți de-alde noi că ne cheamă de peste tot să alergăm la ea. Mă gândesc la săraca Liana. Chiar o să rămână cu efectivul mărit de pisici şi căței. Câți mai are? Mă gândesc... Hai! Hai! Lasă că-mi spui când vii. Patronul vrea să vii cu tablouri mari. Aici, ştii, că-n America... totu-i raportat la mărime.

— Ştiu! Ştiu! în America totul e colosal. Nemaivăzut. Nemaipomenit.

— Vino cu păsările matale exotice. Peisaje luxuriante. Mult colorit solar. Trimite-ne prin internet fotografiile cu tablourile cu care vrei să vii. Galeria are pereți întregi numai de sticlă. E foarte luminoasă. O să-ți placă.

— Nu ştiu cum să mă descurc cu transportul. Dacă mai zici să fie şi de mari dimensiuni, o să coste mult.

— Găseşte şi matale un sponsor. Vorbeşte cu naşul Subțirelu, cu Bogdan Airinei.

— Lasă, că nici nu-i în țară, dar n-aş vrea... Văd eu. Lasă. De mâine mă pun pe treabă. Mi-ai turnat jăratec în nervi. Mă apuc din seara asta să sortez lucrările. Trebuie să aibă unitate, îndrăzneală şi stil. Galeristul ăsta are priză la public?

— El speră că prin matale o să aibă. Din păcate se resimte din plin criza şi nu se prea vinde.

— Vine presa? îi intră vreo televiziune în prăvălie?

— O să facem afişe şi le-mprăştiem peste tot. De mâine

încolo numai pentru matale lucrăm. Eu sunt optimistă. Aici nu-i ca la Portland cu galeria Halostrobe. Sper ca de data asta să reuşim. Gata! Nu mai am baterie... Trebuie să... Pa! Pa!

Am rămas siderat, panicat, bucuros şi totodată neliniştit şi tânăr, întrebându-mă câte sunt de făcut, cum voi reuşi. De putere nu-mi făceam griji. Simțeam cum mă ia cu fierbințeală, un val de energie cum mă umflă pe sus punându-mă în mişcare... Dar, cum mă descurc cu banii? Cine mă ajută? Cine mă împrumută? Dacă ar fi fost ca altă dată, alergam cu invitația pe la Ministerul Culturii, pe la foruri, pe la ştabii cu propaganda, cu cei care ne arătau fața în lume... Antrenam presa şi prin presă puneam totul în mişcare. Ba încă nici nu trebuia să mă zbat eu personal prea mult. Se agitau alții. Cum a fost cu expoziția din 1981. Petrică Cristea l-a adus în expoziția de la galeria Municipiului Bucureşti pe Mircea Răceanu de la Externe şi, ca prin minune, dacă i-a plăcut expoziția şi s-a pus în mişcare, într-o lună de zile eram plecat cu ea la New York.

Acum eram în „economia de piață". Statul centralizat a dispărut. Ştiam bine lecția: dai să ți se dea. Era nevoie de energie proprie în autoafirmare, de paşi mici, continui, fără şovăire, în pofida indiferenței cititorilor, criticilor literari, agenților de plasament, care nici nu există, neinventați încă la noi. Îndârjire şi perseverență. Mai cu seamă perseverență. Perseverența care să sfideze „roata norocului" din „ochiul

dracului”. Banul contează în malaxorul civilizației pragmatismului capitalist unde, teoretic constituționa primează fericirea cetățeanului, dar socialmente funcțional contează numai „ochiul dracului”, indiferent prin ce mijloace este obținut, modul de a intra în subterfugiile şi rigorile de funcționare ale sistemului de-a face bani şi de-a înmulți la nesfârşit banii din bani, dar tocmai asta nu ştiam nici eu, nici Ada. Cu atât mai mult Liana. În privința asta eram o triadă de handicapați. Insuccesul ne era mai asigurat decât succesul. Ca atare, asta ştiu, arta nu mai e văzută nicăieri ca produs spiritual de pură contemplație, ci ca obiect de evaluat în bani. Marfă! Muncă din care spiritul, inspirația, talentul nu au valoare decât raportat la bani, la cota pictorului stabilită prin suma obținută de tablou prin casele de licitație. Uimirea în fața ineditului frumuseții, emoția pe care ți-o insuflă mirajul harului coborât în textul fixat pe hârtie, sau în culoarea aşternută pe pânză, toate aceste haruri şi daruri nu valorează nimic, sunt ca şi inexistente dacă nu-şi află măsura în bani. Cu câți mai mulți dolari, euro sau lire sterline e evaluat tabloul, cu atât mai sus e ridicată cota artistului, care ajunge din snobism sau pragmatism comercial, să-şi vândă doar numele. Semnătura. O semnătură de-a lui Picasso, spre pildă, face mai mult decât o veritabilă nouă capodoperă, semnată, vai, de un pictor anonim! Semnătura lui Miró sau Dalí, mai mult decât o capodoperă a viitorului semnată de un nume necunoscut.

Neantologat de mass-media şi casa de licitaţie eşti un nimic, un nimeni, cum mă prezentam eu, pentru a câta oară? îmi dau seama ce greu i-a fost fetei să-l găsească pe acel galerist! Oricum, oricum o fi şi ce-o ieşi, înfruntarea cu deşertul contează, chiar dacă vânzarea fără reclamă porneşte de la preţuri modice fixate de galerist, nici prea ridicate, nici să nu-l descurajeze pe cumpărător cu un preţ prea mic. Dacă-i preţul prea mic, nu se vinde nici Rembrandt. Experimentul expoziţional e, oricum, fascinant, indiferent cum s-ar încheia aventura. Dacă pentru artist e păgubos, pentru galerist e catastrofal. Vom vedea.

Toată noaptea n-am închis ochii. Tensiunea ridicată la cote maxime m-a ţinut până la sfârşit, chiar şi după ce am văzut tablourile urcate în avion. Până am decolat şi eu, după două săptămâni. De la primul voiaj în Cuba, din 1961, de câte ori am mai zburat peste Ocean, mi-am spus de fiecare dată că „nu mai sunt aşa cum eram", cum şi-a spus Stendhal în latină, în călătoria sa din Italia: „Non sum qualis eram". Cum eram, n-o să mai fiu, dar pot zice şi eu ca marele scriitor francez elogiat de titanul Dostoievski că „trăiesc foarte senin", şi-n acest drum spre Miami chiar mă simt minunat, spre deosebire de marii mentori ai memoriei literare, eu, care încă n-am cotă înaltă printre pictori, simt că-mi „regăsesc pasiunile ce însufleţiseră pe vremuri viaţa mea". Am şi dormit în avion, deasupra Franţei, când ne apropiam să facem escală la Paris, de fapt să iau avionul spre America, şi, până

la Miami, nu ştiu de ce, am simțit nevoia să scriu cele ce urmează, desprinse din *Bastardul: „Cum să-ți mulțumesc, Doamne, pentru toate binefacerile Tale! Cum să te slujesc să-mi şterg din memorie şi din Catastiful ceresc ofensele pe care ți le-am adus cu voia saujără voia mea*". Mulțumesc, Doamne, pentru fetița care mă aşteaptă...

În avion îmi amintesc şi retrăiesc primul zbor deasupra Oceanului, vizavi de Miami, în Cuba, spre Havana, cu Eugen Jebeleanu. Transcriu din *Insula Speranței: „Îmi turtesc fruntea de geam. Jos, pământ! întinderea albastră-verzuie şi țărmul unduios, prelung, verde. Fâşii neregulate, coclite, de culoarea otrăvii. Toate nuanțele: smarald, verde veronez, palid, uşor brumat, cald ca o câmpie nesfârşită de maci. Un verde pietros, greu ca-n venețienele lui Petraşcu, şi un verde solar, subtil, spiritualizat, ca-n Pallady. Culori curcubeice, strălucind ca petele de petrol în soare, apoi iarăşi verde şi albastru ciel, cu fâşii transparente de mătăsuri orientale, fastuoase, sparte neaşteptat de nişte cratere brun-roşcate, ca nişte răni cicatrizate. Pâlcuri de întunecimi. Vegetație? Păduri? Fâşii mărunte încrețite deasupra Oceanului şi un punct alb. O navă. Prima navă pe care-o zăresc deasupra Oceanului*". Visez: are pânzele întinse şi, în urma ei, încă două nave. Li se zăresc catargele albe şi velele umflate în vânt. Au o înfățişare caraghioasă, ca nişte opinci cu gurguiele îndoite împinse de vela mare şi de altele mai mici cu pavilioanele ridicate, desfăşurate în vânt, albe şi cu o cruce mare, verde, două

litere groase, F şi Y, la mijloc şi Coroana regilor Spaniei de-o parte şi de alta: cea din frunte, cu însemnele comandantului Cristofor Columb, vicerege şi amiral al Castiliei, pătrunde pe gura fluviului „larg de 12 braţe” şi aruncă ancora în interiorul lui, „la o bătaie de tun de mal”. În stânga va descoperi Havana, în dreapta e Miami, pe coasta Americii. Prin fâşia zbuciumată de ape în toate culorile visului văzute de sus, de la înălțimea la care zburăm refăcând acum primul zbor spre Cuba din 1961, acum, în 2010, în drum spre Miami, între Havana şi Miami, s-a zbuciumat în neştire şi agitație continuă Istoria cu miile ei de poveşti, drame, tragedii şi întâmplări cunoscute sau necunoscute: răpiri de persoane, crime, contrabandă cu alcool, tutun, arme, fete pierdute atrase de mirajul vânturilor mişcate dintr-o parte în alta a Paradisului terestru irezistibil în frumusețile lui încă nebănuit de misterioase şi fascinante. Acum soarele bate în plin avionul. E atât de puternic că aripa dreaptă pare că a luat foc. Nu se poate privi. Dar trece repede. Şi din nou reapar orgii cromatice, întinderea verde din dreapta, pudrată pe alocuri cu pulbere de argint şi aur şi mici pete fantastice care configurează arhitectura unor clădiri nemaipomenit de frumoase. Frumusețea stă la pândă aici şi-ți violentează ochiul de peste tot încât, între cer şi pământ, nu mai ştii încotro să priveşti, năucit de uimire, cu respirația tăiată. La sud e Marea Caraibelor. La nord, Atlanticul. Între munți şi apă, regiunea mlaştinilor. Cuba lui Castro, ultimul zeu

comunist care mai face umbră Paradisului cubanez cu vârsta lui matusalemică. Îmi amintesc cum coboram în şir indian scara avionului cu poetul Eugen Jebeleanu înainte şi, cu o uimire hilară, ca într-o vrăjitorie, văd cum superbul lui sacou italian se umple cu pete întunecate. Petele înaintează rapid ca într-o inundație, acoperindu-i tot spatele. Până intrăm în sala aerogării suntem leoarcă. Atunci. Asta era atunci. Acum sunt leoarcă de emoție. De nerăbdare. La ruleta de bagaje mă întâmpină Ada. Da – vorba lui Don Papa, mister Don Ernesto Hemingway: „Omul nu-i făcut să fie înfrânt”, spune şi Ada, veselă, frumoasă, strălucitoare, radiind de dragoste.

— Bine-ai venit, tati!

VERNISAJUL

S-a descurcat de minune prin mulțimea de culoare cu bariere lăsate, plătind cu cardul, zâmbind şi zâmbindu-i-se de la toate ghişeele. Odată ieşiți din geometria haosului bine organizat din aeroportul interminabil, scăpați la larg în imensitatea pistelor de circulație prin care rulau în ambele sensuri deodată şuvoaie de maşini proiectate cantr-un raliu halucinant, explozia de lumină sufocantă ne-a luat orbitor în primire şi asta-mi dădu pe loc o stare de eliberare şi bucurie buimacă, uitând nu numai de unde vin şi cine sunt, dar uitând să-mi pun şi centura.

— Centura, tati. Pune-ți centura.

— A! Da! Mă simt încă plutind ca o pasăre între cer şi amintiri. Am urechile înfundate şi încă nu mi-a trecut senzația de vertij, senzația că sunt încă în vis.

— Calmează-te! Nu-ți face griji! Ajungem la timp... Deşi, suntem în întârziere, începu să râdă Ada. Ca întotdeauna, în veşnică întârziere. La ora asta s-au adunat şi ne aşteaptă. Trebuia să fi fost acolo de jumătate de oră, dar... nu-i nimic. Noi i-am aşteptat pe americani jumătate de secol, pot să ne aştepte câțiva americani şi pe noi încă o oră.

— Aşa de mult durează? Să nu-ncerci să câştigi timpul gonind, spun eu speriat, privind îngrijorat spre ea şi spre kilometrajul care-mi dă frisoane. Dumnezeule, ce faci? (şi-mi fac cruce.)

— Stai liniştit, tati, tu nu ştii cum se circulă în America!? Ai ajuns în America, tati, şi musafirii de la Galerie, adunați pentru vernisaj pot aştepta. Ne aşteaptă, nu-ți face griji. Se ocupă Guy de ei.

— Cine-i Guy?

— N-ai reținut semnătura din invitație? El e patronul galeriei.

— Şi oamenii sunt de-acum adunați? O fi venit careva? A făcut afişe! Prin telefon, cum i-a adunat? Are o rețea de publicitate în jurul galeriei? Te-am mai întrebat, e o galerie cunoscută?

— Între cele câteva zeci şi sute de galerii, e şi ea o galerie, ce-ți pasă? Eşti aici şi, reține, e foarte importantă pentru că are un spațiu generos de expunere şi e aşezată într-o mică piațetă, la o încrucişare de străzi, chiar vizavi de sediul unei televiziuni, şi tablourile sunt expuse superb. O să vezi. Cu mult mai bine, incomparabil cu ce-a fost la Portland, cu greşita aia de galerie Halostrobe.

— Poate reuşeam dacă nu era atât de dosnic amplasată.

— Şi-n plus... nu avea nici deschidere la stradă şi nici vitrină.

— Şi eu, cu numele meu necunoscut, venit dintr-o țară necunoscută şi ea, dintr-un oraş pe care cei mai mulți îl confundă cu Budapesta, era fatal să nu reuşim. Poate vom reuşi acum.

— Trebuie să reuşim. Nu mi-ai poruncit matale, când am

venit aici, să reuşesc?

— Să reuşeşti, da. Dar nu ți-am poruncit. Ți-am poruncit eu vreodată!?

— Te simt încordat. Trebuie să te scot din stress. Uită-te pe geam şi gândeşte-te la ce-o să vorbeşti în deschidere. Eu o să traduc şi, dacă va fi cazul, o să spun şi eu câteva cuvinte. Guy, galeristul, o să spună şi el câteva cuvinte.

— Am înțeles. Asta-mi dă curaj să sper că totul va ieşi bine.

— Ai să vezi. Totul va fi OK, tati. Vine şi Ken cu Andrei. Vorbesc de Andrei Zincă, marele regizor, prietenul nostru.

— Mă bucur. Mă bucur. Sunt nerăbdător să-l văd. Cinei Ken? Deşi scurt, cum toate marile nume sunt scurte în America, presimt că nu-i un nume oarecare.

— Nu-i niciun nume oarecare. Ken de la Kentucky.

— Ken de la Kent! O fi patronul fabricii de țigări! Celebrul patron! Mister Kent?

— Nu-i patron de fabrică de țigări şi nici nu fumează. Ken e... Kevin.

— Am înțeles, Ken e Kevin şi Kevin e un fel de cheie de contact cu toată lumea.

— O să-l vezi şi-o să-l cunoşti. Şi el abia aşteaptă să vă cunoaşteți. Pe unde ai venit?

— Prin Paris...

— Tot n-ai văzut matale Parisul. L-ai văzut de sus. Nu ți-a fost rău în avion, deasupra oceanului?

— Am dormit şi-am şi scris ceva.

— Deci, te-ai simțit bine.

— Foarte bine! De la telefonul tău am căpătat aripi şi... febră psihologică. Am întinerit. Nu vezi c-am întinerit? Lasă, că te uiți când ajungem. Nu pierde volanul din ochi.

Să ajungem cu bine pe picioare. Din deprimarea ta eram şi eu deprimat. Sau nu deprimat. Plictisit, mai exact spus. Nu mai aveam chef de nimic. Mergeam din când în când să-l văd pe Gabriel, mă gândeam la tine, mă tot rugam şi aşteptam veşti, când prin maică-ta, colportoarea de veşti, când direct de la tine. Acuma, uite că tot nu-mi vine să cred că-i adevărat. Sunt cu adevărat cu tine în maşină!?... Asta-i maşina pe care ți-a lăsat-o Jason când v-ați despărțit, maşina cu care-am fost în zilele acelea de Crăciun în Carolina de Nord? Nu uit munții înzăpeziți şi pe părinții lui Jason. Ce frumos a fost! Am petrecut Crăciunul, primul Crăciun... Primul şi singurul Crăciun trăit americăneşte, cu toată familia reunită, pe atunci familia ta, cu Jason, cu unchiul Barry, cu care am dormit în aceeaşi cameră. Ce-o mai fi făcând unchiu' Barry? Țin minte că ne-am împrietenit şi i-am făcut un portret nu prea reuşit.

— Fabulezi, tati. Asta mă şi încântă la matale. Asta şi trădează marele artist. Rapiditatea cu care sari dintr-un anumit real şi te-arunci într-o altă dimensiune a realului din alt timp. E posibil chiar să fi fost real timpul pe care**-l** imaginezi matale acum. Ai pictat mult atunci. Pictezi întruna

totdeauna pe unde mergi.

— Cât am stat eu atunci la tine? Trei luni, cât am stat? O lună, în ianuarie, toată luna ianuarie mi-amintesc cu plăcere că am fost musafirul lui Mircea la Washington. Am pictat şi la el ceva, dar mai mult i-am citit cartea *Infern '89* şi el mi-a citit în manuscris *Bastardul.* Am trăit atunci o iarnă extraordinară... După ce m-am întors la tine, în Michigan, înainte şi după ce am venit de la Washington, ştiu că am pictat şi ți-am lăsat când m-am întors la Bucureşti vreo 60 de tablouri, mai multe decât cele aduse acum. Ce-ai făcut cu ele? Mai sunt pe undeva? Erau printre ele câteva foarte bune.

— Ți-am mai explicat, tati. Le-am lăsat cu toate lucrurile rămase acolo la nişte prieteni, când am plecat din Michigan, după căderea Gemenilor la New York şi declararea şomajului la General Electric. Asta a fost situația. A trebuit să plec cu ce aveam pe mine. S-a declanşat după Gemeni schimbarea la față a Americii. Aşa am venit la Bucureşti.

— Poate ne întoarcem în Michigan să le căutăm.

— Poate. Cu imaginația putem orice. Fii atent! Asta-i galeria! Uite! Tablourile mari se văd prin peretele de sticlă din vitrină. Uite! Bucură-te! Vezi câtă lume s-a adunat? Ai mai văzut aşa ceva la expozițiile pe care le-ai avut?

— Niciodată. Poate la Veneția, că s-a nimerit să fie vernisajul prezentat de Paul Everac, chiar în prima zi de Paşti. Şi... a mai fost, dacă ți-amintești... atunci, la Varşovia, când am deschis tot cu tine expoziția omagială Eminescu...

Şi-n Bucureşti, tot prin tine, când am deschis o expoziție la Institutul Francez de pe Dacia, unde a vorbit Alexandru Balaci. Îl mai ții minte? A fost lume multă şi atunci.

— Vezi c-am ajuns!? Calmează-te! Dacă nu eşti în stare să le vorbeşti, nici nu trebuie să spui ceva. Americanii ştiu ce înseamnă un zbor traumatizant. Totul o să li se pară *alien* numai dacă le spui „bună ziua!" sau „Bine v-am găsit", pe româneşte.

— Minune, Ada. Aduța! Simt că-mi revin. Vreau să le fac o impresie bună.

— O să le faci. Întâi că arăți ca Brâncuşi cu barba asta. Ca Hemingway, cu barba asta! Hai, dom' Papa. Întinde mâna spre domnul care te întâmpină cu mâna întinsă. Ăsta-i Guy, galeristul.

— *Bonjour, mon cher! Ça va! O.K. Voyage?* mă întâmpină el.

La intrarea noastră, invitații, care ocupau până la refuz sala principală, unde trona în mijloc masa cu băuturile şi brânzeturile stivuite spectaculos, începură să aplaude.

„E bine! E bine!" mi-am spus încurajat, cu ochii după presă. „Dar unde-i televiziunea?"

— Doamnelor, domnişoarelor şi domnilor! Mulțumesc că ați venit, m-am adresat zâmbindu-le ca unor cunoscuți şi prieteni, ştiind că dacă greşesc cu ceva, îndreaptă prin traducere Ada. Fiică-mea v-a spus că sunt ultimul ucenic al ultimului mare pictor român, profesorul Corneliu Baba, un

pictor genial, de care n-ați auzit, cum n-ați auzit nici de mine. I-am fost elev. În obscuritatea atelierului său din strada Pangratti, l-a pictat pe Ceauşescu în zdrențe, în chip de rege nebun. Dacă afla dictatorul, îl împuşca. Dumneavoastră, în America, prin Franța, ştiți de Dada, prin poetul român Tristan Tzara. El era Corneliu Baba, un Rembrandt al României, şi eu sunt ultimul supraviețuitor dintre elevii lui. Uitați-vă bine la tablourile mele şi o să-nțelegeți ce luptă gigantică am dat cu mine să ies de sub influența lui.

— Dar nu văd nicăieri portretul lui Ceauşescu, aud pe cineva cu voce tare în româneşte.

— Tocmai de asta, că nu l-am pictat, se vede cât de mare sunt! mă laud eu fără ruşine; în America, americanii sunt dispuşi să creadă tot ce declari. Dalí şi Picasso i-au obişnuit cu tiribombe. Le şi place să se dea în spectacol. Ei au inventat Reclama ca suflet al comerțului.

— Ce spui, Ada? Mă descurc?

— După aplauze, cred că da. Să vedem dacă şi cumpără!

— Să mai spun ceva? Simt că sunt în formă, dar nu văd presa!? Televiziunea! Ca şi la noi. Degeaba toată tevatura, dacă lipseşte presa. Totuşi, parcă văd nişte microfoane.

— Aşa este. Pentru impresie. A fost ideea galeristului. Se înregistrează, da. Poate pasează ceva prin presa locală. Chestia cu Ceauşescu pictat în chip de rege nebun ar merge trăsnet. Eu ştiam că de asta era persecutat, că nu-**l** picta.

— Nebunul de Bălaşa l-a pictat în chip de zeu şi de erou național, cu frumoasa Elena în chip de Ileana Cosânzeana. Baba l-a băgat şi pe el printre regii lui nebuni. Un rege nebun care vorbeşte cu un câine. Mai uman câinele decât Regele.

— Dacă vrei să le spui asta, eu traduc.

— Spune-le cu Regele şi câinii. Avea doi câini în care credea mai mult decât Securitatea care**-l** păzea.

— Şi ce s-a ales de ei?

— De câini nu ştiu. Securitatea ne călăreşte pe toți.

— Ce-i cu matale, tati? mă apucă de braț Ada. Te-ai pierdut din nou. Ai rămas blocat ca la Halostrobe. Acum suntem la „Ross Gallery of Art" din Miami. Hai, mai spune ce să traduc, chiar dacă nu-i presa de față.

— M-au emoționat aplauzele. Scuză-mă!

Lumea adunată în jurul mesei cu pahare şi bunătăți culinare se porni pe aplauze. Mi s-a întins un pahar plin. Am băut şi m-am înecat. Apă! Apă! am strigat, declanşând un nou ropot de aplauze. Le plăcea comportarea simplă, uşor hazlie, cum era cazul, arătându-le mai mult prin gesturi, prin expresia feței, cât eram de încântat, cât de bine arătam la anii mei, bărbos ca Brâncuşi sau Hemingway al lor. Cât de bine mă simțeam, cum se simțeau şi ei.

— Cred că domnul Guy a descoperit cel mai tare whiskey din America (râsete, aplauze) şi-a adus să pună în vânzare cele mai frumoase tablouri pictate în Europa, (aplauze şi mai zgomotoase) Dacă o să le priviți cu atenție, o să-mi dați

dreptate. Păcat că nu-i şi presa! nu m-am putut abține. Ca şi-n România. Credeam că televiziunea de peste ocean e mai atentă cu fenomenul artistic. America e țara muzeelor şi a galeriilor de artă.

Lumea începu să aplaude din nou. M-am uitat teatral de jur-împrejur, punându-mi palma streaşină la ochi, căutând pe cineva şi am sfârşit-o glumeț.

— Nu-i presa? Dar pentru noi, pentru mine şi fiică-mea Ada, e senzațional că suntem în America. *Thank you very much.*

M-am bucurat când o doamnă distinsă, care se părea că e respectată de patronul de la „Ross Gallery", ce se învârtea în jurul ei, a venit încântată, să-i spună Adei că mâine vine cu prietena ei, cea mai mare şi mai în vârstă pictoriță din America, doamna Edna, care are un Muzeu propriu cu operele ei. „Extraordinar!" am tresărit. „Asta chiar întrece toate aşteptările. Dă-o dracului de presă! Formidabil!" i-am spus Adei. „Numai de-ar veni! De s-ar ține de promisiune. Poate în urma dânsei vine şi presa! Ar fi cel mai mare eveniment să am vie în fața ochilor o pictoriță care-şi are propriul ei muzeu! Iată că himera care mă bântuie pe mine poate să existe cu adevărat transpusă din fantezie în realitatea palpabilă a celei mai fanteziste superputeri din lume! Ține-te de ea, Ada, şi comentează-i fiecare tablou".

După doamna Judith, a mai venit o tânără doamnă cu un păr zulufat, roşu ca o flacără, şi ea patroană de galerie, care

zicea că vrea să ia în galeria dânsei, alegându-le de pe acum, toate tablourile cubiste şi abstracte, cele „cosmogonice” şi pe cele kandinskiene. Galeria dumneaei era în exclusivitate profilată pe abstract. Am numărat împreună 13 tablouri din cele expuse. Compoziţiile cu păsările exotice, care ştiam că-i plac Adei, plăceau şi vizitorilor. Doamnele îndeosebi erau încântate de peisajele marine şi cele din Deltă, Miami fiind paradisul dintre ape, unic în lume, într-altfel explodând de fascinaţia frumuseţii decât Veneţia italică sau Leningrad, Veneţia Nordică, cu palate luxuriante, hoteluri elegante şi vile de reşedinţă pentru marii milionari.

Nu ştiu cât de importante şi eficiente financiar pentru domnul Guy erau doamnele, domnişoarele şi domnii tineri şi vârstnici, cei mai mulţi vârstnici, dar patronul nu se zgârcise deloc cu cheltuielile făcute să creeze acea atmosferă briliantă: şampania era franţuzească, brânzeturile olandeze şi italieneşti, fructele şi vinul din California, totul, totul O.K., dar... sigur, oful meu, lipsea presa. Continua suferinţă din România mă urmărea şi aici. Ecoul de la vernisaj, dacă nu era prezent mâine în ziare şi la televiziune, dat ca o ştire, expoziţia nu exista. Strădaniile Adei şi cheltuielile domnului Guy dispăreau în neant. Mai rămânea doar să constatăm succesul după reacţia celor prezenţi, prin achiziţii. Un post de televiziune era peste drum. Dar ar fi trebuit să se petreacă o crimă în jurul unui tablou, sau un viol anunţat, să apară magica echipă de profesionişti ai senzaţionalului, să filmeze

pe viu.

Două maşini cu români au venit ceva mai târziu. Bineînțeles că nu erau de la televiziune. Deşi... cine a coborât din prima maşină însemna cinematografia în persoană! A coborât şi a intrat pe uşile de sticlă larg deschise, cu înfățişarea lui ştiută de pe ecran, cu aparatul de filmare pe umăr, elegant, dezinvolt, impetuos şi vesel, regizorul Andrei Zincă, însoțit de fiica şi fiul său, un tânăr violoncelist de mare viitor, prezic toți. Din a doua maşină a coborât un domn impozant, corpolent, cu o figură expresivă de „boss american", însoțit de două frumoase şi elegante doamne: doctorul Munteanu cu soția şi cumnata. Am reținut surprinzător că atât Andrei cu copiii lui, dar mai cu seamă doctorul cu cele două doamne au fost primiți cu aplauze. Aveam să aflu că doctorul Munteanu şi-a cucerit o bună reputație şi-a devenit una din celebrițățile „locului" (şi ce loc? întins cât suprafața României). Bucuria mea, adică a noastră, a Adei şi a galeristului, a fost că i-au plăcut atât de mult două tablouri că le-a achiziționat pe loc: superbul portret al Adei, de care eram încântat şi eu, şi un peisaj din Bucovina – doctorul e braşovean de origine, dar a rămas îndrăgostit de peisajul mirific al Bucovinei. El a „spart gheața", cum se spune, a deschis sau a făcut, cum se spune, safteaua! A fost atât de bucuros (aflând de la Andrei că am fost bun prieten cu tatăl său, romancierul Haralamb Zincă), încât ne-a invitat pe toți, la un restaurant special, cu

mâncăruri exotice. Am petrecut o bună parte din noapte în acel restaurant făcut mai mult să mănânci, să bei şi să-ți scalzi ochii în sânul şi şoldurile goale ale dansatoarelor, decât să te auzi vorbind şi să auzi ce spune vecinul de scaun sau din cealaltă parte a mesei. O atmosferă incendiară, cu fulgere, trăsnete şi jocuri de artificii, lumini spectrale şi întunecimi tenebroase imitând fantezist, cu multă adrenalină, cam cum se petrece o noapte într-un iad vesel, zbânțuit de demonii negro-africani cu şolduri netede şi dulci de abanos şi picioare languros zvâcnitoare. Zburau, se răsuceau, şerpuiau prin aer, se târau încolăciți pe parchet, țopăiau ca pe jăratec, băteau din tamburine şi talgere, se dădeau peste cap, înnodați şi deznodați de-ți trezeau crampe în diafragmă. Ne-am auzit cu greu cuvintele strigate ca-n gară, dar ne-am comunicat unii altora semnele şi semnalele cele mai calde şi încântătoare de prietenie şi admirație, care au tot crescut până spre zori, când ne-am despărțit chiar prieteni. Într-un cuvânt, a fost o noapte de vrajă, de beție cuminte, demonstrând o mare bravadă din partea noastră şi o mare rezistență biologică, scăpând cu urechile tefere, minus buzunarele doctorului, care s-au golit din plin. A plătit cu cardul, se înțelege, şi a arătat atât de încântat că a promis să mai vină în expoziție, comunicându-ne sentențios – ceea ce dovedea că chiar era un împătimit şi rafinat „degustător de artă" – că va reveni de îndată ce-şi va găsi timp şi cu nişte pacienți colecționari, tablourile mele, lăudându-mă el,

cerându-se a fi văzute în liniște şi-n singurătate.

— Mulțumesc, doctore. Mi-ați făcut atâta plăcere, i-am spus la a doua vizită în expoziție, încât faceți-mi onoarea să primiți aceste „albăstrele” pentru doamna.

Eram plăcut impresionat că toată lumea se părea că**-l** cunoaşte şi toți îl omagiau. La restaurant, pasionat şi el de artă, patronul, un filipinez mărunțel din Fiji, a aprins lumânări şi artificii în cinstea doctorului. Îi fusese pacient şi-l elogia cu recunoştință pentru că-l vindecase de nu ştiu ce misterioasă boală tropicală. Doctorul era nu numai pasionat de artă, dar era şi un mare meloman, iubitor de Mozart şi Paganini, mare cititor de literatură rusă şi anglo-saxonă, neurologie (specialitatea lui) şi filosofie nemțească, „rămasă în genă”, zicea, de la Braşov. Ne-a uimit cu informații din lumea medicală şi politică americană. După ce patronul a fost rugat să-şi tempereze elanurile recunoştinței față de domnul doctor şi să îndepărteze de la masa noastră drăcoaica jamaicană, cu un fluture de mătase trandafirie între picioarele prelungi şi alunecoase, ce avea jăratec în ochi şi-n fese şi dansa arăbeşte din buric. Aşa ne-am putut auzi vorbind, aşa l-am putut auzi pe marele doctor vorbind într-un mod atât de carismatic că l-am ascultat vrăjit, printre altele, Andrei pârâ**ndu-l** „că ştie Constituția americană pe de rost”. Şi chiar o ştia. Se lăuda că are o memorie atât de fantastică încât ştie şi numerele de telefon ale prietenilor, şi nu sunt puțini.

— Cum aşa? Cu neputinţă, m-am mirat eu.

— Depozitate în memoria mobilului! a râs doctorul.

Ne-am despărţit sub un nemărginit cer tropical ce se arginta de ziuă, am urcat fiecare echipaj în bolidul său, eu lângă Ada la volan, doctorul cu „gagicile” lui în spate, Andrei cu „tribul său”, şi am pornit-o în trei direcţii diferite.

— Sâmbătă şi duminică vă aştept la mine, ne-a spus Andrei, încântat şi el de seara petrecută împreună. Poate vorbesc cu marele Rabin să aducem expoziţia şi în Marea Sinagogă din Miami. Nu promit nimic, dar mă ţin de cuvânt.

— Ada, îi spun fiicei mele, m-am ţinut eu cum m-am ţinut, dar nu mai pot. Gândeşte-te că sunt nedormit de cât timp? Adorm în maşină. Dacă mai trebuie să mergem mult, nu mai pot.

— Am şi ajuns, tati. Asta-i vila domnului Guy. Hai! Copăcel! Copăcel!

— Lasă-mă în hamacul ăsta de pe terasă. Lasă-mă să mă întind sub stele, aşa îmbrăcat cum sunt, să nu-mi piară somnul. La trezire fac cunoştinţă cu locul... şi casa... Lasă... Lasă-mă să...

Mai era ceva, nu că, pe de o parte, chiar nu-mi mai puteam ţine capul pe umeri, dar ştiam, ştiam... de-atâtea ori, nopţi şi zile întregi suferind crunt după acest prag limită pe care mă sileam singur, sau eram nevoit de împrejurări să-l depăşesc, că, odată înfrântă limita, simţeam lovitura de măciucă instalată în tâmpla dreaptă, iar durerea se îngroşa,

cuprinzând întreg capul. Fără să-mi hrănesc creierii cu somn nu puteam alunga durerea.

M-a lăsat. M-am prăbuşit sub palmieri, în hamacul întins pe terasă şi-am adormit buştean. M-am trezit spre seară. Probabil că foamea m-a trezit. Ceva extraordinar! Mirific! Să te trezeşti ca din morți în mijlocul unei frumuseți atât de neimaginat, cum te-ai trezi pe neaşteptat în Rai! Mi-au dat lacrimile! M-am trezit sub un portocal înflorit, cu pălăriile palmierilor deasupra capului. Prin pământufurile arcuite ale frunzişului verde închis, zimțat de lumină, în întinderea nemărginită a unui cer de mărgean, mi se părea că revăd dintr-odată, eu fiind nemişcat în hamac, priveliştea mării cu adâncimea valurilor înspumate, ca nişte nori topindu-se-n soarele orbitor. În fața mea se înălța o vilă uriaşă, albă-albăstruie, cu balconul lat cât o pistă de biciclete la etaj, terasa jos, lângă mine, cu masa pe care rămăseseră resturile unui mic banchet, cu scaunele de nuiele împrejur aruncate în dezordine pe toată terasa până la piscina marmorată, cu o apă de cristal, în care se scăldau stropindu-se cu aripile zburătăcite o pereche de porumbei albi, albi, strălucitori, în timp ce veverițe roşcate țopăiau, sărind din arbust în arbust, jucându-se parcă de-a „v-ați ascunselea” în gardul viu ce marca teritoriul spre stradă: o stradă liniştită şi curată pe care se plimba un domn elegant, cu joben şi baston, însoțind un setter alb cu pete negre, întregind până la ultimul detaliu un superb tablou impresionist. Ma impresionat până la

lacrimi să văd arborat deasupra cornişei din vilă steagul american lângă steagul românesc. De partea cealaltă a străzii, o vilă cumva asemănătoare vilei domnului Guy, dar ceva mai mică, ascunsă în tufişuri de mirt, de migdali uriaşi şi de portocali... înfloriți în anotimpul şi la ora asta!? Era şi ea ornată, fireşte, numai cu drapelul american. În peluză erau adăpostite două limuzine şi, pe catargul din fața porților maiestuoase, erau arborate steagul american şi steagul Floridei. De altfel, dacă mă uitam mai atent, pe toate vilele şi clădirile depărtate, înconjurate de vaste întinderi de gazon smălțuit cu flori, umbrite de arbori uriaşi şi arbuşti tropicali, puteai vedea, fie la un balcon, pe cornişa acoperişului, fie la intrarea sau la ieşirea din „domeniul privat", steagul național. Vis, prosperitate, frumusețe şi patriotism. Unde se pomenea aşa ceva de unde veneam? Şi de ziua națională vedeai rar pe la case drapelul tricolor care flutura acum în uşoara boare de vânt pe cornişa vilei domnului Guy. Lângă blazonul privat, fluturând la orice boare de vânt, sau stând semeț şi magnific etalat, drapelul național. Ici, colo, mai rar, şi al statului Florida. Oricum, în orice parte privesc, dau de privelişti încântătoare, vile somptuoase, grațioase, ciudate ca arhitectură, originale, elegante. Lux afişat fără ostentație sau ostentativ, etalând orbitoare bogății fabuloase care-ți vorbesc cu neascunsă trufie şi sfidătoare magnificență, făcându-te să gândeşti ce comori muzeale şi frumuseți de neimaginat ascund după ziduri, în interioarele care imită tot ce-au

produs secolele trecute – lux, depravare şi viciu... Hai, că n-o fi chiar aşa! îmi spun. Mulţumeşte-te cu ce vezi aici şi te poţi crede pentru o clipă, pentru clipa asta, stăpân absolut pe toată frumusețea şi avuția asta, investit cu drepturi depline să te plimbi peste tot, să vezi tot ce pofteşti şi-nainte de orice... să inspectezi frigiderul.

Forțe obscure puse în slujba domnului Guy, sau domnia sa personal, împreună cu asociatul său, în timp ce eu şi Ada ne desfătam cu bunătățile şi deliciile pescăreşti, vegetariene şi exotice de la restaurantul „filipinezului din Fiji", sub oblăduirea spirituală şi financiară a doctorului Munteanu, au transferat ce-a rămas nedevorat la vernisaj din munții de brânzeturi şi caşcaval, aşa că, spre bucuria nesățioasei mele pofte, frigiderul cât un întreg perete al casei din Chitila era plin şi mă puteam îndopa pe alese. „Bine, bine, mi-am spus, dar cine plăteşte? Plăteşte Ada!? Din ce bani? Cine plăteşte şi statul aici, şi mâncarea, şi sucurile, şi apa plată, şi aerul, la urma urmelor, pe care-l respir?... Atât de curat, de ozonat, de încărcat de efluvii de flori tropicale". N-am timp să-mi fac griji şi să mă gândesc să descriu tot ce se petrece în sufletul meu când foamea îmi dă ghes să-mi satisfac pofta, gustând câte ceva din toate, cum mi-a rămas în amintire din dureroase şi chinuite vremi de după război, după foametea îndurată în anii de secetă de prin '46 – 48, când, la Iaşi, făceam coadă de un kilometru să căpătăm de la cantina Universității o gamelă cu doi cartofi. În sfârşit, ajuns „acasă" la gazda din Păcurari,

găseam mămăliga rece aşternută c-un ştergar, „să nu dea muştele”, pe care mi-o lăsa gazda, nu din milă sau pomană pentru sufletul ei creştin, ci ca să mă prindă dacă-i „fur din mâncare”. Nu m-a prins, cum n-o să mă prindă nici gazda de acum că i-am umblat în frigider fără permisiunea lui. Deci, am luat din toate atât de puțin, numai să-mi potolesc foamea. Când s-a ntors acasă Ada, odată cu domnul Guy, amândoi cu vestea cea mare că mâine vine să vadă expoziția doamna Edna, pictorița cea mai venerabilă din America, atingând suta de ani, de emoție mi s-a tăiat răsuflarea şi am uitat ce voiam să-i spun. Se anunța un eveniment. Ăsta chiar că era un mare şi norocos eveniment. I-am povestit Adei, după ce mi-a mai trecut emoția, cum am rămas cu această traumă psihică de pe vremea studenției ieşene, şi cum am „operat” cu mare delicatețe şi în frigiderul amfitrionului. M-a ascultat uimită, privindu-mă cu groaza întipărită în ochi, apoi a izbucnit în râs.

— De ce râzi?

— Păi, tati, dragă, munții ăia de brânzeturi şi caşcaval erau cumpărați din banii noştri. Din tablourile matale mănâncă şi bea un pahar de vin şi domnul Guy cu asociatul. Aşa că nu te mai zgârci când îți iei ceva de mâncare din frigider. Nu face economie la mâncare şi la nimic atâta vreme cât eşti aici. Măcar acum să trăieşti răzbunându-te pe tot ce ți-a lipsit în viață. Ai dorit şi n-ai avut. Sau te-ai înfrânat singur de la ce-ai poftit. Dacă România e o vale a plângerii şi

un continuu Purgatoriu al Constrângerilor, la Miami trebuie să te înveseleşti şi să nu duci lipsă de nimic. Curând, curând o să-ți fac o mare surpriză pe lângă cea pe care o să ți-o facă mâine la galerie vizita „bătrânei doamne". Ai văzut piesa? Şi eu... Ce te întreb! Când am văzut-o împreună? Eram elevă la Liceul „Tonitza". Pe-atunci visai să mă faci pictoriță şi eu visam să ajung arhitect. Surpriza cea mare...

— Vine Ken?

— Cum de-ai ghicit?

— Ken ăsta a început să-mi umble prin cap. Când vine?

— Peste două zile.

— În cinstea venirii lui a arborat domnul Guy steagurile?

— În cinstea matale, tati, nu fi ironic. Ți-ai văzut camera şi baia rezervate la etaj? Lângă matale, pe acelaşi culoar, am şi eu camera şi baia mea. Domnul Guy doarme în altă parte a casei. Ai văzut ce vilă are? îți trebuie o zi s-o vizitezi şi-o să-ți trebuiască un an, când o să te-ntorci acasă, s-o uiți.

— E aşa de bogat? îi merge aşa de bine cu galeria!?

— N-ai avut timp cu vernisajul să te familiarizezi cu galeria. Are în mijlocul spațiului de expunere, exact în mijlocul spațiului expozițional, trei camere... Nu le-ai remarcat! Trei camere ticsite de aparatură electronică, de ascultare, prelucrare, copiere de CD-uri şi tot ce ține de tehnologia comunicării jocului pe internet şi experimentele vizuale. Tablourile sunt, ca să zic aşa, partea vizibil artistică a galeriei, industria producătoare de bani sunt afacerile cu

prelucrarea peliculei filmice, auxiliarele magiei internetului.

— Nu prea înțeleg, dar sunt impresionat.

— O să te impresioneze şi omul, când o să-l cunoşti.

— Tu cum l-ai cunoscut?

— Prin internet, tati. Acum toată interacțiunea umană se derulează prin internet. Aşa l-am găsit şi pe oaspetele pe care îl aşteptăm să vină. Singurul pe care nu l-am găsit prin internet şi mi l-a trimis blestematul de ghinion a fost

Lonny. A venit ca la şcoală, sau biserică, de mână cu maică-sa.

— Aceeaşi mamă care l-a tras înapoi în America.

— Aceeaşi...

— Şi el, acelaşi neajutorat băiețel cuminte şi ascultător, s-a dus, lăsându-te în momentul cel mai greu al vieții, cu rana încă deschisă...

— Ce ai, tati!? Vrei să mă faci să plâng acuma, când am uitat tot ce era de uitat şi-l aştept pe viitorul meu...

— Ce? Iartă-mă! Iartă-mă! Mi-a venit fără voie nevoia să te întreb dacă l-ai mai găsit, dacă te-a căutat... Iartă-mă.

— Promite-mi să nu mai vorbim niciodată de asta. Promite-mi c-o să-ți ştergi din minte tot ce s-a întâmplat. Gabriel îl va avea ca tată pe viitorul meu soț. Promite-mi c-ai să fii înțelegător şi n-o să ți**-l** mai aminteşti pe Lonny.

— Bine. Promit. Eşti deşteaptă. Dar promite-mi şi tu că, după ce te instalezi cu noul tău soț într-o nouă casă, îți scrii romanul.

— Du-te, du-te şi-ți desfă valiza. Aranjează-ți lucrurile în camera rezervată. Fă un duş şi schimbă-te pentru masă. De aici încolo începem altă viață.

— Bine, bine. Mă duc, dar spune-mi... Pe cel pe care îl aşteptăm, cum l-ai descoperit? Sau el te-a găsit pe tine?

— Tot ce pot să-ți spun... Să ştii că suferința şi încercările prin care a trecut el întrec încercările mele. Eu am un băiețel. El are trei fete.

— Câte?

— Trei. Cathy, Margo şi Lizzie.

— Aoleu! M-ai dat gata. Cathy, Lizzie, Margo şi Gabriel! Patru suflete deodată în aceeaşi casă, sub aceeaşi cloşcă de mamă! îmi vâjâie capul! Mă apucă amețeala! Dumnezeule, dacă nu-i şi potriveala asta mâna Destinului, nu-ți sunt eu tată. Abia de acuma începe lupta adevărată cu viața! Patru copii deodată pe capul tău, ce-o să te faci?

— Mi-am pierdut capul după el. N-o să mă fac nimic. O să ne iubim. O să fim o familie.

— Vreau să-l văd numaidecât. O fi bătrân ca mine.

— O să-l vezi. Lucrează în domeniul informației siguranței naționale. Când va putea fi liber pentru scurt timp, vine să vadă expoziția şi vrea neapărat să-ți vorbească. Acum hai să te instalezi şi, cât îți desfaci matale bagajul şi te aranjezi, eu cobor să fac de mâncare. Te strig să cobori când sunt gata. Pe terasă poți picta. Guy ți-a pregătit şi un şevalet. L-ai văzut? Mâncăm afară pe terasă. Ai văzut că există şi o sală

de biliard? în spatele casei se poate juca baschet şi tenis. Despachetează încet şi întinde-te puțin până la masă. Bye-bye, tati! Şi gândeşte pozitiv. Asta-i filosofia pragmatismului american. Ştii cum o să se numească romanul pe care**-l** scriu eu? *Ce nu trebuie să faci în America.*

— Şi ce trebuie să faci? Să iubeşti viața, să iubeşti America şi să-ți plăteşti datoriile la fisc? Văd că mă ții în şuturi psihice. Mă bucur să aflu că-ți scrii, în sfârşit, romanul! Credeam că**-l** trăieşti numai.

— Păi, da. *Un şut în spate, doi paşi înainte.* Mai greu va fi să-l pot publica. Să găsesc o editură care să mă accepte.

— Exact. Aşa e! Hotărât de acasă să te pregătesc în această direcție, ştiind cât de repede te descurajezi, ți-am adus special cartea prietenei noastre, doamna Silvia Cinca. Spun prietena noastră pentru că, prin mine, la Bucureşti, ai cunoscut-o şi tu. Am cartea în valiză. Ți-am şi semnalat un caz extraordinar de încurajator pentru noi. Şi pentru tine, ca şi pentru mine, à-propos de traduceri.

— Despre cine şi despre ce-i vorba?

— Ai auzit de Stephen King?

— E unul din cei mai bogați scriitori.

— Povesteşte că locuia într-o casă cu rotile şi lucra într-o spălătorie când s-a apucat de scris. „A terminat un manuscris", scrie Silvia Cinca în cartea pe care ți-am adus-o, să te sprijini pe îndemnurile ei. *Radiografii pentru succes* se numeşte cartea. Te laşi captivat încă din titlu, à-propos de

titlu. Ei, bine, scrie ea: „A terminat manuscrisul şi l-a trimis peste tot. Nimeni nu l-a primit. Agenți literari, editori. Au trecut ani. Nu s-a lăsat, continua să trimită manuscrisul. L-a trimis şi la Doubleday". Ai auzit de editura asta?

— Nu. Sunt mii de edituri.

— Tocmai. La editura asta s-a născut scriitorul Stephen King, care ştii şi tu că este „azi foarte răsunător şi unul dintre cei mai bogați autori".

— Da, tati, dar dincolo de talent, inteligență, muncă şi multă perseverență, cum spuneți voi, mai trebuie, absolut decisiv, şi doza necesară de noroc.

— E adevărat, adevărat. Norocul ăsta îl pândesc şi eu. Poate ni-**l** aduce America la amândoi. Oricum, bine că te-ai apucat. Sună interesant *Ce nu trebuie să faci în*

America. Incitant. M-aş repezi din clipa asta să-l devorez. Dar titlul e cam lung. Titlurile bune sunt scurte, dacă se poate, formate dintr-un singur cuvânt – *Setea, Moromeții, Demonii, Ulysse! Gorila, Foamea, Ciuma, Hamlet, Ion, Răscoala, Ghepardul.* Sau lungi, metaforice: *Mai presus de orice, Cui îi bate ceasul, Fructele mâniei, La răscruce de vânturi, Zbor deasupra unui cuib de cuci, Crimă şi pedeapsă.* Până la urmă, cartea, conținutul cărții, povestea impune titlul. Scrie-l!

— Se scrie trăindu-l. Ai răbdare. O să scriu şi romanul... O să fac şi filmul. Dar... înainte de toate, fac de mâncare. Mâncăm afară pe terasă cu Guy... Spune-i şi matale pe

nume, fără să te mai complici cu formule protocolare. Mâncăm, Guy bea, ca de obicei, o sticlă de vin înainte de-a merge la culcare, şi după masă vorbim de interesele noastre comune cu expoziția şi cum putem face să avem şi public şi să vindem ceva. Dacă mâine, când vine doamna galeristă, prietena şi custodele muzeului, cu operele doamnei Edna, şi-o aduce pe marea Doamnă cunoscută în toată Florida, dacă la această vizită ar fi pe fază şi o televiziune, succesul ne-ar fi asigurat. Să vedem ce spune şi Guy.

— Fantastic! mă aprind eu. Să treacă mai repede noaptea asta şi să ne trezim mâine cu doamna Edna şi mai cum?

— Edna Hibei. Are 93 de ani.

— Fantastic! Dacă-mi pozează... Sau chiar după o fotografie, am şansa să-i fac un portret rembrandtian. Ştii cum arată capetele lui de bătrâni şi bătrâne. Fantastic! Am de-acum nişte idei de portret. Du-te! Du-te. Mi-e o foame de lup ieşit din iarnă. Pentru tine şi pentru Guy, care mâncați carne, e simplu. Ce faci pentru mine?

— Îți fac o salată cu fructe de mare şi o omletă cu brânză franțuzească. E bine? Plus salată cum vrei matale. Cât stai aici o să te răsfăț în salate orientale, fructe tropicale şi înghețate.

— Dacă mai scrii un roman şi faci şi un film şi-o aduci la expoziție, mâine, şi pe celebra doamnă pictoriță Edna Hibei, e foarte bine. E celebră, nu?

— La vârsta asta şi matale o să ajungi celebru. Dacă o să

mai atingi şi suta ca maestrul Ion Irimescu şi te vinzi prin Sotheby's, o să ajungi chiar vedetă internațională. Du-te să te aranjezi, fă un duş, îmbracă-te şi te strig eu de jos când va fi gata masa. Mă ajută şi Guy, să termin repede.

Îmi bubuia capul de atâtea evenimente care ne aşteptau. Aranjând hainele în dulapul din perete, rămâneam totodată tot mai încântat de cameră şi de patul larg cu salteaua pufoasă în care aveam să visez la toate minunile strălucitoare şi luminoase ce ne aşteaptă. În sfârşit, Ada pare a-şi fi găsit rostul şederii ei în America, şi eu sentimentul de a ajunge la reuşită. Ziua de mâine se arăta cum n-a mai fost nicio zi din viața mea, trebuia să cad în genunchi pe covor, în această cameră fără icoane, şi să-i aduc Domnului o rugăciune de mulțumire. De unde am plecat, ieşind din glodurile acelui sat amărât din nordul Moldovei, din satul unde căruța se înfunda în glod până în butucul roții, prin câte am trecut şi din câte morți de-a rândul m-a salvat, tras în sus din râpă, din cădere, din boală, slăvit fie Domnul Iisus... Slavă şi recunoştință care nu se pot exprima în cuvinte şi n-am puterea smereniei şi a credinței tari să fac să se mişte şi munții... să merg pe coate şi genunchi, udând cu lacrimi de bucurie recunoscătoare toate locurile sfinte, sfințind cu osteneala patimilor mele Icoana Sfântului Chip adusă ofrandă de mulțumire şi recunoştință.

„Sono felice!", pot exclama şi eu ca Stendhal. „A descrie fericirea înseamnă a o diminua". Dacă asta o spune unul ca

Stendhal, mie nu-mi rămâne de-aici încolo decât să mă rezum, strict informativ pentru memorie, la înşirarea faptelor.

Evenimentul se anunță încă de dimineață. În sfârşit, a venit doamna Edna într-o maşină neobişnuit de lungă, comandă specială, din care a coborât fratele dânsei, cam de vârsta mea, care a însoțit-o toată viața. Împreună cu doamna custode a Muzeului Edna Hibei au coborât scoțând din portbagaj căruciorul special comandat şi construit pentru ea, au aşezat-o ca pe o păpuşă de ceară pe venerabila celebritate beteagă de picioare, de la şolduri în jos, nemaiputându-se mişca, şi toți, repezindu-ne în jurul acestei relicve ca în fața unor moaşte sfinte, am împins căruciorul-tron pe roate, dar mai mult purtându-l pe sus pe palmele noastre, trecându-l prin uşile de sticlă larg deschise ale galeriei. Ce m-a izbit de la început îmi este aproape dureros de drag, chiar imposibil să exprim prin cuvinte. L-am exprimat prin umbre, lumini şi culoare în portretul pe care i l-am dăruit şi se păstrează acum în muzeul dumneaei. „O capodoperă!", a zis când la primit, şi m-a sărutat. Eu i-am sărutat cu venerație mâna cu care pictase kilometri de pânză, devenită acum transparentă, mică şi delicată ca o mânuță de copil, amintindu-mi că acelaşi sentiment de venerație, de pioşenie, l-am mai avut când am sărutat mâna doctoriței neurochirurg care l-a scos din moarte pe micuțul Rândunel şi când m-am apropiat cu buzele prima dată de racla în argint a Sfintei Maici

Parascheva de la Iaşi. Ca şi racla sfintei, ființa micuță, delicată şi plăpândă, emana aceeaşi luminozitate. Ba, parcă ceva în plus, un aer profund uman de delicatețe, umor şi inteligență, ceva palpabil, că-ți venea mereu să atingi cum ai fi mângâiat însăşi misterele timpului. O minune! O minune câtă duioasă dragoste am pus şi mi-a ieşit în portretul acela! Fie şi pentru asta şi merita să fac drumul acela în America. Ada a filmat-o, i-a filmat atelierul şi i-a luat un interviu.

Când am văzut-o înăuntrul expoziției, cu chipul ei luminos de icoană, cu ochii aceia extrem de vii şi iscoditori, întârziind să treacă de la un tablou la altul, nemaisăturându-se de privit şi eu nemaisăturându-mă de privit la ea, pictând-o, de fapt, de atunci, cum nu mi s-a mai întâmplat niciodată, siderat de asemănarea ei cu bunica, parc-o vedeam pe bunica în aura ei de sfântă, şi totodată întâlneam viu în misterul lui magic un portret de Baba sau Rembrandt. Mi se părea că mă regăsesc în fața „Penitenței Mariei Magdalena" a lui El Greco din Muzeul din Budapesta... Totodată, parcă vedeam portretul Sfintei Fecioare din, Adorația păstorilor". În vizita pe care ne-a invitat să i-o facem la atelier, în timp ce Ada îi lua un interviu şi o filma, am avut bucuria şi plăcerea, condus de fratele ei, să-i admir nu numai reşedința cu florile şi păsăretul din grădina înaintând adânc în apele străvezii ale Canalului, prin toate întrevăzându-se şi toate – mobilă, covoare, tablouri pictate de ea – vibrând impregnate de fantasma străvezie şi enigmatică a minunatei ei personalități,

ci şi, aşezate într-un colţ al atelierului imens, cu toate laturile pereţilor deschise spre grădină şi apă, oglinda apei întinzându-se până la contopirea în depărtări ceţoase cu oceanul, sute de cartoane cu studii de copii, gravuri şi crochiuri migăloase trădând în toate o pasiune calmă şi o sensibilitate diafană ieşite din comun. Luând masa împreună, dânsa cu nelipsitul frate care o adoră şi o îngrijeşte, consacrându-şi viaţa în întregime slujirii ei, încă de dinaintea accidentului cu vătămarea picioarelor, când, pe picioarele ei încântător de sprintene şi frumoase, a colindat întreg mapamondul cu marile ei expoziţii deschise la Beijing, Shanghai şi Moscova, în toată America, iubitul frate devotat geniului ei însoţind-o peste tot... Deci, împreună cu fratele ei, şi eu lângă ea, în dreapta ei la masă, cu Ada în faţa mea şi domnul frate în stânga pictoriţei, invitaţii dânsei, am cinat la acelaşi vestit restaurant de lux din Miami, unde peste o altă zi aveam să cinăm în trei, Ada, în sfârşit, Ken, mult-aşteptatul, şi cu mine, fericitul tată. Nu-mi puteam lua ochii de la venerabila pictoriţă. Graţia, modestia, noblеţea trăsăturilor ei gingaşe ca de efigie străvezie, patinată de timp şi, peste toate, strălucirea ochilor plini de dragoste, încă vie, care-ţi spuneau atâtea, de parcă şi ea se îndrăgostea de mine, m-au cucerit.

Ceva din toate acestea au intrat în acel portret rămas în Muzeul Edna Hibei din Miami.

Oprit a doua zi în faţa aceloraşi tablouri, mă uitam la

necunoscutul Ken, în sfârşit apărut ca un cosmonaut, îmbrăcat într-o ținută de mare formă, şi-ntr-o vivacitate de zile mari, cu o eleganță simplă, comod-americănească, exprimând acea senină şi voalată pasiune care nu se putea să treacă neobservată. M-a surprins să constat că nu se uită în fugă, superficial şi doar de convenienţă la tablouri. Ada îi semnala vibrațiile cromatice pe care el le sesiza de îndată, asociindu-le unei amintiri rămase din impresiile altor tablouri văzute şi care-i sugerau asocieri: Van Gogh! O... O... O! Gauguin! în fața portretului Adei, cel achiziționat de doctorul Munteanu, nu ştiu de ce, poate pentru a complimenta modelul, s-a oprit îndelung, nu se mai da plecat de lângă tablou şi a rostit fascinat: „Gioconda lui Da Vinci. Dar, ca expresie, e mai profund umană fără să zâmbească".

— Ei, nu zău! a zis Ada. Eu cred că tata m-a făcut să semăn mai mult cu tipul de madonă rafaeliană. Nu-i aşa, tati, că te-ai cam inspirat din Rafael cu zulufii ăia!

— Într-adevăr, a cedat pe loc el, privind-o glumeț din profil.

Guy, care i-a contemplat de la distanță, a lăsat să-i scape seara, la serbarea logodnei, aprecierea că „parcă sunt făcuți unul pentru altul", observație care i-a bucurat pe amândoi. Trebuie, oricum, să recunosc că am simțit, sau intuit, nu ştiu cum să spun, am avut acelaşi sentiment ca atunci când l-am văzut pe argonautul-astronautul pictat de mine într-o compoziție alegorică ce omagia primul pas spre lună făcut de

celebrul american. „Un pas mic pentru om, un salt uriaş pentru omenire”. Un pas mic în expoziția mea, rămânând în contemplație sub portretul

Adei, un pas mic, mare pentru toată viața ei viitoare. Ken arăta ca un argonaut care şi-a găsit persoana potrivită felului lui de-a gândi şi era gata să se lase manevrat de voința şi spiritul ei, în deplin acord cu voința lui, spre a zbura amândoi spre lună. Spiritul lui acționa pozitiv – aşa mi s-a părut – la orice vorbă aruncată de ea, aşa că observația domnului Guy ne-a întărit tuturor buna dispoziție.

Din sala de expoziție am urcat în maşina lui şi ne-am dus să cinăm. Nu ştiam, nu bănuiam şi nu-mi închipuiam ce surpriză mi-au pregătit. Am ajuns din nou la cel mai rafinat, luxos şi aproape inaccesibil hotel din Miami, intrând pentru a doua oară în restaurantul rezervat numai pentru clienții hotelului. Ceva din starea diafană de vrajă misterioasă de la proaspăta cină luată tot aici cu pictorița nonagenară mă mai stăpânea delicios şi am intrat imediat în frenezia festivă.

Dumnezeu ne-a binecuvântat dăruindu-ne acea clipă astrală. Era, ca să zic aşa, apogeul şederii mele la Miami.

În albul strălucitor şi liniştea de catedrală, fără muzică, fără zgomote, fără nimic împrejur să ne disturbe atenția, numai noi trei în uriaşa sală, sub draperiile înalte de catedrală, lângă peretele de sticlă prin care se vedea largul geometric al terasei elegante ce dădea spre ocean. Acolo, departe, ca într-un tablou de Canaletto, un yacht irizat în

zare, parcă ne aştepta chemându-ne spre larguri necunoscute. Silueta grațioasă a acelui yacht cu pânzele umflate de briză a rămas nemişcată acolo cât a durat festinul. În liniştea aceea solemnă, monumentală, ca de muzeu sau catedrală, privindu-ne în ochi surâzători, am început să mâncăm în tăcere, parcă aşa cerea ritualul. Vasul alb ca o chemare de nuntă, de contopire pe viață cu fericirea a stat nemişcat, ancorat de privirile noastre, transmițându-ne continuu nostalgiile visului.

Am mâncat langustă şi scoici. După şampania franțuzească, după înghețata siciliană şi cafeaua Columbiană, Ada, neştiind nici ea de dinainte ce vrea el, s-a ridicat în tăcere de la masă, ieşind pe terasă. L-am simțit dintr-odată pe el foarte agitat, tensionat, emoționat. A scos din mapa pe care o ținuse lângă farfurie, pe masă, mângâind-o mereu cu privirile, a deschis-o şi mi-a întins cu timiditate o coală de hârtie scrisă de mână în româneşte. Cu litere stângace de tipar.

— Eu… nu vorbit. Scris voi.

„Domnule”, am citit, simțind brusc cum mă copleşeşte emoția.

„Este o plăcere sa va cunosc, si as dori sa stiti ca am scris aceasta mica scrisoare si am cerut sa fie tradusa in romana, in speranța ca as putea sa ma exprim mai bine pentru dumneavostra. Daca aveți orice întrebări dupa aceasta scrisoare voi fi fericit sa va răspund.

Ada a adus in mine ceva ce nu am simtit niciodata inainte. In primul rind ma atras inteligenta ei, frumusețea ei m-a adus mai aproape, iar inima si spiritul ei m-au cucerit pe deplin. Eu o respect si o admir cu adeverat, pentru tot ceea ce este Ea.

Ada este diferita de orice alte femei pe care le-am intalnit vreodata. Pentru prima oara in viata mea ma simt ca si cum m-am trezit. Trezit pentru un scop. Simt ca o putere superioara ne-a adus împreuna, chiar daca motivul nu poate fi cunoscut. Ceea ce stiu este ca nu imi pot imagina un viitor fara ea.

Eu o iubesc pe Ada.

Aceasta simpla expresie si tot ce conține nu justifica felul in care simt. Aceasta dragoste nu este o dragoste egoista, dar una care stabileste libertatea sa o prețuiesc, sa o protejez, si sa o servesc pe fiica dumneavostra. Ceva ce as vrea sa fac pentru restul vieții mele.

Cu umilința si respect va cer permisiunea de a ma căsători cu fiica dumneavostra, Ada.

Sincer, Ken".

Când, copleşit de-a binelea, am ridicat de pe scrisoare ochii împăienjeniți, simțind că-mi dau lacrimile, am văzut că şi ochii lui străluceau, fața îi pălise îngrozitor şi parcă se subțiase în tensiunea aşteptării. M-a străfulgerat gândul că trebuie să zic ceva memorabil, să fac ceva grandios, spre a imortaliza clipa; poate să mă ridic în picioare şi să-l îmbrățişez în tăcere; poate să-i arăt fantasma albă a frumosului yacht care continua să ne cheme, conturându-se

străveziu între cețurile azurii ale depărtării, ca o invitație la un voiaj de nuntă; poate s-o strig de pe terasă pe Ada, să le dau binecuvântarea, rămânând apoi toți trei strâns îmbrățișați în picioare într-o tăcută solemnitate, privind năluca albă ce continua să ne emoționeze şi ea din depărtarea aceea, chemându-ne spre larg.

Atunci, cum stăteam strâns îmbrățișați, Ada la mijloc, eu deoparte, ținând-o de umeri, şi el, logodnicul şi viitorul soț, de cealaltă parte, în picioare toți trei, îmbrățișați şi nemişcați, uitându-ne la fantasma irizată în depărtarea cețos-azurie, am văzut dintr-odată, ca printr-o transfigurare miraculoasă, cum cerul se contopeşte cu oceanul într-o mirifică sărutare, nava albă plină de grație se rotunjeşte, crescând ca un soare răsărit din ape.

Explozia de lumină se răspândi ca un val până la noi, ne înfăşură blând şi se risipi din noi, pierzându-se în nesfârşire.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, copii! le-am spus încet, pe şoptite, lăsându-i timp Adei să-i traducă, repetând fiecare cuvânt, să i se imprime şi lui în minte.

Am simțit cât de tare îmi bate inima. Mă gândeam cât de fericit sunt eu, aici, în sfârşit simțind-o şi pe ea încrezătoare că şi-a aflat ursitul, fericiți şi eu şi ea, simțindu-l fericit şi pe el, înconjurați de toate bogățiile şi frumusețile lumii adunate aici, parcă special să ne simțim bine în acest moment astral. Poate mântuitor. Totodată mă gândeam cum am lăsat-o singură pe Liana, cu toate pe cap, alergând împovărată de

sacoşe cu alimente, să hrănească toate animăluțele din două case, la ea şi la mine! Alergând între muzeu şi casă simțeam total absurd cum îmi vine să plâng, poate de fericire sau de scindarea pe care o simțeam în ființa mea.

În fața noastră vedeam cum se deschid cerurile şi se împreunează într-un sărut de taină cu apele oceanului, vedeam yachtul feeric, strălucitor ca o oglindă, care ne chema aruncându-ne toată lumina nesfârşită, orbindu-ne ochii înecați de emoția care ne stăpânea pe toți trei. Ce stare de neînțeles, ce pacoste mă urmăreşte! Să te simți trist, când eşti fericit! Să simți cum geme o parte din ființa ta, că altă parte din ființa ta e osândită să rămână mereu departe, mereu în umbra întâmplărilor fericite la celălalt capăt de lume când ție ți-e cel mai bine. Mereu a fost aşa, mereu i-ai simțit lipsa, mereu ai simțit ceva rupt în tine, dar peste o clipă, în clipa următoare, cum se va întâmpla şi acum, se şterg toate de pe ecran, trecutul dispare şi hedonistul egocentric păşeşte pe drumul său.

Cum ai lăsat-o şi pe mama ei – singura ființă curată în sentimente care te-a iubit cu adevărat, tu fiind singurul bărbat din viața ei. Nici nu te-ai gândit la asta. Ai plecat dispărând în ceață, cum a dispărut acel posedat, chemat prin hipnoză, prin telepatie magică, de femeia incestuoasă care-i era mamă.

— Ce ai, tati!?

— Nimic. Scuză-mă. Ăsta-s eu. Mi-a fulgerat o clipă gândul

că am lăsat-o singură pe Liana cu cele două case de animăluțe pe cap.

— Cheam-o încoace, eu o chem pe mama să vină cu Gabriel. Vin amândouă cu copilul. Ken se îngrijeşte de bilete şi invitațiile necesare şi, dacă vin cu Gabriel, facem logodna aici. Dăm petrecerea de logodnă la vila lui Guy sau la galerie. Anunțăm prin presă. *„Ross Gallery of Art din Miami anunță prima ceremonie matrimonială dintre o domnişoară românca din Bucureşti, cu un copil, şi un tânăr american cu trei fete din două căsătorii anterioare. Naşi de cununie vor fi Nadia Comăneci şi Ilie Năstase*". Ei, ce zici?

— Uite-acolo! i-am arătat. Yachtul fericirii e încă în larg şi ne mai aşteaptă.

SFÂRŞIT

NOTIȚĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

Pe numele său real **Alexandru Ivan,** Artistul a studiat la Academia de Belle Arte din Iaşi (1948 – 1950), urmând apoi cursurile Institutului de Arte Plastice din Bucureşti (1950 – 1953). A lucrat ca redactor la „Contemporanul", „Gazeta literară", „Luminița" (redactor-şef). A condus, între 1967 şi 1969, redacția de scenarii a Studioului Cinematografic din Bucureşti. A scris peste 30 de cărți, fiind premiat de Academia Română pentru romanul *Cuscrii* (1958). A fost recompensat cu două premii ale Asociației Scriitorilor din Bucureşti pentru romanele *Recviem pentru cei vii* (1972) şi *Dragostea câinelui de pază* (1978). A primit şi Premiul Național de Proză Mihai Eminescu.

Autor a peste 60 de cărți (două dintre ele au apărut la Limes: *Alexandru cel Mic şi nepotul marelui rabin* – 2010, *Manifest împotriva uitării* – 2015) şi al câtorva sute de tablouri de toate genurile (de la compoziție, natură statică, la portret, flori şi peisaj) a fost distins cu „The Special Book Award" acordat de „LITERAT – XXI" din Washington; a primit Marele Trofeu şi Marele Premiu acordate de Asociația pentru Pace a Religiilor din România; a fost de două ori decorat cu Meritul Cultural în grad de Cavaler, o dată ca scriitor, a doua oară ca pictor; are Diploma de Excelență pentru „întreaga activitate depusă în slujba filmului românesc".

Fiind unul dintre studenții favoriți ai Profesorului Corneliu

Baba, a purtat strălucirea artei maestrului său în toată lumea, impunându-şi propria sa personalitate şi stil diversificat de la expoziție la expoziție; de la prima personală din 1980 (marcând aniversarea vârstei de 50 de ani), care i-a deschis drumul spre America, artistul şi-a urmat vocația şi destinul prin numeroase expoziții în țară şi străinătate: Bucureşti, Cluj, Iaşi, Botoşani, Dorohoi, Giurgiu, Alexandria, Cairo, Moscova, Varşovia, Roma, Veneția, New York, Las Vegas, Portland, Oregon, Miami etc... Tablourile lui sunt expuse în Muzeul de Artă din Râmnicu Vâlcea, în Galeria special dedicată Artistului din incinta modernei clădiri a Bibliotecii județene Antim Ivireanu; câteva tablouri figurează în Galeria de Artă a Universității Yeshiva din New York şi în colecții particulare din România, Japonia, Italia, Polonia, Belgia şi Suedia. În palmaresul său se mai înscrie o Expoziție „Natopicassiana", deschisă la Sediul Central NATO din Bruxelles şi o mare Retrospectivă (200 tablouri) ocupând în întregime Sala Brâncuşi de la Parlamentul României. Expoziția constituie o reîntoarcere fericită la lirismul coloristic din epoca uceniciei, aflată sub influența maeştrilor Corneliu Baba şi Nicolae Tonitza (profesorul profesorului Baba).

La 86 de ani, cu sufletul adolescentin, Artistul se răsfață şi îi răsfață pe vizitatori provocându-i cu vibrațiile incantatorii ale unui neo-impresionism marca Ghilia.